

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Raport końcowy

Spis treści

Streszczenie	4
1. Informacje o badaniu	17
2. Metodologia badania	19
3. Wyniki	24
Profil socjometryczny respondentów badania ankietowego	24
Sytuacja materialna	28
Kapitał społeczny	37
<i>Aktywność obywatelska</i>	37
<i>Aktywność kulturalna</i>	40
<i>Zaufanie społeczne</i>	43
Gmina Barczewo w oczach mieszkańców	46
Przywiązanie do miejsca zamieszkania	46
Słabe i mocne strony gminy Barczewo.....	49
Potencjał rozwojowy gminy Barczewo.....	51
Jakość życia w gminie Barczewo	52
<i>Infrastruktura na terenie gminy</i>	52
<i>Czystość okolicy</i>	56
<i>Dostęp do Internetu</i>	59
<i>Handel i usługi</i>	61
<i>Dostęp do pomocy psychologicznej</i>	64
<i>Dostęp do porad prawnych</i>	64
<i>Ochrona zdrowia</i>	65
<i>Oświata</i>	67
<i>Żłobki i przedszkola</i>	68
<i>Szkoły</i>	69
<i>Zajęcia pozalekcyjne</i>	71
<i>Komunikacja publiczna</i>	74
<i>Oferta kulturalna, imprezy dla mieszkańców</i>	77
<i>Miejsca spotkań i rozrywki na terenie gminy Barczewo</i>	81
<i>Dostęp do informacji</i>	87
<i>Bezpieczeństwo</i>	90
Problemy	98
Problemy gminy Barczewo	98
Problemy bezpośrednio dotyczące mieszkańców gminy	100
Problemy poszczególnych grup mieszkańców w oczach mieszkańców gminy Barczewo	113

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Zasoby instytucjonalne gminy Barczewo.....	119
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.....	120
Instytucje działające w obszarze pomocy społecznej na terenie gminy Barczewo – wyniki badania kadry kierowniczej i pracowników merytorycznych	121
<i>Informacja o respondentach.....</i>	<i>122</i>
<i>Satysfakcja z pracy.....</i>	<i>123</i>
<i>Zgodność pełnionych obowiązków z kompetencjami.....</i>	<i>128</i>
<i>Doskonalenie zawodowe</i>	<i>129</i>
<i>Działania instytucji</i>	<i>132</i>
<i>Bariery utrudniające realizację zadań instytucji</i>	<i>134</i>
<i>Struktura organizacyjna</i>	<i>141</i>
<i>Monitoring działań instytucji.....</i>	<i>143</i>
<i>Współpraca z innymi instytucjami</i>	<i>143</i>
Aneks	146

Streszczenie

Niniejszy raport przedstawia wyniki badania potrzeb i problemów społecznych w gminie Barczewo, przeprowadzonego przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej na zamówienie Urzędu Miejskiego w Barczewie.

Badanie było prowadzone od połowy maja do połowy września 2009 r. na terenie miasta i gminy Barczewo.

Koncepcja badania zakładała jego wieloaspektowy charakter, co ma zarówno mocne strony, jak i wiąże się z pewnymi ograniczeniami. Z jednej strony, zastosowanie takiego podejścia umożliwiło szerokie spojrzenie na gminę i wiele aspektów życia jej mieszkańców: ich potrzeby i problemy w różnych obszarach, w tym te dotyczące kwestii oświaty, ochrony zdrowia, dostępu do komunikacji publicznej czy zagospodarowania czasu wolnego. Jest to niewątpliwa zaleta tego badania, gdyż daje władzom lokalnym szeroki opis aktualnej kondycji gminy. Z drugiej strony jednak, właśnie ze względu na tak szerokie spektrum problemowe, badanie nie zakładało pogłębionych analiz dla każdego z wymienionych obszarów. Należy zatem traktować je jako punkt wyjścia do ewentualnych dalszych badań dotyczących kwestii, które w niniejszym raporcie zostały zasygnalizowane jako ciekawe lub wymagające dodatkowych wyjaśnień i pogłębienia, ze względu na zdiagnozowane problemy występujące w danej dziedzinie.

Trzeba również wyraźnie zaznaczyć, że w zrealizowanym badaniu głównym źródłem danych były ankiety, co oznacza, że prezentowane wyniki oparte są w dużej mierze na subiektywnych opiniach i deklaracjach mieszkańców gminy. Otrzymujemy zatem przede wszystkim informację o tym, jak gminę i jej problemy postrzegają sami mieszkańcy: co uznają za jej słabe, co za mocne strony, jak oceniają jakość życia oraz posiadane możliwości rozwoju. Ich punkt widzenia uzupełniają: analiza danych zastanych oraz przeprowadzone w ramach badania obserwacje, które dostarczają informacji o zasobach gminy Barczewo i w wielu miejscach są konfrontowane z wynikami ankiet i wywiadów, co daje pełniejszy obraz sytuacji gminy i problemów jej mieszkańców.

Poniżej przedstawiamy najważniejsze wnioski i rekomendacje płynące z badania.

Najważniejsze mocne i słabe strony gminy Barczewo w oczach jej mieszkańców

Mieszkańcy gminy identyfikują się z miejscem zamieszkania i mają do niego pozytywne nastawienie. Zdecydowana większość badanych (89%) wyraziła zadowolenie z faktu bycia mieszkańcem gminy Barczewo.

Mieszkańcy **cenią** sobie:

- atrakcyjne położenie (bliskość miasta wojewódzkiego),
- piękną przyrodę,
- zabytkową architekturę.

Niestety, zdaniem mieszkańców, gmina **wyróżnia się negatywnie** na tle sąsiednich gmin pod wieloma względami. Respondenci wymieniali najczęściej:

- Zły stan infrastruktury, zwłaszcza dróg oraz brak kanalizacji w wielu częściach gminy
- Brak aktywności władz samorządowych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na przestrzeni ostatnich kilku lat
- Mało nowych inwestycji
- Nie wykorzystywanie potencjału gminy do rozwoju turystyki

Jakość życia w gminie

Na poniższym schemacie przedstawiamy aspekty życia w gminie, z których mieszkańcy są najbardziej zadowoleni oraz te, które negatywnie wpływają na ich jakość życia.

- oferta imprez dla mieszkańców
- poziom bezpieczeństwa
- czystość okolicy
- dostęp do handlu

- zły stan infrastruktury
- słaby dostęp do porad prawnych i psychologicznych
- słaby dostęp do lekarzy specjalistów
- bariery architektoniczne

Pozytywne aspekty życia w gminie:

Na terenie gminy odbywa się **stosunkowo dużo imprez masowych i wydarzeń kulturalnych** adresowanych do wszystkich mieszkańców.

Organizowane są one przede wszystkim na terenie miasta, ale również wiele sołectw wykazuje się aktywnością w tej dziedzinie.

Dużą rolę w animowaniu życia społecznego i kulturalnego na wsiach odgrywają lokalne stowarzyszenia i ich liderzy oraz sołtysi.

Mocną stroną gminnej oferty jest z pewnością różnorodność jej form (koncerty, wystawy, imprezy sportowe, wieczory poetyckie, imprezy okolicznościowe, konkursy) i organizowanie wielu imprez lokalnych, na terenie sołectw.

Niedostateczna wydaje się natomiast oferta wystaw i koncertów skierowana do młodzieży.

Zmiany przydałyby się również w harmonogramie imprez: na terenie całej gminy mało wydarzeń odbywa się w lutym i listopadzie; są również miesiące, w których brakuje imprez dla mieszkańców sołectw.

Rekomendacje

→ Pożądaną zmianą byłoby wzbogacenie kalendarza wydarzeń kulturalnych w gminie i planowanie większej liczby imprez poza sezonem letnim (szczególnie w lutym i listopadzie), dzięki czemu mieszkańcy otrzymaliby ciekawą i poszerzoną ofertę spędzania czasu wolnego.

→ Warto rozszerzyć zakres tematyczny koncertów i wystaw organizowanych na terenie gminy o propozycje trafiające w gusta przedstawicieli młodszego pokolenia, co pozwoli na uatrakcyjnienie oferty i przyciągnięcie nowych odbiorców.

→ Ważne jest, aby gminne władze samorządowe wspierały oddolne lokalne inicjatywy animujące aktywność mieszkańców, poprzez dotacje finansowe przyznawane w formie konkursów lub poprzez zapewnianie wkładu własnego do projektów finansowanych z innych źródeł grantowych. Pozwoli to na znaczące zwiększenie oferty imprez lokalnych.

Gmina Barczewo jest gminą stosunkowo **czystą i zadbaną**.

Dobłą praktyką wartą kontynuacji są konkursy na najładniejszą wioskę – mobilizują one mieszkańców do dbania nie tylko o swoje gospodarstwo, ale też o miejsca użyteczności publicznej.

Rekomendacja → Warto zastanowić się nad podobną inicjatywą skierowaną do mieszkańców miasta (np. konkurs na blok z najładniejszymi balkonami, albo na najładniejsze podwórko).

Większość mieszkańców czuje się **bezpiecznie** w swoim miejscu zamieszkania. W ankiecie taką deklarację złożyło prawie 90% respondentów. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców zmniejszają grupy agresywnej młodzieży zaczepiającej ludzi w autobusach i innych miejscach publicznych.

Rekomendacja → W celu utrzymania tego dobrego wyniku i pozytywnego trendu należałoby poprawić bezpieczeństwo w miejscach wskazywanych przez respondentów jako szczególnie niebezpieczne; zwiększyć liczbę patroli policyjnych, które powinny zająć się problemem chuligaństwa na terenie gminy.

Negatywne aspekty życia w gminie:

Jakość życia na terenie gminy obniża niezbyt dobry, zdaniem mieszkańców, **dostęp do lekarzy specjalistów** (brak lekarzy i długi okres oczekiwania na wizytę). Badani wskazywali na potrzebę poprawienia dostępności do **okulisty, kardiologa, ortopedy i dermatologa**.

Utrudniony dostęp do specjalistów w sposób szczególny dotyka osób starszych, które wymagają szczególnej opieki w tym zakresie.

Większość respondentów nie była zainteresowana korzystaniem z **porad psychologicznych**.

Wśród pozostałych respondentów zdecydowana większość oceniła negatywnie dostęp do psychologa na terenie gminy Barczewo. Co więcej, dla ¼ mieszkańców gminy problemem jest utrudniona możliwość skorzystania z konsultacji psychologa.

Rekomendacje

Dobrym rozwiązaniem mogłoby być:

- ustalenie dyżurów psychologa, dostępnego w dogodnych terminach dla mieszkańców gminy
- przekazanie mieszkańcom informacji o terminach dyżurów psychologa przy wykorzystaniu prasy lokalnej, tablic informacyjnych w urzędach i na terenie sołectw, internetu.

Powyższe rozwiązania zwiększą skuteczność docierania z pomocą do osób potrzebujących.

Podobnie jak w przypadku pomocy psychologicznej, także kwestia **poradnictwa prawnego** nie dotyczy wszystkich mieszkańców gminy. Wśród osób zainteresowanych dominuje negatywna ocena dostępności do tego typu usług.

Jedną z przyczyn może być wysoki koszt takich porad na rynku komercyjnym, brak możliwości skorzystania z bezpłatnych konsultacji lub brak wiedzy o takich usługach. Wsparciem dla mieszkańców są często sołtysi, do których mieszkańcy zwracają się z prośbą o pomoc w załatwieniu sprawy w urzędzie, wypełnieniu dokumentów, etc. Jednak w przypadku bardziej skomplikowanych problemów konieczna jest pomoc zawodowych prawników czy radców prawnych.

Rekomendacje →

- Jeżeli w gminie nie istnieje możliwość skorzystania z bezpłatnych porad prawnych, władze

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

gminne powinny uruchomić dyżury prawnika.

- Jeżeli bezpłatne porady prawne są oferowane mieszkańcom, należałoby szeroko promować tę usługę.

W obu przypadkach informacja o bezpłatnych poradach prawnych powinna być przekazywana mieszkańcom różnorodnymi kanałami komunikacji: poprzez prasę lokalną, ogłoszenia w urzędach i świetlicach wiejskich lub też informację zamieszczoną w Internecie na stronie Gminy Barczewo.

Deklarowany w ankietach brak zainteresowania poradami prawnymi może również wynikać z braku wiedzy mieszkańców na temat przydatności tego typu usług. Dobrym rozwiązaniem może być opatrzenie ogłoszenia na temat dostępnych porad prawnych komentarzem wyjaśniającym mieszkańcom, z jakimi przykładowymi problemami mogą udać się po poradę.

Na terenie gminy Barczewo **brakuje rozwiązań architektonicznych** ułatwiających poruszanie się osobom niepełnosprawnym oraz starszym mieszkańcom gminy. Podjazdy dla wózków znajdują się co prawda w Urzędzie Miejskim i na poczcie, brakuje ich jednak w takich publicznych miejscach jak sklepy czy siedziby innych instytucji. Także budynki mieszkalne nie posiadają odpowiednich udogodnień.

Rekomendacja

→ Wskazane jest likwidowanie barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej na terenie gminy Barczewo, co umożliwi zwiększenie mobilności osób mających trudności w swobodnym poruszaniu (osoby niepełnosprawne, starsze) i uczyni gminę Barczewo bardziej przyjazną tej grupie mieszkańców.

Na terenie gminy Barczewo brakuje systemu komunikacji publicznej, który zapewniłby połączenia lokalne i zwiększył możliwości mieszkańców przemieszczania się w obrębie samej gminy. Obecnie w wielu wsiach autobusy kursują jedynie do Barczewa i Olsztyna; transport opiera się o prywatne busy, brakuje PKSów; są również wsie, do których nie dociera żaden, nawet prywatny autobus. Niejednokrotnie przyczyną rezygnacji z połączeń lub nieuruchamiania nowych była mała rentowność tras. Jednak czynnik ekonomiczny nie powinien być decydujący w przypadku, gdy ograniczenie mobilności mieszkańców wpływa na wiele ważnych aspektów ich życia i może utrudniać np.:

- podjęcie zatrudnienia,
- uczestnictwo dzieci w zajęciach dodatkowych w szkołach i w innych placówkach edukacyjnych,
- dostęp osób starszych do lekarzy,
- uczestnictwo w imprezach masowych organizowanych na terenie gminy.

Rekomendacje → Warto rozważyć zapewnienie transportu osobom najbardziej potrzebującym.

Władze gminy mogłyby, po dokładnej analizie problemu (obecnych kursów, grup potrzebujących), wprowadzić specjalne kursy lub transport na zamówienie, które zwiększyłyby mobilność i poprawiły komfort życia mieszkańcom gminy. Przykładowe rozwiązania: wprowadzenie usługi przewozu osób niepełnosprawnych i starszych, którą można by zamówić telefonicznie; zapewnienie mieszkańcom transportu w trakcie imprez masowych; uruchomienia połączeń dowożących dzieci na zajęcia lub osoby do pracy.

Problemy mieszkańców gminy Barczewo

Poniżej przedstawiamy najważniejsze problemy mieszkańców gminy Barczewo. Kryterium, jakie zastosowaliśmy przy ich wyborze, to: częstotliwość ich wymieniania przez badanych, powszechność występowania (czy dotyczą wielu grup mieszkańców) i ich istotność/ważność (czy są uznawane za szczególnie istotne dla konkretnych grup mieszkańców).

Zły stan infrastruktury

Niedostatecznie rozbudowana sieć wodociągów i kanalizacji stanowi poważny problem dla mieszkańców gminy. Brak takich podstawowych udogodnień nie tylko obniża komfort życia, ale również wpływa na negatywną ocenę działań władz lokalnych przez mieszkańców.

Z kolei zły stan infrastruktury drogowej, ma negatywny wpływ na bezpieczeństwo na drogach, zniechęca również potencjalnych inwestorów.

Bezrobocie

Trudności w znalezieniu pracy, brak perspektyw zawodowych to problemy, które najczęściej były wskazywane przez badanych – w badaniu ankietowym wskazała je ponad 1/3 respondentów (39%), mówili o nich również uczestnicy wywiadów grupowych. Bezrobocie dotyczy przede wszystkim osób młodych.

Na terenie gminy dominuje drobna przedsiębiorczość, brakuje dużych zakładów przemysłowych, które generowałyby miejsca pracy. Jednak, jak wynika z analizy danych jakościowych, na ten stan rzeczy wpływają także czynniki poza ekonomiczne takie jak:

- brak etosu pracy,

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

- roszczeniowość mieszkańców, uzależnienie od instytucji pomocy społecznej,
- niedostrzeganie przez bezrobotnych pozafinansowych korzyści legalnej pracy,
- brak odpowiednich kwalifikacji.

Rekomendacje → W związku z powyższym działania na rzecz zmniejszania bezrobocia powinny być wieloaspektowe i skupiać się na:

- Zmianie postaw bezrobotnych mieszkańców gminy. Dobrą praktyką jest funkcjonowanie Klubu Integracji Społecznej, który przygotowuje swoich beneficjentów do wejścia na rynek pracy (oznacza to często naukę tak podstawowych rzeczy, jak dbałość o higienę i wygląd zewnętrzny, naukę systematyczności, naukę załatwiania spraw w urzędach).
- Wspieraniu kształcenia ustawicznego i szkolnictwa zawodowego, tak, aby mieszkańcy gminy mieli możliwość uzupełnienia i podniesienia swojego poziomu wykształcenia i co za tym idzie kwalifikacji oraz byli dobrze przygotowani zarówno teoretycznie, jak i praktycznie do podjęcia zatrudnienia.
- Wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości.
- Wspieraniu aktywnych form walki z bezrobociem (np. prac społecznie użytecznych, zatrudnienia wspieranego)

Spędzanie czasu wolnego

W badaniu uwzględniliśmy kwestię zapewnienia mieszkańcom dostępu do **miejsc, w których mogliby wspólnie spędzić czas wolny**. Tego typu punkty w przestrzeni publicznej odgrywają ważną rolę socjalizacyjną i integracyjną. Zdaniem stosunkowo dużej grupy badanych (61%) na terenie gminy brakuje takich miejsc. O dużej wadze tego problemu świadczy fakt, że dotyczy on prawie wszystkich wskazywanych w ankiecie grup mieszkańców (kobiet, mężczyzn, młodzieży, osób starszych). W sposób szczególny dotyka ludzi młodych - dysponujących dużą ilością wolnego czasu po zajęciach szkolnych i szukających rozrywek. Brak ciekawej oferty zagospodarowania go może być przyczyną problemu, jakim jest chuligaństwo młodzieży.

Mieszkańcy gminy mogą korzystać zarówno z naturalnych miejsc wypoczynku i rekreacji tj. jezior, lasów, jak i parków i obiektów sportowych (boiska). Czas wolny można również spędzić w jednym z kilku lokali gastronomicznych w Barczewie. Na wsiach miejscem spotkań w zamkniętych pomieszczeniach są dla mieszkańców świetlice i biblioteki.

Wysoki odsetek osób uznających, że na terenie gminy brakuje miejsc spotkań, może wynikać z faktu, że standard lub oferta istniejących miejsc nie odpowiada potrzebom mieszkańców. Warto skupić się zwłaszcza na rozwoju świetlic środowiskowych. To zasób lokalny, który może sprzyjać aktywizacji lokalnej społeczności – placówki te mogą być miejscem spotkań dla formalnych i nieformalnych grup mieszkańców.

Drugim ważnym zasobem materialnym gminy są szkoły, które po zajęciach lekcyjnych mogą być miejscem wspólnych aktywności nie tylko młodzieży, ale wszystkich mieszkańców gminy.

Rekomendacje →

- Władze powinny wspierać rozwój istniejących świetlic i tworzyć nowe placówki tego typu, tak, aby w sołectwach tworzyły się miejsca organizujące życie społeczności lokalnych.
- Szkoły powinny, w miarę możliwości i posiadanych zasobów, udostępniać swoją bazę lokalową na potrzeby mieszkańców. Na ich terenie można by między innymi: organizować zajęcia dla mieszkańców (kursy językowe, zajęcia sportowe itp.) lub też organizować zebrania lokalnych stowarzyszeń.
- Warto zadbać o zapewnienie w świetlicach zorganizowanych zajęć dla młodzieży i dorosłych (aerobik, taniec, śpiew, warsztaty plastyczne, etc.), co zwiększy atrakcyjność oferty dla mieszkańców i będzie dla nich formą zagospodarowania wolnego czasu,
- Warto podjąć kroki mające na celu stworzenie w świetlicach oferty dla ludzi starszych – grupy, którą dotyka problem samotności i izolacji społecznej.
- Należy dbać o to, aby świetlice wyposażone były w odpowiedni sprzęt (np. siłownia, gry, sprzęt multimedialny, dostęp do Internetu itp.), co zapewni różnorodność oferty i tym samym zwiększy ich atrakcyjność dla mieszkańców

Uzależnienia

Dużym problemem na terenie gminy jest, zdaniem mieszkańców, alkoholizm. Mieszkańcy łączą go z bezrobociem i biedą. Dotyka on przede wszystkim mężczyzn – **to najważniejszy problem tej grupy mieszkańców, wskazany przez prawie ¼ respondentów.**

Respondenci bardzo często wskazują również na problem uzależnienia od nikotyny.

Rekomendacje → Warto:

- organizować w szkołach warsztaty/prelekcje szkolne dla dzieci na temat uzależnień, aby od najwcześniejszych lat zapobiegać złym nawykom.
- rozszerzyć skalę działań profilaktycznych na większą liczbę mieszkańców gminy, tworzyć kampanie skierowane do wszystkich mieszkańców (także kampanie promujące zdrowy styl życia),
- zadbać o to, aby poradnictwo psychologiczne, objęło rodziny zagrożone problemem uzależnień.

Zasoby gminy w kontekście rozwiązywania problemów społecznych

Badanie pozwoliło również na zidentyfikowanie zasobów gminy, które powinny być brane pod uwagę podczas tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Można je podzielić na **zasoby instytucjonalne oraz zasoby społeczne** (związane z aktywnością mieszkańców).

W poniższej tabeli prezentujemy najważniejsze zasoby gminy, które mogą być wykorzystane do rozwiązywania problemów społecznych wraz z ich krótką charakterystyką.

Lokalni liderzy i aktywne organizacje pozarządowe

Lokalni liderzy stymulują społeczności lokalne do działania, animują życie społeczne i kulturalne, działają na rzecz rozwiązywania konkretnych problemów. Ich atutami są bez wątpienia charyzma i posiadanie autorytetu wśród mieszkańców. Takimi osobami są w gminie Barczewo sołtysi, prezesi organizacji pozarządowych, a także księża i nauczyciele.

Bardzo istotnym zjawiskiem na terenie gminy jest powstawanie lokalnych organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwoju konkretnych obszarów wiejskich. Ważną ich funkcją jest ogniskowanie aktywności mieszkańców wokół konkretnych działań, tj. upiększanie wiosek, zwiększanie wiedzy o tradycji i historii regionu, pogłębianie relacji, budowanie więzi między mieszkańcami.

Ważne jest, aby władze lokalne wspierały te osoby i instytucje, między innymi opracowując instrumenty ułatwiające im realizację działań.

Istotne jest również:

- Stworzenie forum współpracy władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi mającego formę regularnych spotkań przedstawicieli tych dwóch sektorów. Organizacje pozarządowe mogą skutecznie wspierać i uzupełniać działania instytucji samorządowych na wielu polach.
- Rozwijanie systemu świetlic środowiskowych na terenie gminy – miejsc spotkań mieszkańców, ale również realizacji działań obywatelskich.
- Wspieranie przez władze lokalne działań sołtysów i innych lokalnych liderów animujących życie społeczności

Sieć współpracy między instytucjami działającymi w obszarze pomocy społecznej

Instytucje działające na terenie gminy Barczewo cechuje stosunkowo szeroka sieć współpracy. W

większości badanych przypadków współpraca między instytucjami polega na wymianie informacji i realizacji wspólnych przedsięwzięć. Współorganizowanie różnych wydarzeń czy realizacja partnerskich projektów pozwala na wypracowanie dobrych praktyk wspólnej pracy i *dotarcie się* pracowników. Bardzo ważna z punktu widzenia skutecznej i efektywnej realizacji działań w obszarze pomocy społecznej jest również regularna wymiana informacji między partnerami i wspólne opracowywanie strategii rozwiązywania problemów. W przypadku barczewskich instytucji problemem bywa słaby przepływ informacji między poszczególnymi podmiotami; brakuje również włączania organizacji pozarządowych w sieć współpracy.

Ważne jest, aby:

- wprowadzić praktykę regularnych spotkań międzyinstytucjonalnych
- tworzyć tematyczne grupy robocze, składające się z przedstawicieli różnych instytucji, powstające w celu opracowania strategii lub zaplanowania działań dotyczących rozwiązania konkretnych problemów,
- nawiązywać współpracę z organizacjami pozarządowymi.
- władze miasta zlecały organizacjom pozarządowym realizację zadań w zakresie pomocy społecznej, co może pozytywnie wpływać na ich skuteczność i efektywność oraz pozwoli na realizację zasady pomocniczości
- w trakcie spotkań roboczych omawiać pojawiające się trudności we współpracy, co pozwoli na szybkie identyfikowanie i rozwiązywanie problemów i pozytywnie wpłynie na dalszą współpracę.

Sieć instytucji działających w obszarze pomocy społecznej

Mocną stroną instytucji działających na terenie gminy Barczewo w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej¹ są kompetentni pracownicy, lubiący swoją pracę i mający poczucie jej sensu. W skład sieci instytucji wchodzi podmioty działające na różnym szczeblu terytorialnym i w różnych obszarach tematycznych, co z pewnością sprzyja podejmowaniu kompleksowych działań na rzecz rozwiązywania problemów mieszkańców.

Słabą stroną jest natomiast niedostateczne zaangażowanie organizacji pozarządowych w działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Zgodnie z zasadą pomocniczości organizacje pozarządowe powinny w jak największym stopniu wspierać władze lokalne w realizacji zadań na rzecz mieszkańców gminy i jej rozwoju.

¹ Szeroko rozumiana pomoc społeczna oznacza, że do obszaru zaliczamy również podmioty wspierające działania instytucji pomocy społecznej, które mogą mieć różnorodny profil działalności: np. Centrum Kultury i Promocji Gminy w Barczewie.

Ważne jest, aby:

- władze miasta zlecały organizacjom pozarządowym realizację zadań w zakresie pomocy społecznej, co może pozytywnie wpływać na ich skuteczność i efektywność oraz pozwoli na realizację zasady pomocniczości

Sieć świetlic środowiskowych

Świetlice środowiskowe to cenny zasób gminy w kontekście rozwiązywania problemów społecznych. Mogą być (lub są):

- miejscem spotkań mieszkańców,
- miejscem różnego rodzaju warsztatów profilaktycznych, promujących zdrowy styl życia.
- miejscem realizacji programów socjalnych, np. zajęć socjoterapeutycznych z trudną młodzieżą
- Dzięki nim możliwa jest organizacja różnego rodzaju zajęć zagospodarowujących czas wolny, przede wszystkim młodzieży, ale również innych mieszkańców.

Potencjał instytucji

Instytucje działające na terenie gminy Barczewo mają spory potencjał, aby skutecznie realizować powierzone im zadania i rozwiązywać problemy mieszkańców, aczkolwiek mimo ewidentnych mocnych stron, napotykają na różnego rodzaju ograniczenia, które mogą wpływać na zakres i skuteczność podejmowanych przez nie działań.

Zasoby kadrowe

Mocną stroną badanych instytucji są ich pracownicy. W większości są to osoby bardzo kompetentne, które mają odpowiednią wiedzę oraz doświadczenie pozwalające im sprawnie i skutecznie wykonywać zadania, które są im powierzane. Poza tym pracownicy mają możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji i bardzo często z niej korzystają, co również wpływa na wzmacnianie potencjału instytucji, gdyż w dużej mierze o wartości i sile danej instytucji świadczą jej pracownicy. Oni też wpływają na to, jak jest ona postrzegana przez społeczność, na terenie, której i dla której działa.

Warto podkreślić, iż zdecydowana większość pracowników jest zadowolona z pracy, którą wykonuje i widzi jej sens. W instytucjach panuje zazwyczaj dobra atmosfera, która pozytywnie wpływa na komfort pracy. Czynnikiem obniżającym satysfakcję z pracy i motywację do wykonywania obowiązków są natomiast niskie zarobki i zbyt duże obciążenie obowiązkami zawodowymi.

Rekomendacje

→ Ze względu na zasadniczo niskie zarobki w sferze budżetowej i jednocześnie trudny charakter pracy pracodawcy szczególny nacisk powinni kłaść na rozwój pozafinansowego systemu motywacyjnego, np. dbanie o rozwój zawodowy pracowników (oferty bezpłatnych szkoleń, studiów podyplomowych), preferencyjne kredyty pracownicze, bony, etc.

Rozwój zawodowy pracowników

Warto podkreślić, iż pracownicy badanych instytucji starają się dbać o swój rozwój zawodowy i zwiększanie wiedzy, czego dowodem jest to, że zdecydowana większość z nich w ciągu ostatnich dwóch lat brała udział w różnych formach doskonalenia zawodowego. Nie oznacza to bynajmniej „nasyceń” szkoleniami i kształceniem zawodowym, gdyż wciąż spora część badanych wykazuje zainteresowanie dalszym rozwojem i podnoszeniem swoich kwalifikacji zawodowych, a zwłaszcza szkoleniami specjalistycznymi, które pozwolą im lepiej i skuteczniej pomagać osobom na rzecz których działają.

Rekomendacje

→ Warto podjąć wszelkie działania, aby utrzymać dotychczasowy stan rzeczy, a nawet poprzez zwiększenie nakładów na ten cel, wzmocnić potencjał kadrowy badanych instytucji – zarówno w wymiarze ilościowym, a więc poprzez **zatrudnienie większej liczby niezbędnych specjalistów**, jak i w wymiarze jakościowym, a więc **poprzez dodatkowe szkolenia** przeznaczone dla pracowników (najlepiej poprzedzone pogłębioną analizą potrzeb prowadzoną w każdej instytucji, aby jak najlepiej dostosować ofertę szkoleniową do rzeczywistych potrzeb pracowników). Podjęcie tych działań może przyczynić się do zwiększenia jakości działań, które podejmują badane instytucje, a to oznacza lepsze zaspokajanie potrzeb i bardziej skuteczne rozwiązywanie problemów mieszkańców gminy Barczewo.

→ W planowaniu rozwoju zawodowego pracowników należałoby położyć większy nacisk na fora wymiany doświadczeń. Co prawda tylko co 5 pracownik chciałby skorzystać z tej formy wsparcia, jednak niewielkie zainteresowanie może wynikać z braku popularności tego typu działań wśród pracowników badanych instytucji. Tymczasem takie formy wsparcia rozwoju zawodowego jak wizyty studyjne czy udział w konferencjach, pozwalają uzupełnić wiedzę nabytą na szkoleniach, dają również możliwość skonfrontowania swoich doświadczeń i wiedzy z innymi specjalistami oraz *podpatrywania* dobrych praktyk.

→ Wsparcie szkoleniowe dla pracowników powinno dotyczyć zarówno kwestii merytorycznych - związanych ze specyfiką wykonywanej pracy, jak i zasad funkcjonowania instytucji. Bardziej świadomi możliwości i ograniczeń swoich instytucji będą mogli skuteczniej realizować stawiane przed nimi zadania merytoryczne.

W części raportu dotyczącej potencjału instytucji zamieściliśmy listę tematów szkoleń i studiów podyplomowych, które, zdaniem pracowników, pozwolą im lepiej realizować stawiane przed nimi zadania.

Działania instytucji

Kierownicy placówek pomocy społecznej objętych badaniem wskazywali na skuteczność aktywnych metod walki z problemami (bezrobociem, biedą), jednocześnie za najmniej skuteczne działania uznając metody pasywne przybierające formę świadczeń pieniężnych.

Mimo, że większość pracowników uznała, że ich instytucje mają wszelkie możliwości, aby realizować stawiane im zadania, to w badaniu zidentyfikowaliśmy bariery mogące wpływać na efektywność i skuteczność działań instytucji:

- Niedobór środków finansowych (przede wszystkim na administrację i dodatkowe etaty)
- Niedobór specjalistów (największe zapotrzebowanie jest na psychologów, pedagogów i radców prawnych)
- Nieodpowiednie warunki pracy (przede wszystkim zbyt mała liczba pomieszczeń)
- Nieodpowiednia organizacja pracy, rozumiana przede wszystkim jako zbyt duże obciążenie pracowników obowiązkami zawodowymi

Pozytywnym aspektem funkcjonowania badanych instytucji są racjonalne procedury, które nie utrudniają realizacji zadań. Zdarzają się jednak także niejasne i niespójne przepisy wpływające negatywnie na skuteczność i efektywność podejmowanych działań.

Struktura organizacyjna

Z badania wynika, iż struktura organizacyjna badanych instytucji sprzyja temu, aby pracownicy sprawnie i efektywnie wykonywali swoje zadania. Warto zauważyć, że na pytanie, co pomogłoby pracownikom sprawniej i efektywniej pracować, respondenci najczęściej wskazywali na poprawę warunków lokalowych, a także wzrost wynagrodzenia, lepsze warunki pracy i lepszy podział obowiązków pomiędzy pracowników.

Współpraca między instytucjami

Instytucje działające w obszarze pomocy społecznej na terenie gminy Barczewo cechuje stosunkowo szeroka sieć współpracy. W jej skład wchodzi podmioty o różnych obszarach działania - zarówno tematycznych (pomoc społeczna, edukacja, ochrona zdrowia), jak i terytorialnych (szczebel gminny, powiatowy, ogólnopolski). Niepokoi natomiast fakt, że uczestnicy badania w zdecydowanej większości przypadków nie wskazywali organizacji pozarządowych jako współpracowników, co pokazuje, iż współpraca ta jest raczej słaba i należałoby ją wzmocnić.

1. Informacje o badaniu

Głównym celem badania było wsparcie procesu tworzenia jednolitej i kompleksowej polityki społecznej w Gminie Barczewo. Wyniki badania mają posłużyć stworzeniu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Barczewo

Cele szczegółowe:

1. Identyfikacja potrzeb i problemów społecznych w gminie Barczewo.
2. Ocena zasobów instytucjonalnych, potencjału ludzkiego, kadry pracowników służb i instytucji pomocy społecznej.
3. Sformułowanie rekomendacji wyznaczających cele i kierunki polityki społecznej w Gminie.

Pytania badawcze

Pytania badawcze zostały podzielone na dwa obszary odpowiadające szczegółowym celom badania.

	Pytania badawcze
Identyfikacja potrzeb i problemów społecznych w gminie Barczewo	<ol style="list-style-type: none">1. Jakie są potrzeby mieszkańców gminy Barczewo?<ul style="list-style-type: none">– Jakie potrzeby mają poszczególne grupy mieszkańców?– Jakie potrzeby są wskazywane jako najpilniejsze do zaspokojenia?2. Jakie problemy dotyczą mieszkańców gminy Barczewo?<ul style="list-style-type: none">– Jakie problemy dotyczą poszczególnych grup mieszkańców?– Które problemy są wskazywane jako najpilniejsze do rozwiązania?3. Jak oceniana jest jakość życia w gminie Barczewo?<ul style="list-style-type: none">– Z czego mieszkańcy są zadowoleni, a z czego nie?4. Jak wygląda mapa potrzeb i zasobów gminy?<ul style="list-style-type: none">– Czy gmina jest zróżnicowana czy jednolita?– Jeśli jest zróżnicowana, to pod jakim względem i dlaczego?

	Pytania badawcze
	<p>5. Jakie obszary życia społecznego, kulturalnego, gospodarczego wymagają wsparcia?</p> <p>6. Jakie grupy mieszkańców wymagają największego wsparcia? W jakiej formie? Jak to obecnie wygląda?</p> <p>7. Jaka jest skala i obszary występowania:</p> <ul style="list-style-type: none">– ubóstwa,– niewydolności opiekuńczo-wychowawczych,– przestępczości – miejsca występowania zamieszkania <p>8. Jaka jest liczba i obszary zamieszkania:</p> <ul style="list-style-type: none">– rodzin z kuratorami dzieci,– rodzin z kuratorami dorosłych,– uzależnionych: alkohol, inne używki. <p>9. Jaka jest sieć instytucji pomocy społecznej, placówek oświatowych, placówek kultury, placówek ochrony zdrowia?</p>
Ocena zasobów instytucjonalnych, potencjału ludzkiego, kadry pracowników służb i instytucji pomocy społecznej.	<p>10. Jaki jest potencjał instytucji publicznych na terenie gminy Barczewo działających na rzecz zaspokajania potrzeb i rozwiązywania problemów mieszkańców gminy?</p> <p>11. Jak oceniane są możliwości instytucji w kontekście zaspokajania tych potrzeb?</p> <p>12. Czy struktura organizacyjna sprzyja temu, by pracownicy sprawnie i efektywnie wykonywali swoje zadania?</p> <ul style="list-style-type: none">– Co można zrobić, by pracownicy mogli pracować sprawniej i efektywniej?– Jakiej wiedzy i umiejętności potrzebują pracownicy, by lepiej wykonywać swoje obowiązki zawodowe?

2. Metodologia badania

Triangulacja metodologiczna

W celu uzyskania wiarygodnych i rzetelnych wyników badania i udzielenia pełnej odpowiedzi na wszystkie postawione pytania badawcze, niezbędne było połączenie w analizie różnorodnych rodzajów danych oraz różnorodnych metod badawczych, tzn. zastosowanie triangulacji metodologicznej.

Podjęcie to umożliwiło obserwację i analizę przedmiotu badania, a w konsekwencji – udzielenie odpowiedzi na poszczególne pytania badawcze z różnych punktów widzenia, które wzajemnie się uzupełniają i weryfikują.

W badaniu zastosowano:

- **Triangulację źródeł danych:** przeanalizowane zostały dane pochodzące z różnych źródeł, a więc zarówno materiały zastane, jak i dane wywołane. Uwzględnienie perspektyw różnych grup respondentów (mieszkańców gminy, pracowników instytucji, lokalnych liderów) pozwoliło na obiektywizację i weryfikację uzyskanych wyników.
- **Triangulację metod badawczych:** połączenie różnych metod w badaniu tych samych zagadnień pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu.
- **Triangulację perspektyw badawczych:** ewaluacja została przeprowadzona przez zespół badaczy, co pozwoliło uzyskać bardziej wiarygodny obraz badanego przedmiotu.

Poniżej opisujemy zastosowane metody badawcze wraz ze sposobem ich realizacji. Szczegółowy opis metodologii oraz projekty narzędzi badawczych znajdują się w raporcie metodologicznym, który stanowi załącznik do niniejszego raportu.

Analiza danych zastanych

Badaniem zostały objęte następujące dane:

- dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych),
- dane Państwowej Komisji Wyborczej,
- dane Urzędu Miejskiego w Barczewie,
- dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- dane Miejskiego Zespołu Oświaty i Zdrowia w Barczewie,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Barczewo,
- dostępne wyniki badań społecznych (Diagnoza Społeczna, komunikaty z badań CBOS).

Analiza danych zastanych pozwoliła poznać:

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

- skalę i obszary występowania ubóstwa,
- instytucje pomocy społecznej – obszary zamieszkania beneficjentów,
- placówki oświatowe: szkoły, przedszkola, żłobki,
- placówki kulturalne: muzea, galerie, biblioteki,
- zakres oferty kulturalnej skierowanej do mieszkańców gminy,
- stan infrastruktury na terenie gminy (sieć wodociągów i kanalizacji).

Zogniskowane wywiady grupowe z przedstawicielami lokalnych instytucji i organizacji

Wywiady posłużyły do:

- zidentyfikowania obszarów problemowych dla całej gminy oraz specyficznych dla lokalnych społeczności (sołectw, osiedli) lub grup mieszkańców,
- zebrania informacji na temat potrzeb mieszkańców całej gminy oraz specyficznych dla poszczególnych lokalnych społeczności (sołectw, osiedli) lub grup mieszkańców,
- zebrania informacji na temat jakości życia w gminie Barczewo.

Wywiady zostały przeprowadzone w początkowym etapie badania. Zrealizowaliśmy 5 wywiadów grupowych z tzw. kluczowymi informatorami – osobami posiadającymi większą niż przeciętny mieszkaniec gminy wiedzę na temat gminy, jej specyfiki, występujących na jej terenie problemów, jakości życia, potrzeb mieszkańców.

W wywiadach wzięli udział:

- przedstawiciele instytucji pomocy społecznej,
- pracownicy Urzędu Gminy,
- przedstawiciele policji, ochrony zdrowia,
- przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych,
- sołtysi,
- przedstawiciele placówek oświatowych i edukacyjnych,
- radni

Badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Barczewo

Badanie ankietowe zostało zrealizowane na próbie 586 mieszkańców gminy Barczewo (błąd statystyczny² 4%, poziom ufności³ 95%).

Badanie było prowadzone w formie wywiadów ankietowych – ankieterzy osobiście rozmawiali z respondentami i wypełniali kwestionariusz ankiety. Podczas wywiadu ankieter prosił również respondenta o samodzielne udzielenie odpowiedzi na kilka pytań na dodatkowym arkuszu.

Przed rozpoczęciem badania podano do publicznej wiadomości informację na temat jego celów i sposobów realizacji.

² Margines błędu jest wielkością błędu, który badacz decyduje się tolerować.

³ Poziom ufności jest ilością niepewności jaką badacz toleruje.

Dobór próby

Próba została dobrana przy użyciu wielostopniowego schematu doboru próby. W pierwszym etapie zastosowany został dobór warstwowy. W naszym badaniu warstwy stanowiło 15 obwodów wyborczych gminy Barczewo. Liczebność warstw została określona na podstawie danych z Państwowej Komisji Wyborczej i Urzędu Miasta i Gminy Barczewo. Udział osób zamieszkujących w obrębie danego obwodu wyborczego w próbie odpowiada udziałowi mieszkańców z poszczególnych okręgów wyborczych w ogólnej populacji osób zamieszkujących teren gminy.⁴ W każdej z warstw respondenci wybierani byli losowo. Dobór respondentów do badania przebiegał dwustopniowo. Najpierw losowo wybierane było gospodarstwo domowe, a następnie, również losowo, respondent do badania. W aneksie zamieszczona została tabela z liczebnościami próby na poziomie poszczególnych sołectw.

Obserwacja

W celu uzupełnienia danych zebranych poprzez ankiety i wywiady grupowe została przeprowadzona obserwacja.

Badacze – bezstronni obserwatorzy – wcielili się w rolę mieszkańców gminy. Ich zadaniem było poznanie jakości oraz dostępności infrastruktury i usług na terenie gminy.

Zostało zrealizowanych 15 obserwacji: 12 na terenie sołectw oraz 3 na terenie miasta Barczewo⁵:

obserwacje na terenie miasta

- okolice osiedla Słonecznego i ulica Wojska Polskiego
- stare miasto
- obwód wyborczy nr 1

obserwacje na terenie sołectw

- Barczewski Dwór, Bartoły Wielkie, Bogdany, Jedzbark, Kaplityny, Klimkowo, Kromerowo, Mokiny, Niedźwiedź, Nikielkowo, Ramsowo, Tumiany

⁴ I uprawnionych do głosowania.

⁵ Obwód nr 1 obejmuje ulice: Adama Asnyka, Bolesława Leśmiana, Bolesława Prusa, Cypriana Kamila Norwida, Elizy Orzeszkowej, Fabryczna, Gabrieli Zapolskiej, Harcerska, Jana Brzechwy, Jana Długosza, Janusza Korczaka, Jarosława Iwaszkiewicza, Michała Kajki, Juliana Tuwima, Juliusza Słowackiego, Kolejowa, Konstantego I. Gałczyńskiego, Kornela Makuszyńskiego, Lipowa, Marii Dąbrowskiej, Marii Konopnickiej, Melchiora Wańkowicza, Miła, Nowodworcowa, Osiedlowa, Prosta, Pułaskiego, Stanisława I. Witkiewicza, Szczepańskiego, Wiśniowa, Witolda Gombrowicza, Wojska Polskiego, Wschodnia, Zatorze, Zofii Nałkowskiej.

Ankieta dla kadry kierowniczej i pracowników merytorycznych instytucji pomocy społecznej

Analiza potencjału instytucji pomocy społecznej została przeprowadzona w oparciu o ankiety skierowane do kadry kierowniczej i pracowników merytorycznych instytucji pomocy społecznej. Badani zostali dobrani w sposób celowy: w porozumieniu z Zamawiającym została stworzona lista instytucji działających w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej.

Tabela 1 Instytucje biorące udział w badaniu.

Instytucja	Liczba respondentów
Komisariat Policji w Barczewie	7
PUP w Olsztynie	12
MOPS w Barczewie	12
Dom Pomocy Społecznej	9
Miejska Przychodnia Zdrowia w Barczewie	12
Straż Miejska w Barczewie	2
Razem	54

Ankiety w wersji papierowej zostały dostarczone do wybranych sześciu instytucji. Udział w badaniu był dobrowolny. Ostatecznie otrzymaliśmy zwrot w postaci **54 wypełnionych ankiet**. 5 ankiet zostało wypełnionych przez przedstawicieli kadry kierowniczej⁶, pozostałe 49 ankiet przez pracowników merytorycznych instytucji.

⁶ Ankieta dla kierowników była rozszerzona w stosunku do wersji dla pracowników o dodatkowe pytania dotyczące zadań i zasobów instytucji.

Trudności w realizacji badania

W niniejszym raporcie nie udało nam się udzielić odpowiedzi na wszystkie pytania badawcze. Powodem była niemożność uzyskania niektórych danych zastanych z instytucji z gminy Barczewo. Pomimo wielokrotnych próśb z naszej strony i wysłania oficjalnego pisma, nie przekazały one potrzebnych informacji w wyznaczonym przez nas terminie, który był podyktowany terminem złożenia raportu.

W związku z tym w raporcie nie znalazły się następujące kwestie:

- skala i obszary występowania niewydolności opiekuńczo-wychowawczych,
- skala i obszary występowania przestępczości,
- liczba i obszary zamieszkania osób uzależnionych,
- liczba i obszary zamieszkania rodzin z kuratorami dzieci,
- liczba i obszary zamieszkania rodzin z kuratorami dorosłych.

3. Wyniki

W rozdziałach dotyczących potrzeb i problemów mieszkańców gminy Barczewo oraz jakości życia w gminie, przedstawiamy wyniki badania ankietowego z mieszkańcami gminy, uzupełnione o dane z wywiadów grupowych z przedstawicielami lokalnych instytucji i organizacji oraz obserwacji przeprowadzonych w wybranych wsiach. Taki sposób prezentacji wyników – uwzględniający i konfrontujący różne punkty widzenia – gwarantuje większą obiektywizację uzyskanych wyników i pozwala na głębsze poznanie badanej problematyki.

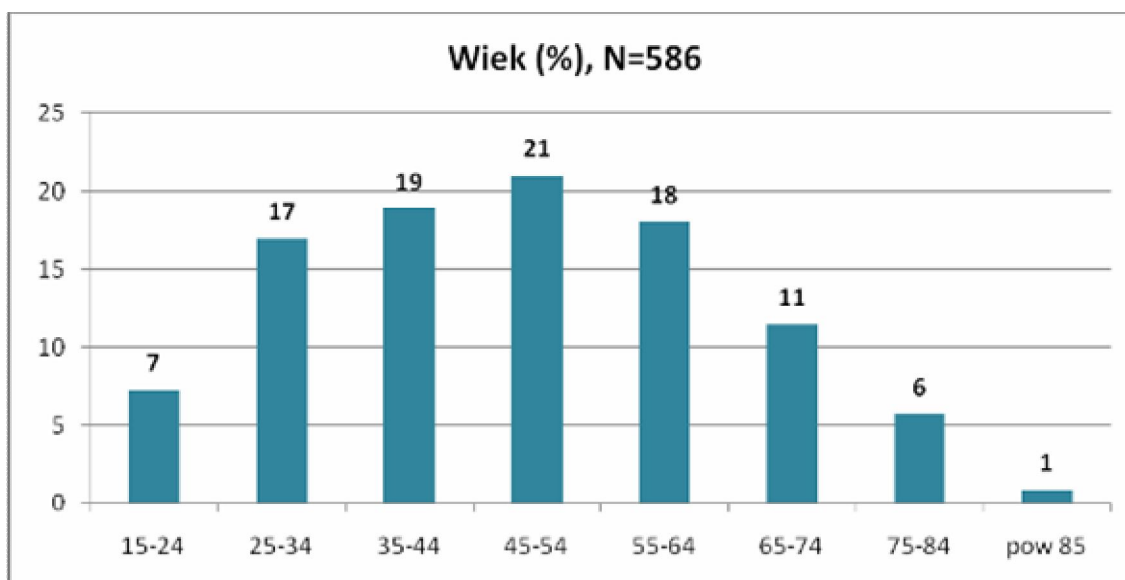
Profil socjometryczny respondentów badania ankietowego

Wiek

Źródłem prezentowanych danych są odpowiedzi w ankiecie dla mieszkańców gminy. Ponieważ badaniem objęte były osoby, które ukończyły 15 rok życia, poniższy opis nie obejmuje wszystkich grup wiekowych. Jeżeli wiek badanych podzielimy na 8 równych przedziałów, to najliczniejszą grupę stanowią osoby między 45 a 54 rokiem życia. Odsetek osób znajdujących się w kolejnych grupach wiekowych, powyżej i poniżej najliczniejszej, systematycznie maleje.

Średnia wieku respondentów to 34 lata. Dokładnie połowa badanych jest w wieku poniżej i połowa powyżej 49 lat.

Wykres 1 Wiek respondentów badania ankietowego, N=586

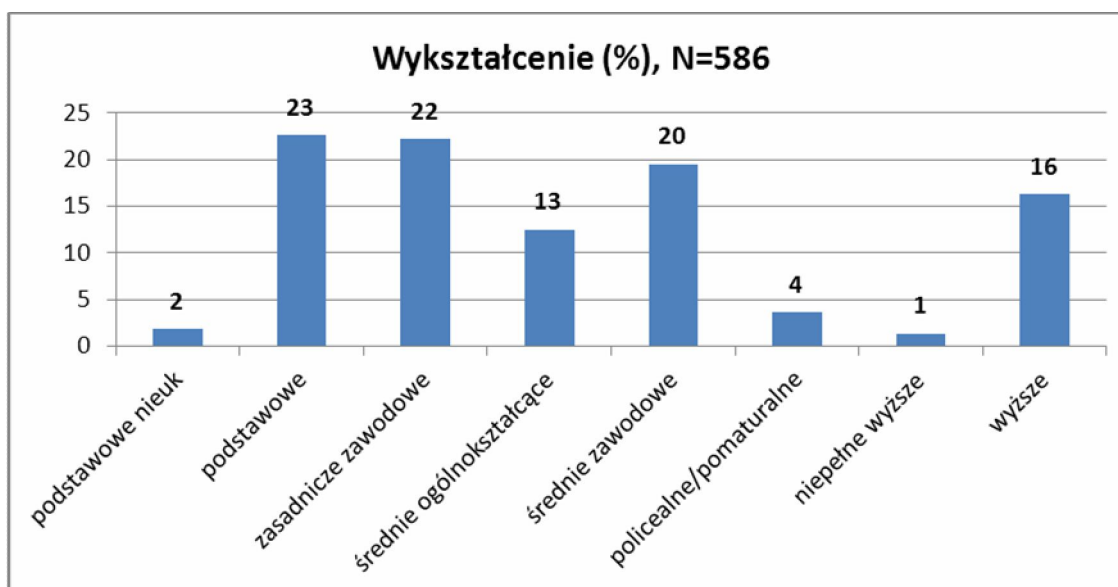

Wykształcenie

Badanych cechuje zawodowy profil wykształcenia oraz duży odsetek osób, które zakończyły edukację na szkole podstawowej. W strukturze wykształcenia respondentów dominują 3 mniej więcej równoliczne grupy: osób z wykształceniem podstawowym (23%), zasadniczym zawodowym (22%) i średnim zawodowym (20%).

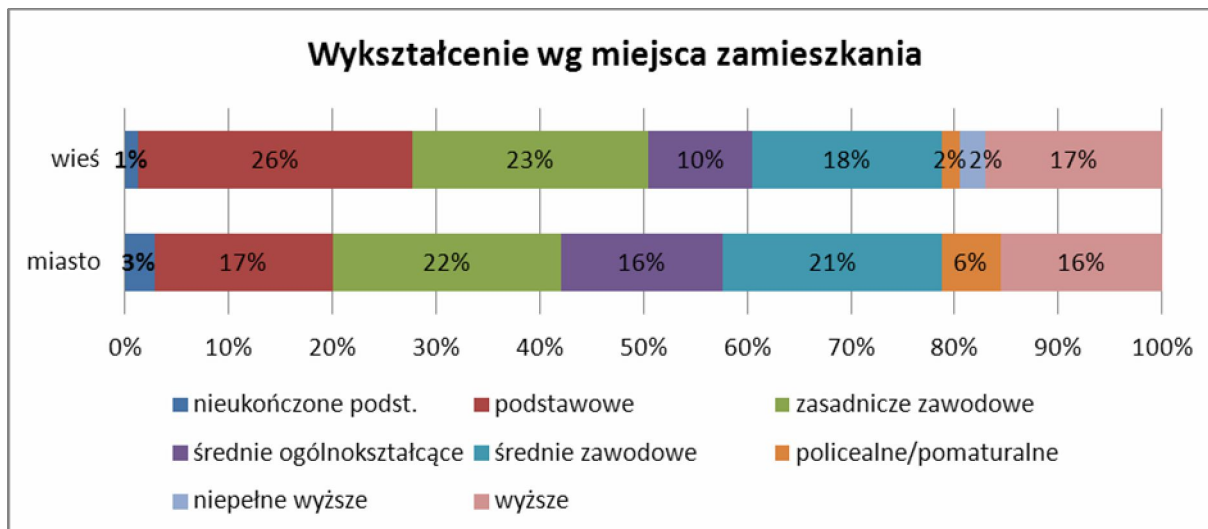
Wykres 2 Wykształcenie respondentów badania ankietowego, N=586

Poziom wykształcenia mieszkańców Barczewa i terenów wiejskich różni przede wszystkim odsetek respondentów z wykształceniem podstawowym: jest on wyższy na wsiach. Na terenie miasta więcej badanych ukończyło liceum ogólnokształcące.

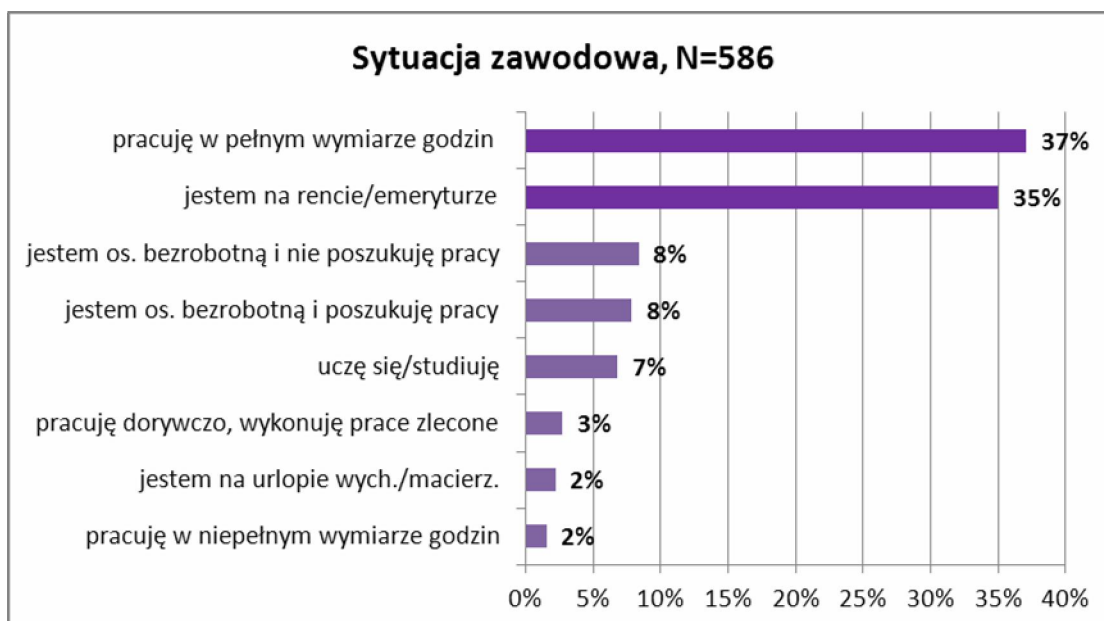
Wykres 3 Wykształcenie respondentów z podziałem na miasto (n=250) i tereny wiejskie (n=329).

Sytuacja zawodowa respondentów

Największy odsetek respondentów (37%) jest zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin, niewiele mniej (35%) należy do grupy emerytów i rencistów. Osoby bezrobotne dzielą się na dwie równoliczne grupy: aktywnie poszukujących pracy oraz tych, którzy aktualnie nie poszukują zatrudnienia.

Wykres 4 Sytuacja zawodowa respondentów, N=586. Odpowiedzi nie sumują się do 100% - możliwa była więcej niż 1 odpowiedź.

Najmniej aktywnym zawodowo obszarem ujawnionym w badaniu są wsie: Jedzbark, Krupoliny, Kierzliny i Odryty (granice obwodu nr 12). 1/3 badanych to emeryci i renciści, drugie tyle stanowią

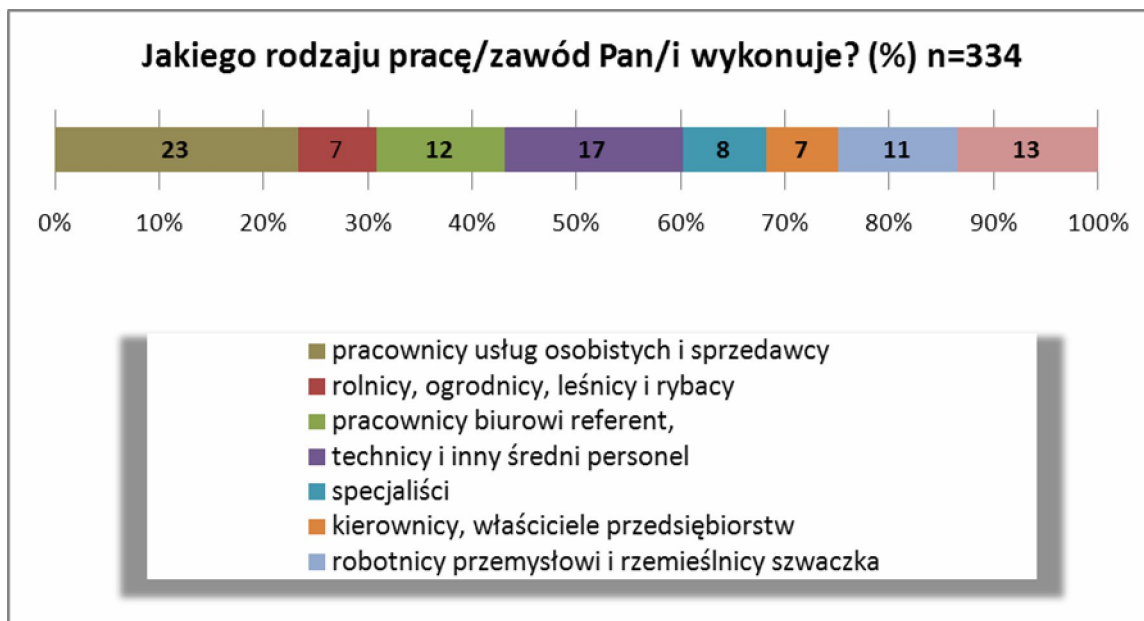

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

osoby bezrobotne nieposzukujące pracy. Żaden bezrobotny ankietowany nie był zainteresowany znalezieniem zatrudnienia. Natomiast pod względem motywacji osób bezrobotnych do poszukiwania pracy wyróżniają się respondenci z Łapki i Kronowa, gdzie wszyscy ankietowani bezrobotni deklarowali aktywne poszukiwanie pracy. Z kolei tereny obejmujące wsie: Bark, Skajboty, Wróćkowo, Mokiny (obwód nr 13) oraz: Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kaplityny (obwód nr 15) wyróżniały się w badaniu pod względem wysokiego odsetka respondentów deklarujących pracę zawodową na pełen etat lub prowadzenie własnej działalności gospodarczej (60%). Zestawienie sytuacji zawodowej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy Barczewo można znaleźć w aneksie raportu.

Struktura zawodów wykonywanych przez pracujących respondentów jest zróżnicowana. Wyróżniają się dwie grupy zawodowe: prawie co 5 badany pracuje na stanowisku robotniczym (w charakterze pracownika wykwalifikowanego lub niewykwalifikowanego), niewiele mniej to pracownicy usług osobistych (np. kucharze, opiekunki) i sprzedawcy.

Wykres 5 Pytanie zadano pracującym respondentom, n=334

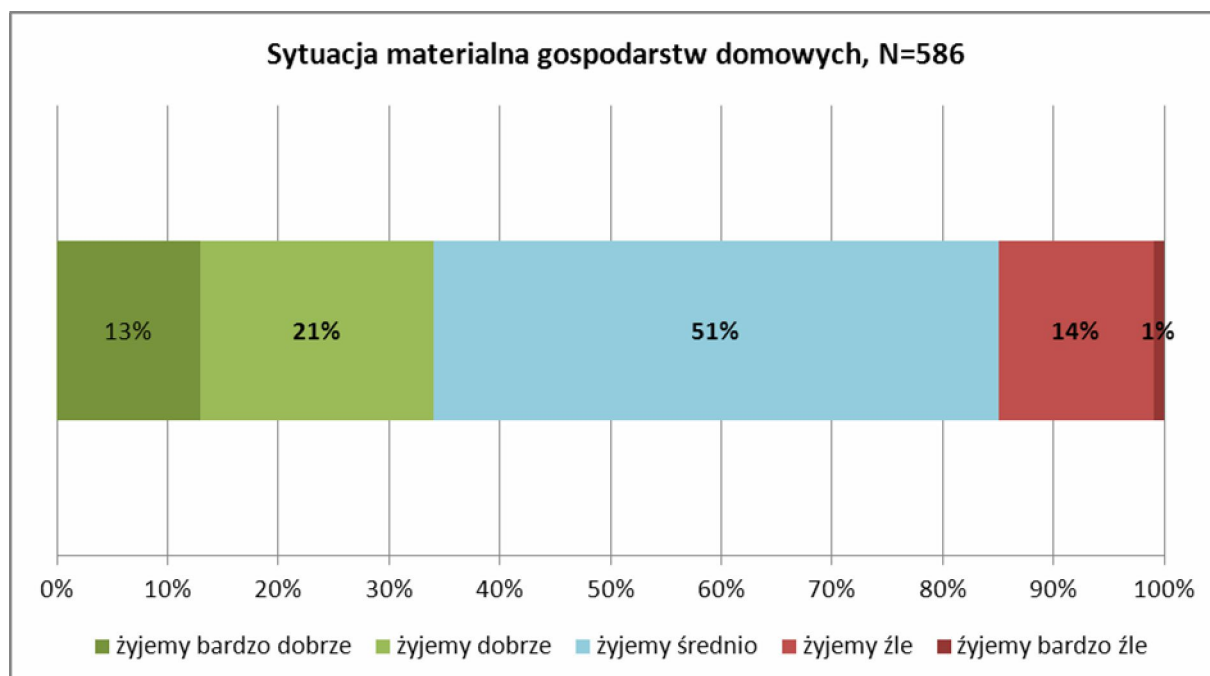

Sytuacja materialna

Połowa respondentów określa sytuację materialną swojej rodziny jako średnią: *dzięki oszczędnemu gospodarowaniu finansami starcza na wszystkie potrzebne wydatki, trzeba natomiast oszczędzać na poważniejsze zakupy*. Stosunkowo duża grupa gospodarstw domowych znajduje się w dobrej sytuacji materialnej: co 5 respondent uważa, że posiada wystarczającą ilość pieniędzy na wszystkie wydatki, ale nie gromadzi oszczędności. 13% badanych udaje się oszczędzać przy zachowaniu wysokiego standardu życia. 15% mieszkańców gminy uważa sytuację materialną swojego gospodarstwa domowego za złą lub bardzo złą.

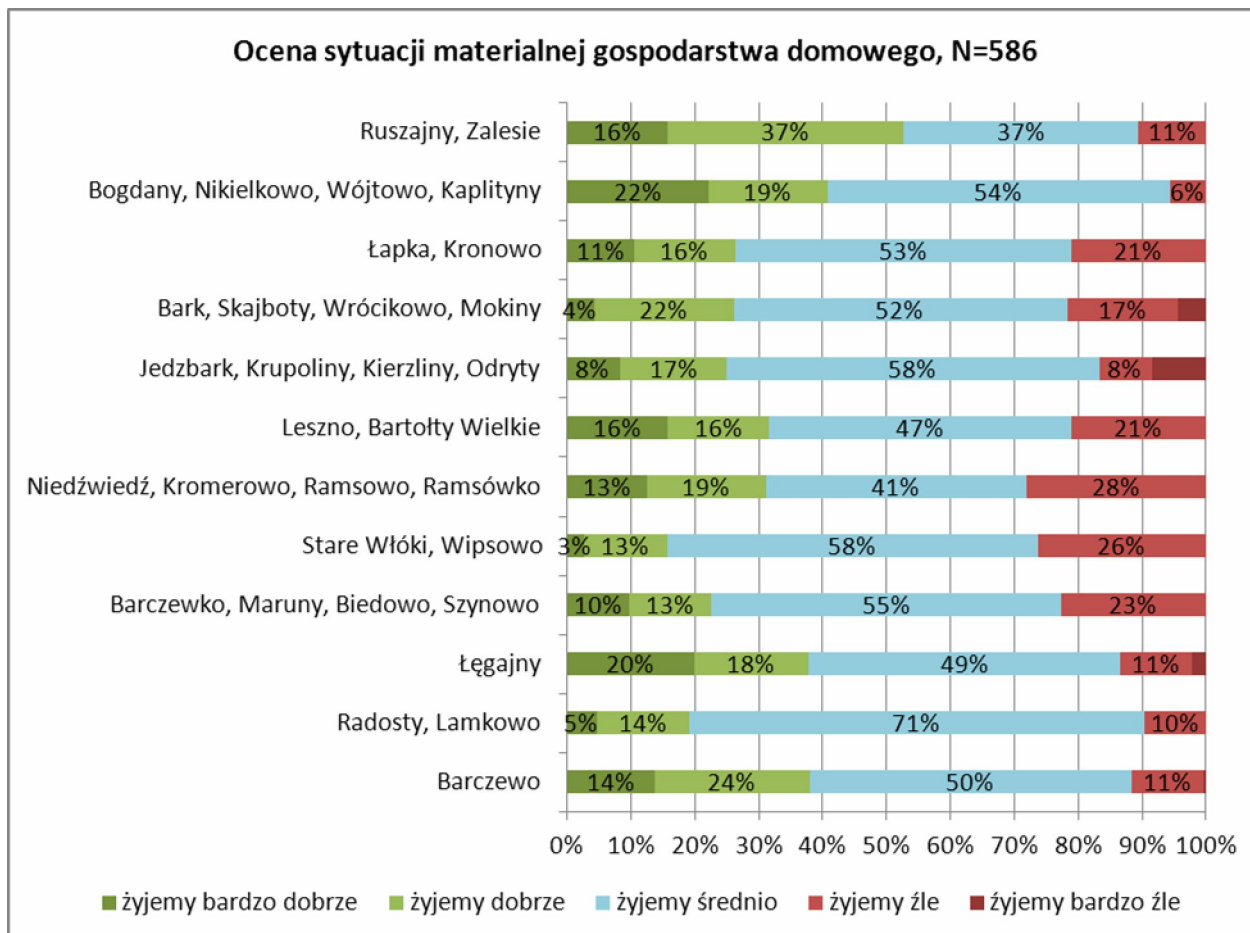
Wykres 6 Sytuacja materialna gospodarstw domowych w gminie Barczewo, N=586

Jeśli chodzi o ocenę sytuacji materialnej, to widać spore zróżnicowanie w zależności od miejsca zamieszkania. Najlepiej ocenili ją mieszkańcy sołectw: Ruszajny i Zalesie, gdzie ponad połowa respondentów (53%) oceniła ją powyżej średniej, w tym 16% powiedziało, że jest ona bardzo dobra. Najgorzej pod tym względem wygląda natomiast sytuacja mieszkańców sołectw: Niedźwiedź, Kromerowo, Ramsowo, Ramsówko, gdzie aż 28% respondentów powiedziało, że ich sytuacja materialna jest zła. Najbardziej wyrównany poziom życia deklarują z kolei mieszkańcy gminy Radosty i Lamkowo – prawie ¾ ankietowanych (71%) oceniła, że żyją na średnim poziomie, a tylko co dziesiąty respondent uznał, że żyje mu się źle.

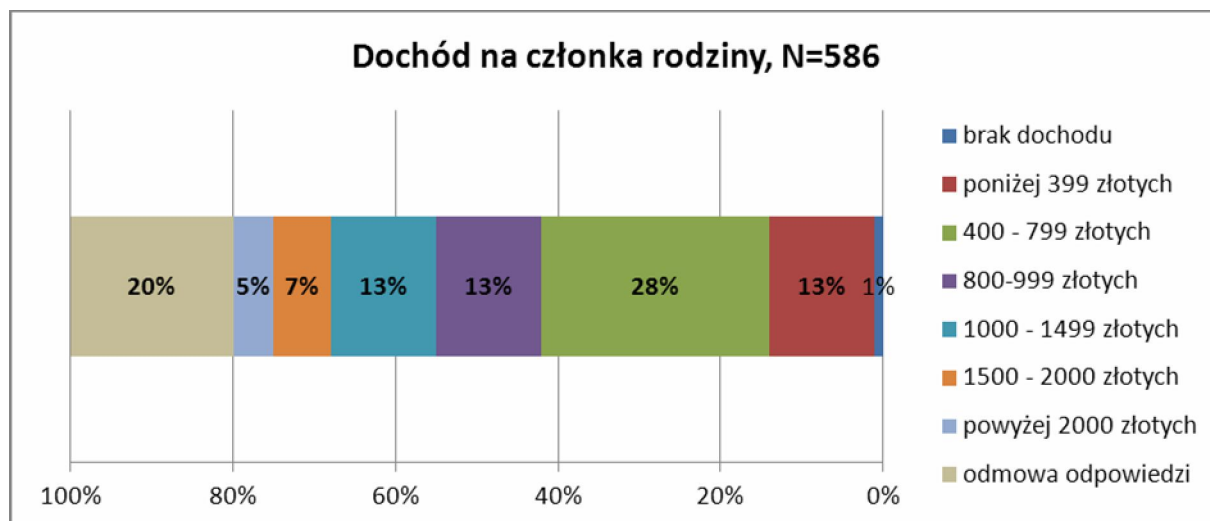
Wykres 7 Ocena sytuacji materialnej gospodarstwa domowego z podziałem na obwody wyborcze. N=586

Patrząc na te dane należy zaznaczyć, że ich źródłem są deklaracje badanych, ich subiektywna ocena własnej sytuacji materialnej. Z reguły trudniej jest wyznaczyć granicę między średnią a dobrą sytuacją materialną (zależy od stylu życia i potrzeb konsumpcyjnych) niż między średnią a złą. Dlatego też warto te informacje uzupełnić o dane dotyczące poziomu dochodów na członka rodziny. Brak dochodu dla własnego gospodarstwa domowego deklaruje jedynie 1% respondentów, najwięcej, bo 28%, posiada dochód mieszczący się w przedziale 400-799 złotych. W dwóch najwyższych kategoriach dochodowych: 1500-2000 i powyżej 2000 złotych na członka rodziny znajduje się odpowiednio 7% i 5% gospodarstw domowych. Warto podkreślić, że dane są niepełne, gdyż aż co piąty respondent odmówił odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 8 Wysokość dochodu na członka gospodarstwa domowego, N=586

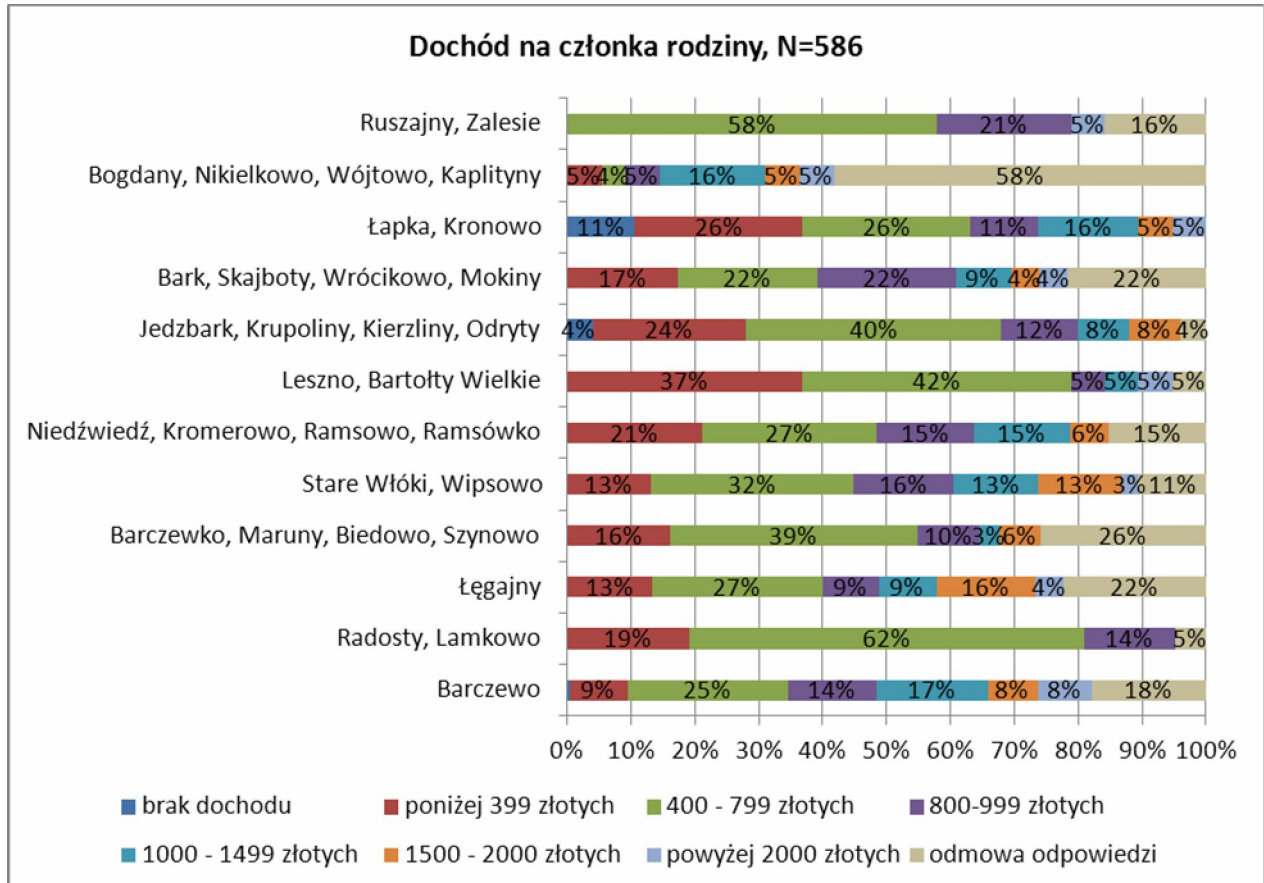

Informacje te warto uzupełnić o dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, według których w ubóstwie żyją 424 rodziny na terenie gminy (1075 osób). Liczba tych rodzin na terenie miasta i wsi jest porównywalna. Wynika z tego, że problem ubóstwa dotyczy 7% mieszkańców gminy. Jeśli przyjąć kategorie *żyjemy źle i bardzo źle* (pytanie o ocenę sytuacji materialnej gospodarstwa domowego) oraz dochód na członka rodziny *poniżej 399* jako równoznaczne z sytuacją ubóstwa wyniki ankiety wskazują na większą skalę problemu niż dane MOPS. Jednak, między innymi ze względu na stygmatyzujący charakter pomocy społecznej nie wszyscy mieszkańcy gminy, którzy spełniają kryteria ubiegania się o wsparcie, mogą chcieć korzystać z pomocy społecznej.

Jeśli przeanalizujemy dochód na członka rodziny, biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, to widać spore różnicowanie między poszczególnymi gminami. Najwięcej osób o najniższych dochodach (poniżej 399 zł) mieszka w gminie Leszno i Bartoły Wielkie. Równie zła sytuacja jest w gminie Łapka i Kronowo, gdzie aż co dziesiąty respondent (11%) zadeklarował brak dochodów, a co czwarta rodzina uzyskuje dochód poniżej 399 zł na członka rodziny. Stosunkowo duże dochody osiągają mieszkańcy gminy Łęgajny – w co piątym gospodarstwie dochód na członka rodziny wynosi powyżej 1500 zł. W samym Barczewie rodzin o podobnych dochodach jest 16%. Warto jednak zwrócić uwagę na duże braki danych, wynikające z odmowy respondentów, co może nieco zniekształcać wyniki badania.

Wykres 9 Wysokość dochodu na członka gospodarstwa domowego z podziałem na obwody wyborcze, N=586.

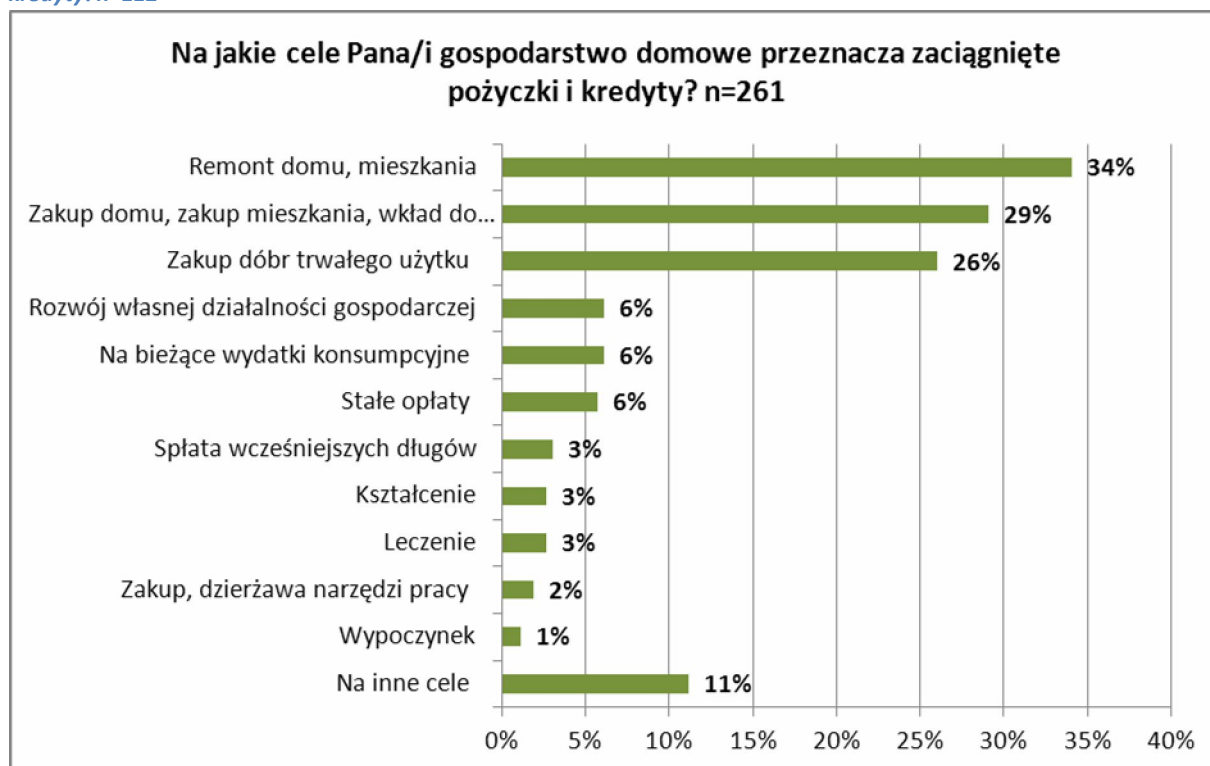

Zadłużenie gospodarstw domowych

45% gospodarstw domowych w gminie jest zadłużonych. Co trzeci badany pożyczył pieniądze na remont domu lub mieszkania, podobny odsetek z kolei przeznaczył te pieniądze na ich zakup. Co czwarty badany z kolei zakupił dzięki pożyczkom i kredytom tzw. dobra trwałego użytku (telewizor, pralkę, lodówkę). Niektórzy zmuszeni są pożyczać pieniądze, żeby móc pokryć bieżące wydatki lub wręcz spłacić stare zadłużenia (odpowiednio 6% i 3%). Być może osoby wybierające odpowiedź: *spłata wcześniejszych długów* cały czas żyją na kredyt – nie mogą spłacić raz zaciągniętej pożyczki znalazły się w *pętli zadłużenia*. Nie jest to jednak liczna grupa. W kategorii: *inne* znalazły się między innymi takie potrzeby, jak zakup opału, wykonanie pomnika na cmentarzu czy wyprawienie wesela dzieciom.

Wykres 10 Odpowiedzi na pytanie: *Na jakie cele Pana/i gospodarstwo domowe przeznaczają zaciągnięte pożyczki i kredyty?* n=112

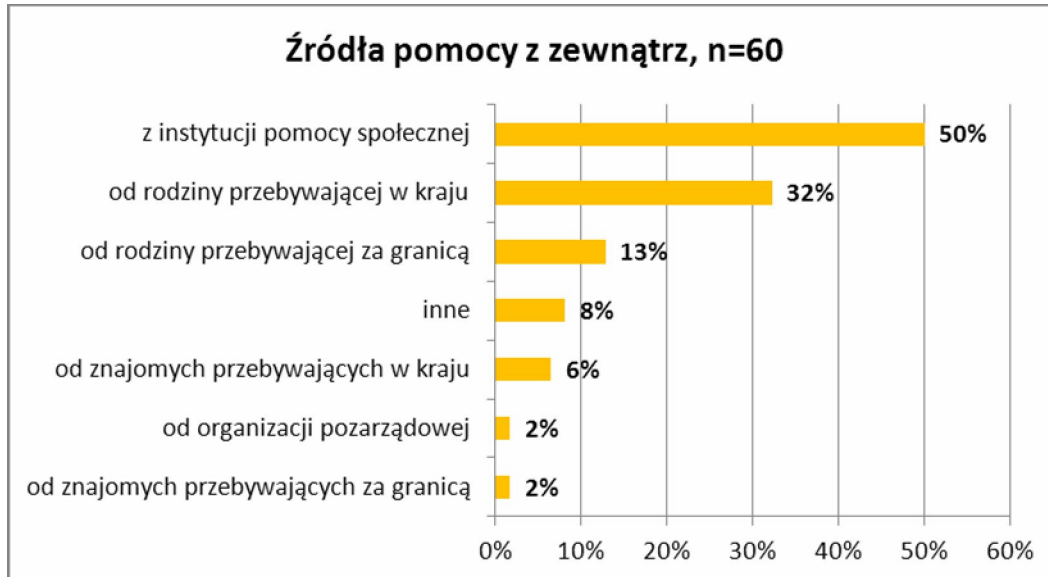

Skala ubóstwa

Co dziesiąte gospodarstwo domowe otrzymuje pomoc (finansową, usługową lub rzeczową) z zewnątrz. Połowa respondentów korzysta ze wsparcia instytucji pomocy społecznej. Pomoc z instytucji pomocy społecznej ma najczęściej regularny, comiesięczny charakter, co potwierdziło 2/3 badanych (65%) korzystających z tego wsparcia. Mimo, że w ankiecie wśród możliwych odpowiedzi nie był podany konkretnie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, prawdopodobnie badani mieli na myśli przede wszystkim tę instytucję. W co trzecim przypadku pomaga również rodzina przebywająca w kraju, rzadziej rodzina przebywająca za granicą.

Wykres 11 Źródła pomocy z zewnątrz, n=60

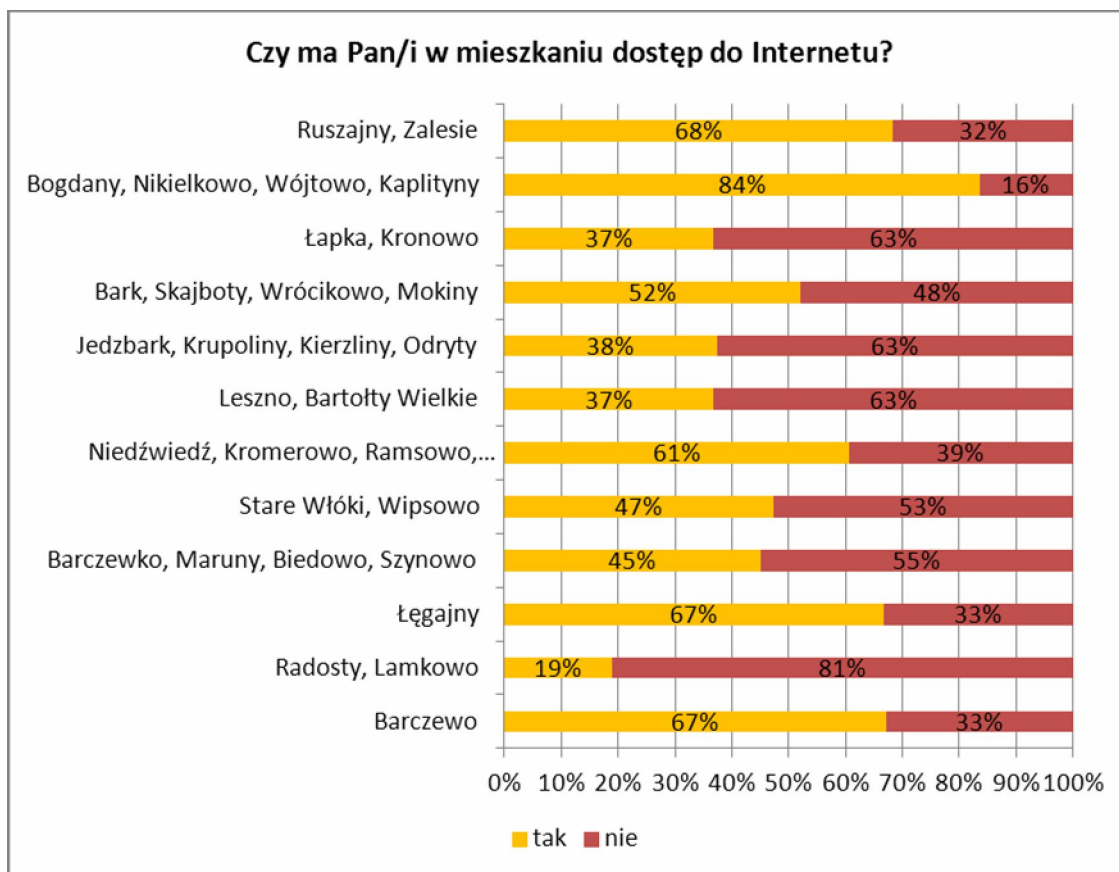

Telefon, Internet i samochód

Telefon stacjonarny posiada w domu 66% mieszkańców gminy, dużo więcej osób ma natomiast telefon komórkowy – 89% (najwięcej w gminie Łęgajny oraz Ruszajny i Zalesie– odpowiednio 98% i 95%).

Stosunkowo dużo mieszkańców (59%) ma także dostęp w swoim gospodarstwie domowym do Internetu. Wyraźnie pod tym względem wyróżniają się gminy: Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kaplityny, gdzie większość mieszkańców, bo aż 84% ma dostęp do Internetu. Z kolei zdecydowanie *in minus* wyróżniają się gminy: Radosty i Lamkowo, gdzie tylko co piąte gospodarstwo domowe ma dostęp do Internetu.

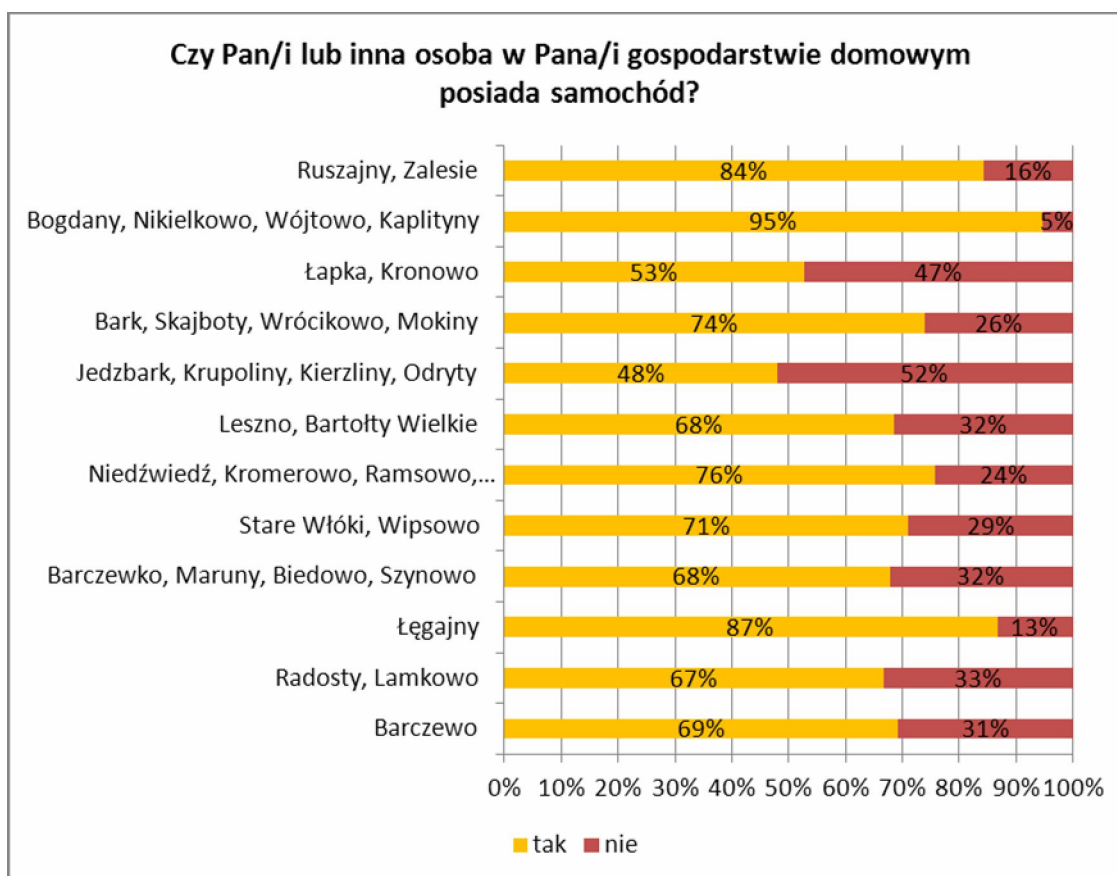
Wykres 12 Odpowiedzi na pytanie „Czy ma Pan/i w mieszkaniu dostęp do Internetu?”, N=586

W 72% gospodarstw domowych jest samochód. Najwięcej samochodów posiadają mieszkańcy gmin: Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kaplityny, gdzie niemal we wszystkich gospodarstwach domowych (w 95%) jest samochód.

Wykres 13 Odpowiedzi na pytanie „Czy Pan/i lub inna osoba w Pana/i gospodarstwie domowym posiada samochód?”, N=586

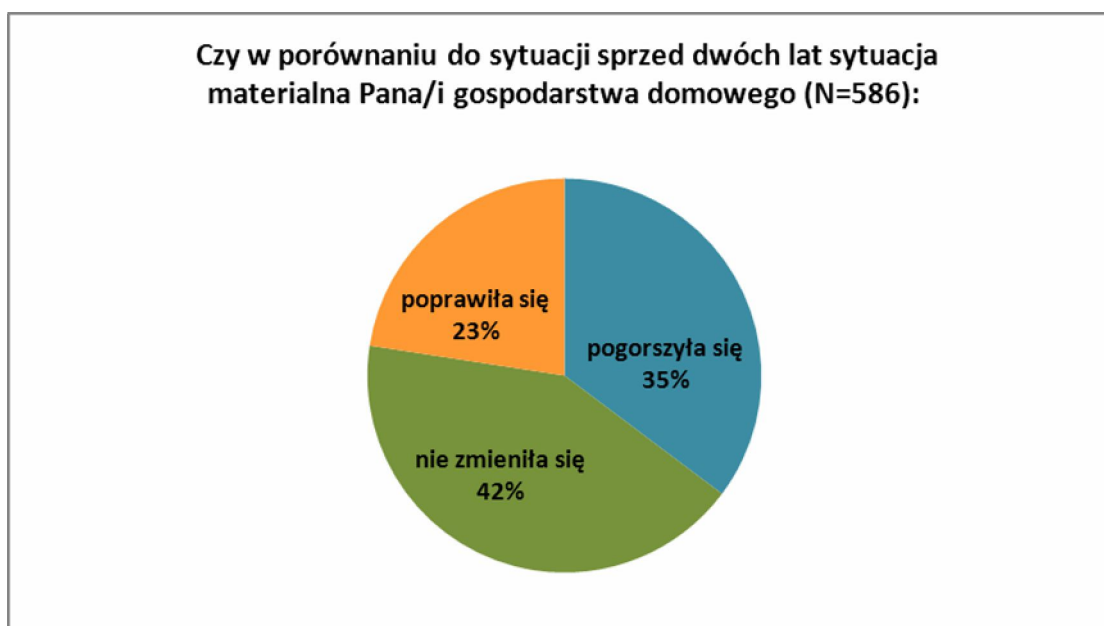

Opinie na temat zmiany sytuacji materialnej

Ponad 1/3 badanych uważa, że obecnie znajduje się w gorszej sytuacji materialnej niż 2 lata temu, z drugiej strony prawie co czwarty ankietowany (23%) dostrzega pozytywne zmiany w tym zakresie. Najliczniejszą grupę stanowią ci, którzy nie widzą żadnej różnicy w swojej sytuacji materialnej w stosunku do stanu sprzed dwóch lat.

Wykres 14 Odpowiedzi na pytanie „Czy w porównaniu do sytuacji sprzed dwóch lat sytuacja materialna Pana/i gospodarstwa domowego poprawiła się, pogorszyła, nie zmieniła się?”, N=586

Kapitał społeczny

Pomimo istnienia wielu, często definicji kapitału społecznego, na potrzeby tego raportu określamy dwie jego składowe, na podstawie których można określić jego poziom w badanej społeczności. Jest to aktywność obywatelska oraz zaufanie społeczne.

Wysoki poziom kapitału społecznego przekłada się na współpracę i realizowanie interesów zarówno przez jednostki i grupy, co pozwala odnosić zarówno jednym jak i drugim korzyści w życiu społecznym. Wysoki poziom kapitału społecznego pozwala społecznościom skutecznie podejmować działania i rozwiązywać istniejące problemy. Wydają się więc ważnym by podjąć próbę określenia kapitału społecznego badanej grupy.

Aktywność obywatelska

Mieszkańcy gminy najchętniej uczestniczą w zbiórkach darów lub pieniędzy podczas różnych akcji charytatywnych – taką deklarację złożyło aż ¾ badanych. Prawie co 4 osoba w ciągu ostatnich dwóch lat wyraziła swoje zaangażowanie obywatelskie podpisując petycję (np. postulującą wprowadzenie dodatkowych patroli, ogrodzenie boiska).

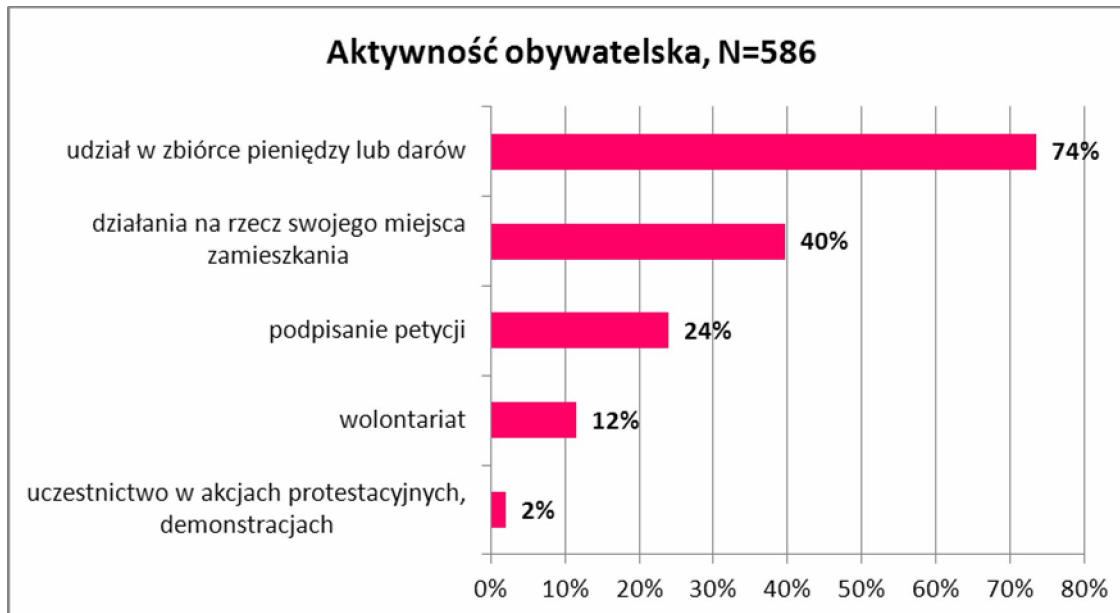
Porównując wyniki naszego badania z danymi badania ogólnopolskiego, można zaryzykować stwierdzenie, że mieszkańców gminy cechuje wysokie uczestnictwo w zbiórkach darów i pieniędzy i wyższe niż przeciętne zaangażowanie w wolontariat. Z badań CBOS⁷ wynika, że 54% Polaków przekazało pieniądze na cele dobroczynne, a 40% pomoc rzeczową. Tylko 5% było wolontariuszami. Do porównań z wynikami CBOS należy odnosić się jednak z ostrożnością, gdyż w zadawanym pytaniu określono nieco inny przedział czasowy (w naszej ankiecie pytaliśmy o ostatnie dwa lata, CBOS zadał pytanie o ostatni rok), nieco inne jest również sformułowanie pytań.⁸

⁷ „Co zmieniło się w stylu życia Polaków w ostatnim dwudziestolecu?” Komunikat z badań, CBOS, luty 2009.

⁸ Respondentom zostały zadane pytania: Czy:1) przekazał/a Pan/i pieniądze na cele dobroczynne?; przekazał/a Pan/i rzeczy na cele dobroczynne? (CBOS) Wziął/ęła Pan/i udział w zbiórce pieniędzy lub darów? (ankieta Barczewo); 2) przeznaczył/a Pan/i własną pracę, usługi na cele dobroczynne? (CBOS); Wykonał/a Pan/i prace społeczne?(ankieta Barczewo) 3) pracował/a Pan/i jako wolontariusz/ka? (CBOS) Działal/a Pan/i w charakterze wolontariusza? (ankieta Barczewo) 4) uczestniczył/a Pan/i w strajku lub demonstracji? (CBOS), Uczestniczył/a Pan/i w akcji protestacyjnej, demonstracji (ankieta Barczewo); źródła: CBOS, Co zmieniło się w stylu życia Polaków w ostatnim dziesięcioleciu? Komunikat z badań. Warszawa luty 2009; ankieta dla mieszkańców gminy Barczewo.

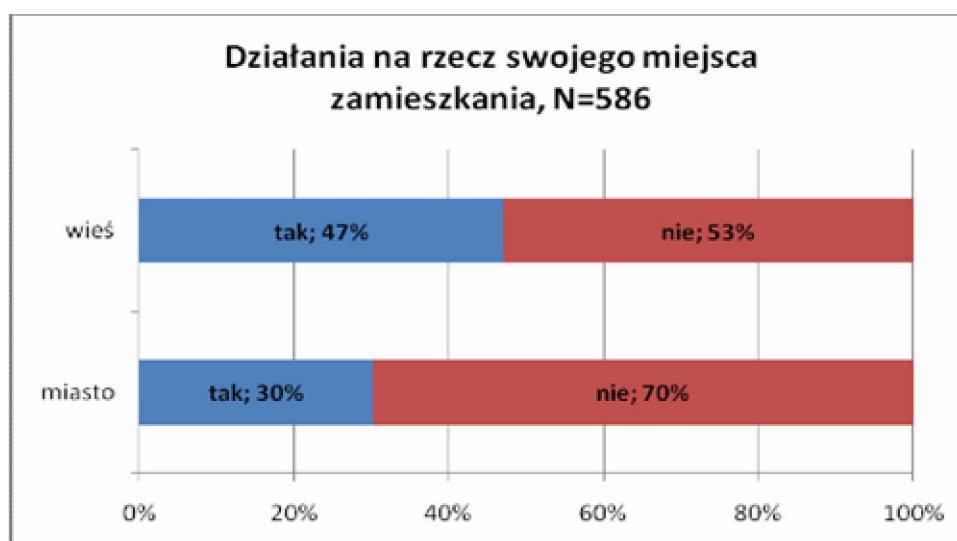

Wykres 14 Aktywność obywatelska, N=586

Warto zauważyć, że dużo większa aktywność i chęć do działania na rzecz swojego miejsca zamieszkania (najbliższej okolicy) cechuje mieszkańców obszarów wiejskich. Bycie członkiem małej społeczności wiąże się z mniejszą anonimowością i jednocześnie większą kontrolą społeczną, co może mobilizować ludzi do dbania o swoje otoczenie. Na terenie miasta niespełna co 3 badany działał społecznie, podczas gdy na terenach wiejskich była to prawie połowa.

Wykres 17 Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy w ciągu ostatnich dwóch lat Podjął/ęła Pan/i działania (samodzielnie lub z innymi) na rzecz swojego miejsca zamieszkania? N=586

Aktywność mieszkańców koncentruje się przede wszystkim wokół stowarzyszeń. Zdaniem uczestników wywiadów grupowych poniższe miejscowości wyróżniają się pod względem aktywności swoich mieszkańców:

Tabela 2 Aktywne miejscowości wskazywane przez uczestników wywiadów grupowych.

Miejscowość	Opis działań
Wójtowo	<p>Jednym z pierwszych wspólnych działań mieszkańców tej wsi było założenie komitetu społecznego postulującego budowę wodociągu (ok. 15 lat temu). Lokalna społeczność wyłożyła środki finansowe na projekt oraz wynegocjowała z gminą kwotę dofinansowania. Taki schemat działania miał również miejsce przy okazji zakładania kanalizacji i sieci telefonicznej. Liderem jest tutaj sołtyśka i zarazem działaczka pozarządowa, która między innymi angażuje mieszkańców w działania poprawiające estetykę wsi (np. wspólne zagospodarowanie terenu nieużytków). Osobą aktywną jest również miejscowy ksiądz. W Wójtowie działa Stowarzyszenie „Wspólne Wójtowo”. Liderce udało się zachęcić przedsiębiorców do pomocy i wspierania działań społecznych.</p> <p>Warto wspomnieć, że w trakcie wywiadów grupowych zwrócono również uwagę na negatywne cechy niektórych mieszkańców Wójtowa, przedstawiając ich jako osoby nie związane z gminą, rzadko bywające w Barczewie, traktujących swoje mieszkanie jako sypialnię, nie mające meldunku. Zdaniem niektórych rozmówców mieszkańcy Wójtowa, swoje kontakty z samorządem ograniczają do protestów gdy zimą mają problem z dojazdem do swoich posesji.</p>
Mokiny	<p>Kolejną enklawą aktywności społecznej na terenie gminy są Mokiny, gdzie działa Towarzystwo Przyjaciół Mokin, organizowanych jest wiele wydarzeń np. święto pieczenia kartofla. Stowarzyszenie jest aktywne w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na działalność.</p>
Lamkowo, Kronowo, Skajboty, Bartoły Wielkie, Szynowo, Radosty, Ruszajny	<p>W pierwszych czterech z wymienionych wsi aktywnie działają stowarzyszenia na rzecz rozwoju lokalnego⁹. Motorem działań integracyjnych w pozostałych wsiach są przede wszystkim sołtyśsi.</p>

⁹ Stowarzyszenie Na Rzecz Edukacji Dzieci I Rozwoju Obszarów Wiejskich „Wrota” – Lamkowo; Stowarzyszenie „Nasza Rodzina” Kronowo; Stowarzyszenie Wiejskie „Nasze Skajboty”; Stowarzyszenie „7 Niebo” Bartoły Wielkie oraz OSP w Bartołtach Wielkich

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Działania integracyjne i społeczne są inicjowane w wielu przypadkach przez sołtysów. Lokalnymi liderami, osobami zakładającymi Stowarzyszenia są często osoby z zewnątrz – wykształcone, stosunkowo zamożne, które jakiś czas temu przeniósł się na teren gminy z większych miast. *To są osoby z wyższym wykształceniem, które znalazły sobie miejsce na ziemi, ale chcą żeby coś się działo i uruchamiają tą społeczność.* Ale aktywni są również rdzenni mieszkańcy.

Aktywność kulturalna

Zapytaliśmy mieszkańców o ich uczestnictwo w życiu kulturalnym gminy. Najwięcej osób uczestniczyło w festynach, również spory odsetek w koncertach (prawdopodobnie dlatego, że koncerty są często elementem festynów).

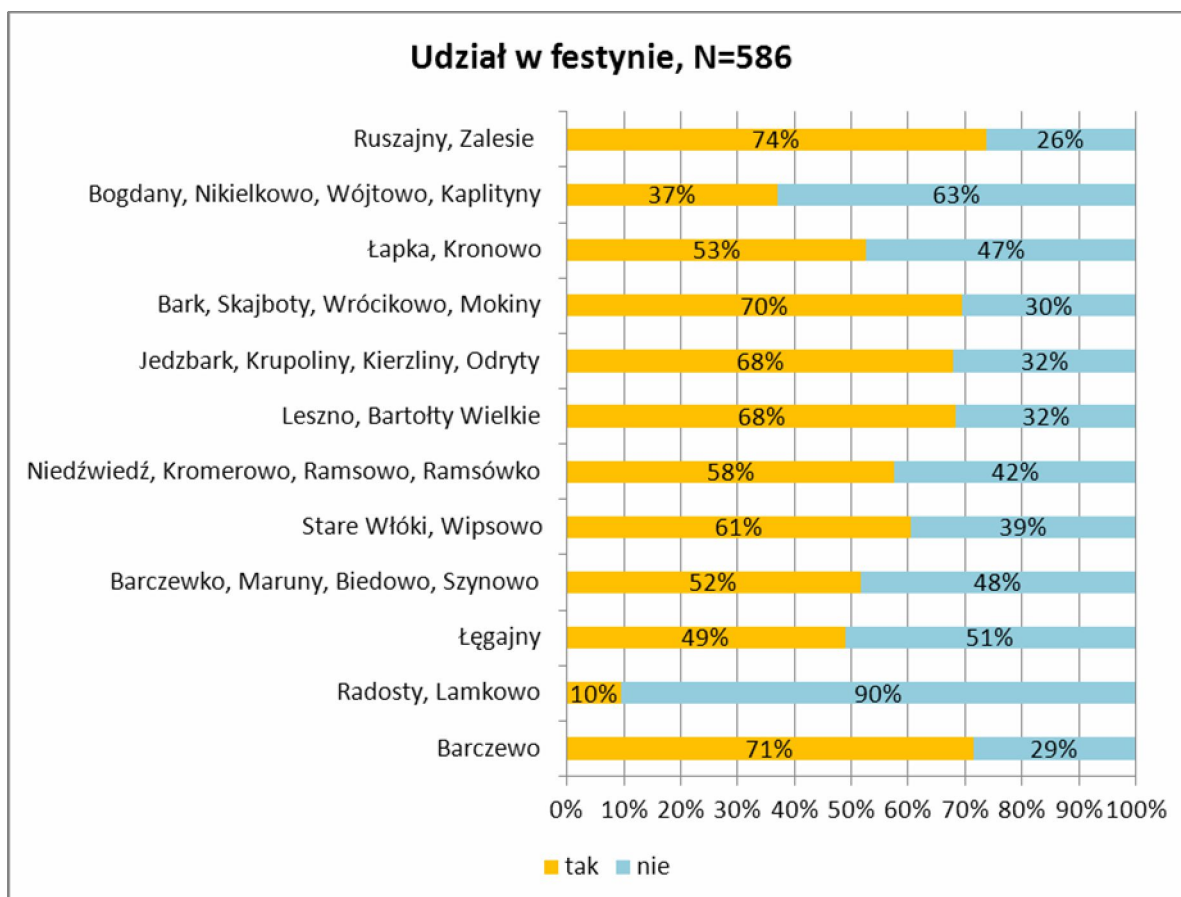
Wykres 18 Aktywność kulturalna, N=586

W festynach najczęściej uczestniczyli badani mieszkańcy Barczewa oraz jego najbliższych okolic – Ruszajn i Zalesia. Najbardziej respondenci zamieszkujący północne tereny gminy: Radosty i Lamkowo. Niskie jest również uczestnictwo mieszkańców południowo-zachodniej części gminy w tego typu imprezach. Na ten wynik może mieć wpływ bliskość Olsztyna (od Nikielkowa do Olsztyna jest ok. 2 km) i przedkładanie oferty tego miasta nad wydarzenia gminne.

Wykres 19 Udział w festynie, N=586

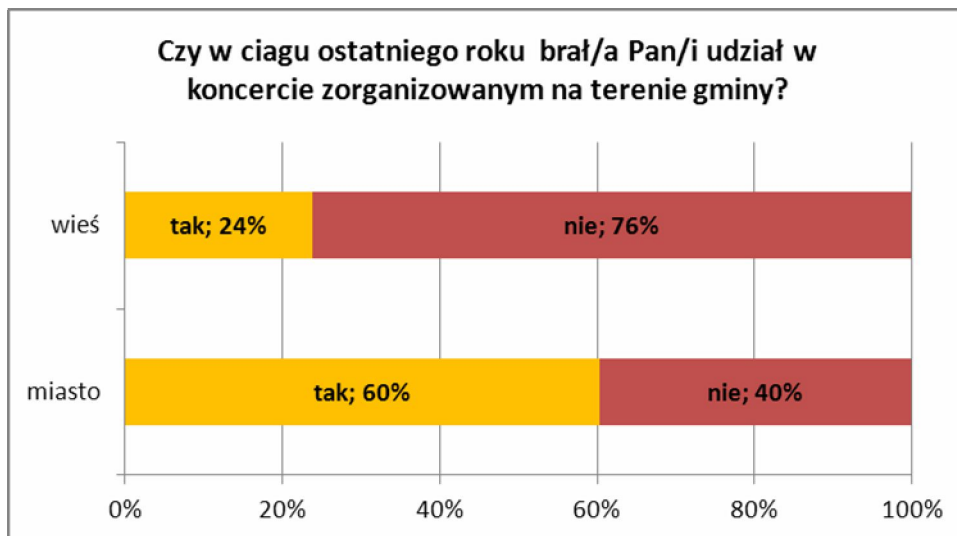

Także w pozostałych wydarzeniach organizowanych na terenie gminy częściej biorą udział mieszkańcy miasta niż obszarów wiejskich. W minionym roku 60% Barczewian uczestniczyło w koncercie, podczas gdy na tego typu imprezę wybrał się niespełna co 4 mieszkańiec terenów wiejskich. Podobnie, jeśli chodzi o wystawy: obejrzało je dużo więcej mieszkańców miasta niż wsi.¹⁰ Nie są to wyniki zaskakujące, jeśli weźmie się pod uwagę fakt, że większość imprez jest organizowana na terenie miasta.

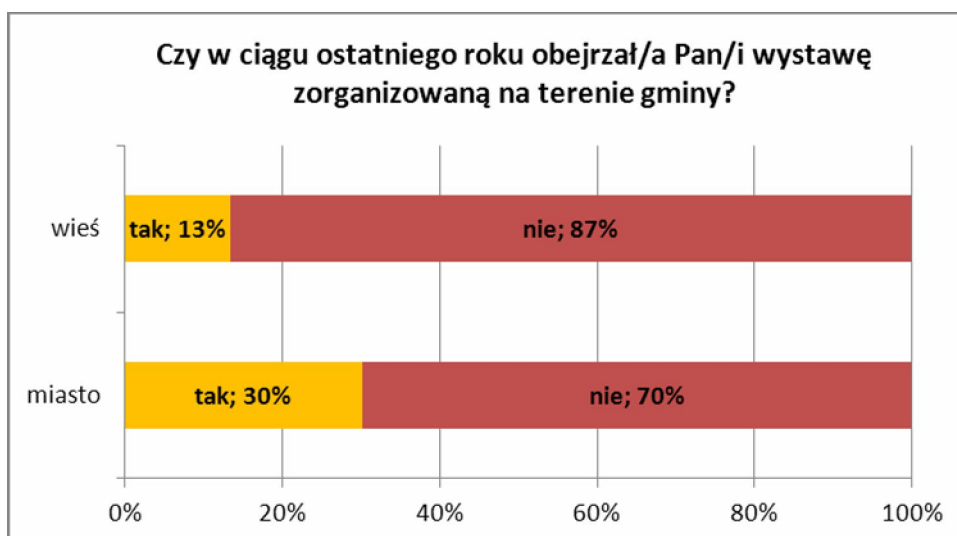
¹⁰ Szczegółowe rozkłady odpowiedzi z podziałem na obwody wyborcze zostały zamieszczone w Aneksie.

Wykres 20 Rozkład odpowiedzi na pytanie Czy w ciągu ostatniego roku brał/a Pan/i udział w koncercie organizowanym na terenie gminy z podziałem na respondentów z miasta (n=252) i terenów wiejskich (n=329).

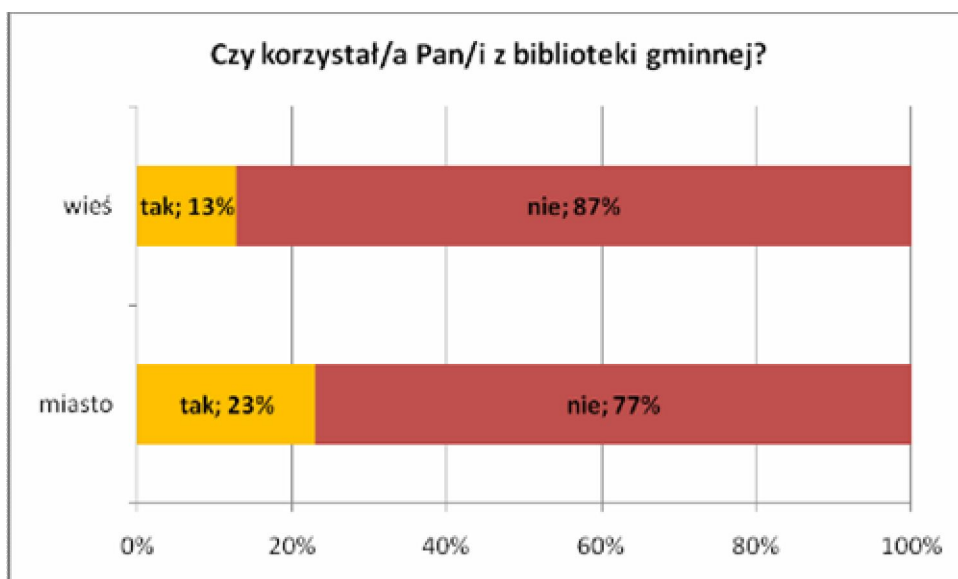
Wykres 21 Rozkład odpowiedzi na pytanie Czy w ciągu ostatniego roku brał/a Pan/i udział w wystawie organizowanej na terenie gminy z podziałem na respondentów z miasta (n=252) i terenów wiejskich (n=329).

Respondenci mieszkający w Barczewie częściej niż pozostali mieszkańcy gminy korzystali z biblioteki. W tym wypadku również znaczenie może mieć lokalizacja – placówka mieści się na terenie miasta, nie ma żadnej filii na terenach wiejskich.

Wykres 22 Rozkład odpowiedzi na pytanie Czy w ciągu ostatniego roku korzystał/a Pan/i z biblioteki gminnej podziałem na respondentów z miasta (n=252) i terenów wiejskich (n=329).

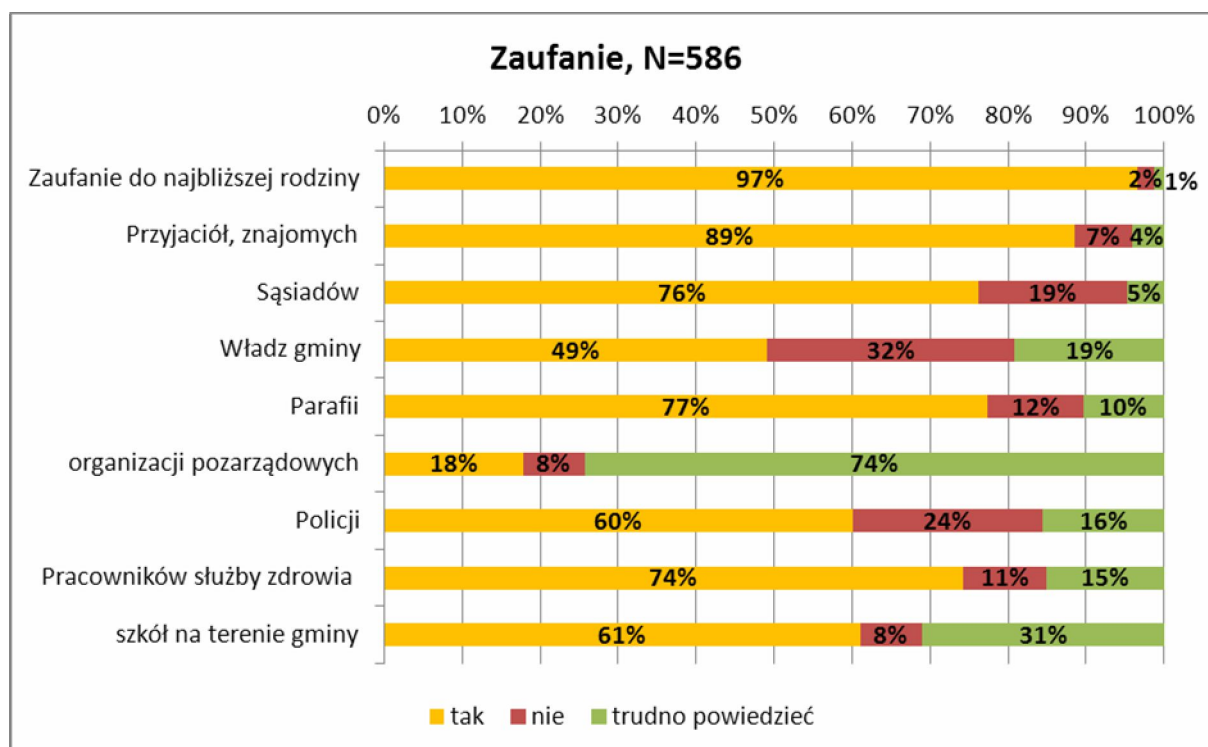

Zaufanie społeczne

Największe zaufanie badani mają do najbliższej rodziny, której ufa niemal każdy respondent. Zdecydowana większość, bo aż 89%, ma także zaufanie do przyjaciół i znajomych. Bardzo dużo osób ufa również parafii i swoim sąsiadom.

Wykres 23 N=586, Zaufanie do szkół na terenie gminy przedstawia odpowiedzi respondentów mających dziecko w wieku szkolnym (n=157)

Odsetek respondentów darzący zaufaniem najbliższą rodzinę, przyjaciół i znajomych nie różni się znacząco od wyników z badań ogólnopolskich¹¹. Również zaufanie do sąsiadów jest na takim samym poziomie. Osoby zamieszkujące gminę Barczewo wyróżnia natomiast nieco wyższe od średniej krajowej zaufanie do parafii – 77% mieszkańców ufa swoim księżom w porównaniu z 72% zaufaniem Polaków.

O ile zaufanie w tzw. sferze prywatnej nie różni się, lub jest większe niż wyniki badań ogólnopolskich, o tyle mieszkańcy gminy mniej ufają instytucjom życia publicznego:

- **Zaufanie do pracowników służby zdrowia** zadeklarowało w ankiecie prawie ¾ respondentów. To bardzo korzystny wynik – może sugerować, że mimo trudnej sytuacji w służbie zdrowia, placówki, z których korzystają mieszkańcy, oferują profesjonalną obsługę.
- 60% badanych ma zaufanie do pracowników **policji**, co można uznać za niezbyt zadowalający wynik w kontekście badań ogólnopolskich, według których 75% Polaków ufa tej instytucji (należy pamiętać, że na wynik mógł mieć wpływ czas realizacji badania).

¹¹ „Zaufanie społeczne w latach 2002-2008” Komunikat z badań. CBOS, Warszawa, luty 2008.

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

- Zaufanie do szkół znajdujących się na terenie gminy ma 61% badanych będących rodzicami dzieci w wieku szkolnym. Jednocześnie mało jest rodziców nie darzących szkół zaufaniem (8%), dużo natomiast nie potrafiących udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.
- **Zaufanie do władz gminy** w badaniach ogólnopolskich jest dosyć wysokie: 68% Polaków ufa władzom lokalnym (trzeba dodać, że od kilku lat obserwujemy tendencję wzrostową w tym względzie). Tymczasem na terenie gminy Barczewo wynik ten jest nieco niższy: około połowa badanych deklaruje, że ufa swoim władzom. Warto też zwrócić uwagę na fakt, że co 5 osoba nie potrafiła udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Uczestnicy wywiadów grupowych wskazywali na możliwe przyczyny takiej sytuacji:

-słaba polityka informacyjna władz miasta. Na stronach internetowych często brakuje informacji o najbliższej sesji Rady Miejskiej.

- mieszkańcy nie mają wiedzy na temat obowiązków gminy i zakresu jej zadań własnych, co skutkuje często posądzaniem władz miasta o opieszałość czy zaniechanie w rozwiązywaniu kwestii niebędących w rzeczywistości w gestii gminy.

Tylko 18% badanych ufa **organizacjom pozarządowym**. Jednocześnie, aż ¾ badanych nie potrafiła jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie, czy ufa stowarzyszeniom i fundacjom działającym na terenie gminy. Ten wynik może dziwić w gminie, na terenie której działa ok. 50 organizacji pozarządowych, w tym kilka stowarzyszeń o bardzo *oddolnym* profilu działania: nastawionych na wsparcie i rozwój sołectw i wsi. Być może przyczyn takiego rozkładu odpowiedzi należy szukać w:

- braku styczności ludzi z działalnością większości organizacji istniejących na terenie gminy, braku wiedzy o ich działaniach,
- braku identyfikacji działań na terenie gminy z konkretnymi organizacjami.

Gmina Barczewo w oczach mieszkańców

Przywiązanie do miejsca zamieszkania

Zadaliśmy mieszkańcom gminy Barczewo pytanie o to, w jakim stopniu są zadowoleni z zamieszkiwania w swojej miejscowości/wsi. Zsumowaliśmy odpowiedzi: *jestem bardzo zadowolony* z odpowiedziami: *jestem raczej zadowolony* oraz: *jestem raczej niezadowolony* z: *jestem zdecydowanie niezadowolony*. Okazało się, że niemal dziewięciu na dziesięciu mieszkańców gminy jest zadowolonych ze swojego miejsca zamieszkania. Świadczy to o dużym patriotyzmie lokalnym, jaki deklarują mieszkańcy gminy Barczewo.

Wykres 24 Zadowolenie z miejsca zamieszkania, N=586

W jakim stopniu jest Pan/i zadowolony/a z tego, że
mieszka w swojej wsi/miejscowości?

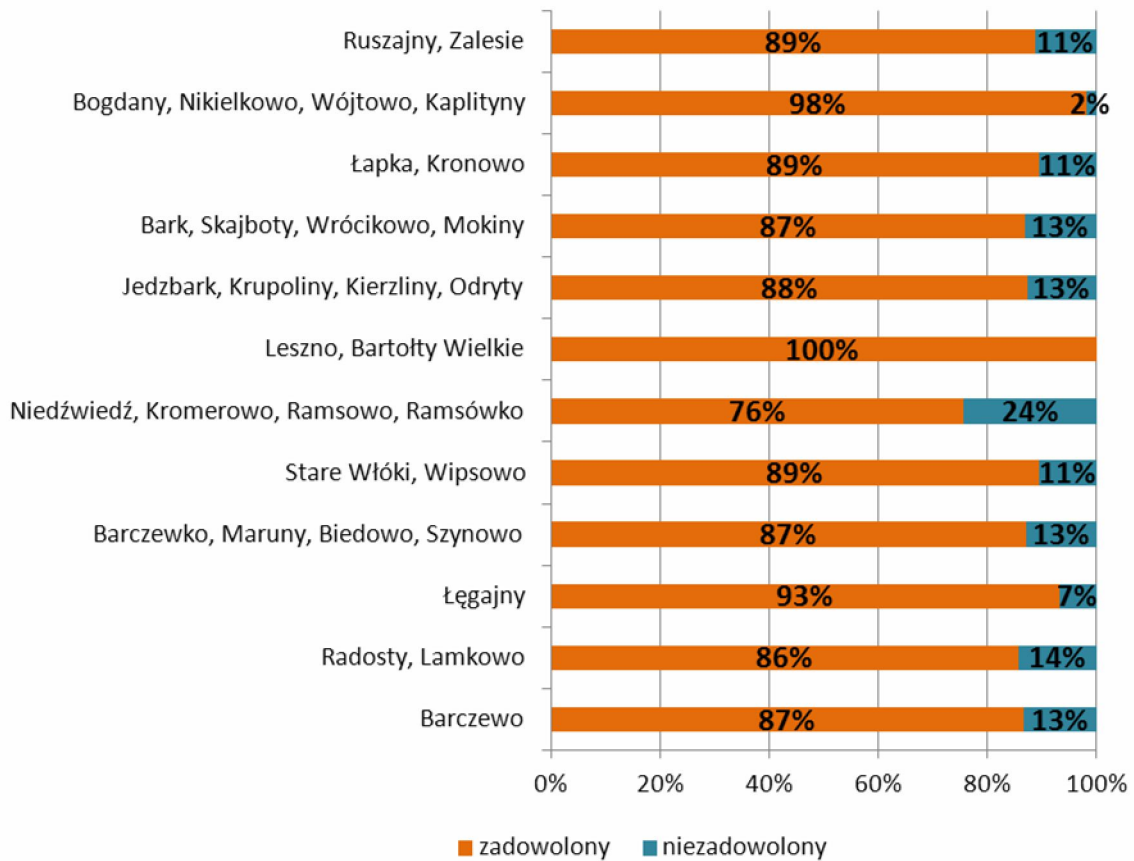

Znaczna większość mieszkańców poszczególnych obwodów wyborczych biorących udział w badaniu była zadowolona z miejsca swojego zamieszkania. W obwodzie: Leszno, Bartoły Wielkie wszyscy respondenci byli tego zdania. Największy odsetek niezadowolonych zanotowaliśmy w obwodzie: Niedźwiedź, Kromerowo, Ramsowo, Ramsówko, gdzie co czwarty badany odpowiedział przecząco na to pytanie.

Wykres 25 Zadowolenie z miejsca zamieszkania z podziałem na obwody wyborcze. N=586

Zadowolenie z miejsca zamieszkania z podziałem na obwody wyborcze

Słabe i mocne strony gminy Barczewo

Liczba respondentów, którzy uważają, że gmina Barczewo jest pod jakimś względem lepsza od sąsiednich gmin ponad dwukrotnie ustępuje liczbie reprezentujących przeciwną opinię. Co czwarty mieszkaniec uważa, że gmina jest taka sama, jak inne, a co piąty nie ma zdania na ten temat. Jedynie co szósty mieszkaniec dostrzega jakieś elementy, które mogłyby stanowić o wyższości jego gminy nad sąsiednimi.

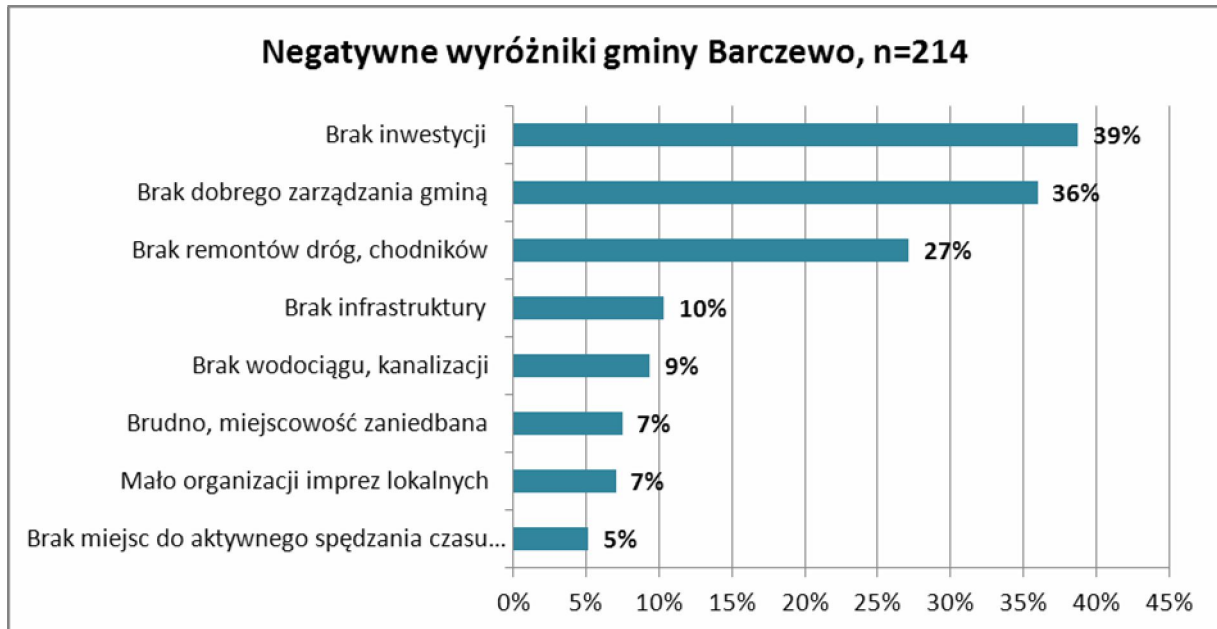
Wykres 26 Odpowiedzi na pytanie „Czy Pana/i zdaniem gmina Barczewo jest pod jakimś względem lepsza od innych sąsiednich gmin, czy też nie?”, N=586

Respondenci niezadowoleni z wizerunku gminy Barczewo na tle sąsiednich gmin wskazują głównie na trzy zaniedbane obszary: infrastrukturę (zły stan dróg, brak wodociągów, w sumie ok. 50% odpowiedzi), inwestycje (39%) oraz zarządzanie gminą (36%). Podniesiona została również kwestia niewystarczającej oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców: mała liczba imprez oraz brak miejsc rekreacji.

Wykres 27 Negatywne wyróżniki gminy Barczewo n=214. Na wykresie zostały pokazane odpowiedzi, które wskazało co najmniej 5% respondentów uznających gminę za gorszą od sąsiednich.

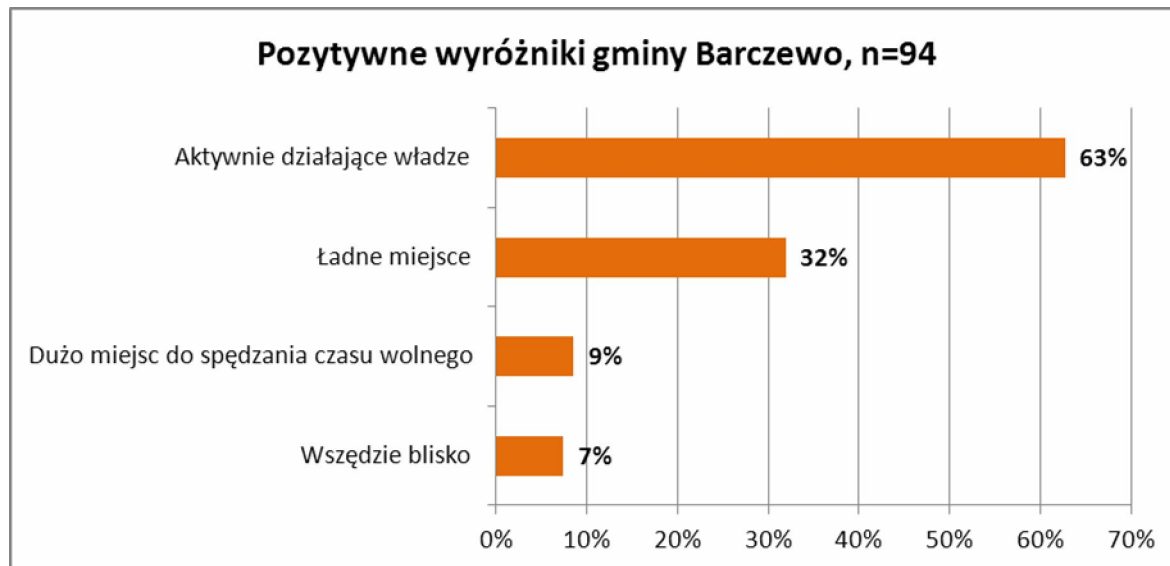

W trakcie wywiadów grupowych rozmówcy zwracali uwagę na jeszcze jeden negatywny wyróżnik gminy jakim jest ich zdaniem obecność na jej terenie Zakładu Karnego i Poprawczego dla nieletnich.

Jednak opinie respondentów w kwestii mocnych i słabych stron gminy są wyraźnie podzielone, zwłaszcza jeśli chodzi o ocenę działań władz lokalnych i dostępność miejsc rekreacji. Za pozytywne wyróżniki gminy przez część respondentów zostały uznane aktywne władze lokalne (63%) i duża liczba miejsc, gdzie mieszkańcy mogą spędzić czas wolny (9%). Dla 1/3 badanych pozytywnie oceniających gminę ważne są również jej walory estetyczne (architektura, przyroda).

Wykres 28 Pozytywne wyróżniki gminy Barczewo n=94. Na wykresie zostały pokazane odpowiedzi, które wskazało co najmniej 5% respondentów uznających gminę za lepszą od sąsiednich.

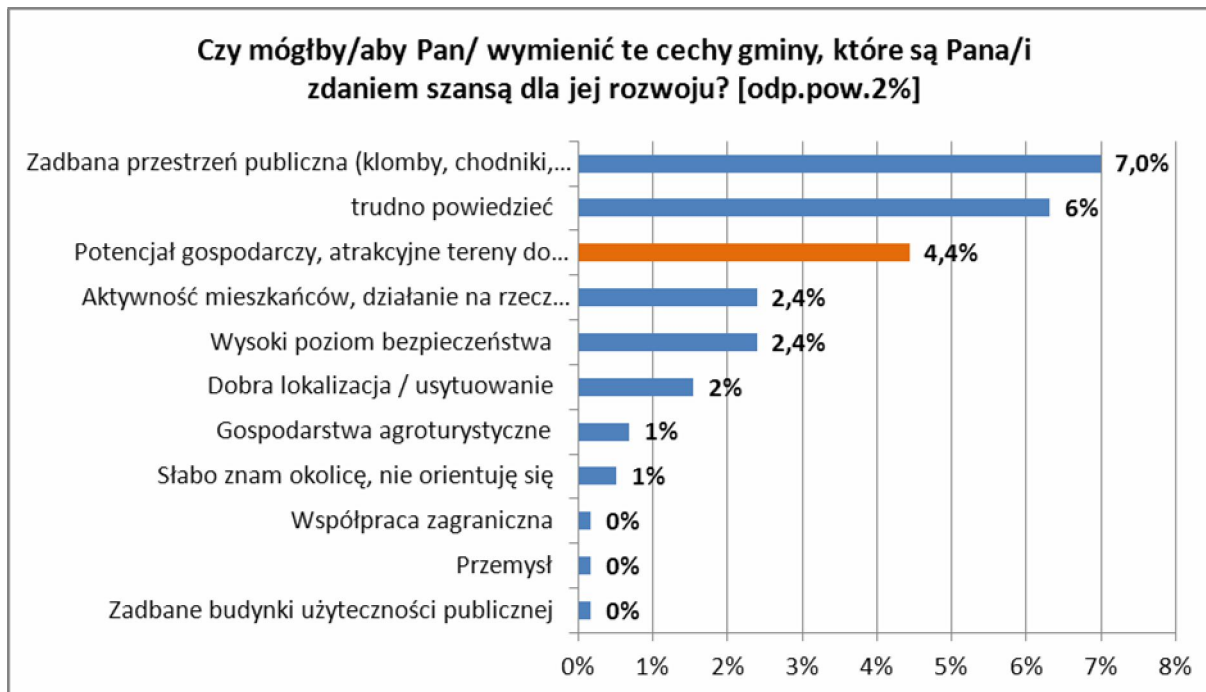
Warto podkreślić, że uczestnicy wywiadów grupowych pozytywnie oceniają zmiany mające miejsce na przestrzeni ostatnich 15 lat: powstaje system wodociągów i kanalizacji, poprawia się estetyka miasta – są nowe chodniki, klomby, przystanki. Pojawiają się również opinie mówiące o dysproporcjach w zainteresowaniu władz lokalnych miastem i obszarami wiejskimi, na niekorzyść tych drugich. Mieszkańcy wsi organizują się i wspólnie wykonują prace społeczne, gmina jednak nie wspiera ich działań, ciężko jest potem uzyskać od władz wsparcie rzeczowe (np. farby do pomalowania przystanku).

Potencjał rozwojowy gminy Barczewo

Respondenci, którzy wzięli udział w badaniu, **dostrzegają niewielki potencjał rozwojowy swojej gminy** lub nie mają refleksji na ten temat (być może: nie rozmawia się o tym, nie odbywają się takie debaty, nie dociera informacja na ten temat od władz samorządowych itp.). Zdaniem 7% badanych szansą rozwoju gminy są jej walory estetyczne: zadbane przestrzeń publiczną w postaci klombów, chodników, przystanków autobusowych. Mniej niż 5% dostrzega potencjał gospodarczy, a jeszcze mniej aktywność mieszkańców i wysoki poziom bezpieczeństwa jako walory rozwojowe swojej gminy. Biorąc pod uwagę atrakcyjne turystycznie usytuowanie gminy Barczewo, świadomość potencjału jej rozwoju można uznać za bardzo niską.

Wykres 29 Odpowiedzi na pytanie „Czy mógłby/aby Pan/i wymienić te cechy gminy, które są Pana/i zdaniem szansą dla jej rozwoju?”

Jakość życia w gminie Barczewo

Jakość życia w gminie Barczewo opisujemy poprzez wybrane przez nas kategorie, tj.: możliwość korzystania z Internetu, oferta kulturalna, oferta imprez masowych, dostępność porad prawnych i psychologicznych, miejsca rekreacji, dostępność handlu i usług, dostęp do komunikacji publicznej, czystość okolicy, a także dostęp do służby zdrowia i edukacji.

Do opisu powyższych aspektów posłużyły nam dane zebrane w trakcie badania ankietowego mieszkańców gminy. Uzupełniają je informacje uzyskane w trakcie wywiadów grupowych z kluczowymi informatorami oraz wyniki obserwacji prowadzonej przez niezależnych badaczy na terenie wybranych sołectw.

Infrastruktura na terenie gminy.

Wyniki obserwacji przeprowadzonej na terenie 15 wybranych obszarów gminy Barczewo oraz analiza danych zastanych wydają się potwierdzać opinie respondentów odnośnie niezbyt dobrej kondycji infrastruktury na terenie gminy.

Średnia ocena **stanu dróg** w wybranych sołectwach i mieście Barczewo wyniosła 2,4 na pięciostopniowej skali, gdzie 1 była oceną najniższą, a 5 najwyższą. Jeszcze gorzej wypadła ocena stanu chodników (średnia 1,2) – na terenie wielu sołectw nie ma ich wcale, w pozostałych są w bardzo złym stanie.

Zestawienie ocen dla wszystkich obserwowanych sołectw prezentujemy w poniższej tabeli.

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Tabela 3 Ocena stanu dróg i chodników w wybranych sołectwach i w mieście Barczewo. Badacze dokonywali oceny na pięciostopniowej skali, gdzie 1 była oceną najniższą, a 5 najwyższą.

obszar	Stan dróg ¹²	Stan chodników ¹³
Barczewo – Osiedle Słoneczne I Ul. Wojska Polskiego	4	3
Barczewo - Obwód Nr 1	2	1
Stare Miasto	3,7	2
Bartoły	1,3	1
Bogdany	2	1
Nikielkowo	2,3	1
Barczewski Dwór	1	1
Kaplityny	3	1
Kromerowo	3,3	1
Mokiny	1,7	1
Jedzbark	1,7	1
Niedźwiedź	1	1
Ramsowo	3	1
Tumiany	3	1

¹² Podana ocena jest wypadkową ocen w następujących kategoriach: stan drogi dojazdowej, stan głównej drogi, stan dróg pobocznych/osiedlowych.

¹³ Ocena 1 przyznawana była w sytuacji braku chodnika lub jego bardzo złego stanu.

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Klimkowo	2,7	1
----------	-----	---

Uczestnicy wywiadów grupowych wspominali o podejmowanych działaniach mających na celu poprawę gminnej infrastruktury drogowej: w 2009 roku została zaplanowana realizacja przebudowy około dwukilometrowego odcinka drogi dojazdowej do jednej z firm produkcyjnych w sąsiedniej gminie, dzięki czemu powstanie trasa łącząca Jeziorany (gmina Jeziorany) z Olsztynem, przechodząca przez Barczewo.

Ponadto problemem na terenie gminy jest niedostatecznie rozbudowana **sieć wodociągów i kanalizacji**. W wielu sołectwach wciąż nie ma tego rodzaju infrastruktury. W lepszej sytuacji, ze względu na duże zagęszczenie ludności, jest południowo-zachodnia strona gminy (Łęgajny, Wójtowo, Nikielkowo). We wszystkich tych miejscowościach jest system wodociągów, trwają prace lub już się zakończyły nad podłączeniem kanalizacji. Na terenach północnych gminy została już wykonana dokumentacja projektowa i wkrótce powinny ruszyć prace nad podłączeniem kanalizacji. W najgorszej sytuacji znajdują się Ramsówko i Wróćkowo – ich mieszkańcy nie mogą korzystać z żadnego z udogodnień.

Tabela 4 Sieć wodociągów i kanalizacji w gminie Barczewo. Dane przekazane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Stan na dzień 31.12.2008

Sołectwo	Miejscowość	Wodociągi	Kanalizacja
Barczewko	Barczewko	Tak	Nie
Bartoły Wielkie	Klimkowo, Tumiany	Tak	Nie
Jedzbark	Jedzbark	Tak	Nie
Kaplityny	Kaplityny	Tak	Nie
Kierzliny	Kierzliny, Studzianek	Tak	Nie

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Kromerowo	Kromerowo	Tak	Nie
Kronowo	Kronowo, Kronówko	Tak	Nie
Krupoliny	Krupoliny	Tak	Nie
Łapka	Łapka	Tak	Nie
Łęgajny	Łęgajny	Tak	Tak
Niedźwiedź	Niedźwiedź	Tak	Tak
Nikielkowo	Nikielkowo	Tak	Nie
Ramsowo	Ramsowo, Dadaj	Tak	Nie
Ramsówko	Ramsówko	Nie ¹⁴	Nie
Ruszajny	Ruszajny	Tak	Tak
Stare Włóki	Próle, Stare włóki,	Tak	Nie
Stare Wrocikowo	Stare Wrocikowo	Nie ¹⁵	Nie
Wójtowo	Wójtowo	Tak	Tak
Wipsowo	Wipsowo	Tak	Nie

¹⁴ Brak informacji o liczbie przyłączonych budynków do sieci wodociągowej. Informacja zasilane z sieci Ramsowo.

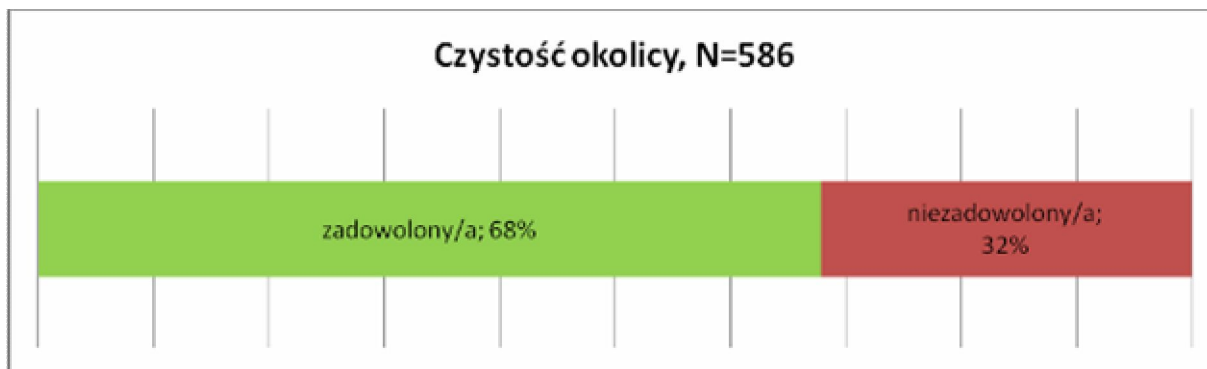
¹⁵ Brak informacji o liczbie przyłączonych budynków do sieci wodociągowej. Informacja zasilane z sieci Barczewo.

Czystość okolicy

Badani bardzo dobrze oceniają czystość swojej okolicy: zadowolonych z tego aspektu gminy jest prawie 70% osób.

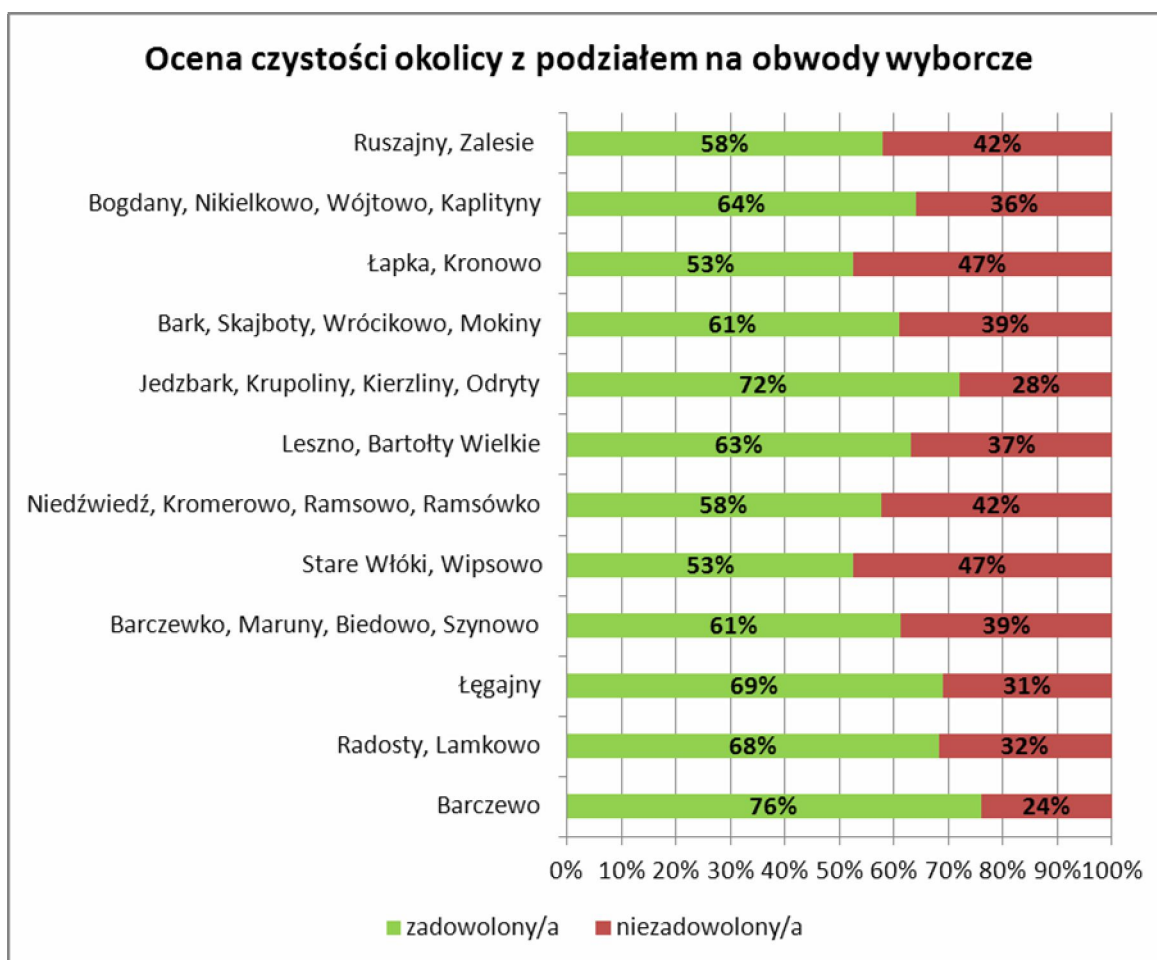
Wykres 30 Czystość okolicy, N=586

Nie ma dużych różnic w ocenie czystości okolicy dokonywanej przez respondentów mieszkających w poszczególnych obwodach wyborczych. Na każdym z obszarów zadowoleni stanowili większość, a odsetek pozytywnych odpowiedzi wynosił od 53% do 76%.

Wykres 3115 Ocena czystości z podziałem na obwody wyborcze, N=586

Wyniki obserwacji potwierdzają, że na terenie gminy zasadniczo panuje ład i porządek, chociaż średnia ocen oscylująca między 3 a 4, wskazuje na to, że dużo można jeszcze zrobić w tej dziedzinie. Pozytywnie wyróżniają się Bogdany i Mokiny, które w wielu kategoriach uzyskały najwyższą ocenę bezstronnych badaczy. Najbardziej zaniedbaną wsią w oczach badaczy jest Niedźwiedź. Negatywnie zostały również ocenione: Barczewski Dwór oraz staromiejska część Barczewa.

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Poniżej prezentujemy wyniki oceny czystości dokonanej przez badaczy-obszerników (oceny w skali 1-5, gdzie 1 było oceną najniższą, a 5 najwyższą).

Tabela 5 Ocena czystości w gminie na podstawie obserwacji dokonanej w 12 sołectwach i 3 obszarach miasta Barczewo.

	średnia	dominanta ¹⁶	Najniższa ocena (2)	Najwyższa ocena (5)
Czystość głównych dróg i centrum miejscowości	3,7	4	Niedźwiedź	Bogdany, Mokiny
Czystość pobocznych dróg i peryferii	3,5	4	Barczewski Dwór, Klimkowo, Niedźwiedź, Ramsowo	Barczewo - okolice osiedla Słonecznego i ul. Wojska Polskiego, Bogdany, Mokiny
Czystość podwórek i obejść	3,3	4	Barczewo- stare miasto, Niedźwiedź	Bogdany
Czystość terenów zielonych	3,4	4	Barczewski Dwór, Niedźwiedź, Nikielkowo,	Bogdany
Czystość przystanków autobusowych ¹⁷	3,1	4	Stare miasto – 1 punkt	Mokiny

Warto w tym miejscu wspomnieć o kwestii poruszanej w trakcie wywiadów grupowych. Rozmówcy zwracali uwagę na brak poczucia odpowiedzialności za przestrzeń publiczną oraz niejednokrotnie własne podwórka/obejścia cechujący przede wszystkim mieszkańców terenów popegeerowskich. Przyczyn należy ich zdaniem szukać w historii i poczuciu tymczasowości towarzyszącym mieszkańcom

¹⁶ Najczęściej przyznawana ocena.

¹⁷ W 6 spośród 15 miejsc nie było przystanku autobusowego.

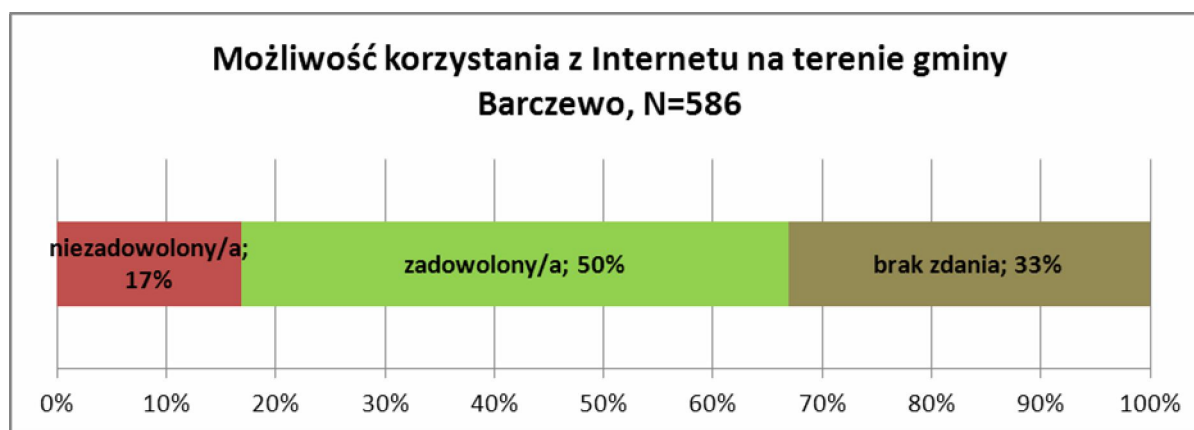
Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

tych terenów oraz biernej postawie byłych pracowników PGRów związanej z bezrobociem, brakiem perspektyw czy patologiami.

Dostęp do Internetu

Połowa badanych jest zadowolona z dostępu do Internetu na terenie gminy Barczewo. 1/3 nie udzieliła jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 32 Możliwość korzystania z Internetu na terenie gminy Barczewo, N=586

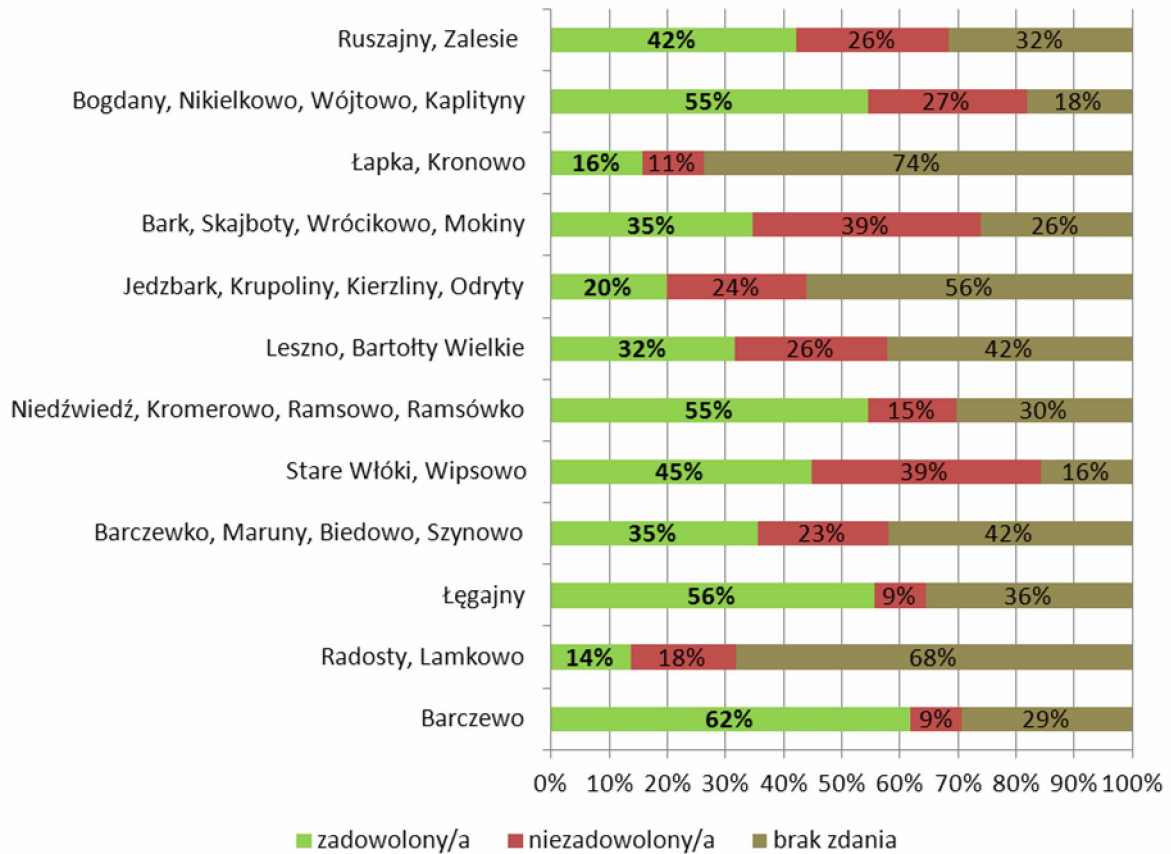
Dostęp do Internetu różnicuje mieszkańców poszczególnych obwodów wyborczych gminy Barczewo. W opinii badanych, o tę usługę najłatwiej jest w największych ośrodkach: Barczewie i Łęgajnach, a także na terenie sołectw: Niedźwiedź, Kromerowo, Ramsowo, Ramsówko i Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kapliny. Z drugiej strony w trzech obwodach: Jedzbark, Krupoliny, Kierzliny, Odryty; Bark, Skajboty, Wójcikowo, Mokiny oraz Radosty, Lamkowo odsetek niezadowolonych z dostępu do Internetu przeważa nieznacznie nad tymi, którzy wyrazili pozytywną opinię. Znaczny odsetek osób niezadowolonych jest również w Starych Włókach i Wipsowie.

Wykres 33 Zadowolenie z możliwości korzystania z Internetu z podziałem na obwody wyborcze, N=586

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Zadowolenie z możliwości korzystania z internetu z podziałem na obwody wyborcze

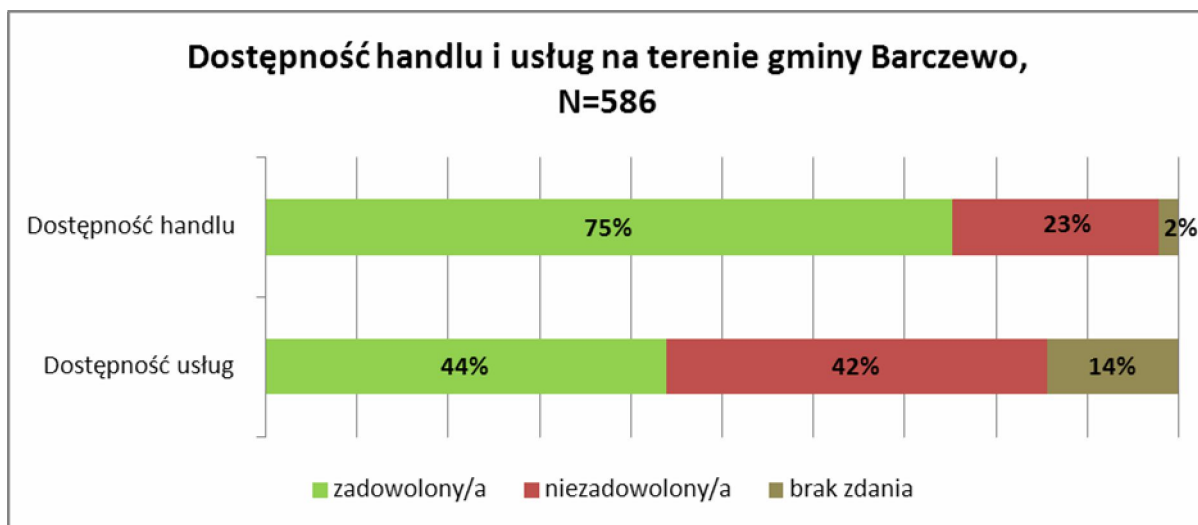

Handel i usługi

¾ badanych jest zadowolonych z dostępności sklepów na terenie gminy. Respondenci mają natomiast podzielone opinie odnośnie oferty usługowej – 44% jest zadowolonych, a 42% jest nieusatysfakcjonowana z możliwości skorzystania z takich usług, jak krawiec, szewc czy naprawa sprzętu AGD.

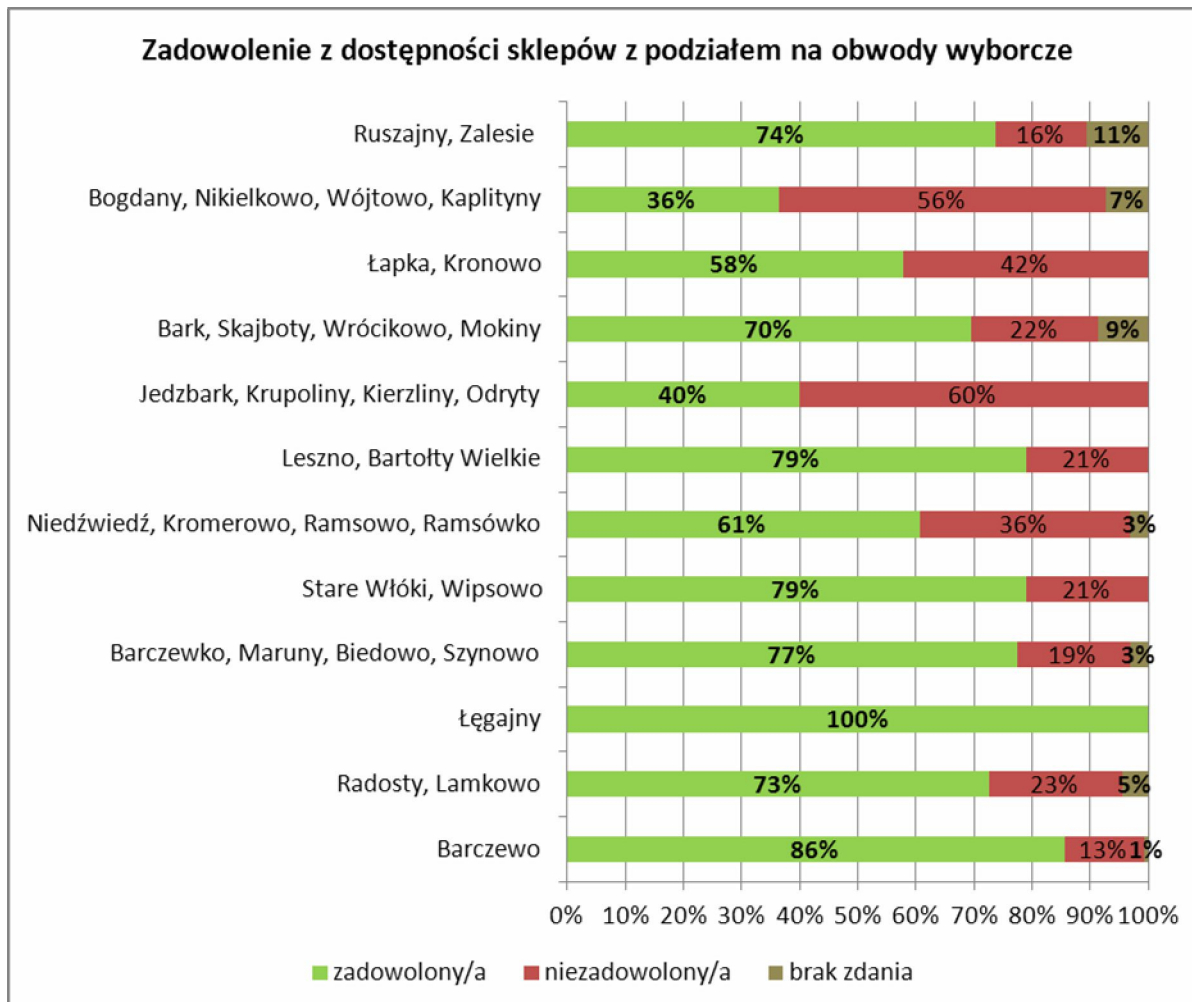
Wykres 34 Dostępność handlu i usług na terenie gminy Barczewo, N=586

Wyniki naszego badania pokazują, że w większości obwodów wyborczych dominowali respondenci zadowoleni z dostępności handlu. Jedynie w dwóch obwodach wyborczych: Jedzbark, Krupoliny, Kierzliny, Odryty i Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kaplityny mniej niż połowa badanych była usatysfakcjonowana dostępem do tego typu infrastruktury.

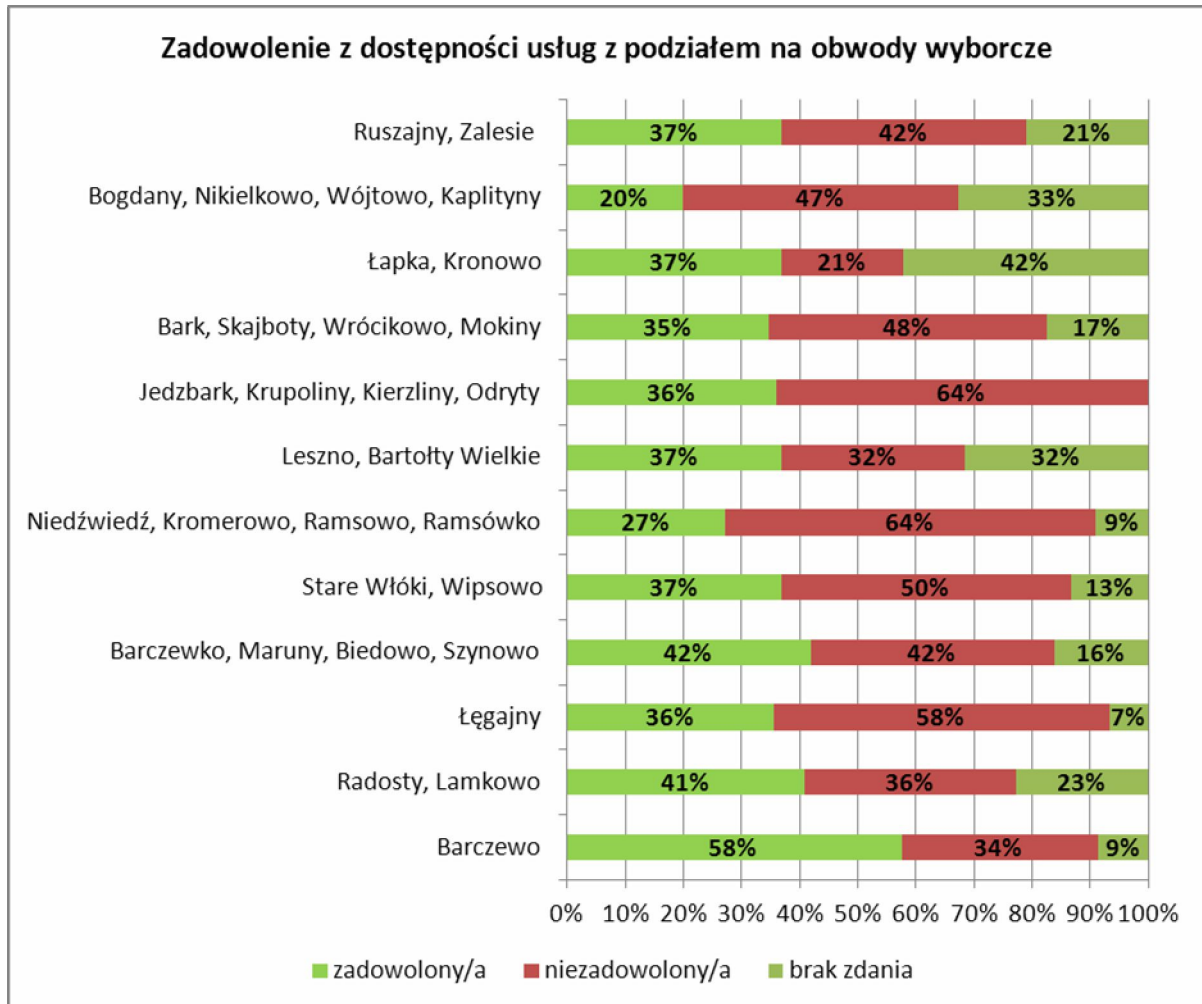
Wykres 35 Zadowolenie z dostępności sklepów z podziałem na obwody wyborcze, N=586

W poszczególnych obwodach wyborczych odsetek badanych, którzy odpowiedzieli twierdząco na pytanie o zadowolenie z oferty usługowej, wynosił między 1/3 a 2/3. Najbardziej zadowoleni z dostępu do usług są mieszkańcy miasta. W przypadku sołectw nie ma znaczących różnic w ocenach respondentów, z wyjątkiem obszarów: Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kaplityny - gdzie tylko 1/5 respondentów wyraziła pozytywną opinię na temat oferty usługowej - oraz: Niedźwiedź, Kromerowo, Ramsowo, Ramsówko (27%).

Wykres 36 Zadowolenie z dostępności usług z podziałem na obwody wyborcze, N=586

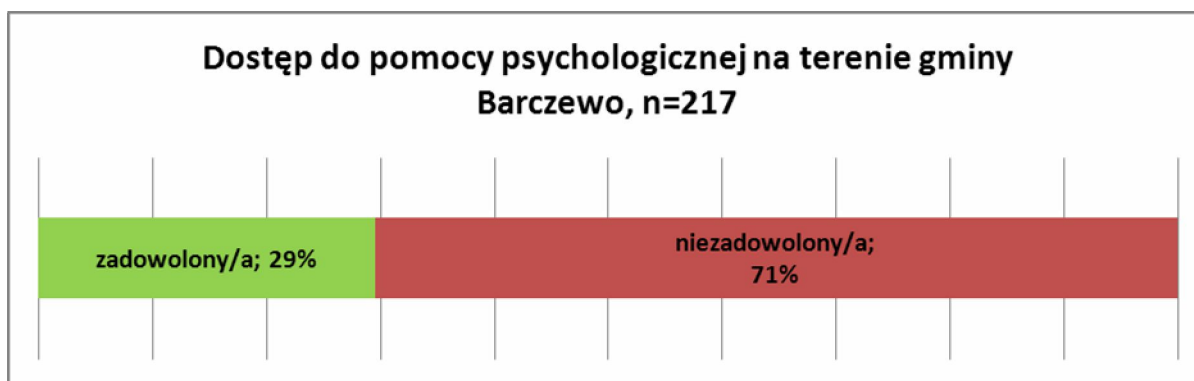

Dostęp do pomocy psychologicznej

Ponad połowa respondentów (63%) na pytanie o dostęp do pomocy psychologicznej wybrała odpowiedź: *nie mam zdania*. Zakładamy, że są to osoby, których nie dotyczy ta kwestia, nie mają zatem wystarczającej wiedzy do wystawienia oceny. Natomiast wśród pozostałych respondentów zdecydowana większość oceniła negatywnie dostęp do psychologa na terenie gminy Barczewo.

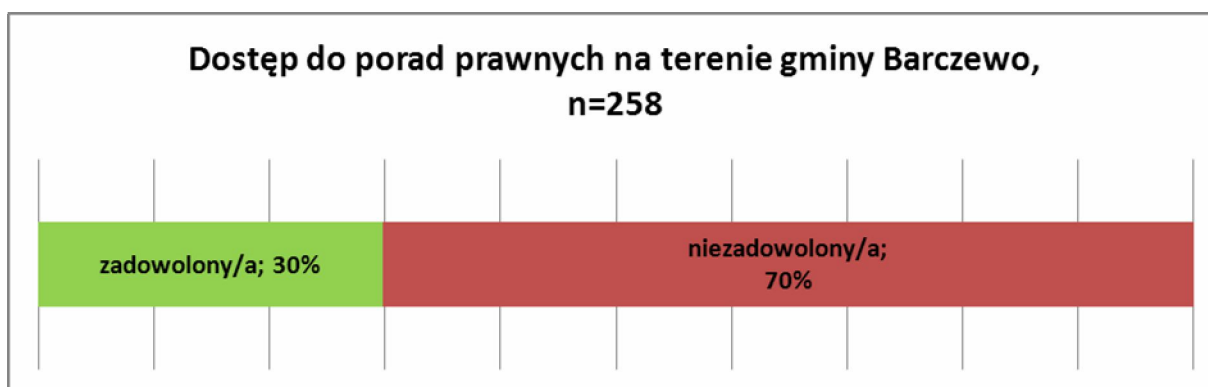
Wykres 3716 Dostęp do porad psychologicznych na terenie gminy Barczewo, n=217 - rozkład odpowiedzi pomija respondentów, którzy wybrali odpowiedź *nie mam zdania*.

Dostęp do porad prawnych

Podobnie, jak w przypadku pomocy psychologicznej, duży odsetek mieszkańców nie jest zainteresowany korzystaniem z tego typu usług: w ankiecie 57% respondentów stwierdziło, że ta kwestia ich nie dotyczy. Wśród zainteresowanych dominuje grupa niezadowolonych z dotychczasowej oferty (70%).

Wykres 38 Dostęp do porad prawnych na terenie gminy Barczewo, n=258 - rozkład odpowiedzi pomija respondentów, którzy wybrali odpowiedź *nie mam zdania*.

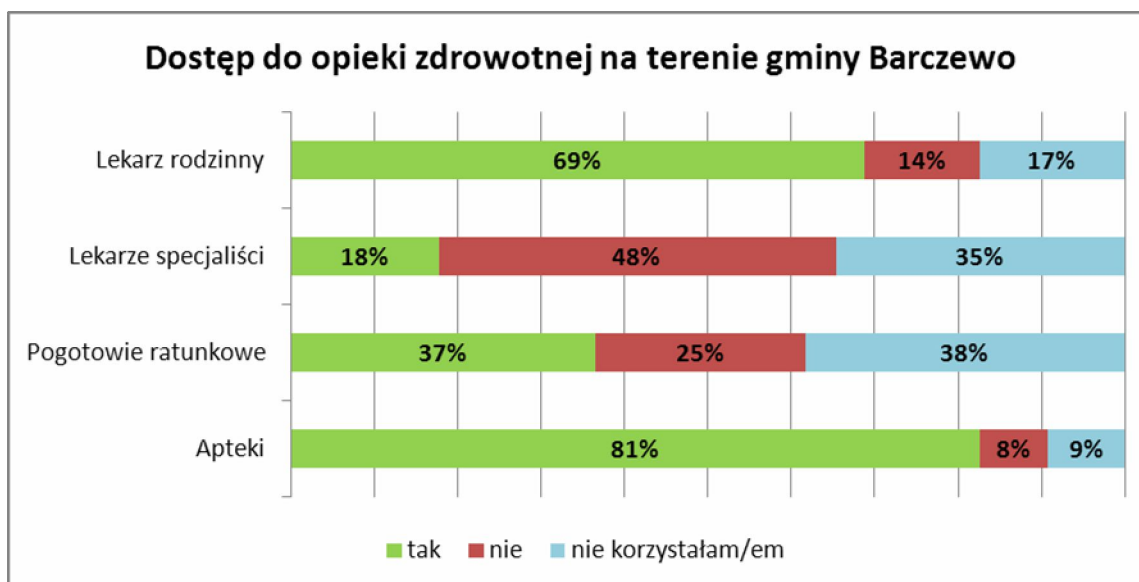

Ochrona zdrowia

Zapytaliśmy respondentów czy są usatysfakcjonowani z dostępu do bezpłatnej ochrony zdrowia w swojej gminie (do powyższego wykresu dodaliśmy odpowiedzi na pytanie o dostęp do aptek, które w większości są prywatne). Nie licząc osób, które nie mają doświadczeń związanych z korzystaniem z poszczególnych usług zdrowotnych, 4/5 mieszkańców jest zadowolonych z dostępu do lekarza rodzinnego, 2/3 z dostępu do pogotowia ratunkowego, a tylko co czwarty z dostępu do lekarzy specjalistów. 4/5 respondentów jest zadowolonych z dostępu do aptek.

Wykres 39 Dostęp do opieki zdrowotnej na terenie gminy Barczewo, N=586

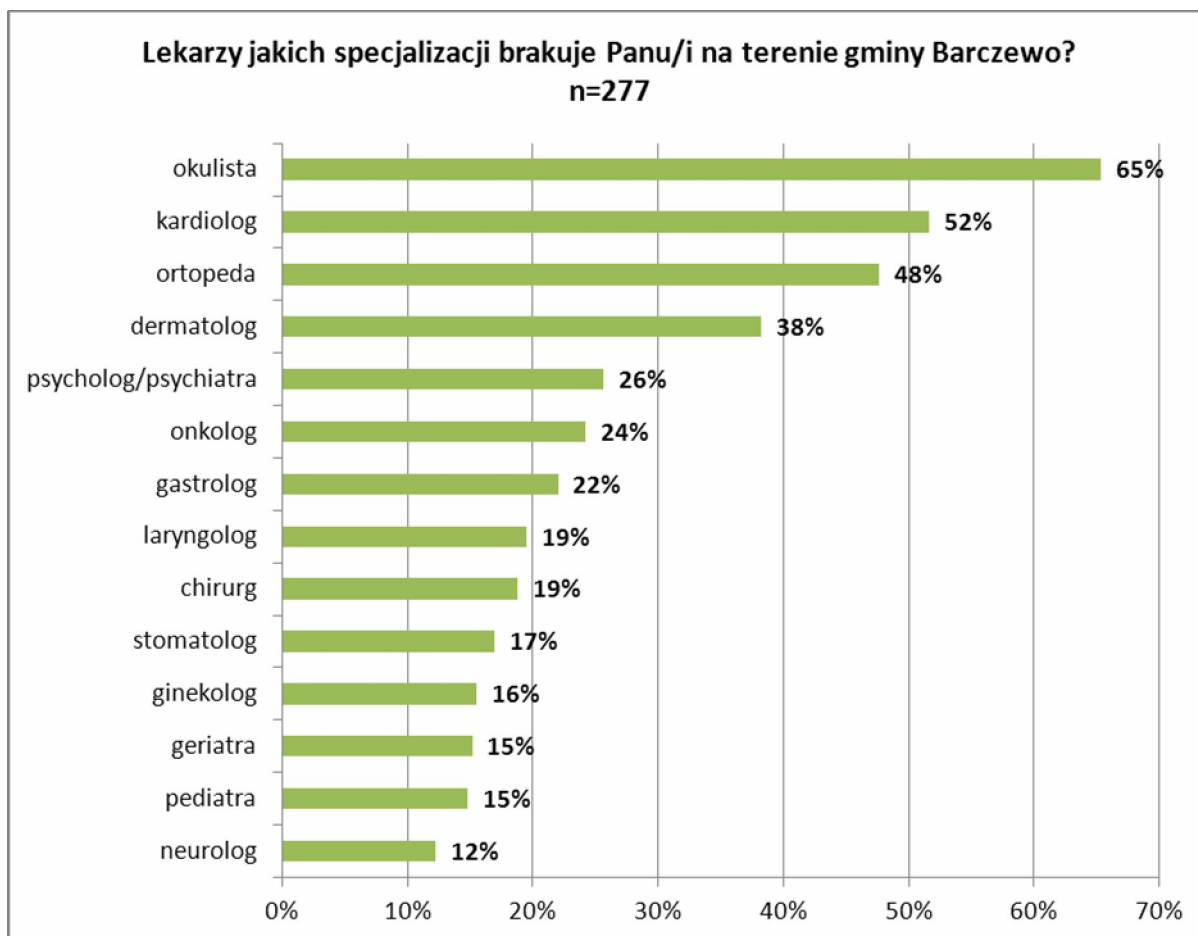

Spośród 277 respondentów niezadowolonych z dostępu do lekarzy specjalistów, najwięcej chciałoby na terenie gminy skorzystać z usług: **okulisty, kardiologa, ortopedy i dermatologa.**

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Wykres 40 Lekarzy jakich specjalizacji brakuje Panu/i na terenie gminy Barczewo? n=277. Procenty nie sumują się do 100% - respondent mógł wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

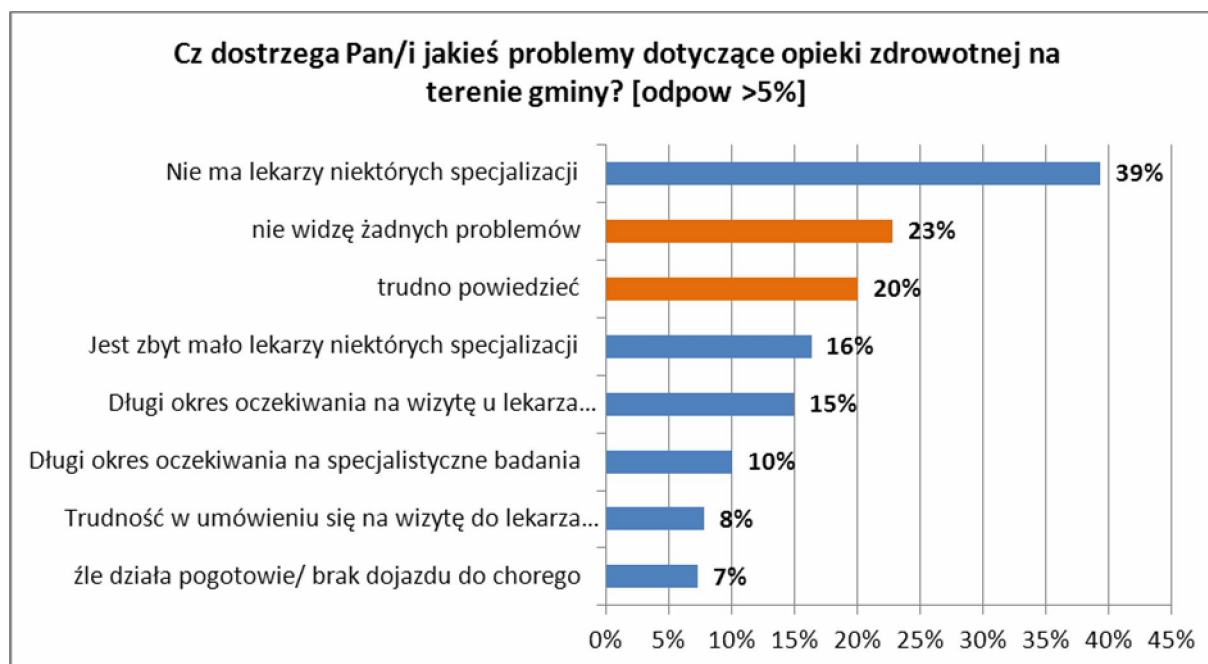

Po zadaniu pytań o dostępność do bezpłatnej służby zdrowia, aptek i lekarzy specjalistów, zadaliśmy szersze pytanie o problemy dotyczące opieki zdrowotnej na terenie gminy. Na pierwszym miejscu respondenci wskazali, opisywany wyżej, brak lekarzy specjalistów. Kolejną najliczniej reprezentowaną postawą było niedostrzeganie żadnych problemów. Taką odpowiedź wybrał niemal co czwarty badany. Pozostałe problemy dotyczące służby zdrowia, dostrzegane przez mieszkańców gminy Barczewo, to: zbyt mało lekarzy specjalistów niektórych specjalności, długi okres oczekiwania na wizytę u lekarza specjalisty, długi okres oczekiwania na specjalistyczne badania, trudność w umówieniu się na wizytę u lekarza specjalisty i niedostępność usługi dojazdu pogotowia do chorego.

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Wykres 41 Odpowiedzi na pytanie „Czy dostrzega Pan/i jakieś problemy dotyczące opieki zdrowotnej na terenie gminy?” [odpow >5%] N=586. Procenty nie sumują się do 100% - respondent mógł wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

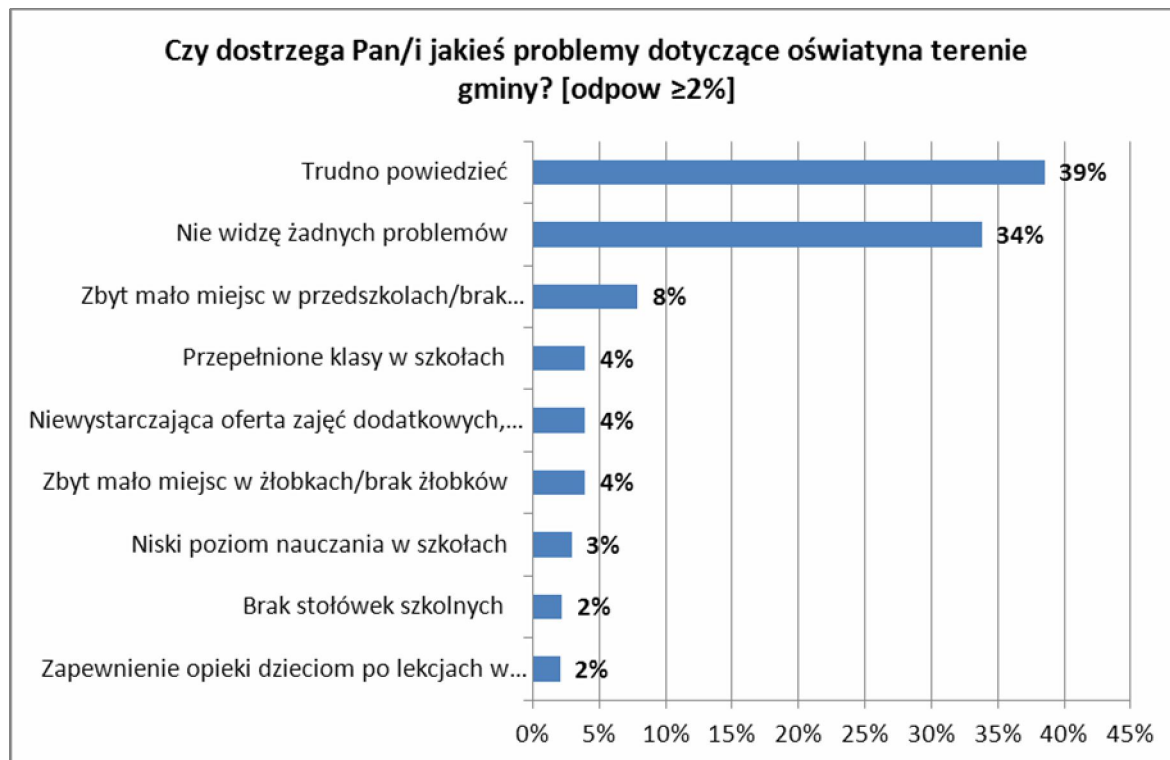
Oświata

Respondenci zostali również poproszeni o wymienienie problemów w obszarze oświaty, które występują na terenie gminy Barczewo. Najczęściej pojawiał się problem braku placówek edukacyjnych, ich niewystarczającej w stosunku do potrzeb liczby oraz związane z tym przepełnienie istniejących obiektów.

Co trzeci ankietowany uznał, że nie widzi żadnych problemów w tym obszarze, a nieco więcej nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi – jednak ta sfera nie dotyczy bezpośrednio większości respondentów – nie są rodzicami i/lub aktualnie nie uczą się.

Wykres 42 Odpowiedzi na pytanie „Czy dostrzega Pan/i jakieś problemy dotyczące oświaty na terenie gminy?”

Żłobki i przedszkola

Na terenie gminy Barczewo nie ma żłobków, funkcjonują jedynie 2 przedszkola publiczne (w Barczewie i Łęgajnach). Problem braku miejsc w przedszkolach dotyczy przede wszystkim Przedszkola Miejskiego, do którego w chwili obecnej zapisanych jest 233 dzieci, podczas gdy placówka ma 225 miejsc. W czterech działających na terenie gminy przedszkolach niepublicznych (w Wipsowie, Lamkowie, Kronowie i Ramsowie) przewidziano w sumie 105 miejsc, a uczęszcza do nich 95 dzieci.

Tabela 6 Ilość miejsc i liczba dzieci w przedszkolach publicznych i niepublicznych w gminie Barczewo, Dane uzyskane z Miejskiego Zespołu Oświaty i Zdrowia w Barczewie, grudzień 2009.

Nazwa placówki	status	Ilość miejsc	Liczba dzieci
Przedszkole Miejskie w Barczewie	Publiczne	225	233
Przedszkole w Łęgajnach	Publiczne	75	67
Razem	Publiczne	300	300

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Niepubliczne Przedszkole w Wipsowie	Niepubliczne	25	19
Niepubliczne Przedszkole w Lamkowie	Niepubliczne	30	24
Niepubliczne Przedszkole w Kronowie	Niepubliczne	25	24
Niepubliczne Przedszkole w Ramsowie	Niepubliczne	25	25
Razem	Niepubliczne	105	92

Co 10 badany jest rodzicem **dziecka w wieku przedszkolnym**. Duża większość tych dzieci uczęszcza do przedszkola (82%). Pozostałe dzieci spędzają czas w domu, najczęściej ze względu na to, że:

- mają zapewnioną opiekę i rodzice nie mają potrzeby posyłania ich do przedszkola (5 wskazań),
- brakuje miejsc w przedszkolach (4 wskazania)

Szkoły

Na terenie gminy funkcjonuje 7 szkół podstawowych (3 publiczne i 4 niepubliczne) oraz 3 gimnazja (1 publiczne i 2 niepubliczne). Najbliższe szkoły średnie znajdują się w oddalonym o 12 km od Barczewa Olsztynie.

Tabela 7 Zestawienie szkół publicznych i niepublicznych w gminie Barczewo, Dane uzyskane z Miejskiego Zespołu Oświaty i Zdrowia w Barczewie, grudzień 2009.

Typ szkoły	Nazwa szkoły	lokalizacja
Publiczne szkoły podstawowe	Szkoła Podstawowa nr 1	Barczewo
	Szkoła Podstawowa w Łęgajnach	Łęgajny
	Szkoła Podstawowa w Bartołtach Wielkich	Bartołty Wielkie

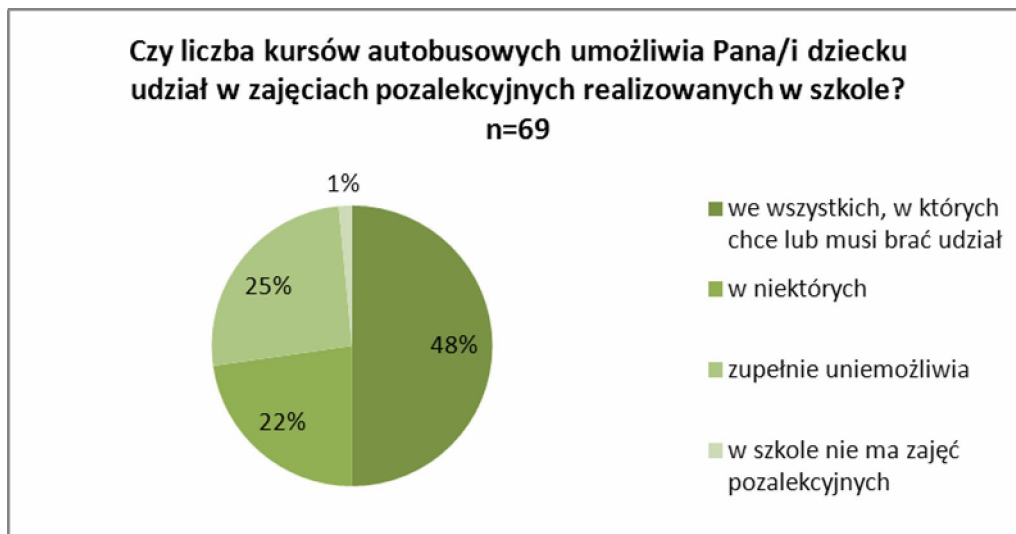
Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Niepubliczne szkoły podstawowe	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Lamkowie	Lamkowo
	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Wipsowie	Wipsowo
	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kronowie	Kronowo
	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Ramsowie	Ramsowo
Publiczne szkoły gimnazjalne	Gimnazjum Nr 1	Barczewo
Niepubliczne szkoły gimnazjalne	Niepubliczne Gimnazjum w Ramsowie	Ramsowo
	Niepubliczne Gimnazjum w Wipsowie	Wipsowo

Ponad ¼ respondentów posiada **dziecko w wieku szkolnym**. Dzieci tych osób najczęściej dostają się do szkoły pieszo lub dojeżdżają autobusem. Na kolejnej pozycji znalazł się samochód. Zdecydowana większość uczniów chodzących do szkoły pieszo musi pokonać krótki dystans, najczęściej krótszy niż kilometr, rzadziej między 1 km a 2 km.

Powyższe wyniki pokazują, że szkoły mają na terenie gminy dogodną lokalizację, a system szkolnych autobusów umożliwia korzystanie z tego środka transportu dużej liczbie uczniów. Warto w tym miejscu podkreślić, że liczba kursów autobusowych nie tylko zapewnia dogodny transport do i ze szkoły większości dzieci respondentów, ale również prawie połowa z nich wskazała że nie ma problemu z dojazdem na zajęcia dodatkowe organizowane w szkole, w których uczestniczy dziecko. Przy czym jednocześnie istnieje grupa (25%), która ze względu na brak powrotnych kursów nie może uczestniczyć w tych zajęciach.

Wykres 43 Pytanie zadano respondentom, którzy wskazali że ich dziecko dojeżdża do szkoły autobusem, n=69.

Zajęcia pozalekcyjne

Wydaje się, że zorganizowane spędzanie czasu po lekcjach nie jest popularne wśród młodzieży szkolnej z terenu gminy. Ponad połowa dzieci respondentów nie uczestniczy w żadnych zajęciach pozalekcyjnych, tylko 1/3 korzysta z oferty zajęć rozwijających zainteresowania (np. warsztatów plastycznych, zajęć sportowych, kół zainteresowań).

Tabela 8 Pytanie zadano respondentom posiadającym dzieci w wieku szkolnym, n=158.

Typ aktywności	Liczebność	%
w żadnych	84	53,2%
rozwijające zainteresowania	54	34,2%
wyrównawcze dla uczniów mających problemy z nauką	8	5,1%
rehabilitacyjne, korekcyjne	2	1,3%
logopedyczne	1	0,6%
pomoc psychologiczno-	1	0,6%

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

pedagogiczna		
Inne	8	5,1%
nie wiem	1	0,6%

Przyczyny braku uczestnictwa w różnorodnych pozalekcyjnych formach wsparcia wskazywane przez rodziców, to przede wszystkim:

- brak możliwości dojazdu na zajęcia (42%),
- brak interesującej oferty zajęć (21%).

Trzeba jednak zauważyć, że badanie było realizowane we wrześniu i w związku z tym wiele dzieci nie zdążyło się jeszcze zapisać na zajęcia. Ok. 1/3 rodziców wskazała na ten fakt uzasadniając wybranie odpowiedzi: *w żadnym* na pytanie o uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych.

Zapytaliśmy rodziców dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym o korzystanie z oferty zajęć dodatkowych organizowanych przez takie placówki, jak szkoły, ośrodek kultury czy kluby sportowe. Najwięcej osób korzysta z oferty szkół. Duży wpływ na ten wynik ma z pewnością fakt, że dodatkowe zajęcia są kontynuacją lekcji, nie trzeba organizować transportu dziecka ze szkoły do innej placówki. Poza tym zwykle to właśnie szkoły oferują najwięcej dodatkowych aktywności w postaci różnych kół zainteresowań. Rodzice są zadowoleni z tych propozycji – co 5 ocenia je dobrze, a 14% wręcz bardzo dobrze.

Poza pracą szkół, widoczne są działania podejmowane przez Centrum Kultury i Promocji Gminy oraz kluby sportowe. Spośród podmiotów proponujących zajęcia w czasie wolnym od nauki najrzadziej wybierane jest harcerstwo: tylko nieliczni rodzice posyłają tam swoje dzieci.

Tabela 9 Pytanie *Jak Pani/Pan ocenia ofertę dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w gminie Barczewo?*
Zadano respondentom mającym dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym.

Jak Pani/Pan ocenia ofertę dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w gminie Barczewo?										
organizator	bardzo źle		raczej źle		raczej dobrze		bardzo dobrze		nie korzystam	
	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Szkoły	2	1%	14	9%	34	21%	23	14%	89	55%
Centrum Kultury i Promocji Gminy¹⁸	2	1%	5	3%	14	9%	5	3%	138	84%
Kluby sportowe	2	1%	5	3%	14	9%	7	4%	136	83%
Organizacje harcerskie	1	1%	1	1%	1	1%	0	0%	161	98%
Inne organizacje pozarządowe	1	1%	0	0%	2	1%	2	1%	159	97%

Poniżej przedstawiamy zestawienie zajęć organizowanych przez Centrum Kultury i Promocji Gminy¹⁹:

- nauka gry na pianinie i gitarze,
- nauka gry na gitarze klasycznej i keyboardzie,
- zespoły wokalne,
- zespoły taneczne,
- zajęcia plastyczne i fotograficzne,
- nauka języka angielskiego,
- klub szachowy,
- koła teatralne,
- grupa wokalna dla dorosłych,
- zdobienie przedmiotów Decoupage,
- studio piosenki,

Duża liczba zajęć do wyboru jest z pewnością zaletą oferty tej instytucji. Zwraca jednak uwagę dominacja propozycji o profilu muzycznym – stanowią prawie połowę wszystkich dostępnych warsztatów. Rozszerzenie listy o zajęcia z innych obszarów (np. nauka innych języków obcych, klub gier planszowych, klub filmowy) mogłoby przyciągnąć do Centrum więcej chętnych i tym samym zagospodarować czas wolny większej liczbie młodzieży.

¹⁸ Obecnie Centrum Kultury i Promocji Gminy w Barczewie.

¹⁹ Dane uzyskane z Urzędu Miejskiego w Barczewie, listopad 2009.

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Komunikacja publiczna

Na terenie gminy funkcjonują zarówno przewoźnicy państwowi, jak i prywatni. Informacje zebrane w trakcie badania wskazują na to, że komunikacja publiczna w gminie opiera się przede wszystkim na kursach prywatnych busów, zwanych przez mieszkańców *Okejkami*.

Przeprowadzona w wybranych sołectwach obserwacja wydaje się potwierdzać taki stan rzeczy. W większości miejscowości nie było rozkładów jazdy PKS, nie kursował żaden autobus lub tylko prywatne busy.

Tabela 10 Sieć komunikacji publicznej - wyniki obserwacji przeprowadzonej na terenie gminy Barczewo.

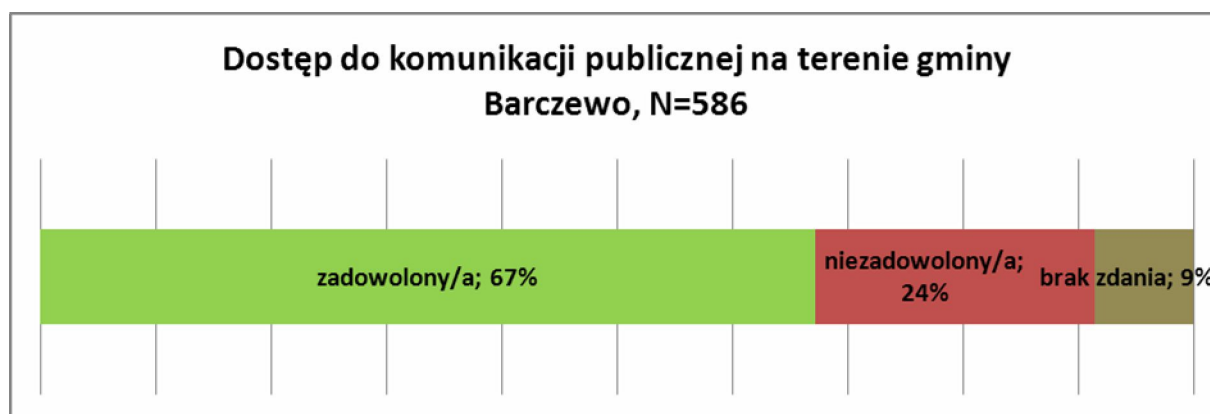
Miejsce obserwacji	Przystanek	Informacja o rodzaju połączenia	Destynacja
Barczewo	Przystanki zaobserwowano na terenie Starego Miasta oraz Osiedla Słonecznego, ul. Wojska Polskiego i okolic.		
Barczewski Dwór	Nie	Brak połączeń	
Bartoły Wielkie	Tak	Dwa autobusy w ciągu dnia	Olsztyn i Barczewo
Bogdany	Nie	Brak połączeń	
Tumiany	Nie	Tylko prywatne busy	Olsztyn i Barczewo
Jedzbark	Tak	Brakuje rozkładu, w ciągu dnia są 3 autobusy PKS i prywatne busy	Olsztyn i Barczewo
Kaplityny	Nie	Przystanek znajduje się w okolicy, na trasie Barczewo – Olsztyn	Olsztyn i Barczewo
Klimkowo	Nie	Brak informacji	
Kromerowo	Tak	Brak informacji	
Mokiny	Tak	Tylko <i>gimbusy</i>	

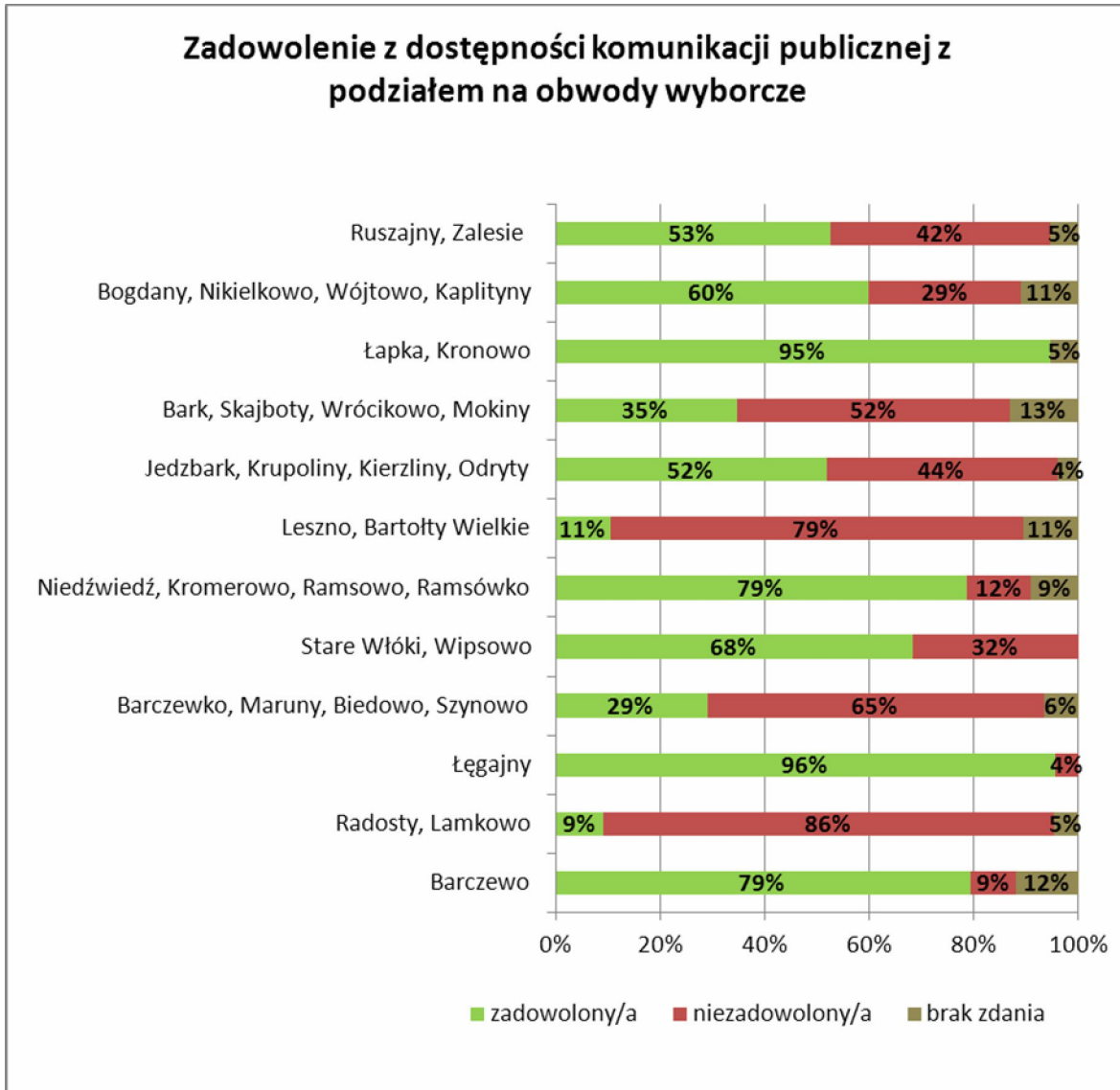
Miejsce obserwacji	Przystanek	Informacja o rodzaju połączenia	Destynacja
Niedźwiedź	Tak	Tylko prywatne busy	Barczewo, Olsztyn, Wipsowo
Nikielkowo	Tak	Tylko prywatne busy	Olsztyn i Barczewo
Ramsowo	Tak	Brakuje rozkładu jazdy	

Powyższe dane wskazują na brak systemu komunikacji lokalnej – większość kursujących autobusów zapewnia połączenie tylko z miastami, nie ma dobrego systemu połączeń pomiędzy wsiami na terenie gminy. Ta kwestia została podniesiona przez uczestników wywiadów grupowych, którzy uznali to za duży problem. Dotyka on takich miejscowości jak Barczewko, Bartołty czy Leszno. Szczególnie ciężka sytuacja ma miejsce na terenach popegeerowskich (tj. Szynowo, Maruny), gdzie drogi są w bardzo złym stanie, a w wielu miejscach zlikwidowano jedyne połączenia ze względu na ich nierentowność. W tym kontekście ciekawe wydają się wyniki badania ankietowego, gdzie większość badanych wyraziła zadowolenie z możliwości korzystania z transportu publicznego na terenie gminy Barczewo. Tylko co 5 osoba była niezadowolona.

Wykres 44 Dostęp do komunikacji publicznej na terenie gminy Barczewo, N=586

Dostęp do komunikacji publicznej bardzo zróżnicował biorących udział w badaniu mieszkańców reprezentujących poszczególne obwody wyborcze. Odsetek zadowolonych wahał się między 9% a 96%. Wyniki badania pokazały, że największe niezaspokojone potrzeby w tym zakresie mieli mieszkańcy obwodów: Radosty, Lamkowo i Leszno, Bartołty Wielkie. Są to obszary położone na krańcach gminy, daleko zarówno od Barczewa, jak i Olsztyna.

Przyczyn tego, raczej pozytywnego wyniku, można by upatrywać między innymi w tym, że:

- pod pojęciem *komunikacja publiczna* respondenci mogli rozumieć również prywatnebusy, których jest jednak więcej niż autobusów PKS,
- w bardzo dużym odsetku gospodarstw domowych (72%) znajduje się co najmniej jeden samochód,
- fakt, że mieszkańcy gminy są mało mobilni i nie odczuwają potrzeby częstego przemieszczania się, zwłaszcza w obrębie gminy, może być również jedną z przyczyn.

Oferta kulturalna, imprezy dla mieszkańców

Analiza danych zastanych wskazuje na istnienie dosyć różnorodnej i bogatej oferty imprez i wydarzeń kulturalnych na terenie gminy Barczewo. Większość z nich organizowana jest na terenie miasta, jednak również na obszarach wiejskich odbywają się imprezy dla mieszkańców. Głównymi organizatorami są Centrum Kultury i Promocji Gminy oraz lokalne stowarzyszenia, rady sołeckie i parafie.

Największe nasilenie wydarzeń kulturalnych w gminie przypada na miesiące letnie. W tym czasie ma miejsce wiele imprez na terenie całej gminy. Poza miastem najgorzej wyglądała sytuacja w pierwszym kwartale 2009 roku, kiedy to nie odbyła się żadna impreza. Również pod koniec roku, zwłaszcza w grudniu, kiedy w Barczewie zorganizowano różnego rodzaju świąteczne wydarzenia (kolędowanie, mikołajki), na terenie sołectw nie odbyła się żadna impreza.

Tabela 11 Zestawienie liczby imprez organizowanych na terenie gminy Barczewo w 2009 roku. źródło: Kalendarz imprez 2009, Centrum Kultury i Promocji Gminy w Barczewie.

	miesiące											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Liczba wszystkich imprez	8	1	4	5	17	19	11	12	5	5	2	5
W tym organizowane przez stowarzyszenia	2	1	1	1	12	8	5	6	3	4	0	1
W tym lokalne	0	0	0	1	9	7	5	4	1	2	0	0

Mocną stroną organizowanych na terenie gminy wydarzeń kulturalnych jest także – poza stosunkowo dużą ich liczbą – różnorodność oferty, w skład której wchodzi między innymi:

- różnego rodzaju festyny i pikniki rodzinne,
- imprezy okolicznościowe: powitanie lata, pożegnanie lata, noc świętojańska, mikołajki, dzień dziecka,
- wystawy fotograficzne, malarskie,
- koncerty, recitale, wieczory poetyckie, konkursy piosenki,
- imprezy sportowe (wyścigi kolarskie, turniej piłki siatkowej).

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

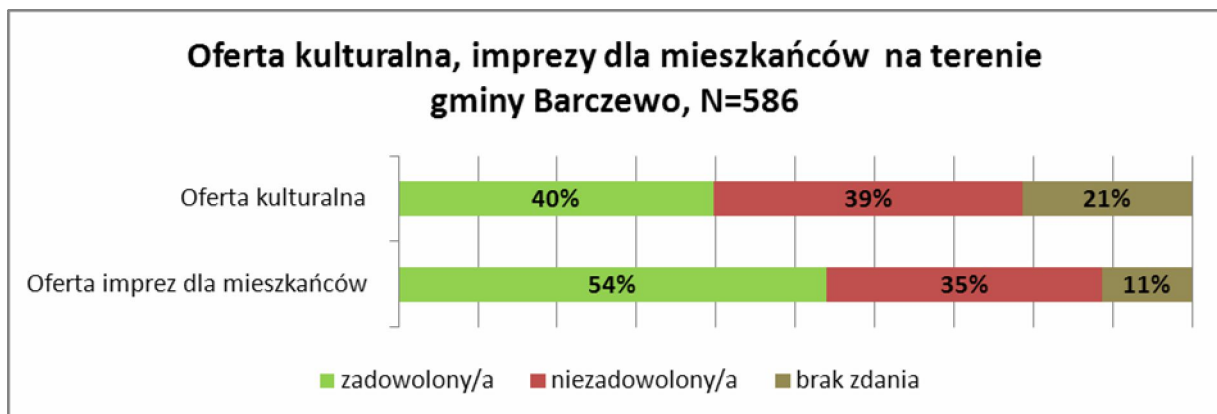
Słabą stroną oferty może być natomiast dosyć wyraźne sprofilowanie koncertów i wystaw i tym samym brak różnorodności w tej dziedzinie. Dominuje muzyka klasyczna, natomiast tematyka wystaw skierowana jest raczej ku starszemu odbiorcy. W związku z tym pole związane z twórczością artystyczną kierowaną do młodego odbiorcy wydaje się być niezagospodarowane.

Do zasobów gminy w obszarze kultury zaliczyć należy funkcjonujące na jej terenie 4 placówki muzealne:

- Salon muzyczny im. Feliksa Nowowiejskiego w Barczewie (ul. Mickiewicza 13),
- Galeria Sztuki Synagoga (Stowarzyszenia Pojezierze, Przystań Kajakowa, ul. Kościuszki 9),
- Pracownia Artystyczna – Galeria „Cztery Strony Świata” (Ruszajny),
- Dom Artysty – Lemkowo.

Ponad połowa badanych jest zadowolona z oferty imprez organizowanych dla mieszkańców na terenie gminy. Mniej osób satysfakcjonuje oferta kulturalna na tym obszarze.

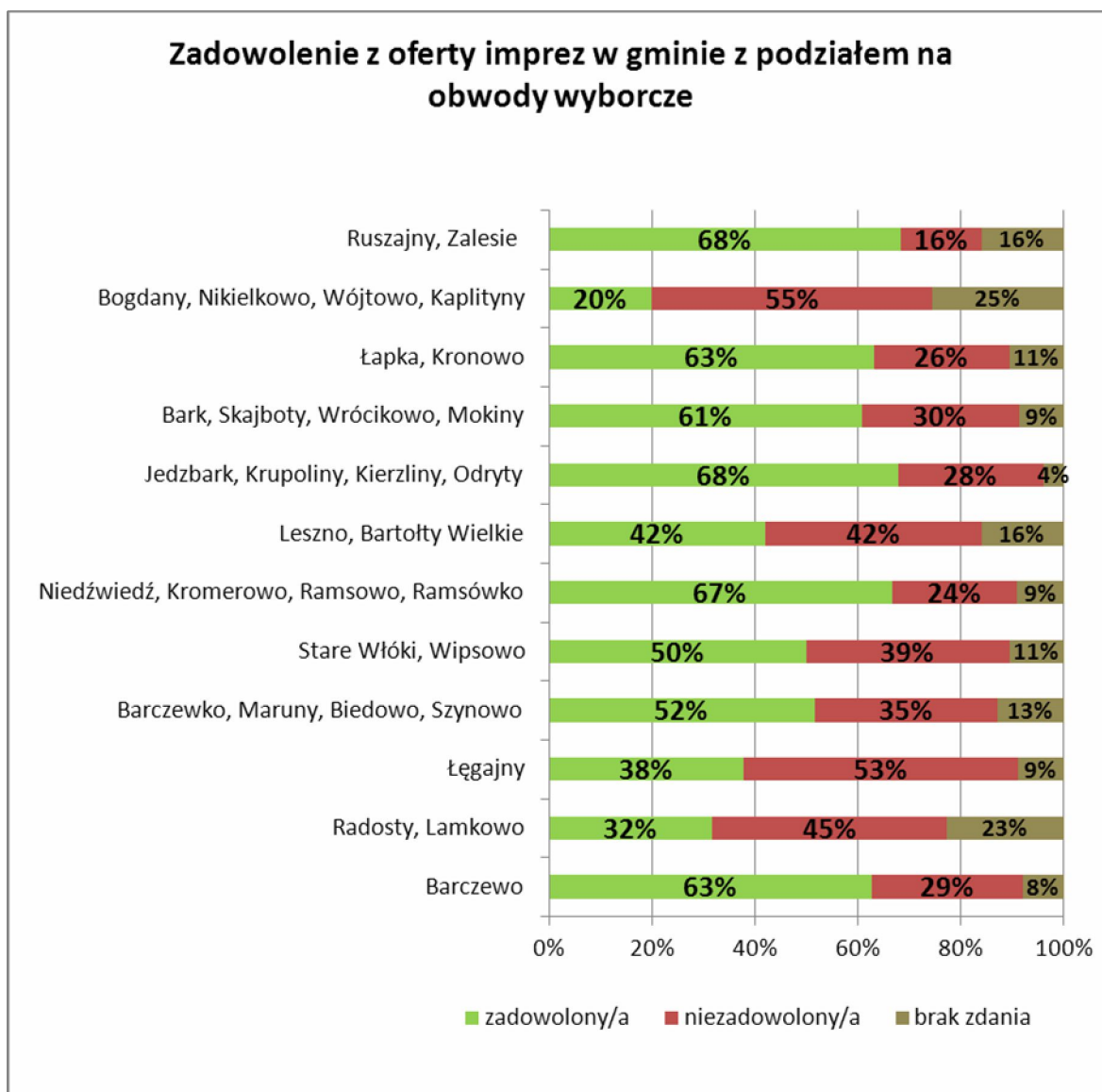
Wykres 46 Oferta kulturalna, imprezy dla mieszkańców na terenie gminy Barczewo, N=586

Mieszkańcy poszczególnych obwodów wyborczych biorący udział w badaniu w różnym stopniu byli zadowoleni z kierowanej do nich oferty imprez (festynów, imprez sportowych). W czterech obwodach wyborczych: Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kaplityny; Leszno, Bartoły Wielkie; Łęgajny oraz Radosty, Lamkowo przeważały opinie nieusatysfakcjonowanych tą ofertą. W pozostałych obwodach większość badanych pozytywnie wypowiadała się o ofercie imprez.

Wykres 47 Zadowolenie z oferty imprez w gminie z podziałem na obwody wyborcze, N=586

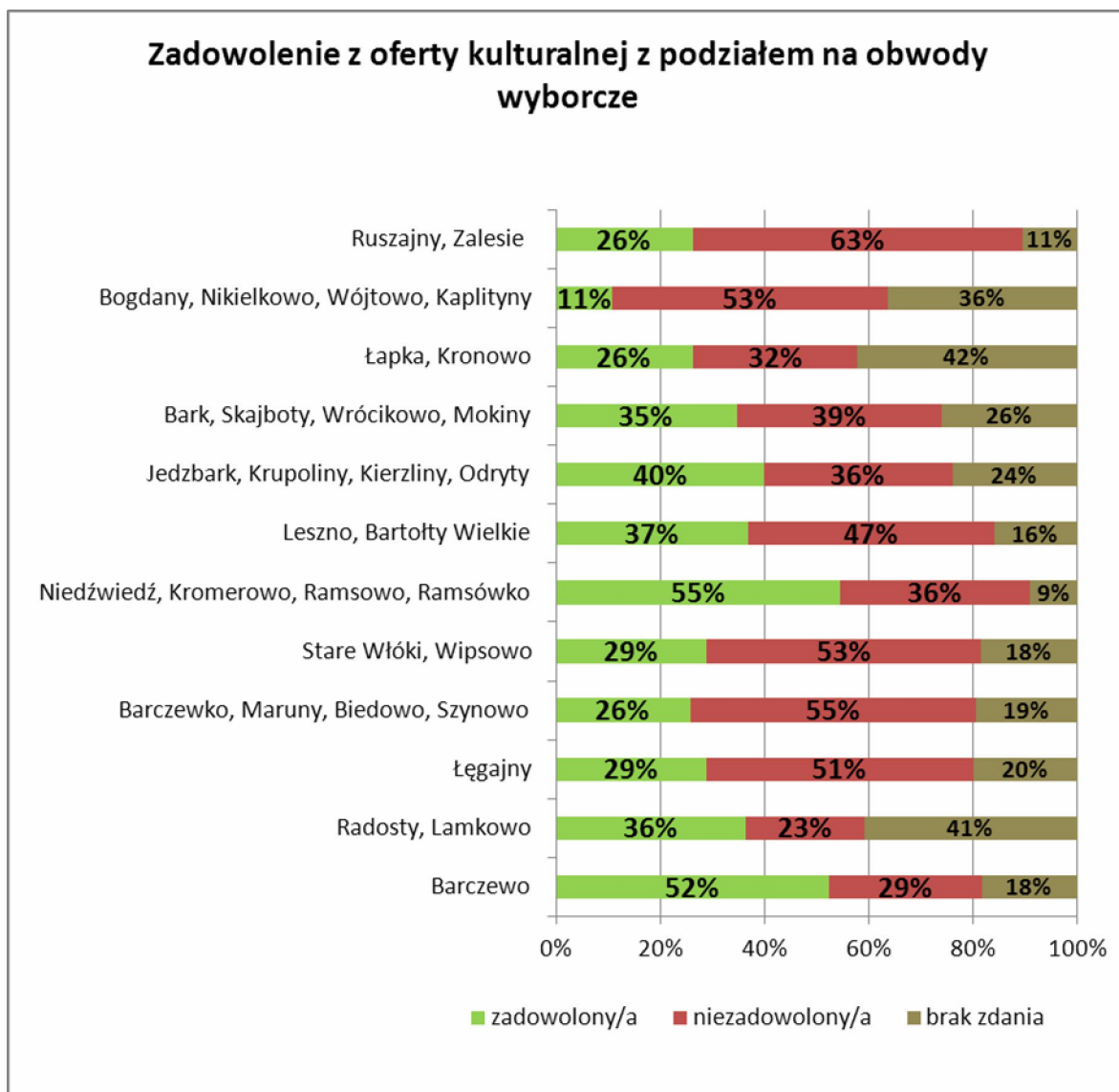
Mniejszy odsetek respondentów niż w przypadku takich wydarzeń, jak festyny, jest zadowolony z oferty kulturalnej dostępnej na terenie gminy Barczewo. Jednocześnie w tym przypadku spora część

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

badanych wybrała odpowiedź *nie mam zdania*, co może również świadczyć o braku zainteresowania tym tematem.

Wykres 48 Zadowolenie z oferty kulturalnej z podziałem na obwody wyborcze, N=586

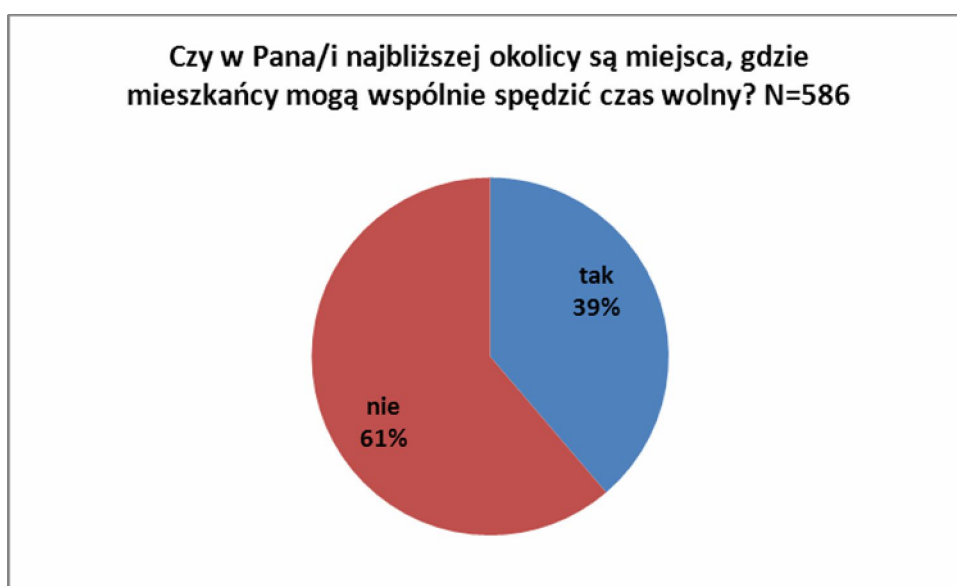

Miejsca spotkań i rozrywki na terenie gminy Barczewo

Opinie mieszkańców gminy odnośnie miejsc spotkań są podzielone. Jednak ponad 60% uważa, że w ich najbliższej okolicy nie ma miejsc, gdzie mieszkańcy mogliby wspólnie spędzić czas wolny.

Wykres 49 Odpowiedzi na pytanie „Czy w Pana/i najbliższej okolicy są miejsca, gdzie mieszkańcy mogą wspólnie spędzić czas wolny?”¹⁷

Odpowiedź na powyższe pytanie zależy od miejsca zamieszkania respondentów.

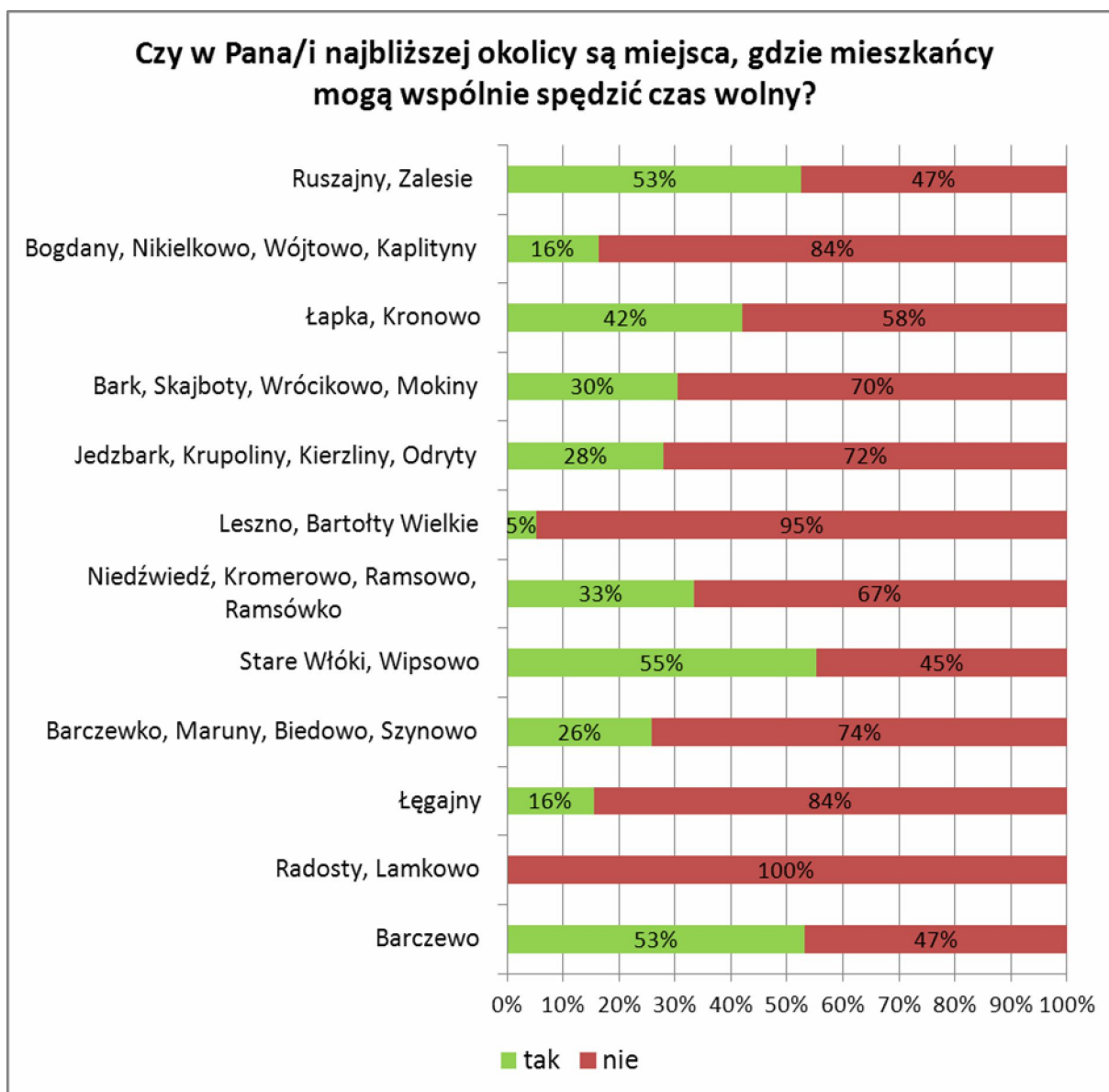
Dobrze swoją sytuację oceniają mieszkańcy miasta i pobliskiego obwodu: Zalesie, Ruszajny. Barczewianie swój czas wolny mogą spędzać zarówno na wolnym powietrzu (w parku, nad stawem, będąc uczestnikiem wydarzeń organizowanych w amfiteatrze), jak również w budynkach: korzystając z oferty Centrum Kultury i Promocji Gminy, czy też odwiedzając jeden z kilku zlokalizowanych na terenie miasta lokali gastronomicznych. Respondenci z obwodu: Stare Włóki, Wipsowo również wskazywali wiele miejsc, w których mogą spędzić czas. Ważnym miejscem wydaje się być dla nich tzw. *grzybek* oraz świetlica wiejska.

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Badani przez nas mieszkańcy obwodu Radosty i Lamkowo uznali, że nie ma na ich terenie miejsc, gdzie mogliby spędzić czas wolny. Z kolei na terenie Leszno, Bartoły Wielkie trudno również mówić o istnieniu takich miejsc: wymienione zostały tylko camping i stary folwark.

Wykres 50 Odpowiedzi na pytanie „Czy w Pana/i najbliższej okolicy są miejsca, gdzie mieszkańcy mogą wspólnie spędzić czas wolny?”

W poniższej tabeli zamieściliśmy listę miejsc spotkań wskazywanych przez mieszkańców Barczewa i poszczególnych sołectw.

Tabela 12 Zestawienie miejsc spotkań na terenie gminy Barczewo wskazywanych w ankiecie przez mieszkańców poszczególnych obwodów wyborczych.

Obwód wyborczy	Miejsca spotkań
Barczewo	<ul style="list-style-type: none">• staw (12%)• park (12%)• amfiteatr (10%)• jeziora (8%)• boisko (7%)• Restauracje w Olsztynie (4%)• Pub Ratuszowy (4%)• puby, kawiarnie (4%)• "klub emerytów" (4%)• Miejski Dom Kultury (3%)• Klub 52 (2%)
Radosty, Lamkowo	BRAK MIEJSC SPOTKAŃ
Łęgajny	<ul style="list-style-type: none">• biblioteka (2)• plac zabaw (2)• las (2)• staw (1)• park (1)• jezioro (1)• boisko (1)• szkoła (1)

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Obwód wyborczy	Miejsca spotkań
Barczewko, Maruny, Biedowo, Szynowo	<ul style="list-style-type: none">• agroturystyka (4)• świetlica (2)• boisko (2)• remiza (1)• jezioro (1)
Stare Włóki, Wipsowo	<ul style="list-style-type: none">• <i>grzybek</i> (13)• świetlica (6)• puby/kawiarnie (6)• jezioro (4)• boisko (4)• amfiteatr (1)
Niedźwiedź, Kromerowo, Ramsowo, Ramsówko	<ul style="list-style-type: none">• świetlica (2)• hotel (2)• ośrodek rekreacyjny (2)• jezioro (3)• plebania (1)• plac przy kościele (1)• szkoła (1)
Leszno, Bartoły Wielkie	<ul style="list-style-type: none">• camping (1)• stary folwark (1)

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Obwód wyborczy	Miejsca spotkań
Jedzbark, Krupoliny, Kierzliny, Odryty	<ul style="list-style-type: none">• świetlica (3)• biblioteka (2)• działki (1)• jezioro (1)• plac zabaw (1)
Bark, Skajboty, Wróćkowo, Mokiny	<ul style="list-style-type: none">• świetlica (2)• boisko (1)• <i>grzybek</i> (1)• Klub 52, Pub Ratuszowy (po 1)
Łapka, Kronowo	<ul style="list-style-type: none">• świetlica (6)• boisko (1)• <i>grzybek</i> (1)• jezioro (1)• puby/kawiarnie
Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kaplityny	<ul style="list-style-type: none">• świetlica (4)• boisko (1)• jezioro (1)• agroturystyka (1)• plebania (1)• puby/kawiarnie (1)

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Obwód wyborczy	Miejsca spotkań
Ruszajny, Zalesie	<ul style="list-style-type: none">• boisko (4)• puby/kawiarnie (2)• ośrodek rekreacyjny(2)• amfiteatr (2)• staw (1)• park (1)

Respondenci zostali również poproszeni o odpowiedź na pytanie czy spędzają swój czas, w którymś z powyższych miejsc. ¾ odpowiedziało twierdząco.

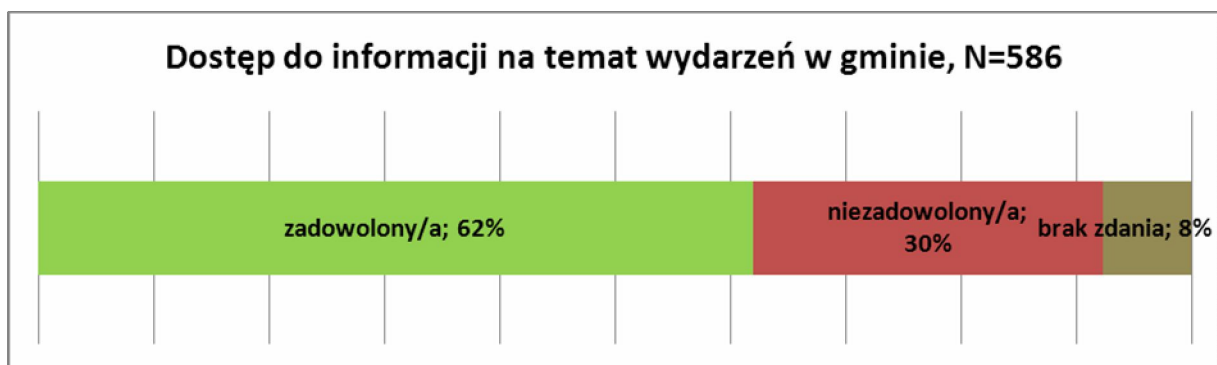

Dostęp do informacji

Na temat wydarzeń w gminie

Ponad 60% badanych uznała, że jest wystarczająco poinformowana na temat wydarzeń mających miejsce w gminie.

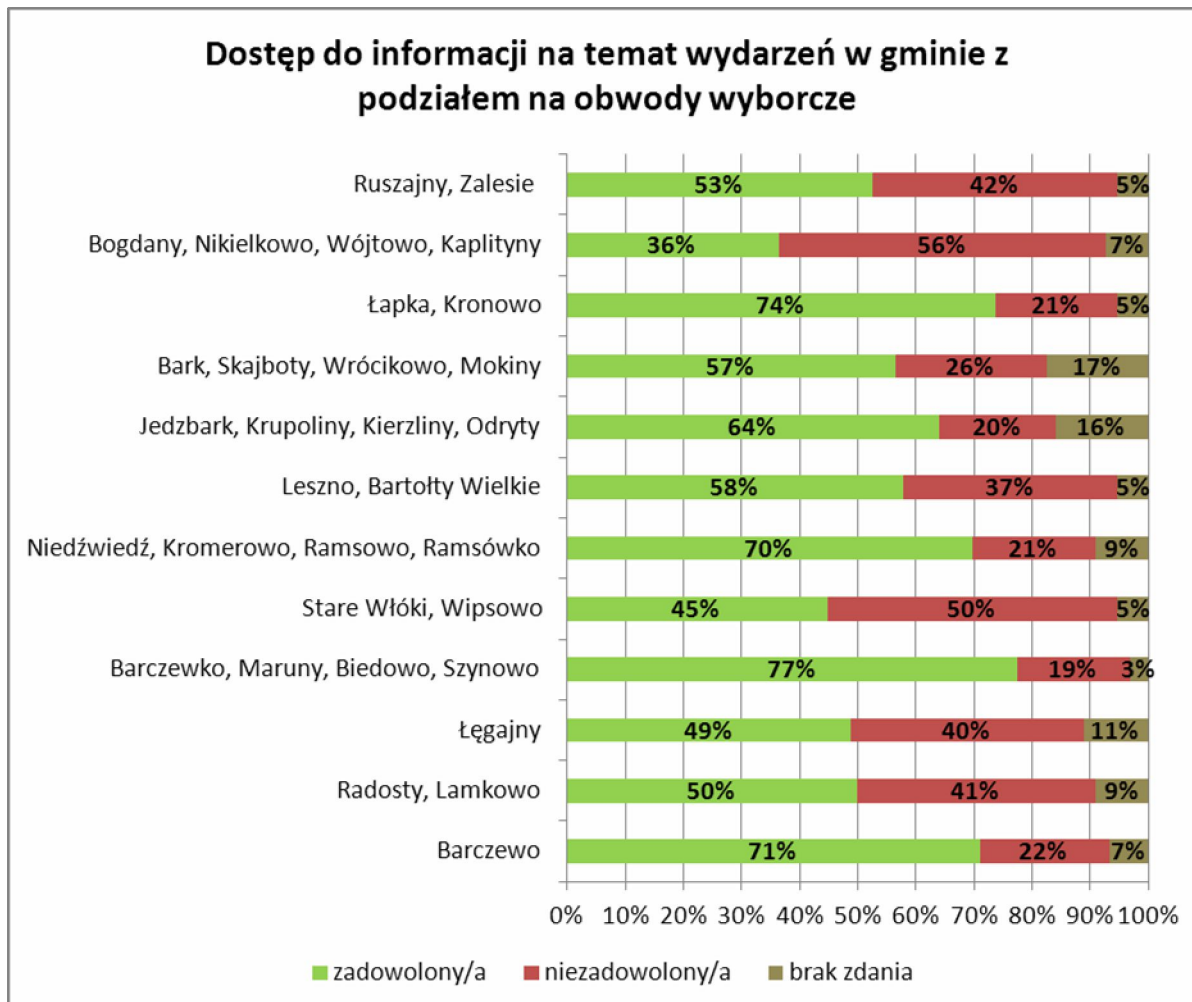
Wykres 51 Dostęp do informacji na temat wydarzeń w gminie, N=586

Wyniki badania pokazują natomiast zróżnicowanie dostępu do informacji na temat wydarzeń w gminie w poszczególnych obwodach wyborczych. Największy odsetek osób zadowolonych odnotowaliśmy w obwodzie Barczewko, Maruny, Biedowo, Szynowo, gdzie 3/4 badanych wyraziło taką opinię. Na przeciwnym biegunie znalazł się obwód Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kaplityny, gdzie zadowolonych był tylko 36% przepytanych przez nas uczestników badania.

Wykres 5218 Dostęp do informacji na temat wydarzeń w gminie z podziałem na obwody wyborcze, N=586

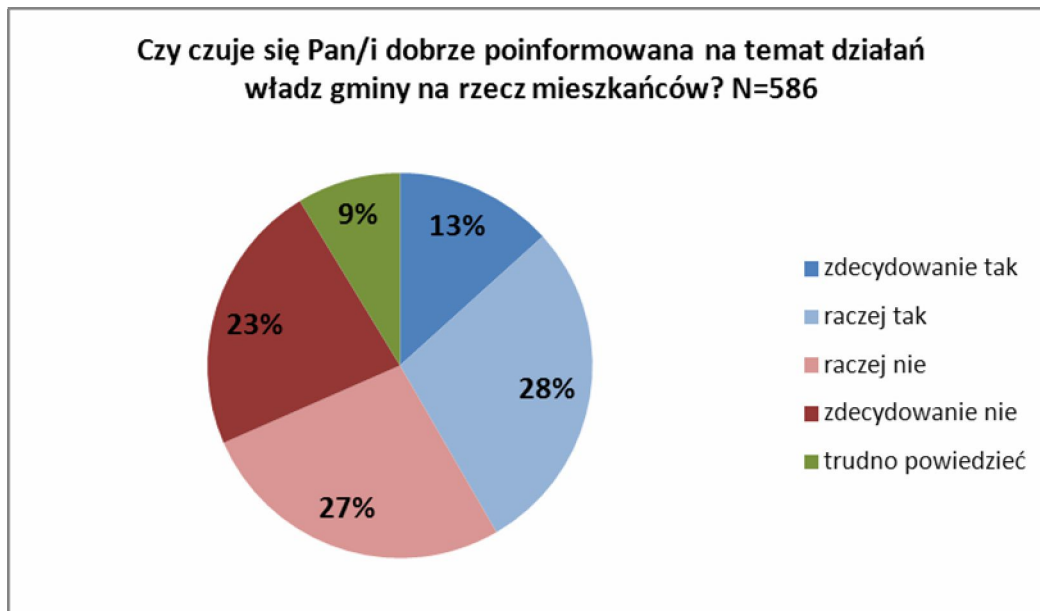

Poinformowanie na temat działań władz gminy

Liczba respondentów uważających się za niedostatecznie poinformowanych o działaniach gminy na rzecz mieszkańców o 9% przeważa liczbę uważających się za dobrze poinformowanych. Jest to i dużo i mało. Owe 41% dobrze poinformowanych można by uznać za dużą liczbę – i potraktować ich jako osoby zainteresowane działaniami samorządu. Z drugiej strony, biorąc pod uwagę strukturę zamieszkania gminy (ok. połowa to mieszkańcy Barczewa), niedostatecznie poinformowani są głównie mieszkańcy miejscowości odległych od Barczewa.

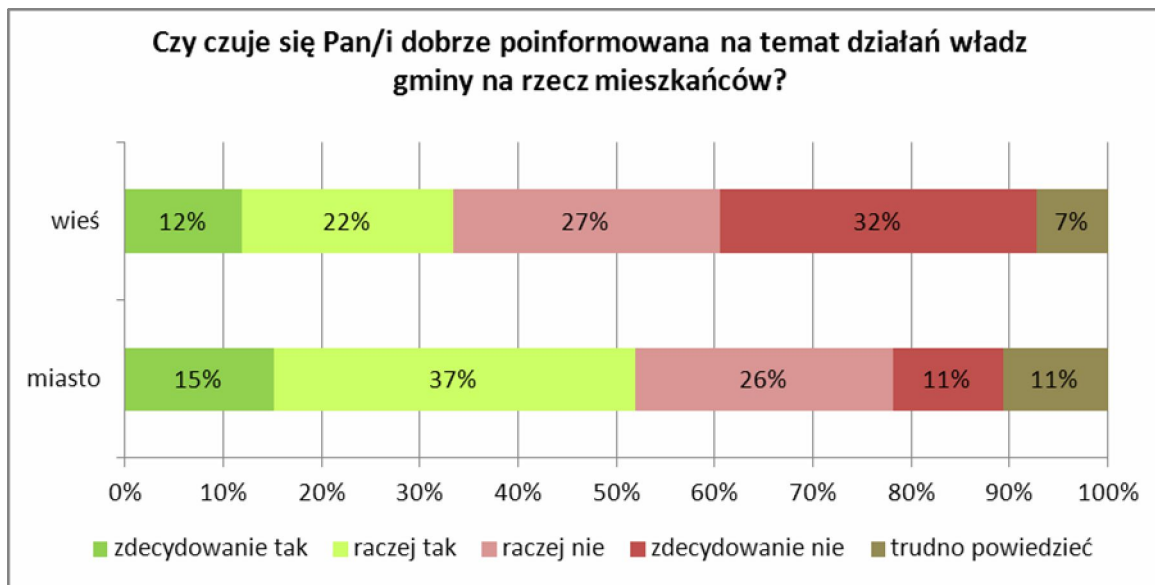
Wykres 53 Dostęp do informacji na temat działań władz gminy, N=586

Różnice w odpowiedziach respondentów zamieszkujących Barczewo i tereny wiejskie prezentuje wykres nr 50²⁰. W mieście jest więcej osób zarówno uważających się za dobrze, jak i bardzo dobrze poinformowanych. Tymczasem na wsiach prawie 1/3 badanych wyraziła zdecydowanie negatywną opinię na ten temat.

Wykres 54 Rozkład odpowiedzi na pytanie Czy czuje się Pan/i dobrze poinformowana na temat działań władz gminy na rzecz mieszkańców? z podziałem na respondentów z miasta (n=252) i terenów wiejskich (n=329).

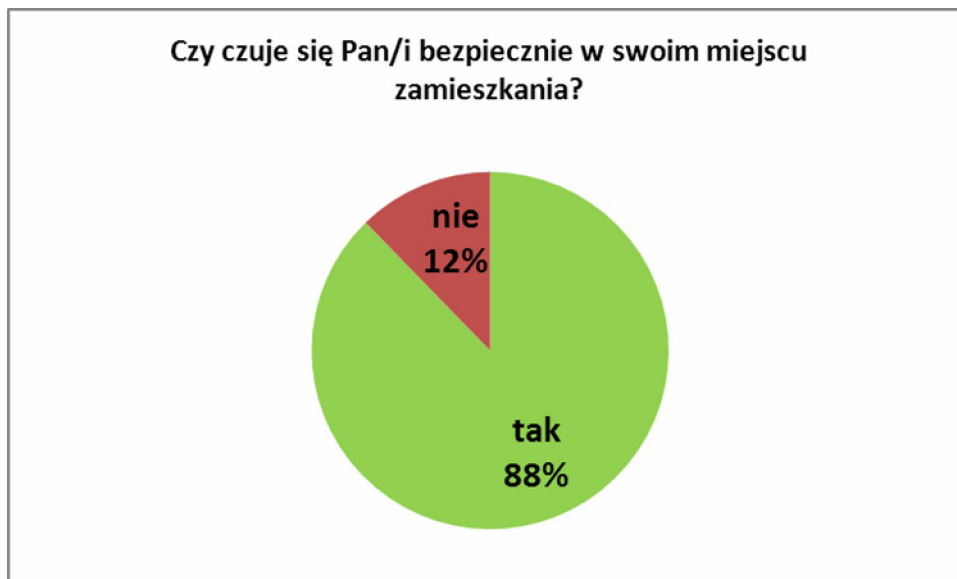
²⁰ Rozkład odpowiedzi na to pytanie z podziałem na obwody wyborcze został zamieszczony w aneksie raportu.

Bezpieczeństwo

Zdecydowana większość mieszkańców gminy (88%) czuje się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania.

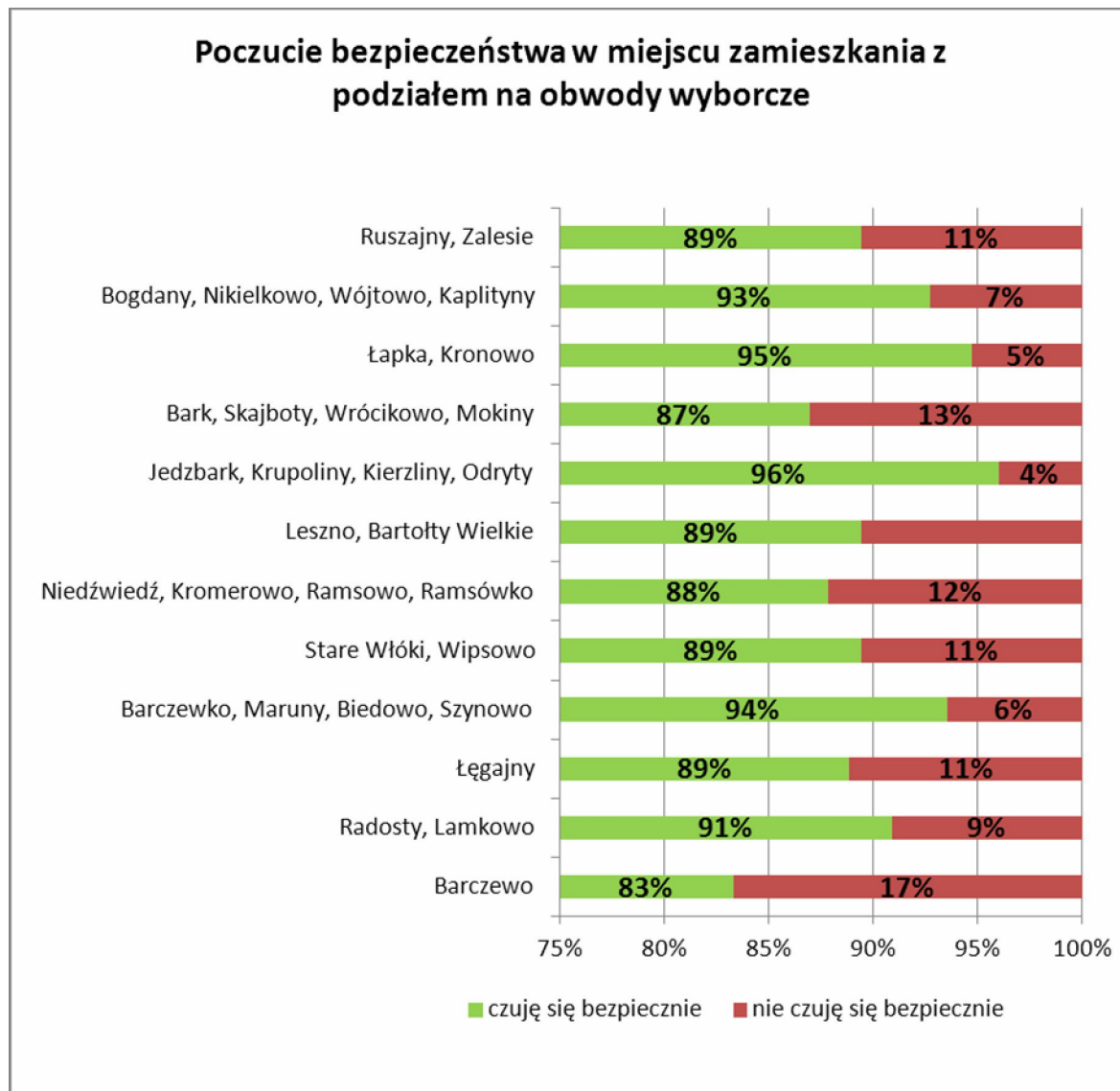
Wykres 195 Czy czuje się Pan/i bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania? N=586

Najmniej zróżnicowane wyniki badania w poszczególnych obwodach wyborczych uzyskaliśmy pytając o poczucie bezpieczeństwa. Ten aspekt życia został oceniony bardzo wysoko i kształtował się na bardzo wysokim poziomie – ok. 90%. Najniższy, choć nie odstający bardzo, odsetek badanych czujących się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania odnotowaliśmy w samym Barczewie.

Wykres 56 Poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania z podziałem na obwody wyborcze, N=586

Spośród respondentów z różnych przyczyn nie czujących się bezpiecznie na terenie swojego miejsca zamieszkania najwięcej osób deklaruje potrzebę zwiększenia liczby patroli policyjnych (6%), polepszenia oświetlenia ulic (4%) i wyłapywania kierowców jeżdżących z nadmierną prędkością (4%). Jako przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa mieszkańcy ci wymieniają też obawy przed napadami (3%) oraz włamaniami i kradzieżami (2%). Warto również zwrócić uwagę, że w kategorii *inne* – która obejmuje spontaniczne odpowiedzi respondentów spoza listy – najczęściej zwracano uwagę na agresywnych ludzi i chuligaństwo. Także uczestnicy wywiadów grupowych wskazywali na obecność w autobusach pijanej i agresywnej młodzieży stwarzającej poczucie zagrożenia.

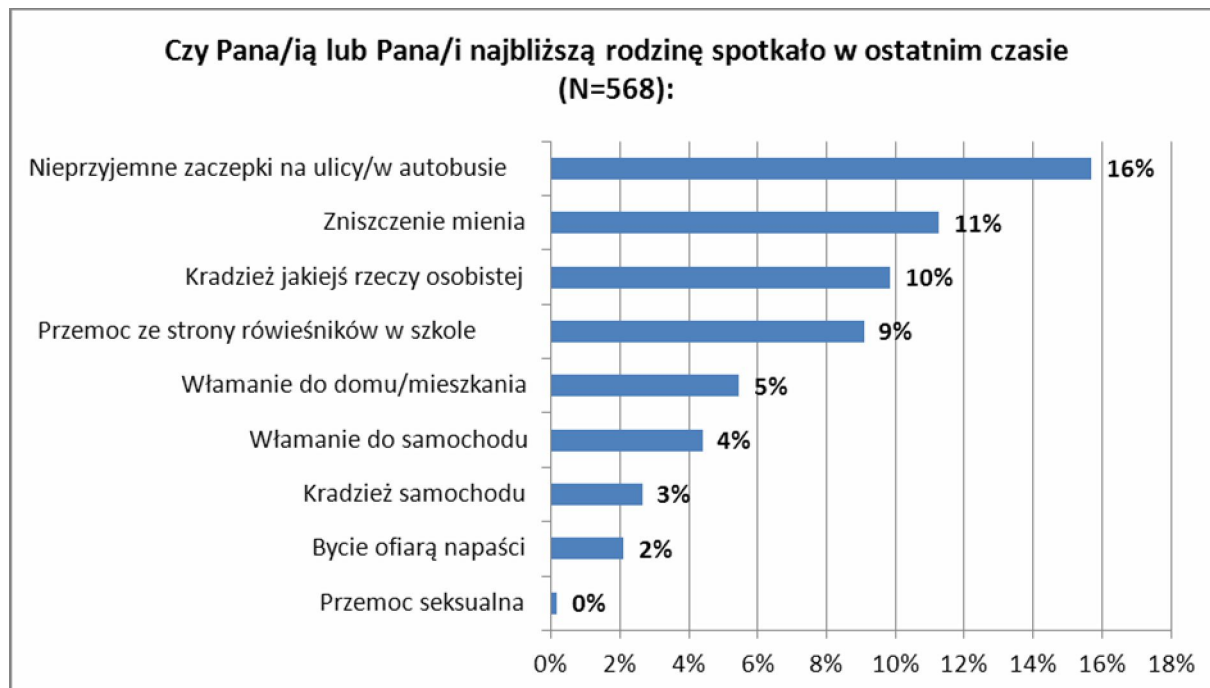

Wykres 57 Jakie są przyczyny braku poczucia Pana/i bezpieczeństwa? n= 72

Zdaniem uczestniczącego w wywiadzie grupowym policjanta, ze statystyk policyjnych wynika, że wraz ze zwiększeniem liczby patroli poprawił się poziom bezpieczeństwa na terenie gminy. Jak pokazują wyniki ankiety, najwyraźniej dla części mieszkańców jest to wciąż niewystarczająca liczba i dodatkowi policjanci na ulicach daliby im większe poczucie bezpieczeństwa.

Powyższe wyniki uzupełniają dane z ankiety wypełnianej osobiście przez respondentów. Wynika z nich, że 16% doświadczyło niebezpiecznych zaczepek w miejscach publicznych, a co 10 osoba (lub jej najbliższa rodzina) zetknęła się z przemocą ze strony rówieśników w szkole, co potwierdza występowanie problemu chuligaństwa na terenie gminy Barczewo. Co 10 osoba doświadczyła zniszczenia mienia, tyle samo kradzieży rzeczy osobistej.

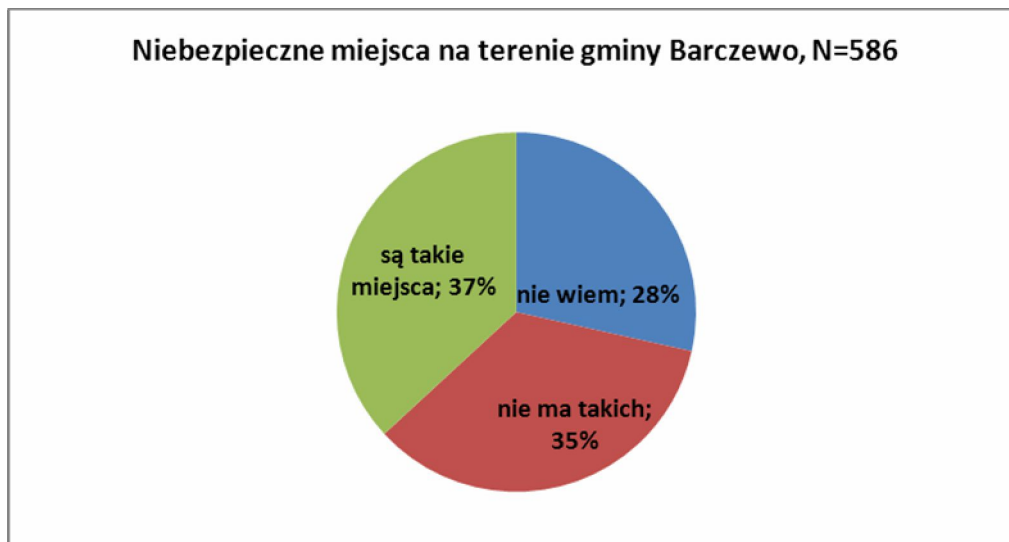
Niestety nie udało nam się uzyskać statystyk policyjnych dotyczących przestępczości. Natomiast reprezentant policji obecny na jednym z wywiadów zwrócił uwagę na kwestię drobnych kradzieży i włamań – przestępstw, które bezpośrednio dotknęły ok.1/5 respondentów. Jego zdaniem ich najczęstszą bezpośrednią przyczyną są bieda i bezrobocie. Zjawisko nasila się zwłaszcza w miesiącach wiosennych, kiedy to ma miejsce wiele włamań do domków działkowych i wycieczkowych. Pieniądze z kradzieży przeznaczane są na bardzo różne cele: zarówno na alkohol, jak i utrzymanie rodziny.

Niebezpieczne miejsca na terenie gminy Barczewo

Mieszkańcy zostali zapytani w ankiecie o to, czy istnieją na terenie gminy miejsca, które są ich zdaniem niebezpieczne. Niecałe 40% respondentów uważa, że są takie miejsca. Jednocześnie więcej niż co 4 badany nie odpowiedział jednoznacznie na to pytanie, wybierając odpowiedź: *nie wiem*, co może oznaczać, że ta grupa respondentów nie zauważa na terenie gminy niebezpiecznych miejsc. Te wyniki wydają się potwierdzać wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy Barczewo.

Wykres 59 Niebezpieczne miejsca na terenie gminy Barczewo, N=568

Respondenci mieszkający w mieście wskazywali zarówno na konkretne miejsca znajdujące się na terenie Barczewa, jak i na większe obszary – całe ulice. Najwięcej negatywnych opinii dotyczyło starego cmentarza – co 10 mieszkańców Barczewa uważa go za niebezpieczne miejsce. Wśród takich miejsc znalazły się również barczewski rynek i park miejski. Ulice Kościuszki i Mostowa zostały uznane za niebezpieczne – jednak ankieta nie pozwala stwierdzić, czy badani mieli na myśli ulice jako miejsca przestępstw o charakterze kryminalnym, czy chodziło o kwestię bezpieczeństwa drogowego (zbyt szybko jeżdżące samochody, nieostrożni kierowcy, zły stan dróg).

Rysunek 1 Niebezpieczne miejsca wskazywane przez mieszkańców Barczewa (% osób wskazujących na dane miejsce).

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Osoby mieszkające poza Barczewem wskazywały przede wszystkim na kwestię bezpieczeństwa związanego z ruchem drogowym i brakiem oświetlenia ulic. Te dwie kwestie zostały zauważone przez badanych z prawie $\frac{3}{4}$ obwodów wyborczych. Na obszarach wiejskich złą sławą cieszą się również przystanki autobusowe i okolice sklepów – miejsca, w których najprawdopodobniej często można spotkać miejscowych żuli i znudzoną młodzież. Respondenci mieszkający w Ruszajnach i Zalesiu ze względu na bliskość Barczewa wskazywali miejsca znajdujące się w mieście.

Tabela 13 Niebezpieczne miejsca w okolicy wskazywane przez mieszkańców poszczególnych obwodów wyborczych. W nawiasie podano ilość wskazań.

Obwód wyborczy	Niebezpieczne miejsca	
Radosty, Lamkowo	cała miejscowość (2)	
	basen (1)	
	drogi (1)	
	nieoświetlone ulice (1)	
Łęgajny	przystanek autobusowy (7)	drogi (2)
	nieoświetlone ulice (6)	dworzec PKP (1)
	ulica Olsztyńska (5)	ulica Lipowa – brak przejścia dla pieszych (2)
	ulica Dębowa (4)	żwirownia (1)
	okolice bloków na osiedlu (2)	ulica Ogrodowa (1)
	okolice szkół (3)	przejazd kolejowy (1)
	cała miejscowość (3)	
Barczewko, Maruny, Biedowo, Szynowo	cała miejscowość (1)	
	drogi (4)	
	dyskoteka (1)	

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Obwód wyborczy	Niebezpieczne miejsca	
Stare Włóki, Wipsowo	Drogi (3) Cała miejscowość (2) Przystanek autobusowy (2) Nieoświetlone ulice (1) Dworzec PKP (1)	Droga z dworca do miasta (1)
Niedźwiedź, Kromerowo, Ramsowo, Ramsówko	Okolice sklepów i sklepy (5) Cała miejscowość (3) Droga nr 16 (2) Drogi (1) Przystanek autobusowy (1)	Hotel (1) Nieoświetlone ulice (1)
Leszno, Bartoły Wielkie	Nieoświetlone ulice (4) Stary cmentarz (1)	
Jedzbark, Krupoliny, Kierzliny, Odryty	Cała miejscowość (2) Były PGR (1)	
Bark, Skajboty, Wróćkowo, Mokiny	Cała miejscowość (3) Nieoświetlone ulice (2) Trasa na Barczewo (1) Drogi (1)	

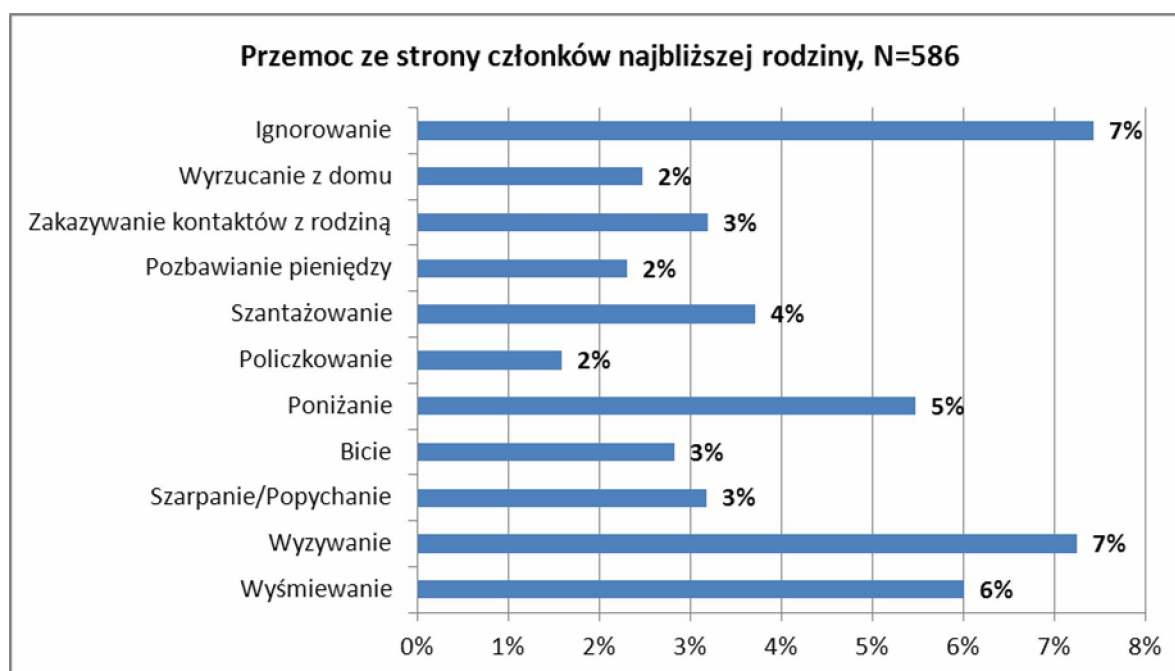
Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Obwód wyborczy	Niebezpieczne miejsca	
Łapka, Kronowo	Cała miejscowość (3) Drogi (2) Parking przy poczcie (1) Nieoświetlone ulice (1)	
Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kaplityny	Zjazd z drogi krajowej (6) Nieoświetlone ulice (5) Przejście podziemne (4) Drogi (1)	Osiedle Leśne (1)
Ruszajny, Zalesie	Rynek (2) Parking koło sklepu „Stokrotka” (1) Cmentarz (1) Okolice szkół (1) Kino (1)	

Przemoc w rodzinie

W indywidualnej ankiecie respondenci zostali również poproszeni o wskazanie, czy zetknęli się z różnymi formami przemocy domowej. Najczęściej badani mieli do czynienia z przemocą werbalną, taką jak wyzywanie, wyśmiewanie, poniżanie. Stosunkowo spora grupa osób przyznała się również do bycia ignorowanym przez innych członków rodziny.

Wykres 60 Przemoc ze strony członków najbliższej rodziny, N=586

Problemy

Problemy gminy Barczewo

Mieszkańcy gminy zostali poproszeni o wskazanie problemów gminy Barczewo (podczas badania ankietowego dostali listę potencjalnych problemów, która miała im pomóc w dokonaniu własnej diagnozy). Najczęściej wybierano zły stan dróg, na który wskazało 73% respondentów. Na drugim miejscu znalazło się bezrobocie, wymienione przez 61% respondentów. Ponad połowa ankietowanych (53%) uznała, że sporym problemem jest również alkoholizm, który może w niektórych przypadkach wynikać z problemów ze znalezieniem zatrudnienia. Na kolejnym miejscu znalazł się zły stan chodników, które uznane zostały za problem przez co drugiego respondenta. Co trzeci badany uznał, iż problemem gminy jest brak miejsc do rekreacji i uprawiania sportu, a także słabo rozwinięta baza turystyczna.

Respondenci mieli wybrać problemy z listy, które według nich występują w gminie. Następnie mieli wskazać pięć najistotniejszych, ich zdaniem, problemów i uszeregować je według hierarchii ważności. Analizując dane nadaliśmy punkty zaznaczonym problemom: wskazany jako numer 1 otrzymywał największą liczbę punktów (5), wskazany jako ostatni otrzymywał najmniejszą liczbę punktów (1).

Poniżej prezentujemy listę rankingową **10 najistotniejszych problemów gminy Barczewo** w oczach jej mieszkańców:

Tabela 14 Problemy gminy Barczewo. Na liście znalazły się problemy, które uzyskały powyżej 100 punktów. Pełen ranking został zamieszczony w aneksie raportu.

Problem	Liczba punktów
Zły stan dróg	1580
Bezrobocie	993
Zły stan chodników	683
Alkoholizm	622
Bieda	511
Zły stan gospodarki komunalnej	429
Brak miejsc do rekreacji i uprawiania sportu	350
Chuligaństwo	294
Słaba sieć komunikacji publicznej	223

Widać, że wśród najważniejszych problemów wymieniano zarówno te, które dotyczą bezpośrednio respondentów i ich rodziny (np. bieda, bezrobocie, alkoholizm) oraz te, które wpływają na ich życie w sposób pośredni, gdyż związane są ze stanem infrastruktury komunalnej, z której na co dzień korzystają (a więc zły stan dróg i chodników, brak miejsc do rekreacji czy zły stan gospodarki komunalnej).

Osobnego komentarza wymaga **problem bezrobocia**. Wyniki ankiety wskazują, że jest to dominujący problem na terenie gminy Barczewo, towarzyszą mu najczęściej bieda i alkoholizm, które również znalazły się na liście najważniejszych problemów. Problem ten dotyczy w większym stopniu mieszkańców terenów wiejskich niż Barczewa, a szczególnie osób zamieszkujących na terenach popegeerowskich.

Na terenie gminy występuje duży poziom bezrobocia. W chwili przeprowadzenia badania 824 osoby były bezrobotne (ok. 12% mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym aktywnych zawodowo), z czego w mieście 324. Prawo do zasiłku ma co 3 bezrobotny. Najwięcej osób bezrobotnych jest w grupie wiekowej 25-34 lata (246).

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Cechą charakterystyczną osób bezrobotnych na terenie gminy jest także ich niskie wykształcenie – prawie 40% legitymuje się jedynie ukończeniem gimnazjum.²¹

W trakcie wywiadów grupowych rozmówcy wskazywali co prawda na słaby rozwój gospodarczy i brak miejsc pracy na terenie gminy, jednak równocześnie pojawia się bardzo dużo głosów wskazujących na to, że faktyczny problem leży gdzie indziej. Należy go szukać między innymi w:

- postawach roszczeniowych mieszkańców gminy
- uzależnieniu od pomocy społecznej. Osoby bezrobotne nie są zmotywowane do podjęcia zatrudnienia – wolą żyć z zasiłku, niż podejmować wysiłek i zobowiązania wynikające z umowy z pracodawcą
- bezrobotni nie są świadomi długofalowych korzyści z podjęcia zatrudnienia, tj. nabycie praw do emerytury, zdobywanie nowych kwalifikacji czy przekazywanie pozytywnych wzorców dzieciom.

Problemy bezpośrednio dotyczące mieszkańców gminy

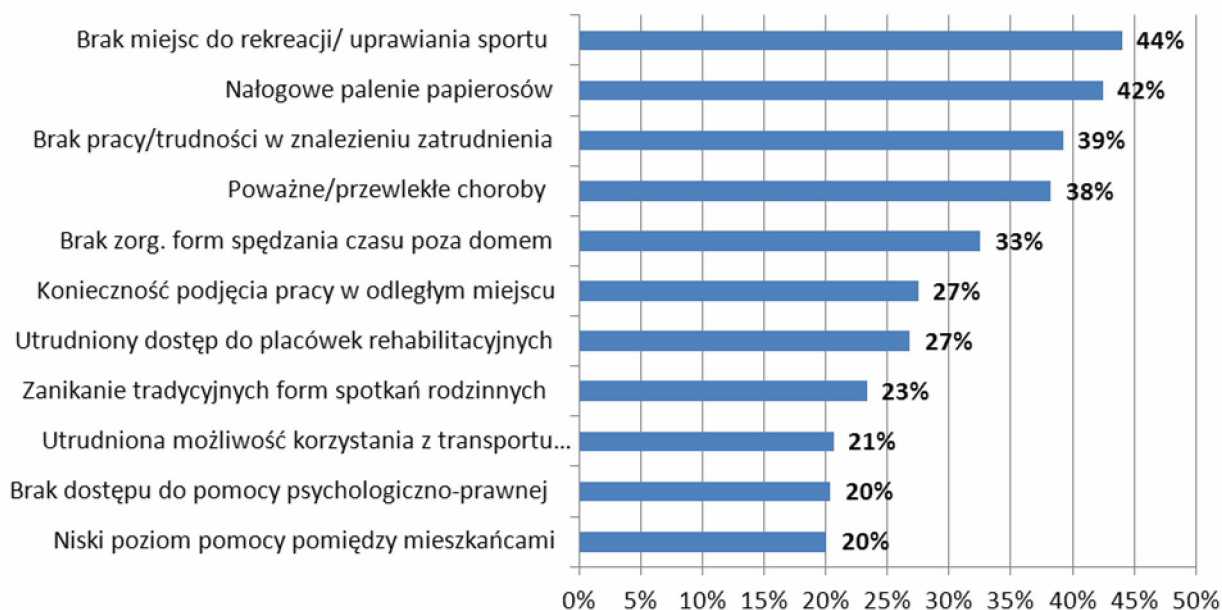
Jeśli przyjrzymy się bezpośrednim problemom, jakie mają mieszkańcy to widać wyraźnie, iż najczęściej wymieniano brak miejsc do rekreacji i uprawiania sportu. Podobny odsetek mieszkańców ma problem z nałogowym paleniem papierosów. Spora część zwróciła uwagę również na trudności ze znalezieniem pracy na lokalnym rynku pracy (39%), co zmusza niektórych mieszkańców do szukania pracy poza miejscem zamieszkania, co także jest sporym utrudnieniem dla tych osób. Blisko 40% respondentów wymieniła wśród problemów przewlekłe choroby, a ponad ¼ badanych (27%) powiedziała, iż ma problem z dostępem do placówek rehabilitacyjnych.

Wykres 61 Problemy dotyczące osobiście mieszkańców gminy Barczewo.

²¹ Dane pochodzą od pracownika Powiatowego Urzędu Pracy, maj 2009

Problemy dotyczące osobiście mieszkańców gminy Barczewo

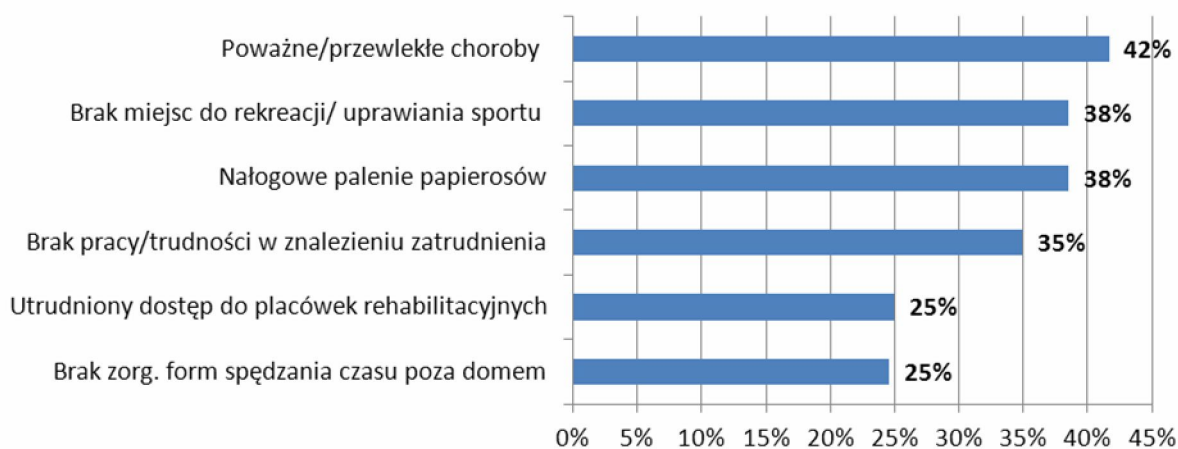

Warto przyjrzeć się problemom, jakie mają mieszkańcy poszczególnych obwodów na terenie gminy Barczewo, gdyż widać spore różnice w tym względzie, choć część problemów powtarza się bez względu na miejsce zamieszkania.

W samym **Barczewie** mieszkańcy najczęściej wymienieni problemy zdrowotne wynikające z chorób przewlekłych, jakie mają (42%). Na drugim miejscu (38% wskazań) znalazły się *ex aequo* brak miejsc do rekreacji i uprawiania sportu oraz nałogowe palenie papierosów. Dla ponad 1/3 problemem jest natomiast brak pracy.

Wykres 62 Problemy dotyczące osobiście mieszkańców Barczewa

Problemy dotyczące osobiście mieszkańców Barczewa

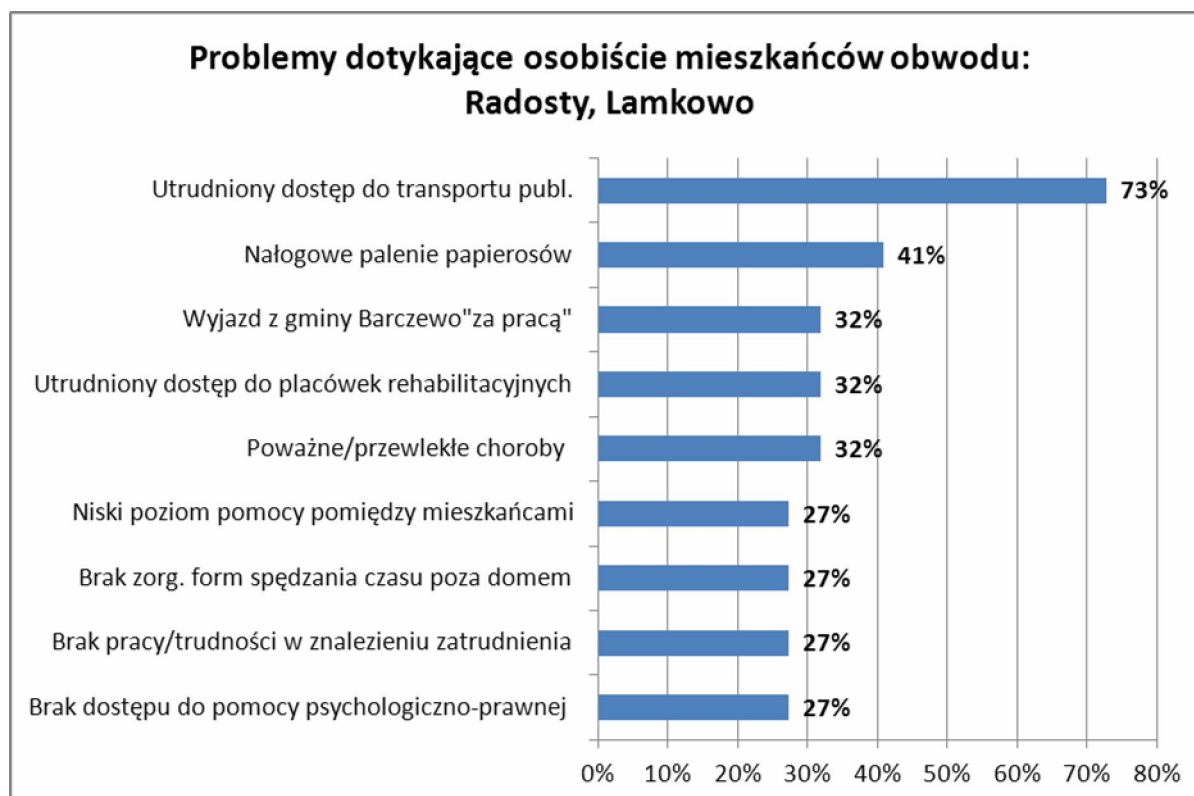

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Z kolei dla mieszkańców **obwodu Radosty i Lamkowo** największym problemem jest utrudniona możliwość korzystania ze środków komunikacji publicznej, na co zwróciło uwagę blisko ¾ respondentów (73%), co pokazuje pośrednio skalę tego problemu. Z kolei problemem, który osobiście bardzo dotyka mieszkańców tych obwodów jest nałogowe palenie papierosów, które wymieniło 41% ankietowanych.

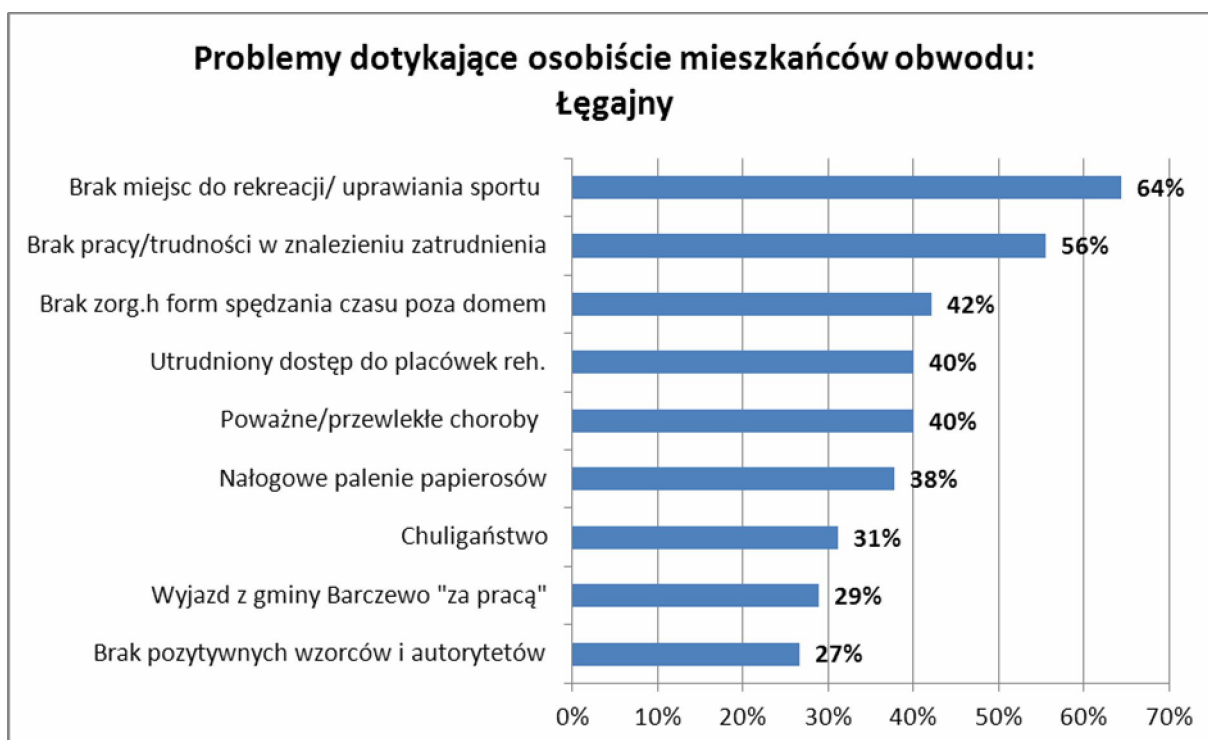
Wykres 63 Problemy dotykające osobiście mieszkańców obwodu: Radosty, Lamkowo

Dla mieszkańców **obwodu Łęgajny**, największym problemem jest brak miejsc do uprawiania sportu i rekreacji, które wymieniło prawie 2/3 wszystkich badanych, zaś 42% wymieniło brak zorganizowanych form spędzania czasu poza domem. Ponad połowa mieszkańców (56%) wskazała natomiast na brak pracy.

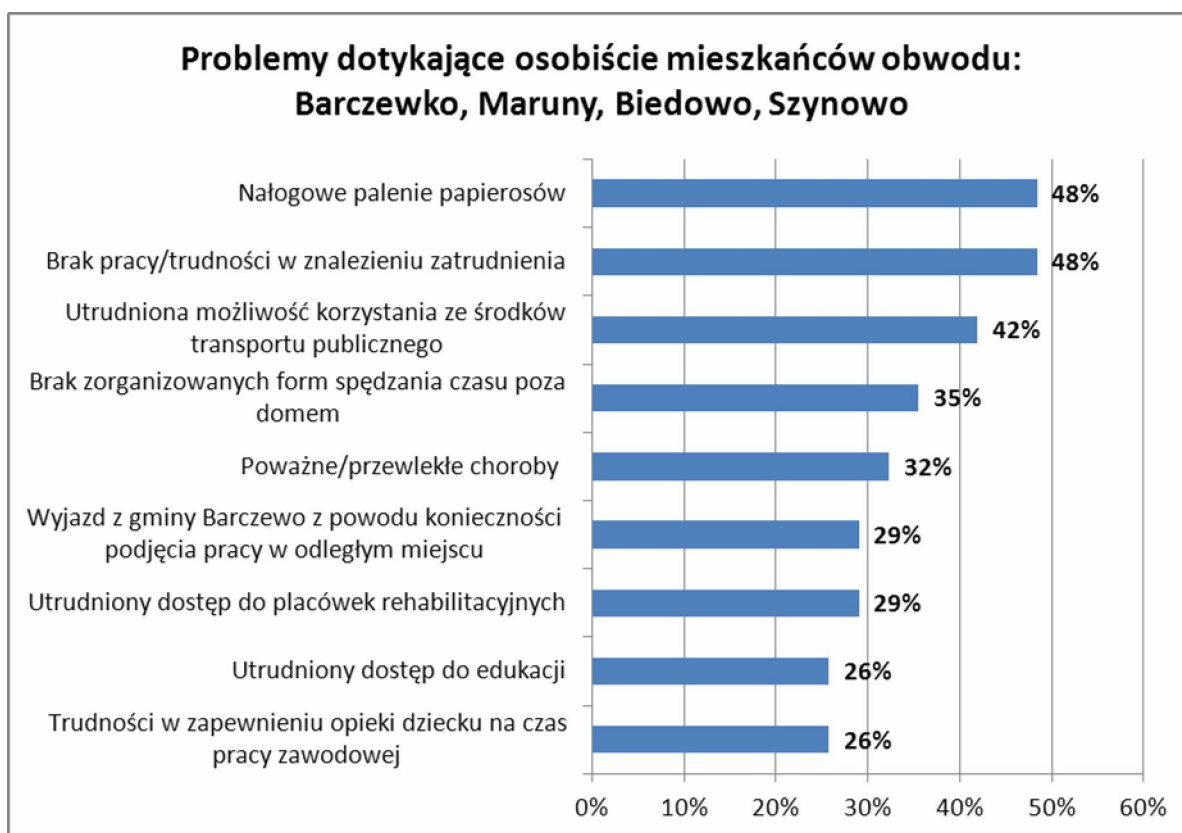
Wykres 64 Problemy dotykające osobiście mieszkańców obwodu: Łęgajny

Jeśli chodzi o mieszkańców **obwodu Barczewko, Maruny, Biedowo i Szynowo**, to prawie połowa ankietowanych (48%) za główny problem uznała nałogowe palenie papierosów. Tyle samo badanych wymieniło brak pracy. Niemniej istotna wydaje się również kwestia trudności związanych z korzystaniem ze środków komunikacji publicznej – 42% uznała, że są one niewystarczające w stosunku do potrzeb. Ponad 1/3 respondentów natomiast uznała, iż problemem jest także brak zorganizowanych form spędzania czasu poza domem.

Wykres 65 Problemy dotyczące osobiście mieszkańców obwodu: Barczewko, Maruny, Biedowo, Szynowo

Dla mieszkańców **obwodu Stare Włóki i Wipsowo** najistotniejszym problemem jest brak pracy, który wymieniło 61% ankietowanych. Ponad połowa badanych (53%) wskazała natomiast na brak zorganizowanych form spędzania czasu poza domem oraz brak miejsc do rekreacji (47%). Blisko co drugi badany (47%) ma także problem z nałogiem papierosowym.

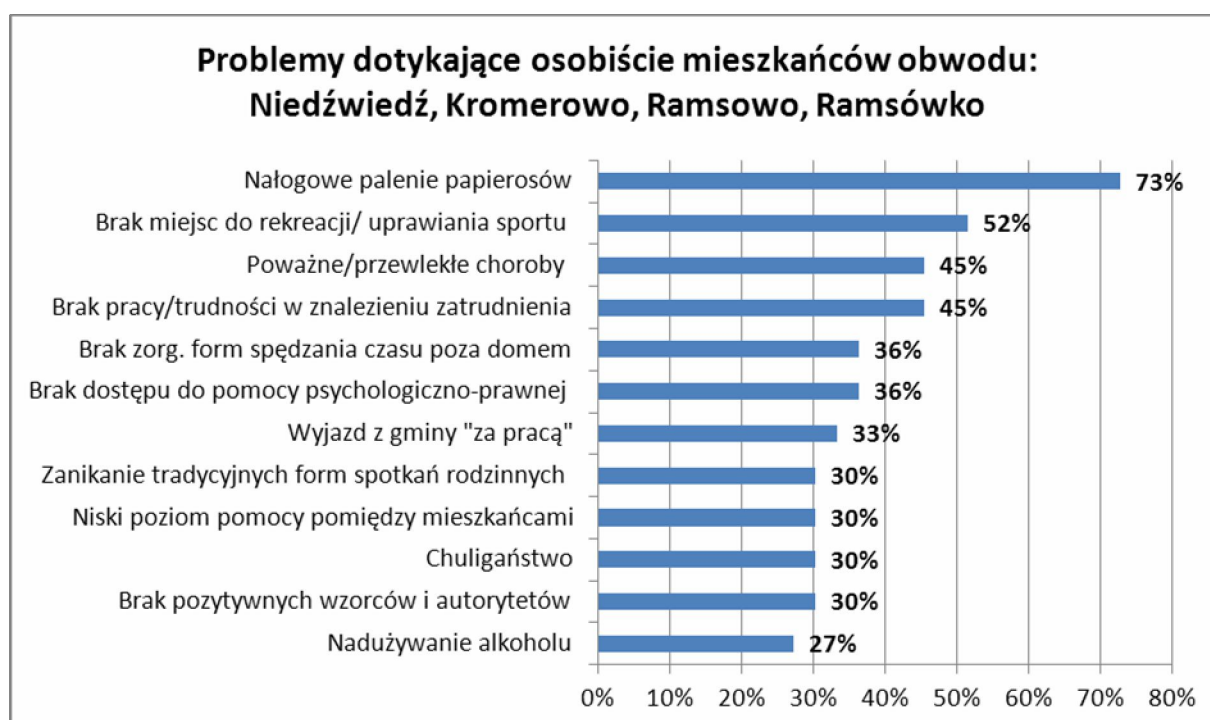
Wykres 66 Problemy dotykające osobiście mieszkańców obwodu: Stare Włóki, Wipsowo

W obwodzie **Niedźwiedź, Kromerowo, Ramsowo, Ramsówko** badani wymieniali najczęściej nałogowe palenie papierosów i wydaje się, że jest to w tym obwodzie nie mały problem, gdyż wskazało na niego blisko ¾ respondentów (73%). Ponad połowa badanych (53%) powiedziała z kolei, iż brakuje im miejsc do rekreacji i uprawiania sportu. Na trzecim miejscu *ex aequo* znalazły się problemy zdrowotne oraz brak pracy – wymienił je niemal co drugi ankietowany (47%).

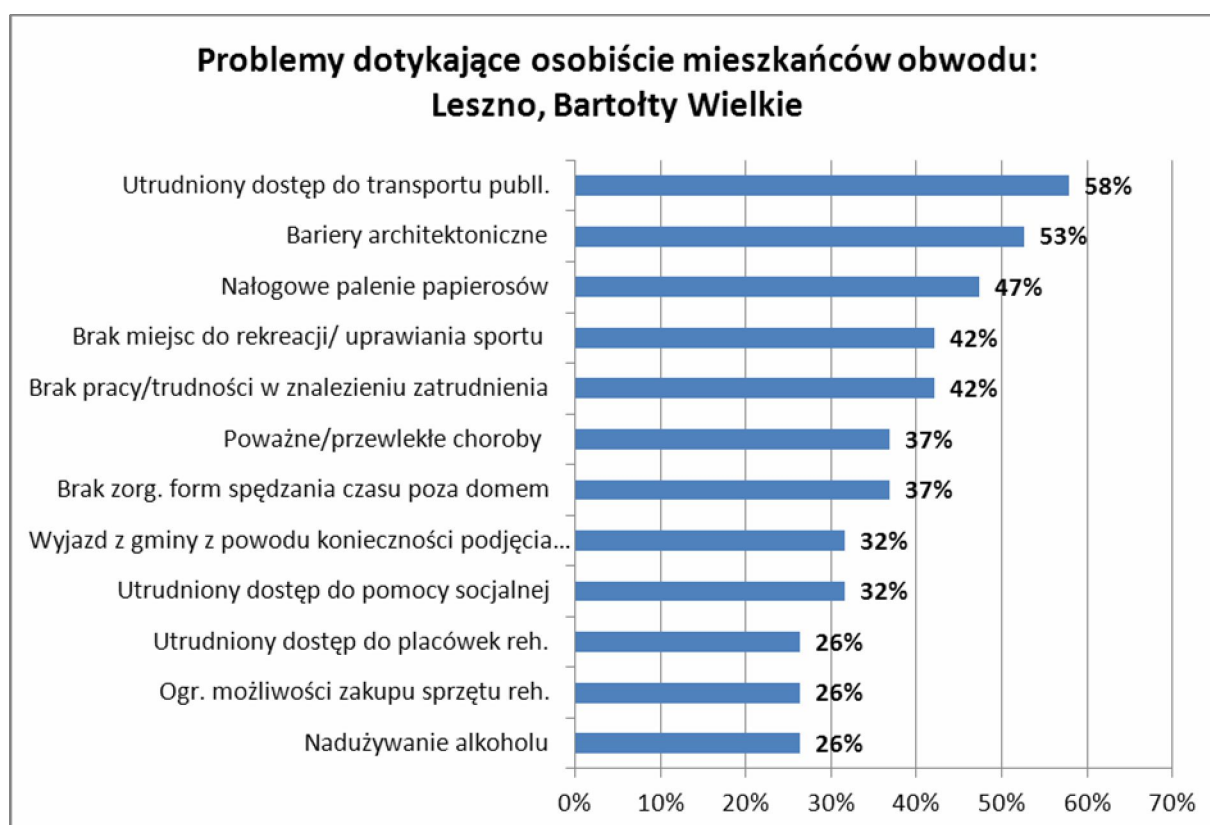
Wykres 67 Problemy dotyczące osobiście mieszkańców obwodu: Niedźwiedź, Kromerowo, Ramsowo, Ramsówko

Z kolei **mieszkańcom obwodu Leszno i Bartoły Wielkie** najbardziej doskwierają trudności w korzystaniu ze środków komunikacji publicznej – wymieniła je ponad połowa badanych (58%). Równie częstym problemem w tym obwodzie są zdaniem mieszkańców bariery architektoniczne (53%), zaś prawie co drugi respondent (47%) boryka się z nałogiem papierosowym.

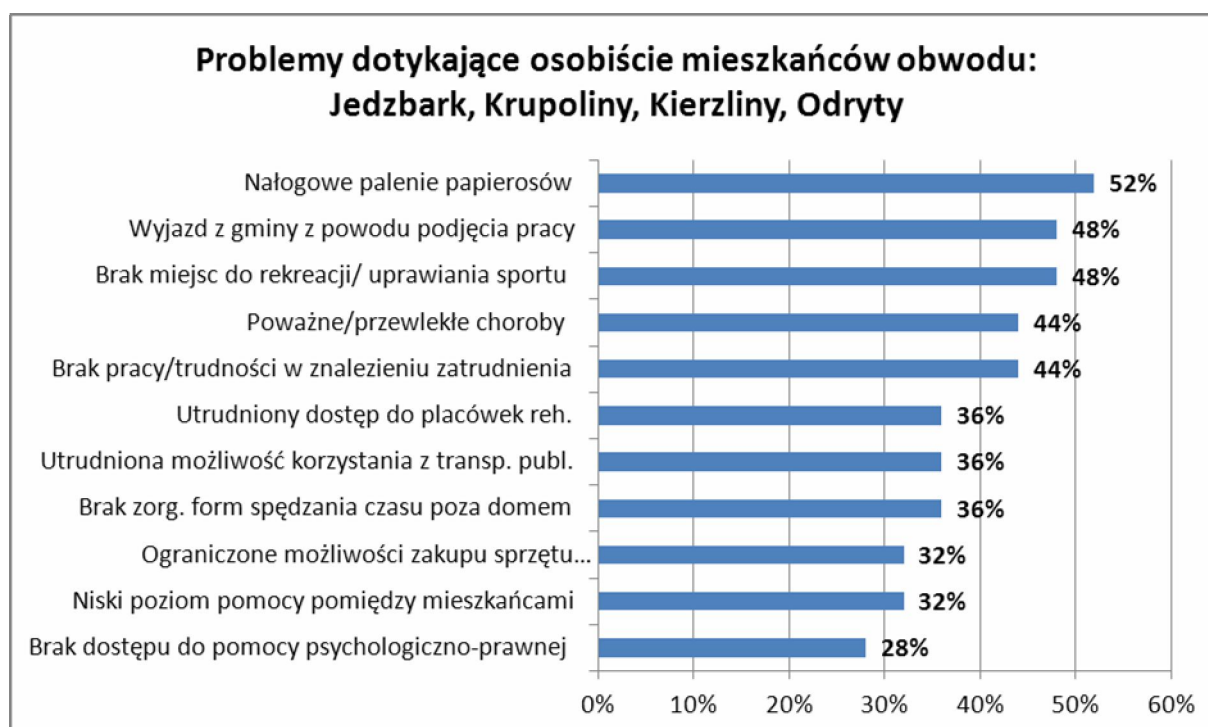
Wykres 68 Problemy dotykające osobiście mieszkańców obwodu: Leszno Bartoły Wielkie

Dla mieszkańców **obwodu Jedzbark, Krupoliny, Kierzliny i Odryty** największym problemem jest nałóg papierosowy, z którym zmaga się ponad połowa respondentów (52%). Blisko połowa (48%) za problem uznała wyjazdy z gminy Barczewo z powodu konieczności podjęcia pracy w odległym miejscu (np. za granicą). Tyle samo też wymieniło brak miejsc do rekreacji/ uprawiania sportu. Sporo osób z tego obwodu cierpi na przewlekłe choroby – wskazało je 44% respondentów.

Wykres 69 Problemy dotyczące osobiście mieszkańców obwodu: Jedzbark, Krupoliny, Kierzliny, Odryty

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Wśród problemy dotyczących osobiście mieszkańców **obwodu Bark, Skajboty, Wróćkowo i Mokiny** najczęściej pojawiły się trudności w korzystaniu z publicznych środków komunikacji, na co zwróciło uwagę 43% ankietowanych. Dla ponad 1/3 ankietowanych (35%) problemem jest także brak miejsc do rekreacji/ uprawiania sportu oraz brak zorganizowanych form spędzania czasu poza domem. Tyle samo respondentów ma problem ze znalezieniem zatrudnienia.

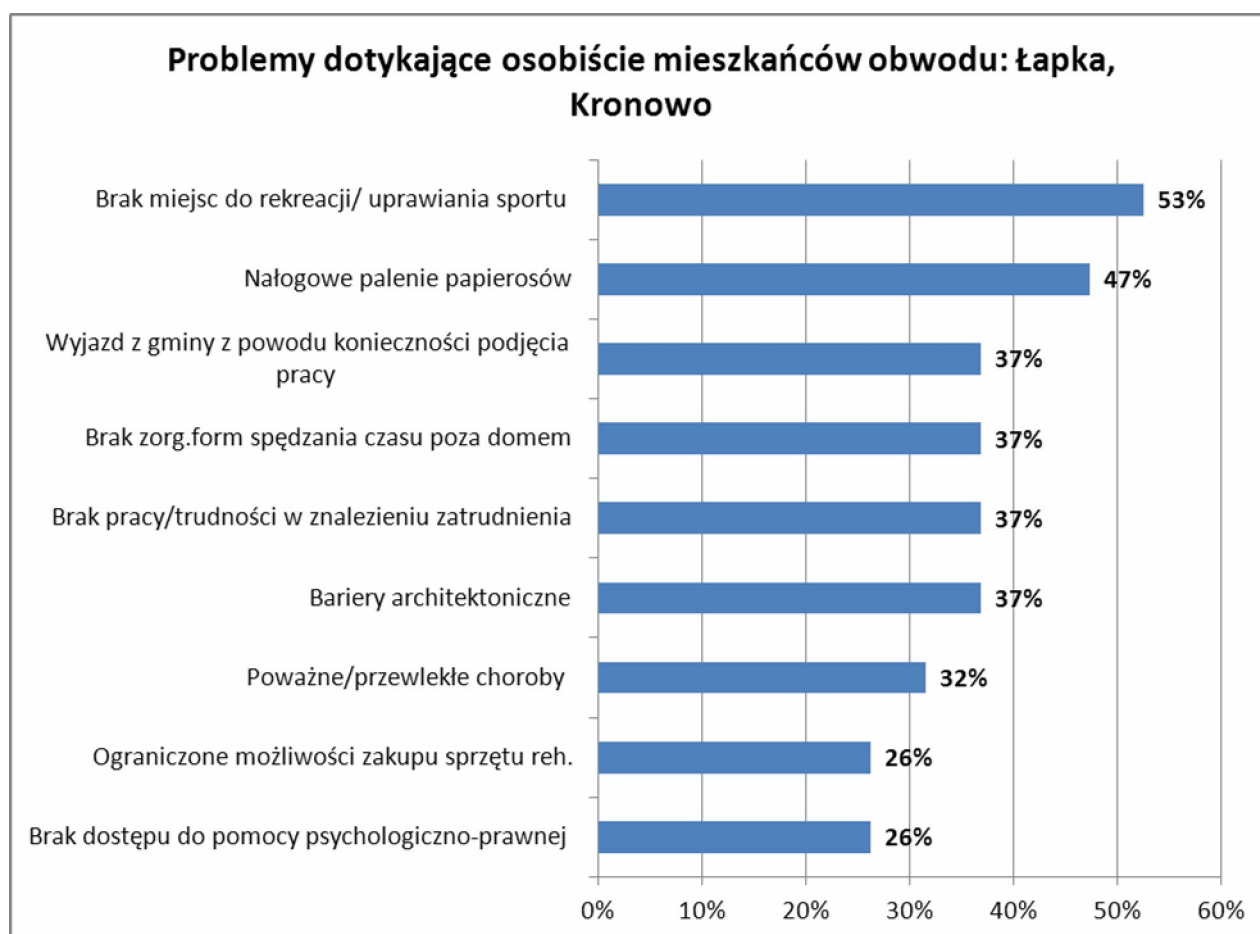
Wykres 70 Problemy dotykające osobiście mieszkańców obwodu: Bark, Skajboty, Wróćkowo, Mokiny

Mieszkańcom **obwodu Łapka i Kronowo** najbardziej przeszkadza brak miejsc do rekreacji/ uprawiania sportu – problem ten zauważa ponad połowa ankietowanych (53%). Co drugi pytany mieszkaniec ma z kolei problem z nałogowym paleniem papierosów. Na trzecim miejscu, z identyczną liczbą wskazań, znalazły się takie problemy jak: wyjazdy z gminy Barczewo z powodu konieczności podjęcia pracy w odległym miejscu (np. za granicą), brak zorganizowanych form spędzania czasu poza domem oraz brak pracy – wymieniło je 37% ankietowanych.

Wykres 71 Problemy dotyczące osobiście mieszkańców obwodu: Łapka, Kronowo

Z kolei w **obwodzie Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo i Kaplityny** ankietowani najczęściej wskazywali na brak miejsc do rekreacji/ uprawiania sportu (53%). Co czwarty respondent zwrócił uwagę na nałóg palenia oraz brak zorganizowanych form spędzania czasu poza domem, a niemal tyle samo (24%) wymieniło trudności w korzystaniu ze środków transportu publicznego.

Wykres 72 Problemy dotyczące osobiście mieszkańców obwodu: Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kaplityny

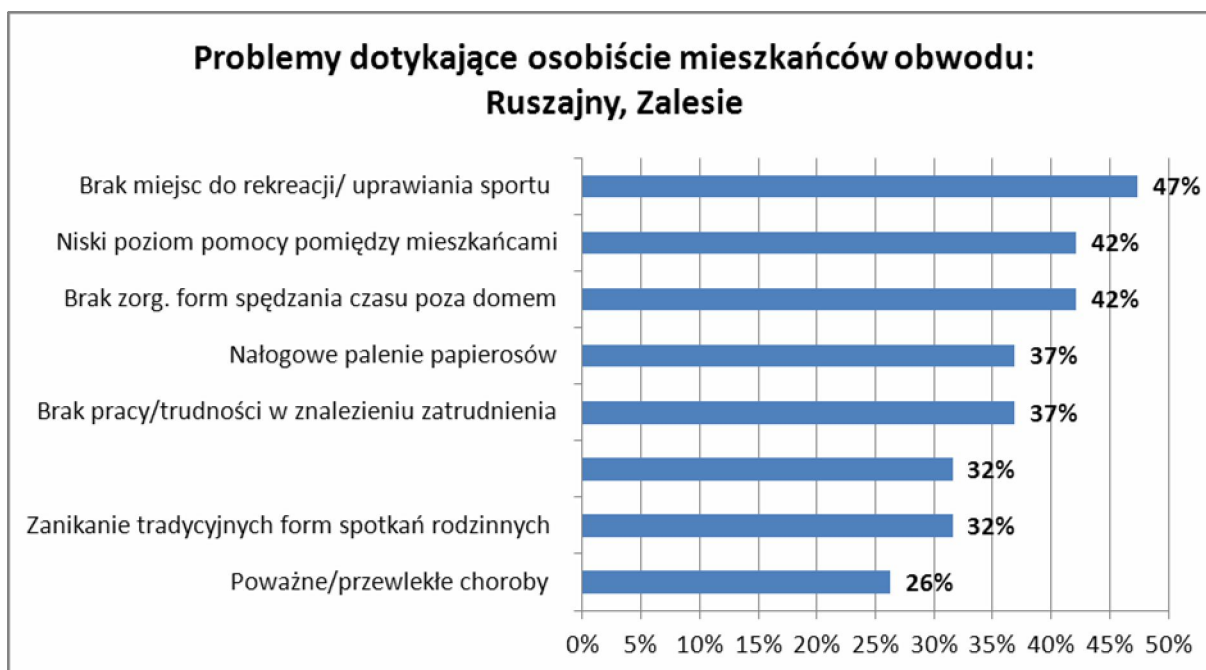

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Jeśli natomiast spojrzymy na problemy mieszkańców **obwodu Ruszajny i Zalesie** to widać, że narzekają oni najczęściej na brak miejsc do rekreacji/ uprawiania sportu (47%) oraz brak zorganizowanych form spędzania czasu poza domem (42%). Spora część badanych (42%) zwróciła także uwagę na niski poziom wzajemnej pomocy między mieszkańcami, co świadczy o tym, iż relacje między nimi są stosunkowo słabe.

Wykres 73 Problemy dotykające osobiście mieszkańców obwodu: Ruszajny, Zalesie

Widać wyraźnie, analizując powyższe dane, iż dużym problemem mieszkańców jest nałóg papierosowy, z którym boryka się spora część ankietowanych. Co więcej, badani mają świadomość istnienia tego problemu. Warto byłoby zorganizować szeroko zakrojone akcje prozdrowotne, zachęcające mieszkańców do rzucenia tego nałogu. Systemowe podejście do rozwiązania tego problemu wydaje się być najbardziej skutecznym sposobem walki z tym nałogiem, dlatego warto podjąć takie działania.

Problemy poszczególnych grup mieszkańców w oczach mieszkańców gminy Barczewo

W ankiecie zapytaliśmy mieszkańców czy istnieją problemy, które dotyczą konkretnych grup mieszkańców: dzieci i młodzieży, rodzin, kobiet, mężczyzn, osób starszych, osób niepełnosprawnych. Najbardziej charakterystyczne, jeśli chodzi o problemy, są dla badanych 3 grupy: dzieci i młodzież, rodziny i osoby starsze.

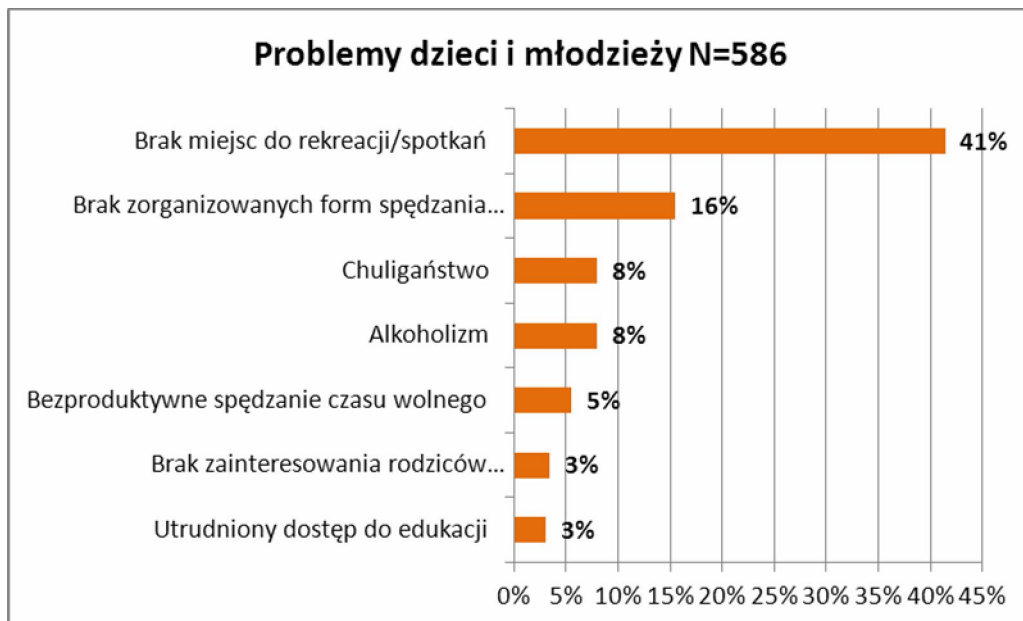
Poniżej prezentujemy problemy poszczególnych grup mieszkańców gminy Barczewo, na które wskazywali respondenci.

Dzieci i młodzież

Największy odsetek badanych (41%) wśród głównych problemów dzieci i młodzieży wymienił brak miejsc do rekreacji i spotkań, zaś na drugim miejscu znalazł się problem braku zorganizowanych form spędzania czasu wolnego, co może, aczkolwiek nie musi, wynikać częściowo z braku istnienia takich miejsc, gdzie dzieci i młodzież może spędzać czas np. po skończonych zajęciach szkolnych. Warto podkreślić, iż wśród młodzieży w wieku 15-24 lata na problem ten wskazał co drugi badany (52%), co pokazuje, iż ta grupa wiekowa szczególnie odczuwa tego typu braki. Część badanych (8%) zwróciła uwagę także na chuligaństwo oraz alkoholizm wśród dzieci i młodzieży, choć jak ujawniło badanie, problem ten dwa razy częściej wymieniali mieszkańcy miasta, co może świadczyć o tym, iż jest to problem, który w mniejszym stopniu dotyczy osób mieszkających na terenach wiejskich. Wymienione problemy mogą wynikać wtórnie właśnie z tego, iż młodzież nie ma sensownej alternatywy, jeśli chodzi o wartościowe spędzanie wolnego czasu i z nudów sięga po różnego rodzaju używki, a także dopuszcza się aktów chuligaństwa.

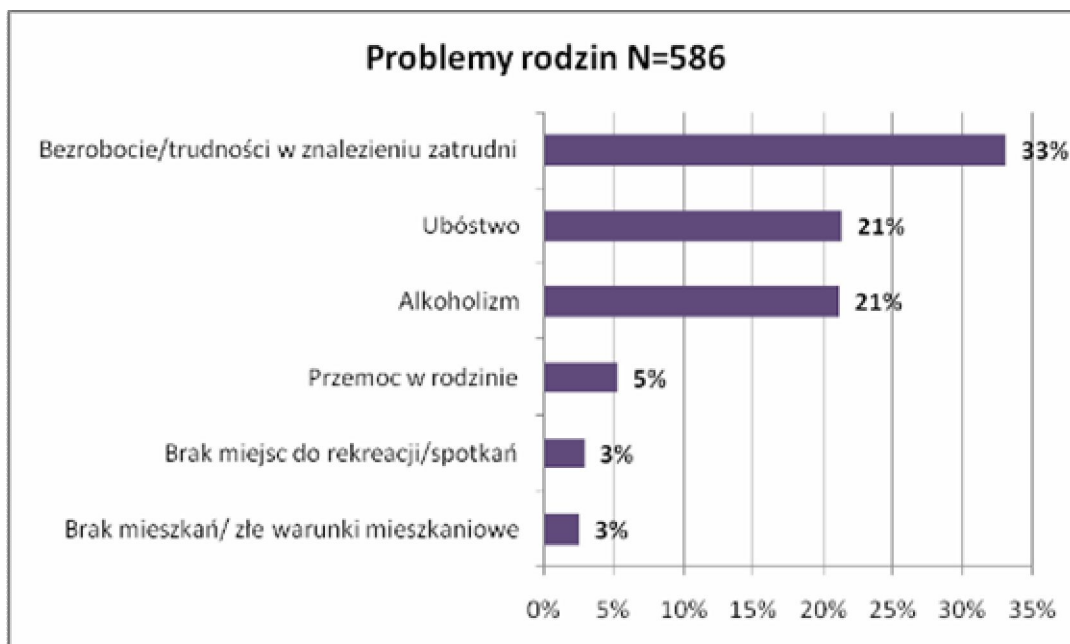

Wykres 74 Problemy dzieci i młodzieży, N=586

Rodziny

Jeśli chodzi o problemy, które zdaniem badanych najbardziej dotyczą rodziny, to najdotkliwszym problemem jest bezrobocie, które wymienił co trzeci ankietowany. Co piąty respondent za duży problem uważa ubóstwo, co może bezpośrednio wynikać z braku pracy któregoś członka rodziny. Tyle samo osób wymieniło również alkoholizm występujący w rodzinach. Warto podkreślić, że problemy te mogą występować jednocześnie, co potęguje dodatkowo ich negatywny skutek. Respondenci wymieniali także inne problemy, takie jak: przemoc w rodzinie, trudne warunki mieszkaniowe, utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu publicznego czy utrudniony dostęp do pomocy socjalnej, jednak są one mniej obecne w świadomości respondentów i wskazało je w każdym przypadku zaledwie kilkanaście osób.

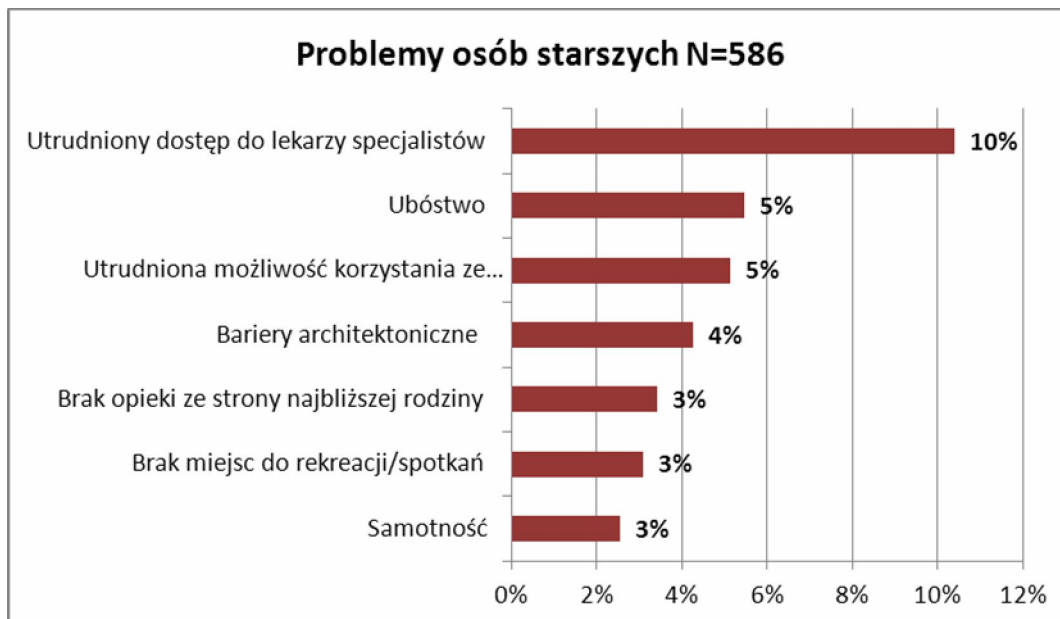

Osoby starsze

Problemy mieszkańców różnią się w zależności od grupy wiekowej, której dotyczą. I tak na przykład jeśli chodzi o najbardziej dotkliwe problemy osób starszych, to co dziesiąty badany uważa, iż największym problemem tej grupy jest utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów. Na drugim miejscu znalazło się ubóstwo oraz utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu publicznego, co jest szczególnie uciążliwe dla osób starszych, które mieszkają na terenach wiejskich. Podobnie ważne w opinii respondentów są bariery architektoniczne, których doświadczają osoby starsze, jednak zdecydowanie częściej wymieniali je mieszkańcy miasta niż wsi.

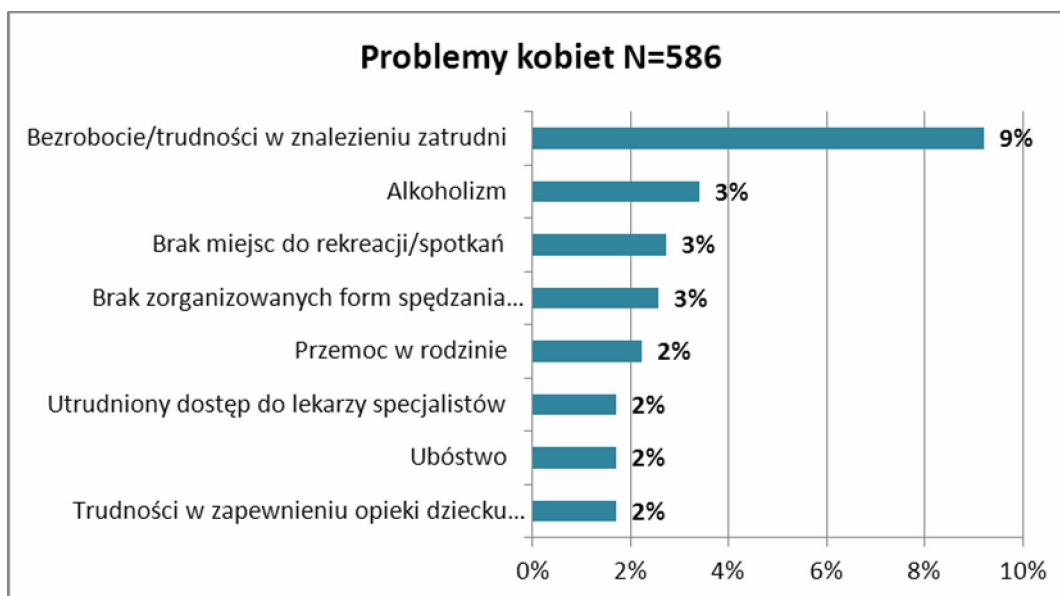
Wykres 76 Problemy osób starszych, N=586

Kobiety

Co czwarty mieszkaniec (25%) dostrzega także problemy, które w sposób szczególny dotyczą kobiety mieszkające na terenie gminy. Największym problemem tej grupy jest bezrobocie, co również potwierdziły same badane kobiety. Na kolejnym miejscu znalazły się alkoholizm, brak miejsc do rekreacji i spotkań, a także brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego, jednak wskazywało je zdecydowanie mniej respondentów.

Wykres 77 Problemy kobiet, N=586

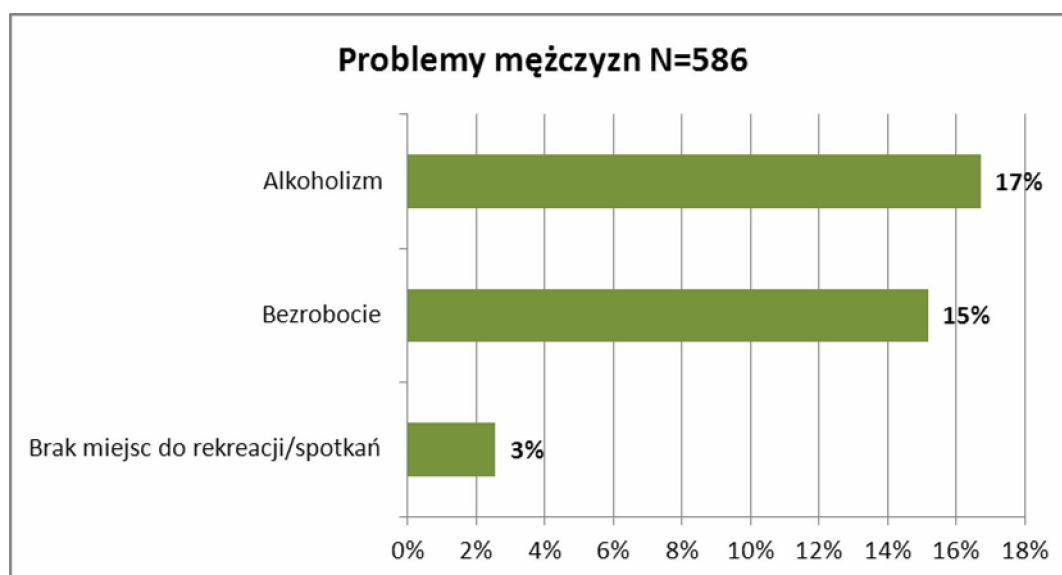

Mężczyźni

Podobne problemy, co kobiety, w opinii mieszkańców gminy, mają także mężczyźni, lecz w ich przypadku skala zjawisk jest być może większa, gdyż zdecydowanie więcej osób dostrzega ich istnienie. Respondenci, którzy dostrzegają problemy, które dotyczą tylko mężczyzn, wymienili przede wszystkim alkoholizm i bezrobocie, które wydają się być najważniejszymi problemami tej grupy respondentów. Skali problemu alkoholizmu nie potwierdzają jednak statystyki – wg MOPS jest on obecny tylko w 320 rodzinach (ok. 6% gospodarstw domowych na terenie gminy).²² Przyczyną może być jednak fakt, że nie wszyscy uzależnieni są klientami pomocy społecznej oraz duża *widoczność* problemu: alkoholicy spędzają bezproduktywnie czas, przesiadując w parkach czy przed sklepami.

Wykres 78 Problemy mężczyzn, N=586

Osoby niepełnosprawne

Dane z Narodowego Spisu Powszechnego 2002 roku mówią o **2425 osobach niepełnosprawnych** zamieszkujących na terenie gminy.²³ Oznacza to, że około 15% mieszkańców gminy boryka się z problemem niepełnosprawności. W równym stopniu dotyka on kobiet i mężczyzn.

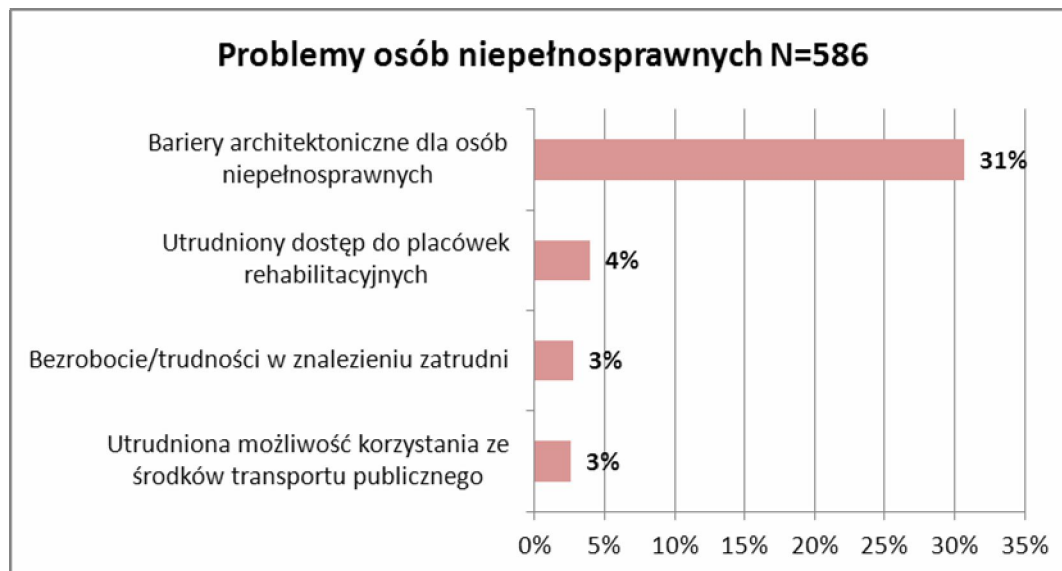
Badani zostali zapytani o to, czy dostrzegają jakieś problemy, mogące w sposób szczególny dotyczyć osoby niepełnosprawne. Dostrzega je 40% respondentów. Głównym problemem tej grupy według prawie co trzeciego respondenta są bariery architektoniczne, których mogą doświadczać niepełnosprawni mieszkańcy gminy Barczewo. Na pozostałych miejscach znalazły się: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, bezrobocie oraz trudności w korzystaniu z transportu publicznego, jednak wskazała je zdecydowana mniejsza grupa badanych.

²² Dane uzyskane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczewie.

²³ Narodowy Spis Powszechny 2002, GUS, Bank Danych Regionalnych (BDR).

Wykres 79 Problemy osób niepełnosprawnych, N=586

Wyniki obserwacji przeprowadzonej w wybranych lokalizacjach na terenie gminy potwierdzają istnienie problemu barier architektonicznych. W żadnej z obserwowanych miejscowości badacze nie zauważyli udogodnień dla osób niepełnosprawnych. Na terenie Barczewa podjazdy dla wózków odnotowano przy Urzędzie Miejskim oraz poczcie. Brakuje ich na pewno w takich miejscach jak sklepy czy wyjścia z bloków.

Zasoby instytucjonalne gminy Barczewo

Na terenie gminy Barczewo znajdują się podstawowe instytucje działające w obszarze pomocy społecznej (lub bezpośrednio i pośrednio wspierające taką działalność). W przypadku gminy, nie mającej na swym terenie także siedziby powiatu, trudno mówić o rozległej sieci tych placówek, co związane jest między innymi z tym, że Barczewo nie posiada statusu miasta powiatowego. Instytucje takie jak Powiatowy Urząd Pracy czy Powiatowe Centrum Rodziny zlokalizowane są w oddalonym o 12 km Olsztynie.

Tabela 15 Instytucje działające w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej na terenie gminy Barczewo.

Lp.	Nazwa instytucji	status	Obszar działania
1.	Urząd Miasta w Barczewie	Jednostka samorządowa	
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Barczewie	Jednostka samorządowa	Pomoc społeczna
3.	Dom Pomocy Społecznej w Barczewie	Jednostka samorządowa	Pomoc społeczna
4.	Miejski Zespół Oświaty i Zdrowia w Barczewie	Jednostka samorządowa	Oświata, opieka zdrowotna
5.	Centrum Kultury i Promocji Gminy w Barczewie	Jednostka samorządowa	Kultura
6.	Miejska Przychodnia Zdrowia w Barczewie	Jednostka samorządowa	Ochrona zdrowia
7.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Jednostka samorządowa	Ochrona zdrowia
8.	Miejska Biblioteka Publiczna w Barczewie	Jednostka samorządowa	Kultura

Lp.	Nazwa instytucji	status	Obszar działania
9.	Zakład Karny i Zakład Poprawczy	Jednostka samorządowa	Resocjalizacja
10.	Komisariat Policji	Jednostka samorządowa	Bezpieczeństwo
11.	Straż Miejska	Jednostka samorządowa	Bezpieczeństwo

Działania instytucji samorządowych uzupełniają organizacje pozarządowe, których na terenie gminy jest stosunkowo dużo (ok. 50). Cechą charakterystyczną sieci NGO jest:

- duża ilość klubów sportowych działających na terenie całej gminy (15 klubów),
- aktywne ochotnicze straże pożarne,
- duża liczba lokalnych stowarzyszeń działających na rzecz rozwoju swojej miejscowości/sołectwa.

Pełna lista fundacji i stowarzyszeń funkcjonujących na terenie gminy została zamieszczona w Aneksie raportu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na terenie gminy Barczewo udziela wsparcia przede wszystkim z tytułu²⁴:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,

²⁴ Dane uzyskane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczewie, listopad 2009.

- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomocą MOPS objętych jest **608 rodzin** z terenu gminy Barczewo liczących w sumie 1521 osób. Beneficjenci instytucji z terenu Barczewa to przede wszystkim rodziny zamieszkujące obszar starego miasta. Natomiast na terenach wiejskich znaczna część klientów pomocy społecznej pochodzi ze środowisko popegeerowskich.²⁵

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych jest 8 pracowników socjalnych. Oznacza to, że na jednego pracownika przypada 76 rodzin-beneficjentów pomocy społecznej. Pracownik socjalny powinien spędzać 60% swojego czasu pracy w terenie. Tak duża liczba rodzin będących pod opieką każdego z pracowników powoduje nadmierne obciążenie obowiązkami zawodowymi i wpływa na skuteczność wsparcia udzielanego każdej z rodzin.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi **świetlice środowiskowe**. Na terenie gminy Barczewo funkcjonuje 12 takich placówek: 10 świetlic wiejskich oraz 2 na terenie Barczewa (przy Gimnazjum i Szkole Podstawowej). Ze świetlic najczęściej korzystają uczniowie pochodzący z rodzin z problemami alkoholowymi. Źródłem finansowania są środki Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Instytucje działające w obszarze pomocy społecznej na terenie gminy Barczewo – wyniki badania kadry kierowniczej i pracowników merytorycznych

Badanie ankietowe pracowników instytucji zajmujących się problematyką społeczną na terenie gminy Barczewo miało na celu zdiagnozowanie potencjału tych instytucji: ich zasobów i możliwości realizacji wytyczonych celów.

Poniżej przedstawiamy listę instytucji, które były reprezentowane w badaniu:

Tabela 16 Lista instytucji reprezentowanych w badaniu ankietowym instytucji działających w obszarze pomocy społecznej na terenie gminy Barczewo⁴

L.p.	Nazwa instytucji
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Barczewie
2.	Powiatowy Urząd Pracy w Olsztynie

²⁵ Dane uzyskane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczewie, listopad 2009.

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

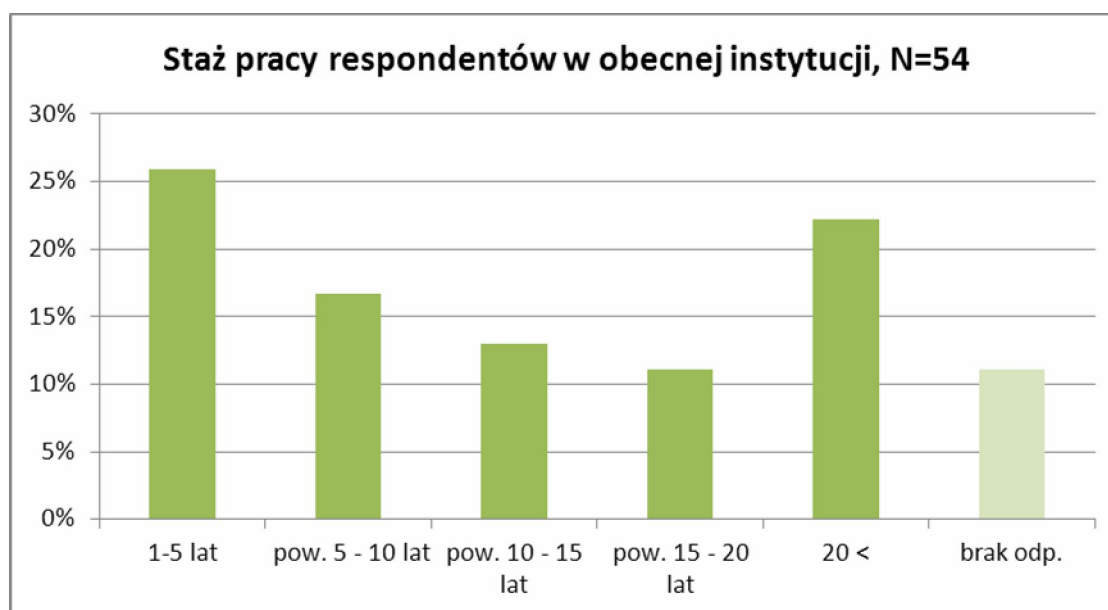
3.	Miejska Przychodnia Zdrowia w Barczewie
4.	Dom Pomocy Społecznej w Barczewie
5.	Komisariat Policji w Barczewie
6.	Straż Miejska w Barczewie

Badanie zostało przeprowadzone w formie ankiety wypełnianej samodzielnie przez pracowników instytucji. Odpowiedzi na pytania adresowane do obu grup: kierowników instytucji i pracowników merytorycznych zostały poddane zbiorczej analizie (dla takich pytań przedstawiamy łączny rozkład odpowiedzi obu grup respondentów). Na część pytań odpowiadali jedynie kierownicy.

Informacja o respondentach

Staż pracy respondentów w obecnej instytucji przedstawia wykres nr 60. Prawie połowa respondentów to pracownicy do 5 letniego stażu pracy oraz pracownicy powyżej 20 letniego stażu pracy.

Wykres 80 Staż pracy respondentów w obecnej instytucji

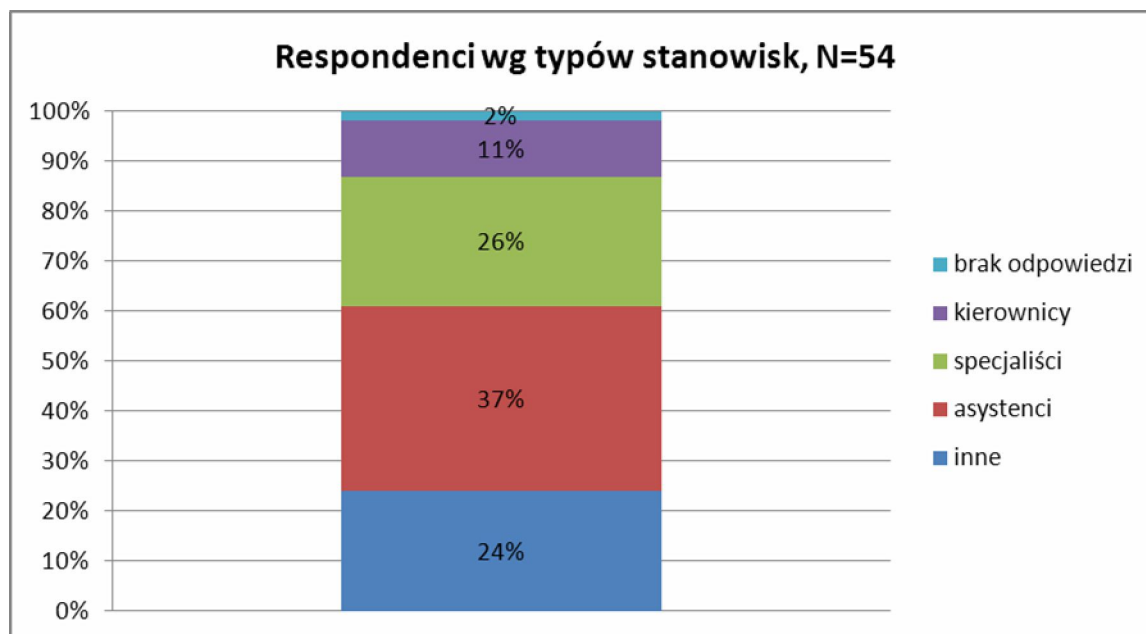

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Najliczniejszą grupą respondentów pod względem zajmowanego stanowiska wśród badanych byli tzw. asystenci, stanowili oni 37% całej próby badawczej. Następną najliczniejszą grupą byli specjaliści stanowiący 26% całej prób. 11% wśród badanych deklarowało, że zajmuje kierownicze stanowiska.

Wykres 81 Respondenci wg typów stanowisk, N=54

Satysfakcja z pracy

Uczestnicy badania zostali poproszeni o wyrażenie opinii dotyczącej zadowolenia z pracy zawodowej. Wyniki świadczą o dużej satysfakcji respondentów z pracy, którą wykonują – zdecydowana większość wyraziła pozytywne opinie. Warto zauważyć, że prawie połowa respondentów wybrała odpowiedź: *zdecydowanie zadowolony*.

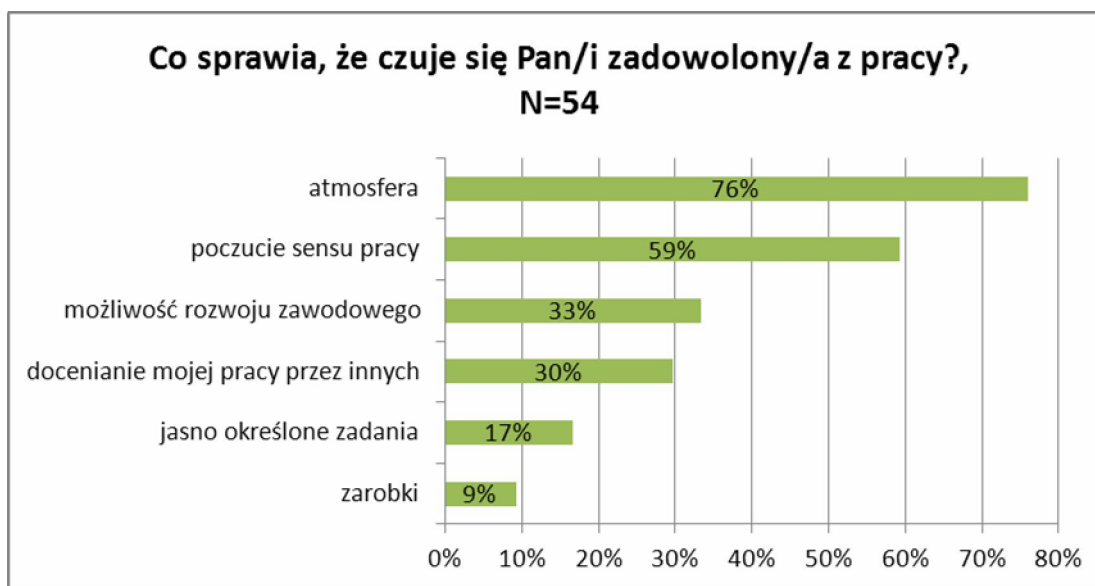

Wykres 82 Odpowiedzi na pytanie „Na ile jest Pan/i zadowolony/a z pracy?”, N=54

Dla respondentów największy wpływ na ich zadowolenie z pracy ma dobra atmosfera – aż 3/4 respondentów wymieniło ją jako główny powód zadowolenia z pracy. Wśród dominujących odpowiedzi znalazły się również: poczucie sensu pracy, możliwość rozwoju zawodowego, docenienie pracy przez innych, jasno określone zadania oraz zarobki.

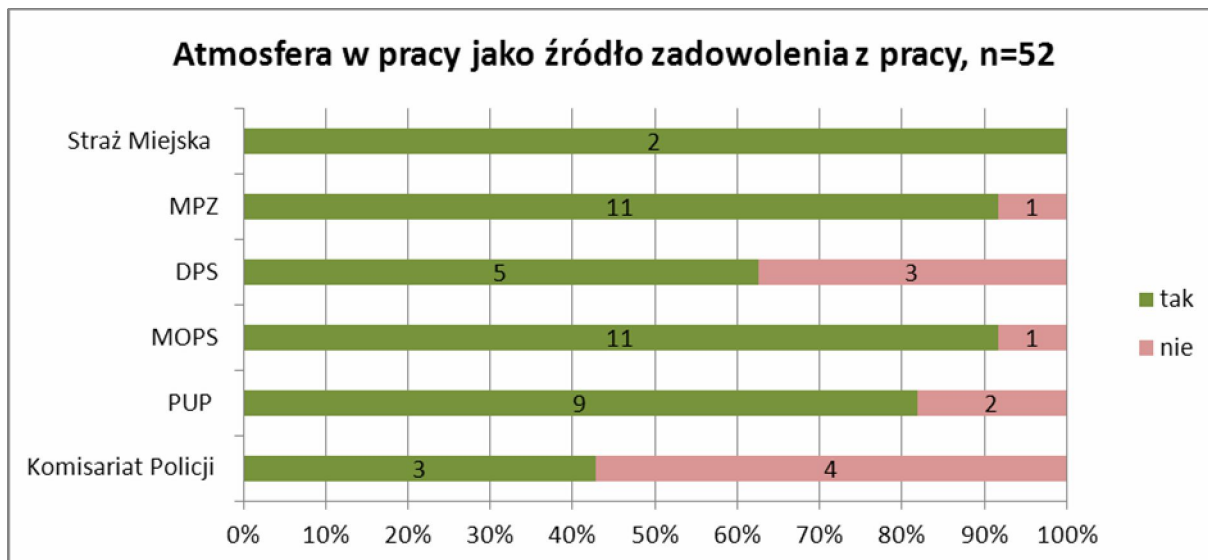
Wykres 83 Czynniki powodujące zadowolenie z pracy, N=54

Atmosfera w pracy zwiększa zadowolenie pracowników wszystkich instytucji. Rzadziej niż w innych instytucjach była ona ważna dla pracownicy policji i Domu Pomocy Społecznej.

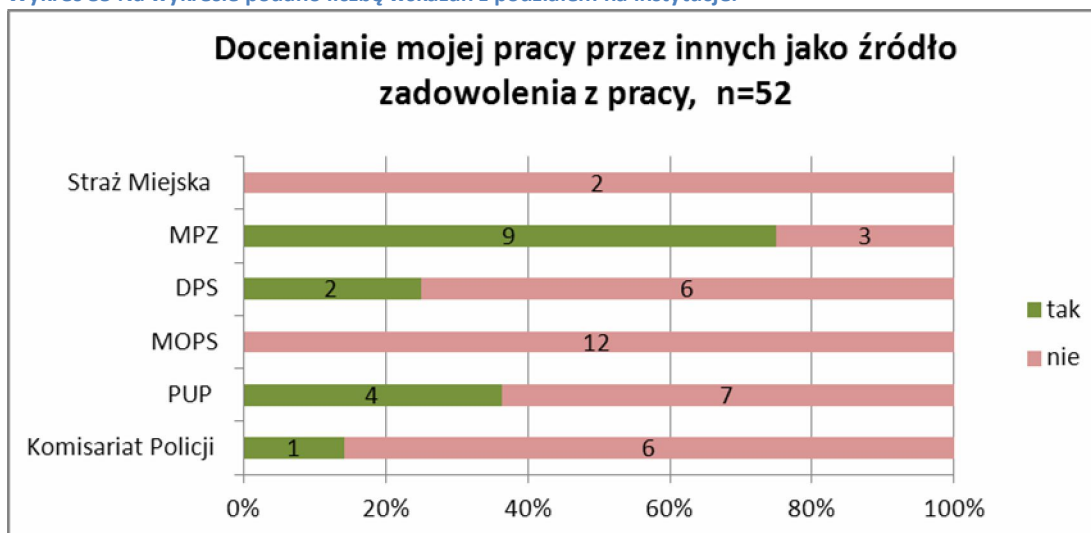

Wykres 84 Atmosfera w pracy jako źródło zadowolenia z pracy, N=52

Najbardziej doceniani w pracy czują się respondenci z Miejskiej Przychodni Zdrowia w Barczewie – ¾ z tej instytucji wskazało na ten aspekt zwiększający ich satysfakcję z pracy. Żaden z badanych pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Straży Miejskiej nie wskazał na ten czynnik.

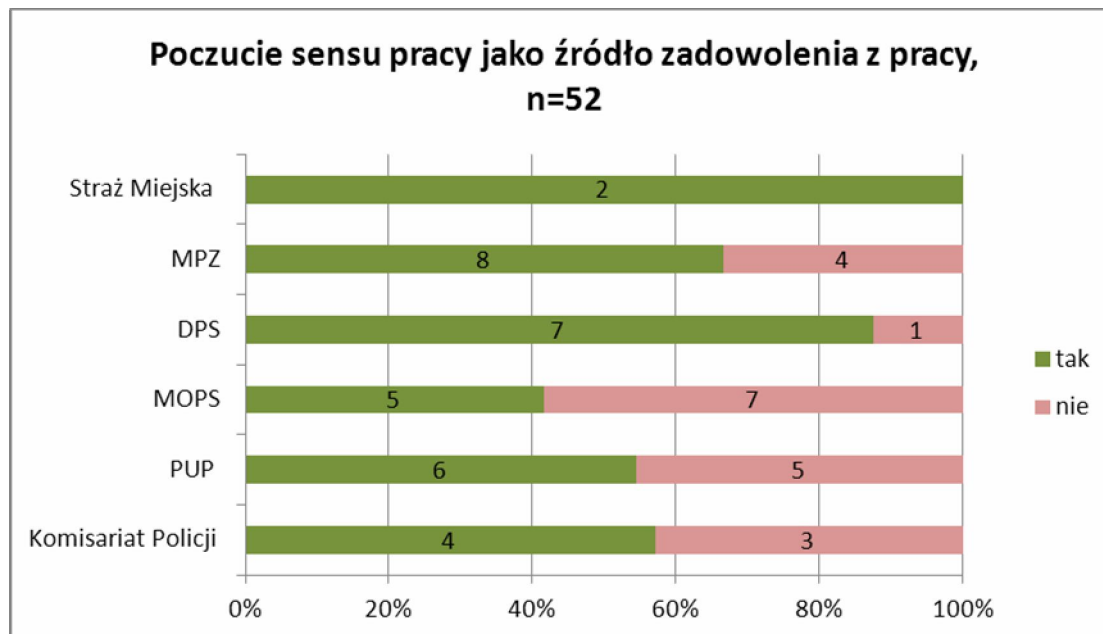
Wykres 85 Na wykresie podano liczbę wskazań z podziałem na instytucje.

Poczucie sensu pracy wydaje się być ważne szczególnie dla pracowników Domu Pomocy Społecznej (7 na 8 badanych wskazało na tę kwestię) i Miejskiej Przychodni Zdrowia (2/3 badanych wskazało na tę kwestię). Również wszyscy biorący udział w badaniu pracownicy Straży Miejskiej uznali ten czynnik za mający wpływ na ich satysfakcję z pracy.

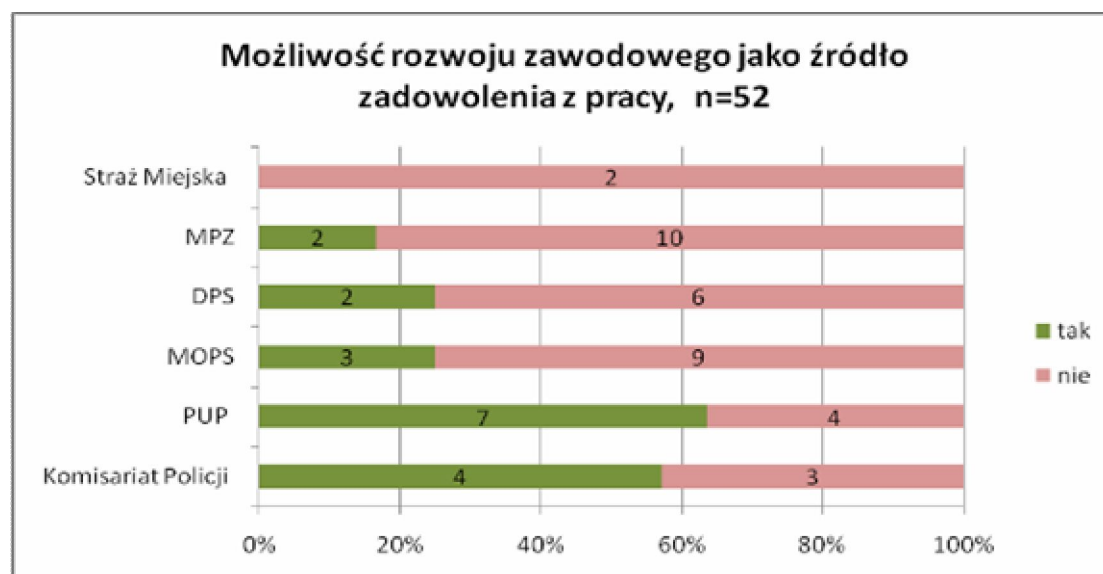

Wykres 86 Poczucie sensu pracy jako źródło zadowolenia z pracy, n=52

Możliwość rozwoju zawodowego jako czynnik zwiększający zadowolenie z pracy była najczęściej wskazywana przez respondentów z Komisariatu Policji i Powiatowego Urzędu Pracy. Natomiast respondenci – pracownicy Domu Pomocy Społecznej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Miejskiej Przychodni Zdrowia w większości przypadków nie uznali, że ma to wpływ na ich zadowolenie z pracy. Może to świadczyć o braku możliwości zwiększania swoich zawodowych kwalifikacji.

Wykres 87 Możliwość rozwoju zawodowego jako źródło zadowolenia z pracy, n=52

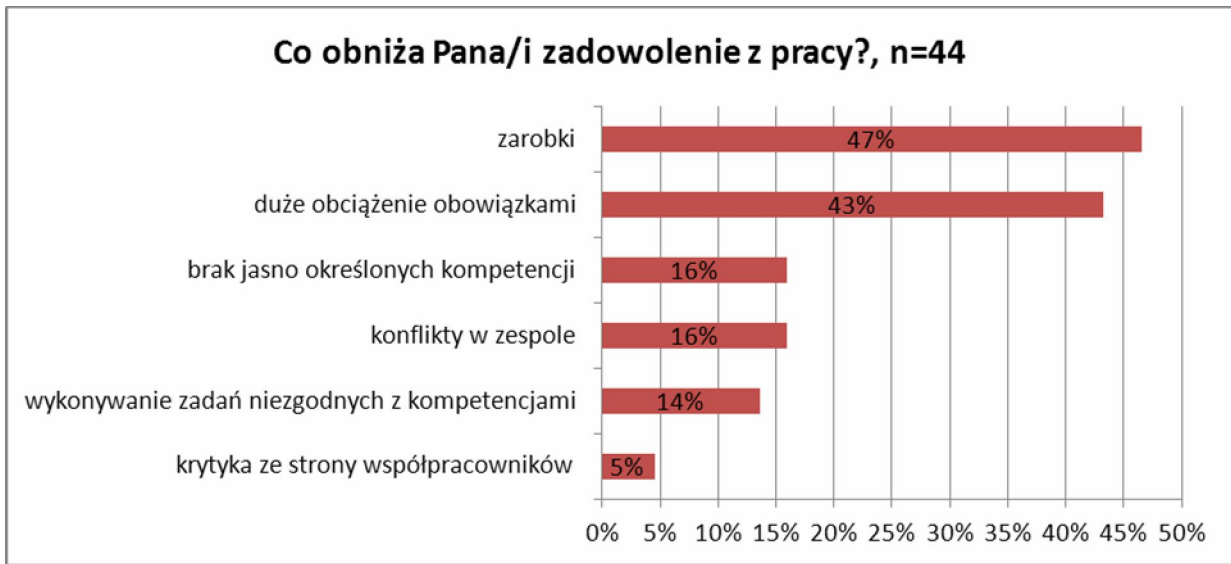
Zapytaliśmy również respondentów o czynniki obniżające ich zadowolenie z wykonywanej aktualnie pracy. Najwięcej osób wskazało zarobki (44%) oraz duże obciążenie obowiązkami zawodowymi.

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

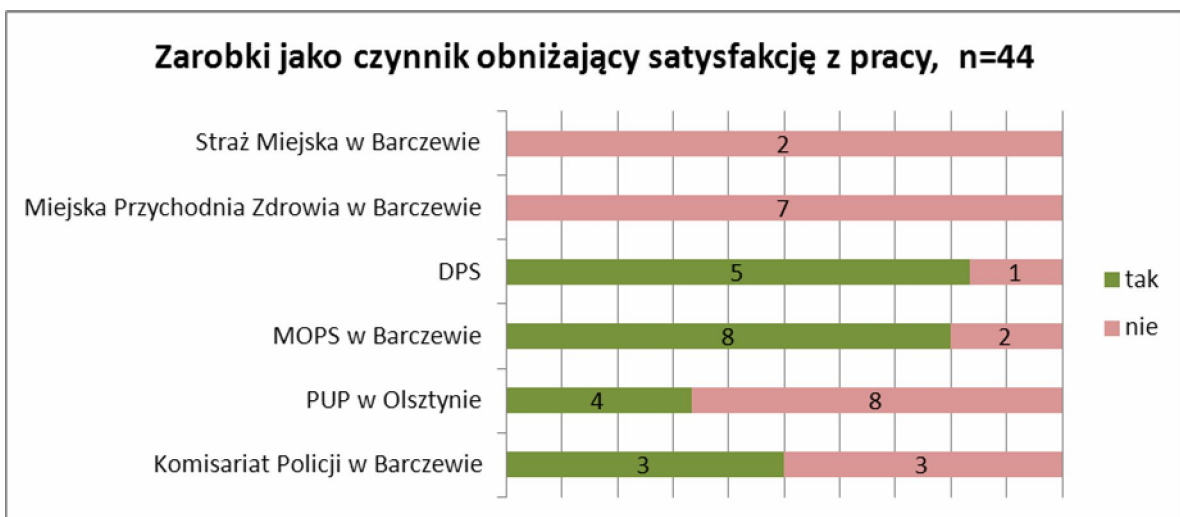
Pojawiały się również odpowiedzi mogące wskazywać na niejasny lub zły podział zadań w zespołach, nie uwzględniający i/lub nie wykorzystujący kwalifikacji poszczególnych pracowników.

Wykres 88 Odpowiedzi na pytanie „Co obniża Pana/i zadowolenie z pracy?”, n=44

Wskazania na zarobki jako czynnik obniżający zadowolenie z pracy różniły się w poszczególnych instytucjach. Wskazywane były często przez pracowników Domu Pomocy Społecznej oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Nie miały natomiast znaczenia dla badanych ze Straży Miejskiej i Miejskiej Przychodni Zdrowia.

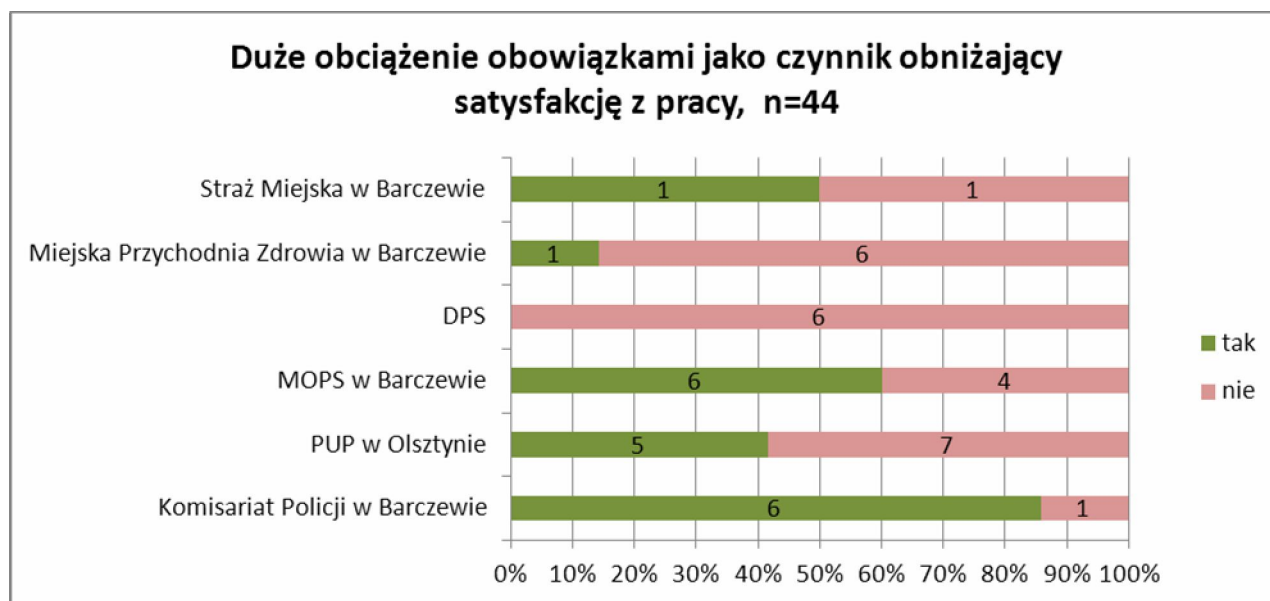
Wykres 89 Zarobki jako czynnik obniżający satysfakcję z pracy, n=44

Negatywny wpływ nadmiernej ilości obowiązków na zadowolenie pracowników zauważalny jest szczególnie w Komisariacie Policji i Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Ten aspekt nie jest istotny dla badanych pracujących w Domu Pomocy Społecznej.

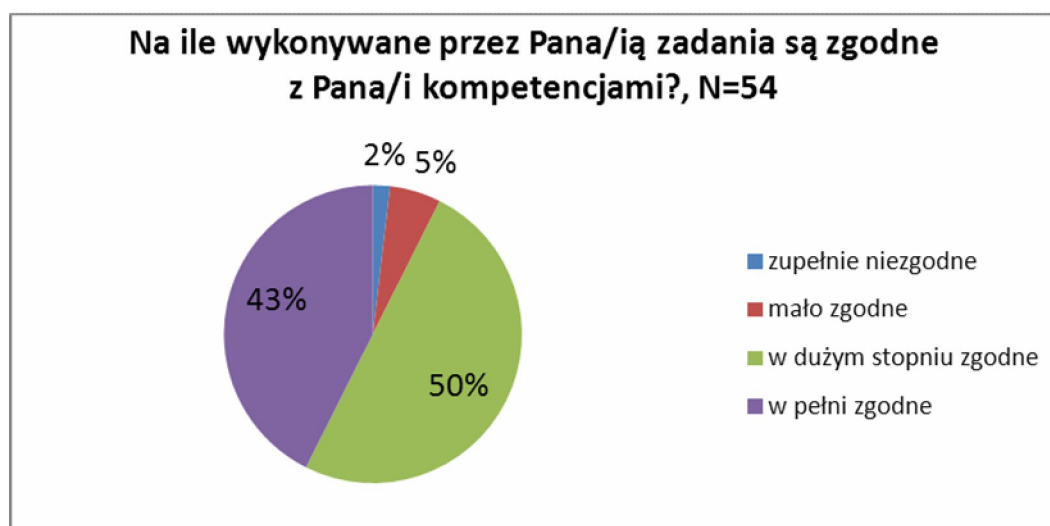
Wykres 90 Duże obciążenie obowiązkami jako czynnik obniżający satysfakcję z pracy, n=44

Zgodność pełnionych obowiązków z kompetencjami

Wyniki badania wskazują, że przydzielanie zadań odbywa się z uwzględnieniem kwalifikacji pracowników. Zdecydowana większość (93%) respondentów jest zdania, że praca, którą wykonują, jest zgodna z ich kompetencjami, a w tym ponad połowa jest zdania, że są one w pełni z nimi zgodne.

Wykres 91 Odpowiedzi na pytanie „Na ile wykonywane przez Pana/ią zadania są zgodne z Pana/i kompetencjami?”, n=54

Również wszyscy kierownicy biorący udział w badaniu uznali, że ich pracownicy posiadają wystarczające kompetencje do wykonywania swoich zadań służbowych.

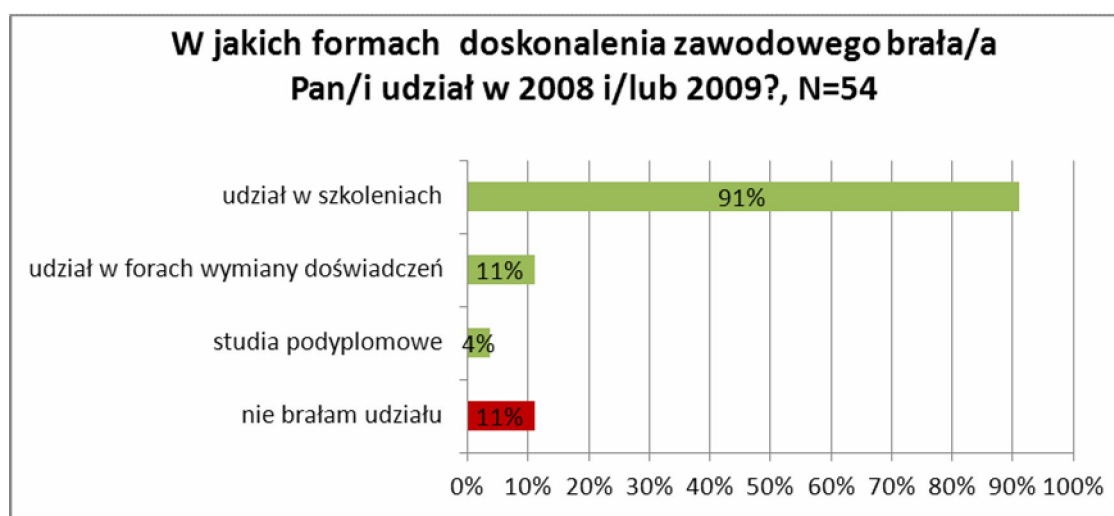

Doskonalenie zawodowe

Pracownicy badanych instytucji korzystają z możliwości rozwoju zawodowego i podnoszenia swoich kompetencji. Tylko co 10 badany w ciągu ostatnich dwóch lat nie skorzystał z żadnej oferty zwiększania swoich kwalifikacji.

Najbardziej popularną formą doksztalcania są szkolenia – wzięła w nich udział zdecydowana większość badanych (91%). Mało popularne są natomiast wszelkiego rodzaju fora wymiany doświadczeń mogące przybierać formy konferencji czy wizyt studyjnych – wzięło w nich udział tylko nieco ponad 10% badanych.

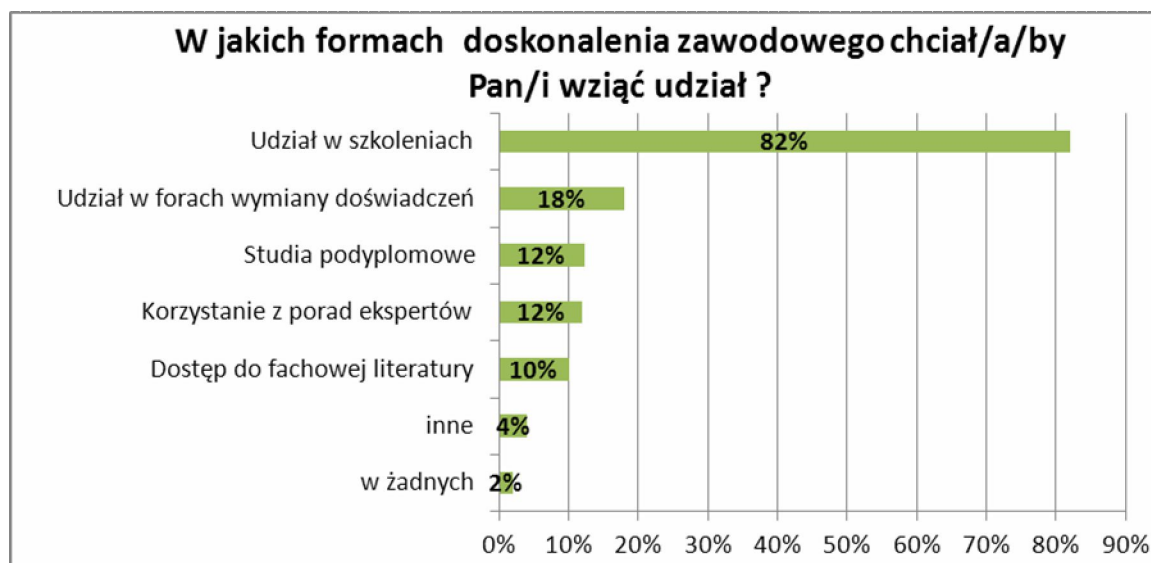
Wykres 92 Odpowiedzi na pytanie „W jakich formach doskonalenia zawodowego brał/a Pan/i udział w 2008i/lub 2009?“, n=54

Badanie pokazuje również, że respondenci mają spore potrzeby związane z rozwojem zawodowym i wciąż widzą potrzebę dalszego kształcenia. Najwięcej ankietowanych chciałoby skorzystać z dodatkowych szkoleń, a blisko 20% chciałoby móc korzystać w większym stopniu z możliwości wymiany doświadczeń na różnego rodzaju konferencjach czy wizytach studyjnych.

Wykres 93 Odpowiedzi na pytanie „W jakich formach doskonalenia zawodowego chciał/a/by Pan/i wziąć udział?”

Poniżej prezentujemy zakres tematyczny szkoleń, z których chcieliby skorzystać pracownicy badanych instytucji. Można je podzielić na dwie grupy:

- pierwsza to szkolenia związane ze specyfiką wykonywanej pracy, zwiększające kwalifikacje zawodowe, specjalistyczną wiedzę pracowników,
- w drugiej grupie znalazły się szkolenia zwiększające przede wszystkim wiedzę dotyczącą procedur i przepisów prawnych.

Szkolenia związane ze specyfiką pracy

- ogólna tematyka, zgodna z kierunkiem wykonywanej pracy
- opieka nad ludźmi starszymi i chorymi
- aktywizacja zawodowa, doradztwo zawodowe
- pielęgniarstwo rodzinne
- położnictwo, opieka nad noworodkami
- profilaktyka zdrowia

Szkolenia związane z zasadami funkcjonowania instytucji, procedurami

- KPA, kodeks cywilny
- prawo pracy; podatki
- prawo zamówień publicznych
- organizacja i zarządzanie organizacją

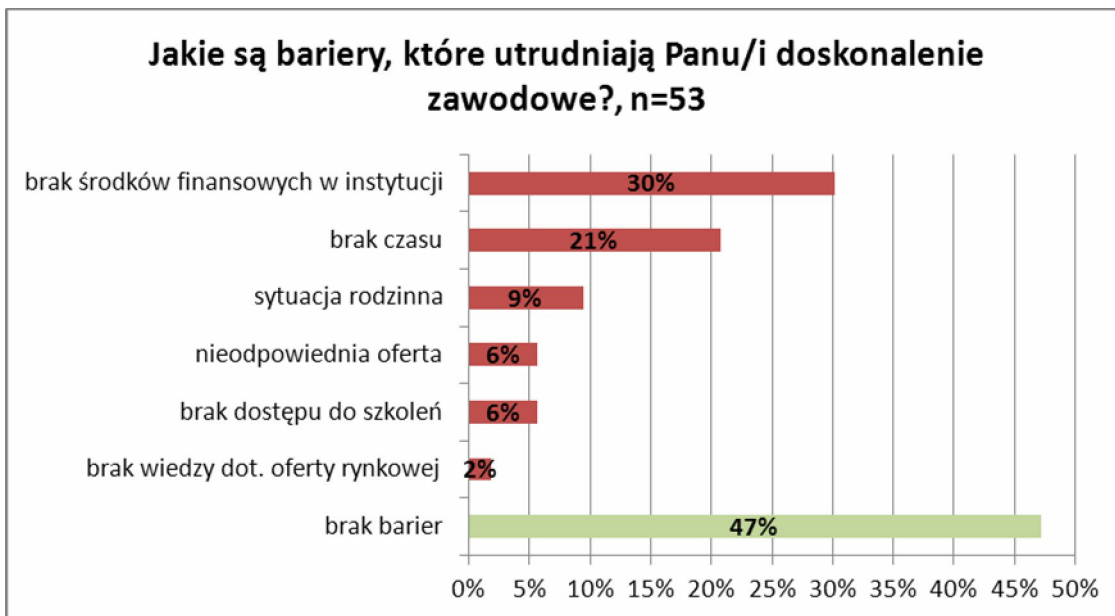
Wskazywana przez respondentów tematyka studiów podyplomowych dotyczyła kwestii związanych z zarządzaniem i prawnymi aspektów funkcjonowania instytucji.

Studia podyplomowe

- organizacja i zarządzanie organizacją
- rachunkowość
- pośrednictwo pracy
- administracja
- prawo zamówień publicznych

Respondenci zostali poproszeni o wymienienie barier utrudniających im doskonalenie zawodowe. Prawie połowa osób nie napotyka żadnych przeszkód na drodze zwiększania swoich kwalifikacji. Pojawiające się bariery związane są głównie z brakiem środków finansowych przeznaczonych na rozwój zawodowy pracowników oraz brakiem czasu. Przyczyny finansowe wskazywane były przez większość respondentów z policji i MOPSu, pojawiły się również w ankietach pracowników Domu Pomocy Społecznej.

Wykres 94 Odpowiedzi na pytanie „Jakie są bariery, które utrudniają Panu/i doskonalenie zawodowe?” n=53

Działania instytucji

Kierownicy instytucji objętych badaniem zostali poproszeni o wskazanie najbardziej i najmniej skutecznych ich zdaniem działań swoich placówek. Ich odpowiedzi prezentujemy poniżej.

Tabela 17 Opinia kadry kierowniczej na temat najbardziej skutecznych działań instytucji.

najbardziej skuteczne działania
Komisariat Policji w Barczewie
ograniczenie przestępczości
PUP w Olsztynie
aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu
MOPS w Barczewie
zajęcia prowadzone w dziennym domu pobytu i działalność KIS
Miejska Przychodnia Zdrowia w Barczewie
zapewnienie opieki medycznej dorosłym i dzieciom

Nie wszyscy badani potrafili wymienić najmniej skuteczne działania swoich instytucji, prawdopodobnie część z nich uznała, że trudno im jednoznacznie negatywnie ocenić któreś z nich. Odpowiedzi udzieliło 3 respondentów. Kierownicy dwóch instytucji adresujących swoje działania do osób ubogich i bezrobotnych uznali, że najmniej skuteczne są pasywne formy walki z bezrobociem i biedą w postaci zasiłków pieniężnych.

Tabela 5 Opinia kadry kierowniczej na temat najmniej skutecznych działań instytucji.

najmniej skuteczne działania
Komisariat Policji w Barczewie - zbyt małe oddziaływanie prewencyjne

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

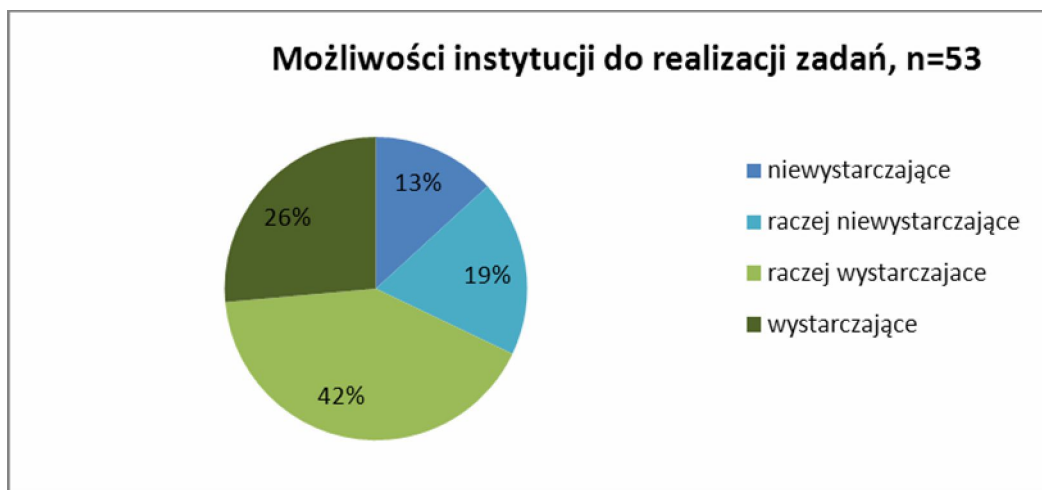
PUP w Olsztynie - zasiłki dla bezrobotnych

MOPS w Barczewie - świadczenia pieniężne

Zapytaliśmy pracowników instytucji zajmujących się problematyką społeczną o to, jakie są możliwości instytucji, w której pracują w stosunku do zadań, jakie są jej stawiane. Badani byli podzieleni w tej kwestii:

- prawie 70% stwierdziło, że ich instytucje mają wszelkie możliwości, aby w pełni realizować stawiane im zadania,
- 1/3 respondentów nie jest zadowolona z obecnych możliwości instytucji wywiązywania się ze swoich zadań.

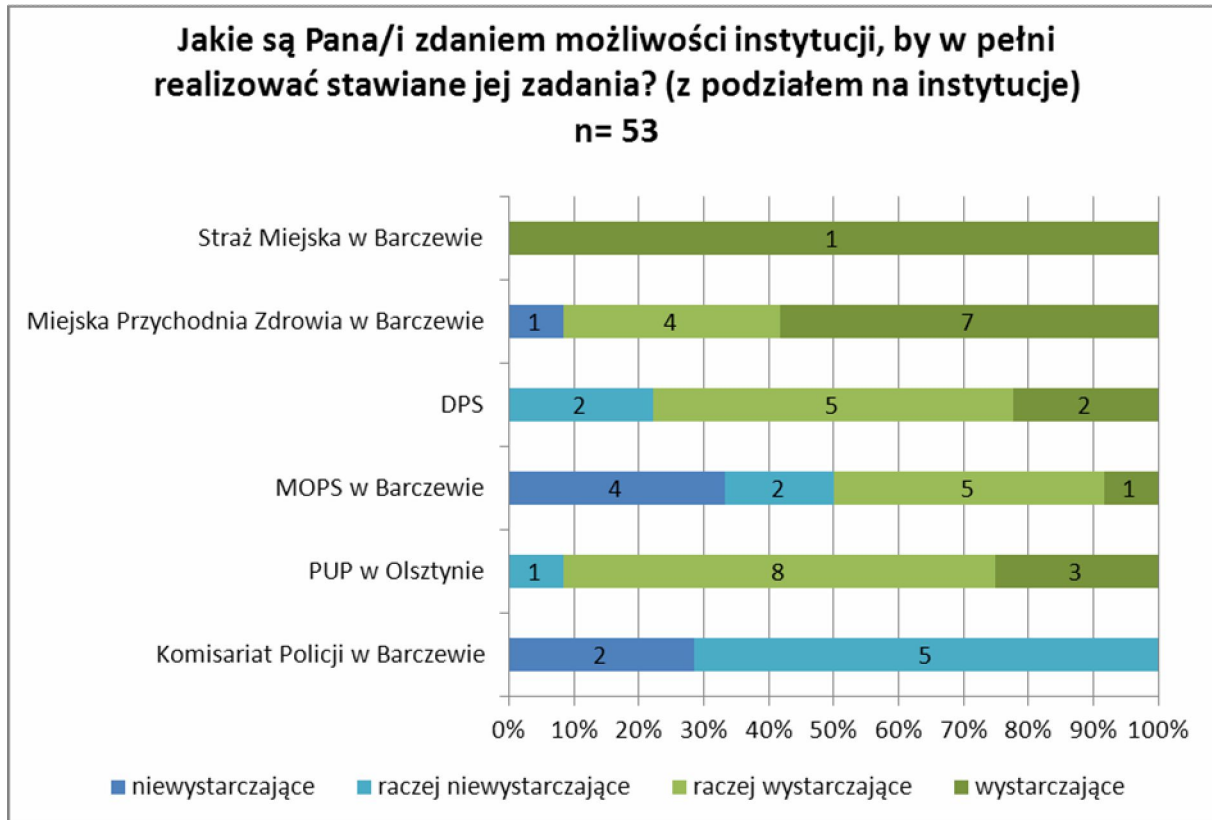
Wykres 95 Możliwości instytucji do realizacji zadań, 20 n=53

Na poniższym wykresie przedstawiamy odpowiedzi na to pytanie z podziałem na poszczególne instytucje. Zwracają uwagę negatywne odpowiedzi pracowników Policji oraz zróżnicowane opinie badanych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wykres 96 Odpowiedzi na pytanie „Jakie są Pana/i zdaniem możliwości instytucji, by w pełni realizowały stawiane jej zadania?”, n=53

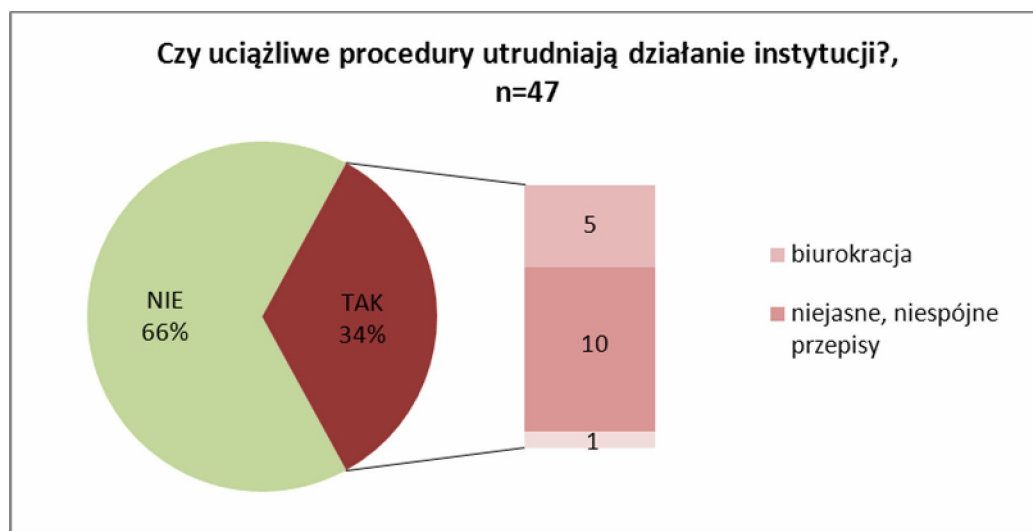
Barierę utrudniającą realizację zadań instytucji

Uciążliwe procedury

Badani w większości nie uznali procedur obowiązujących w ich instytucjach za barierę mającą wpływ na skuteczne realizowanie zadań. Jednak warto zwrócić uwagę na niejasne i niespójne przepisy oraz nadmierną biurokrację, która zdaniem 1/3 respondentów może negatywnie oddziaływać na funkcjonowanie instytucji. Dotyczy to przede wszystkim Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, gdzie 9 na 10 badanych zwróciło uwagę na kwestie nieprecyzyjnych przepisów.

Wykres 97 Odpowiedzi na pytanie „Czy uciążliwe procedury utrudniają działanie instytucji?” n=47

Niedobór środków finansowych

Wśród respondentów dominuje opinia (55%) o niewystarczającej ilości środków finansowych będących w dyspozycji instytucji. Pieniądzy brakuje przede wszystkim na wewnętrzny rozwój instytucji: administrację, dodatkowe etaty i rozwój zawodowy pracowników, rozbudowę i doposażenie placówek. Jednocześnie pojawiły się odpowiedzi o braku środków na rozszerzanie oferty kierowanej do klientów.

Tabela 19 Niedobór środków finansowych w instytucjach. Rozkład odpowiedzi na pytanie *Na co konkretnie brakuje środków?*

Na co brakuje środków?	Liczba odpowiedzi
obsługa administracyjna	5
na wszystko	5
rozszerzanie oferty dla beneficjentów/klientów	3
premie, pensje dla pracowników	3
wyposażenie biura	2
rozbudowa placówki, modernizacja pomieszczeń	2

dodatkowy etat	2
szkolenie i podnoszenie kwalifikacji personelu	1
nowoczesny sprzęt, narzędzia pracy	1
trudno powiedzieć	1
razem	20

Niedobór specjalistów

Zapytaliśmy respondentów również o to, czy niedobór specjalistów w ich instytucji jest barierą w realizacji zadań. Ponad 1/3 badanych odpowiedziała twierdząco na to pytanie. Byli to przede wszystkim pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela 20 Braki kadrowe w badanych instytucjach.

Czy w Pana / Pani instytucji brakuje specjalistów?	nie	tak
Komisariat Policji w Barczewie	6	1
PUP w Olsztynie	10	1
MOPS w Barczewie	1	11
DPS	5	3
Miejska Przychodnia Zdrowia w Barczewie	6	0
Straż Miejska w Barczewie	1	0

Największe jest zapotrzebowanie na psychologów, radców prawnych i informatyków.

Tabela 21 Niedobór specjalistów w instytucjach. Rozkład odpowiedzi na pytanie *Jakich specjalistów brakuje?*⁶

Jakich specjalistów brakuje?	ilość odpowiedzi
psycholog	9
radca prawny	8
informatyk	5
lekarz	2
z dziedziny kryminologii	1
mediator	1
rehabilitant	1
opiekun dyplomowany	1
trudno powiedzieć	1
razem	29

Organizacja pracy

Pytanie o to, czy nieodpowiednia organizacja pracy w instytucji utrudnia realizację działań, podzieliło respondentów na dwie równoliczne grupy.

Wykres 98 Odpowiedzi na pytanie „Czy nieodpowiednia organizacja pracy utrudnia działanie instytucji?”, n=46

W podziale na instytucje najwięcej odpowiedzi potwierdzających negatywny wpływ na działanie instytucji złej organizacji pracy, padło w Komisariacie Policji w Barczewie i w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Najbardziej podzielone opinie na ten temat mieli respondenci z Powiatowego Urzędu Pracy w Olsztynie.

Tabela 22 Opinie respondentów z poszczególnych instytucji na temat organizacji pracy.

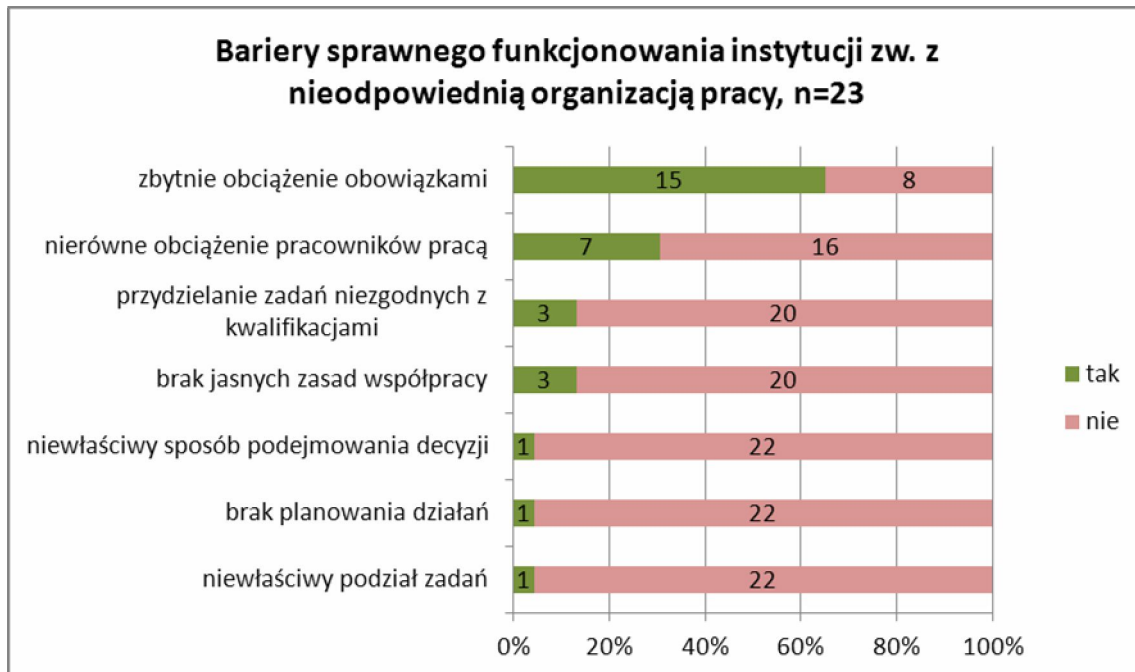
Czy nieodpowiednia organizacja pracy utrudnia działanie instytucji?	Liczebność	
	nie	tak
Instytucja		
Komisariat Policji w Barczewie	1	6
PUP w Olsztynie	6	5
MOPS w Barczewie	2	10
DPS	8	1
Miejska Przychodnia Zdrowia w Barczewie	6	0

Straż Miejska w Barczewie	0	1
---------------------------	---	---

Poprzez nieodpowiednią organizację pracy badani rozumieją przede wszystkim zbytne obciążenie obowiązkami służbowymi pracowników instytucji lub też nierównomierny podział pracy pomiędzy poszczególnych członków zespołu. Pozostałe czynniki okazały się mieć mniejsze znaczenie dla badanej grupy.

Wykres 99 Bariery sprawnego funkcjonowania instytucji zw. z nieodpowiednią organizacją pracy n=23

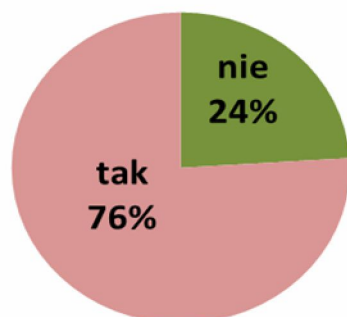
Nieodpowiednie warunki pracy

Aż ¾ respondentów uznało, że nieodpowiednie warunki pracy panujące w ich instytucjach, mają negatywny wpływ na prowadzoną działalność i realizację zadań.

Wykres 100 Odpowiedzi na pytanie „Czy nieodpowiednie warunki pracy utrudniają działanie instytucji?”, n=50

Czy nieodpowiednia warunki pracy utrudniają działanie instytucji?, n=50

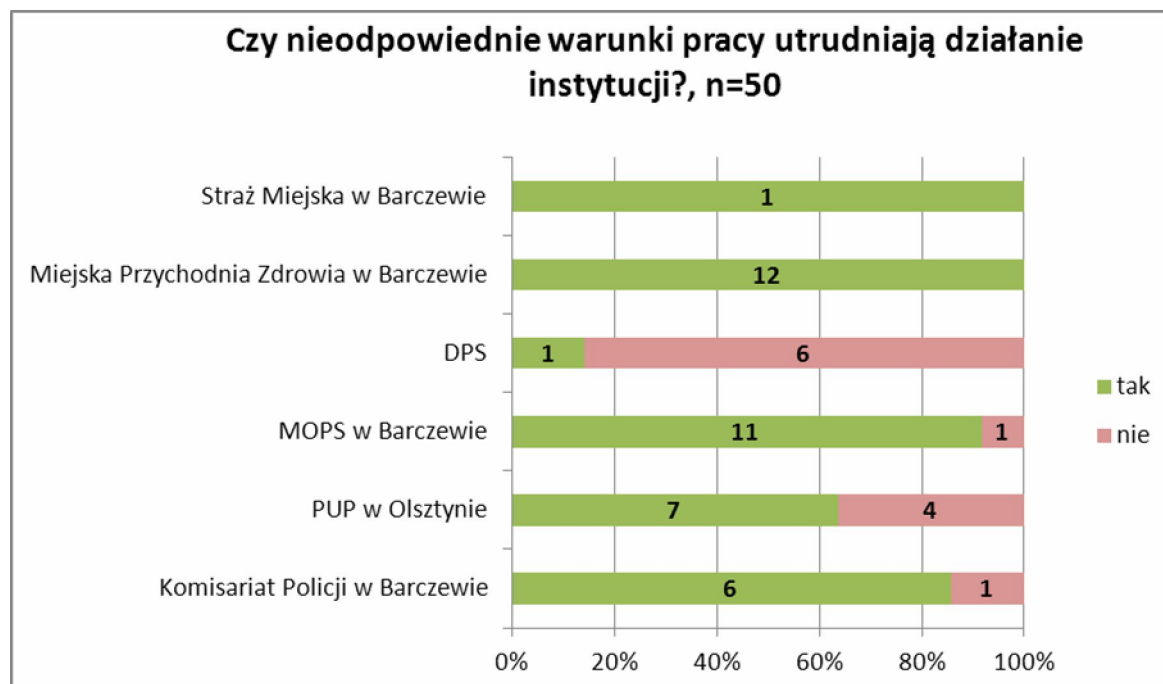

Największym problemem są dla respondentów złe warunki lokalowe, a konkretnie zbyt mała liczba pomieszczeń – taką odpowiedź wskazała większość badanych. Co 3 respondent zwrócił uwagę na niedostateczne wyposażenie wykorzystywanych przez instytucję pomieszczeń, tyle samo osób na ich zły stan techniczny.

Na nieodpowiednie warunki pracy zwracali uwagę pracownicy wszystkich instytucji objętych badaniem, z wyjątkiem osób pracujących w Domu Pomocy Społecznej, które nie uznały tej kwestii za barierę utrudniającą sprawne funkcjonowanie placówki.

Wykres 101 Odpowiedzi na pytanie „Czy nieodpowiednie warunki pracy utrudniają działanie instytucji?”, n=50

Czy nieodpowiednie warunki pracy utrudniają działanie instytucji?, n=50

Zbyt mała liczba pomieszczeń (zarówno biurowych, jak i magazynowych) była ważną kwestią dla:

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

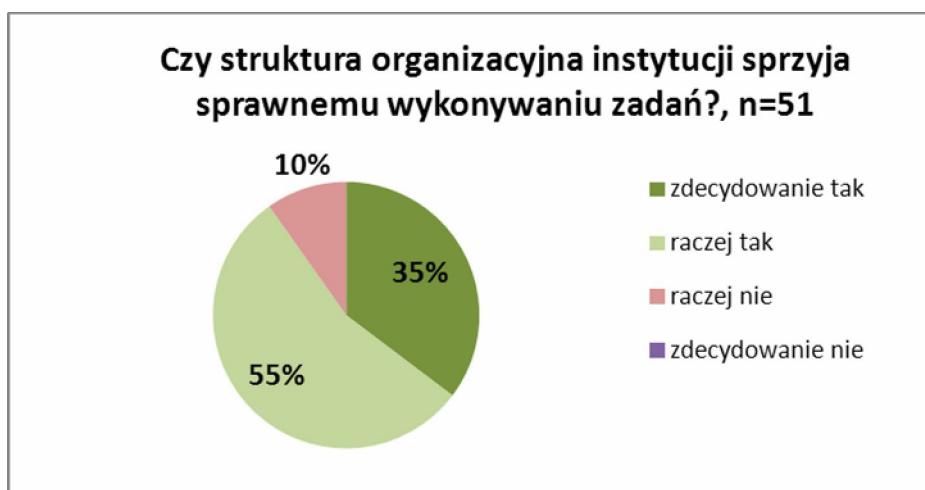
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Miejskiej Przychodni Zdrowia.

Pracownicy tej ostatniej placówki zwracali również uwagę na **zły stan techniczny** pomieszczeń. **Niewystarczające wyposażenie** miejsca pracy to problem, który był najczęściej wskazywany przez respondentów z Komisariatu Policji.

Struktura organizacyjna

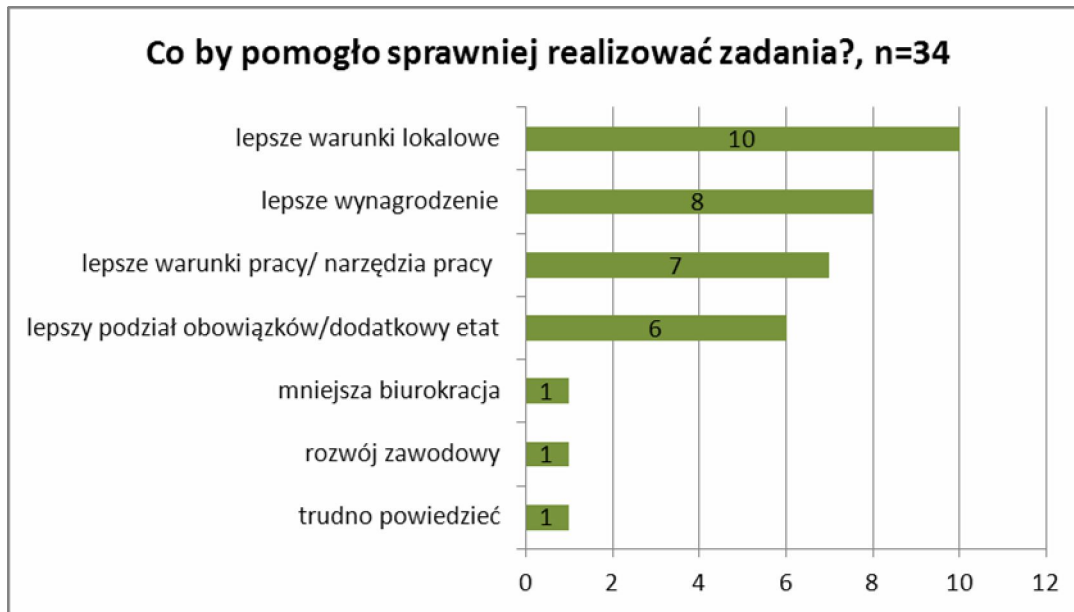
Warto podkreślić, że zdecydowana większość badanych jest zdania, iż struktura organizacyjna instytucji, w której pracują, sprzyja temu, aby pracownicy sprawnie i efektywnie wykonywali swoje zadania. Co więcej, wśród respondentów nie było również osób udzielających skrajnie negatywnej odpowiedzi na to pytanie (*zdecydowanie nie*).

Wykres 102 Odpowiedzi na pytanie „Czy struktura organizacyjna instytucji sprzyja sprawnemu wykonywaniu zadań?”, n=51

Respondentów, którzy udzielili odpowiedzi innej niż *zdecydowanie tak* na pytanie o to, czy struktura organizacyjna sprzyja sprawnemu wykonywaniu zadań, poproszono o wskazanie czynników, które pomogłyby pracownikom sprawniej i efektywniej pracować. Respondenci najczęściej wskazywali poprawę warunków lokalowych, w których pracują. Ważne są dla nich również takie motywatory, jak wyższe zarobki i zapewnienie lepszych warunków i narzędzi pracy, co jednocześnie łączy się z pierwszym wymienianym czynnikiem (warunkami lokalowymi).

Wykres 103 Odpowiedzi a pytanie „Co by pomogło sprawniej realizować zadania?”, n=34

Na pytanie, czy liczba pracowników instytucji jest na odpowiednim poziomie, kierownicy 2 z 5 instytucji odpowiedzieli twierdząco. Respondenci z pozostałych 3 instytucji wymieniali wśród pracowników, na których jest zapotrzebowanie, psychologów, zawodowych policjantów, wolontariuszy, wykwalifikowanych opiekunów, terapeutów oraz pracowników ds. obsługi księgowo-finansowej.

Tabela 22 Braki kadrowe w badanych instytucjach w podziale na specjalizacje.

Jakich pracowników brakuje?	instytucja
psychologów	DPS, MOPS
zawodowych policjantów	Policja
wolontariuszy	DPS
wykwalifikowanych opiekunów	DPS
terapeutów	MOPS
pracowników ds. obsługi księgowo-finansowej	MOPS

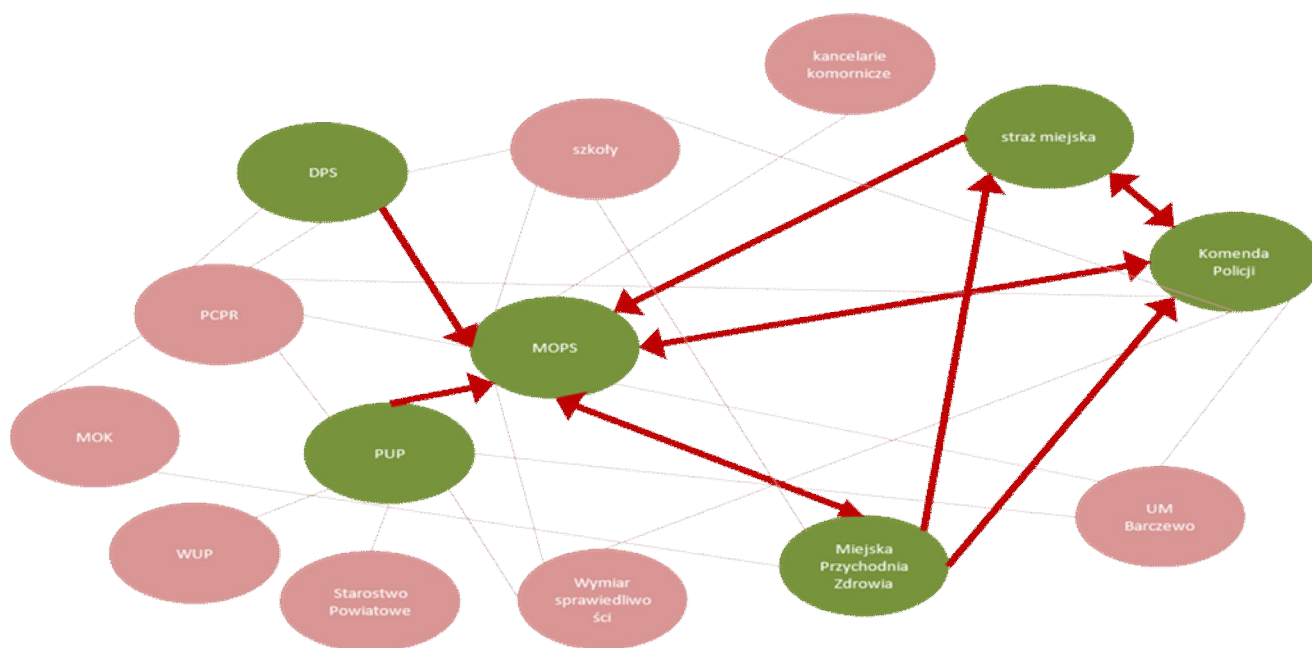
Monitoring działań instytucji

Zapytaliśmy kierowników badanych instytucji o to, w jaki sposób pozyskują informacje na temat skuteczności prowadzonych przez siebie działań. Z zebranych danych wynika, że żadna badana instytucja nie prowadzi systematycznych ewaluacji realizowanych działań. Najczęstszym sposobem ewaluacji są bezpośrednie rozmowy z beneficjentami oraz rozmowy z pracownikami innych instytucji, do których trafiają beneficjenci. Tylko jedna instytucja zadeklarowała prowadzenie systematycznej ewaluacji prowadzonych przez siebie działań. Prowadzenie regularnych, bardziej sformalizowanych działań ewaluacyjnych zależy między innymi od wielkości instytucji, skali działań, a także ich charakteru, jednak wydaje się, że systematyczne dokumentowanie zbieranych informacji (np. podczas bezpośrednich rozmów z beneficjentami) i analizowanie ich może zwiększyć efektywność działań i pozwala organizacji lepiej dostosowywać swoją ofertę do potrzeb.

Współpraca z innymi instytucjami

W ramach badania zebraliśmy dane dotyczące współpracy instytucji zajmujących się problematyką społeczną. Na poniższym schemacie prezentujemy system relacji między nimi. Głównym węzłem jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, z którym współpracę deklarują przedstawiciele największej liczby instytucji. Także Miejska Przychodnia Zdrowia, Powiatowy Urząd Pracy i Komenda Policji związane są relacjami ze stosunkowo dużą liczbą innych podmiotów. Warto zauważyć, że charakter współpracy MOPS z innymi instytucjami objętymi badaniem jest w większości jednostronny. Pracownicy MOPS nie zadeklarowali współpracy ze Strażą Miejską, Domem Pomocy Społecznej i Powiatowym Urzędem Pracy, co może wskazywać na problemy we wzajemnych kontaktach i trudną współpracę.

Schemat 1 Sieć współpracy instytucji pomocy społecznej na terenie gminy. Na zielono zaznaczono instytucje biorące udział w badaniu.

Najczęściej wskazywanymi przez respondentów formami współpracy z pracownikami innych instytucji były regularne spotkania i wymiana informacji, realizacja wspólnych przedsięwzięć oraz zlecanie niektórych usług.

Zapytaliśmy respondentów również o podmioty, z którymi współpraca układa się najłabiej. W poniższej tabeli przedstawiamy zestawienie takich partnerów. Najczęściej podawaną przyczyną złej współpracy jest niedostateczny przepływ informacji między podmiotami.

Tabela 23 Partnerzy poszczególnych instytucji, z którymi współpraca została najłabiej oceniona przez respondentów.

Instytucja	Partner	Przyczyny słabej współpracy
Policja	Straż Miejską	całokształt współpracy, słaby przepływ informacji
PUP	MOPS	słaby przepływ informacji, brak profesjonalizmu
MOPS	PCPR	słaby przepływ informacji
	Sąd i Prokuratura	brak jasnych zasad współpracy
	Miejska Przychodnia Zdrowia	słaby przepływ informacji
DPS	ZUS	brak profesjonalizmu

Opinie pojawiające się w trakcie wywiadów grupowych potwierdzają braki w tym obszarze. Współpraca i wymiana informacji przez instytucje działające w obszarze pomocy społecznej wydaje się kluczowa dla zapewnienia efektywnego i skutecznego wsparcia osobom potrzebującym. W tym kontekście niepokoi słaby przepływ informacji między Urzędem Pracy a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Pracownicy socjalni powinni informować o swoich podopiecznych, którzy mogą zostać objęci programami Urzędu, natomiast PUP powinien dostarczać informacji na temat aktualnie realizowanych działań i możliwości uczestnictwa w nich.

Projekty partnerskie

Kierownik Komendy Policji w Barczewie oraz Miejska Przychodnia Zdrowia zgłosiły udział w projektach realizowanych z partnerami, i tak: Komenda Policji bierze udział w projekcie o nazwie „Razem bezpieczniej” realizowanym z partnerem, którym jest Urząd Miasta; natomiast Miejska Przychodnia Zdrowia realizuje projekt „Programy profilaktyczne – kardiologiczny”²⁶. Odbiorcami obydwu projektów są mieszkańcy regionu.

Zlecenie zadań

Kierownicy dwóch instytucji zadeklarowali zlecenie zadań podmiotom zewnętrznym. Obie instytucje zlecają zarówno zadania merytoryczne (prowadzenie zajęć, wykonanie specjalistycznych badań), jak i organizacyjne (transport). Szczegółowe informacje przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 24 Zlecenie zadań podmiotom zewnętrznym.

	NGO	rodzaj zadań	firmy prywatne	rodzaj zadań	inne podmioty	rodzaj zadań
MOPS w Barczewie	tak	usługi opiekuńcze	tak	transport, zajęcia z reintegracji	nie	-----
Miejska Przychodnia Zdrowia	nie	-----	tak	transport i utylizacja odpadów medycznych	tak-zakłady opieki zdrowotnej	badania specjalistyczne

²⁶ W ankiecie nie został wskazany z nazwy partner projektu.

Aneks

LICZEBNOŚCI PRÓBY, PODZIAŁ NA OBWODY WYBORCZE.

Tabela 25 Liczebności próby dla poszczególnych sołectw i obwodów wyborczych.

obwód	miasto/sołectwo	Liczba ankiet
1	Barczewo: ulice: Adama Asnyka, Bolesława Leśmiana, Bolesława Prusa, Cypriana Kamila Norwida, Elizy Orzeszkowej, Fabryczna, Gabrieli Zapolskiej, Harcerska, Jana Brzechwy, Jana Długosza, Janusza Korczaka, Jarosława Iwaszkiewicza, Michała Kajki, Juliana Tuwima, Juliusza Słowackiego, Kolejowa, Konstantego I. Gałczyńskiego, Kornela Makuszyńskiego, Lipowa, Marii Dąbrowskiej, Marii Konopnickiej, Melchiora Wańkowicza, Miła, Nowodworcowa, Osiedlowa, Prosta, Pułaskiego, Stanisława I. Witkiewicza, Szczepańskiego, Wiśniowa, Witolda Gombrowicza, Wojska Polskiego, Wschodnia, Zatorze, Zofii Nałkowskiej	84
2	Barczewo - ulice: Adama Mickiewicza, Cicha, Feliksa Nowowiejskiego, Graniczna, Grottgera, Grunwaldzka, Henryka Sienkiewicza, Klasztorna, Krótka, Łąkowa, Mazurska, Mikołaja Kopernika, Mostowa, Narbutta, Obrońców Warszawy, Ogrodowa, Olsztyńska, Polna, Południowa, Pomorska, Romualda Traugutta, Smętka, Tadeusza Kościuszki, Targowa, Władysława Stanisława Reymonta Place: Plac Ratuszowy, Plac Stefana Batorego	60
3	Barczewo - ulice: Osiedle Słoneczne	66
4	Barczewo - ulice: Józefa Ignacego Kraszewskiego 17 - Dom Pomocy Społecznej w Barczewie	6
5	ulice: Armii Krajowej, Jana Kasprowicza, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Nadrzeczna, Niepodległości, Północna, Stefana Żeromskiego, Warmińska, Wiejska, Zielona Plac Pocztowy	35
6	Radosty	6
	Lamkowo	16
7	Łęgajny	45

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

obwód	miasto/sołectwo	Liczba ankiet
8	Barczewko	18
	Maruny	5
	Biedowo	3
	Szynowo	9
9	Stare Włóki	6
	Wipsowo	27
10	Niedźwiedź	9
	Kromerowo	5
	Ramsowo	15
	Ramsówko	4
11	Leszno	5
	Bartoły Wielkie	14
12	Jedzbark	7
	Krupoliny	5
	Kierzliny	5
	Odryty	9

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

obwód	miasto/sołectwo	Liczba ankiet
13	Bark	1
	Skajboty	9
	Wróćkowo	9
	Mokiny	4
14	Łapka	4
	Kronowo	15
15	Bogdany	2
	Nikielkowo	12
	Wójtowo	34
	Kaplityny	7
16	Ruszajny	17
	Zalesie	2
	SUMA	586

SYTUACJA ZAWODOWA RESPONDENTÓW

Tabela 26 Sytuacja zawodowa respondentów z podziałem na obwody wyborcze

Barczewo	jestem na rencie/emeryturze	99	39%
	pracuję w pełnym wymiarze godzin (w tym prowadzenie działalności gospodarczej)	96	38%

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

	jestem osobą bezrobotną i jednocześnie aktywnie poszukuję pracy	4	9%
	pracuję dorywczo, sezonowo, wykonuję prace zleczone	2	4%
	pracuję w niepełnym wymiarze godzin	1	2%
	jestem na urlopie wychowawczym/macierzyńskim	1	2%
Barczewko, Maruny, Biedowo, Szynowo 8	jestem na rencie/emeryturze	13	42%
	pracuję w pełnym wymiarze godzin (w tym prowadzenie działalności gospodarczej)	8	26%
	jestem osobą bezrobotną i jednocześnie aktywnie poszukuję pracy	3	10%
	uczę się/studiuję	3	10%
	jestem osobą bezrobotną i aktualnie nie poszukuję pracy	3	10%
	jestem na urlopie wychowawczym/macierzyńskim	1	3%
Stare Włóki, Wipsowo 9	pracuję w pełnym wymiarze godzin (w tym prowadzenie działalności gospodarczej)	14	37%
	jestem na rencie/emeryturze	10	26%
	jestem osobą bezrobotną i aktualnie nie poszukuję pracy	6	16%
	uczę się/studiuję	4	11%
	jestem osobą bezrobotną i jednocześnie aktywnie poszukuję pracy	3	8%
Niedźwiedź, Kromerowo, Ramsowo, Ramsówko 10	jestem na rencie/emeryturze	14	42%

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

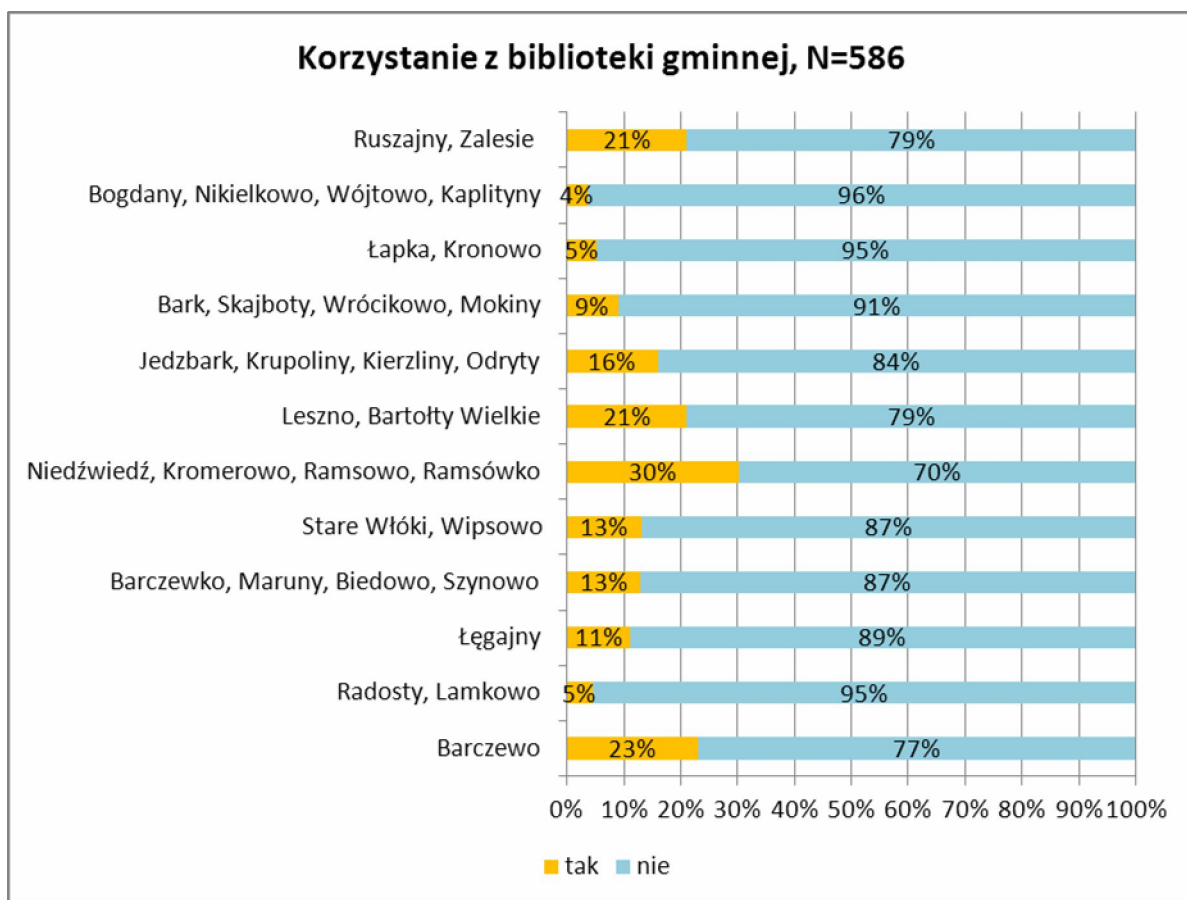
Bark, Skajboty, Wróćkowo, Mokiny 13	pracuję w pełnym wymiarze godzin (w tym prowadzenie działalności gospodarczej)	14	61%
	jestem na rencie/emeryturze	5	22%
	pracuję dorywczo, sezonowo, wykonuję prace zleczone	1	4%
	jestem na urlopie wychowawczym/macierzyńskim	1	4%
	jestem osobą bezrobotną i jednocześnie aktywnie poszukuję pracy	1	4%
	uczę się/studiuję	1	4%
Łąpka, Kronowo 14	pracuję w pełnym wymiarze godzin (w tym prowadzenie działalności gospodarczej)	5	26%
	jestem osobą bezrobotną i jednocześnie aktywnie poszukuję pracy	5	26%
	jestem na rencie/emeryturze	5	26%
	jestem na urlopie wychowawczym/macierzyńskim	2	11%
	pracuję dorywczo, sezonowo, wykonuję prace zleczone	1	5%
	uczę się/studiuję	1	5%
Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kaplityny 15	pracuję w pełnym wymiarze godzin (w tym prowadzenie działalności gospodarczej)	33	60%
	jestem na rencie/emeryturze	10	18%
	uczę się/studiuję	5	9%

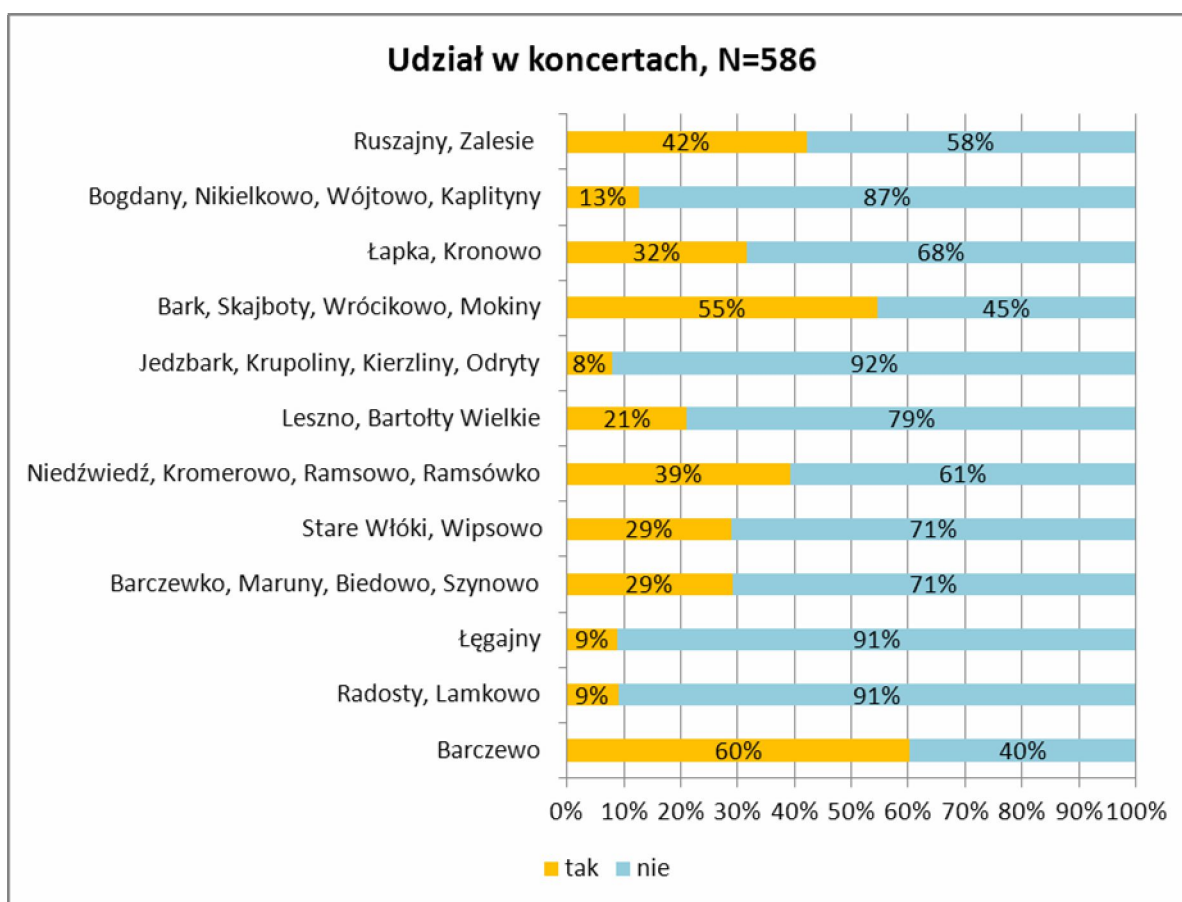
Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

	jestem osobą bezrobotną i jednocześnie aktywnie poszukuję pracy	3	5%
	jestem na urlopie wychowawczym/macierzyńskim	2	4%
	pracuję w niepełnym wymiarze godzin	1	2%
	pracuję dorywczo, sezonowo, wykonuję prace zleczone	1	2%
	jestem osobą bezrobotną i aktualnie nie poszukuję pracy	1	2%
Ruszajny, Zalesie 16	pracuję w pełnym wymiarze godzin (w tym prowadzenie działalności gospodarczej)	7	44%
	jestem na rencie/emeryturze	6	38%
	uczę się/studiuję	2	13%
	pracuję w niepełnym wymiarze godzin	1	6%
	jestem na urlopie wychowawczym/macierzyńskim	1	6%
	jestem osobą bezrobotną i jednocześnie aktywnie poszukuję pracy	1	6%
	jestem osobą bezrobotną i aktualnie nie poszukuję pracy	1	6%

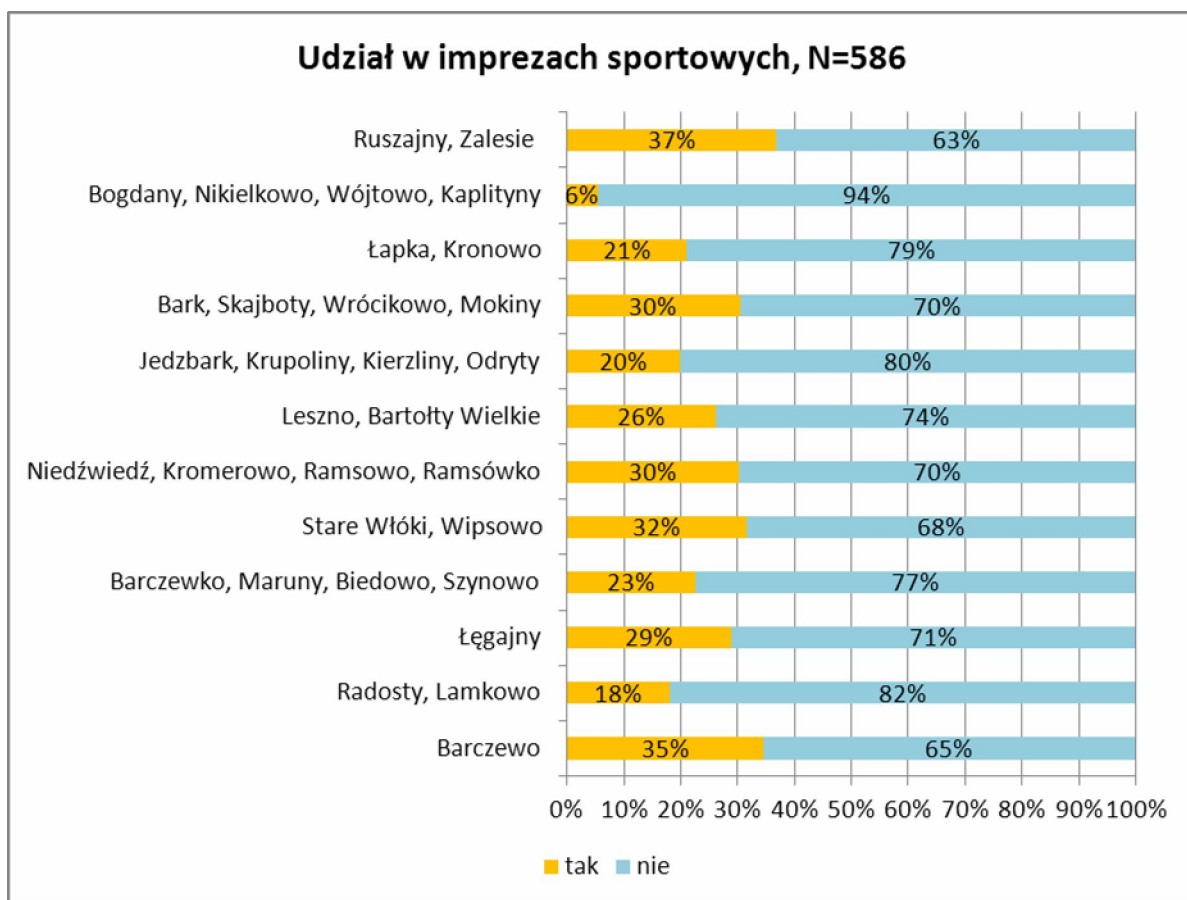
Wykres 104 Rozkład odpowiedzi na pytanie Czy w ciągu ostatniego roku brał/a Pan/i udział w koncercie organizowanym na terenie gminy z podziałem na respondentów z poszczególnych obwodów wyborczych. N=586

Wykres105 Rozkład odpowiedzi na pytanie Czy w ciągu ostatniego roku korzystał/a Pan/i z biblioteki gminnej z podziałem na respondentów z poszczególnych obwodów wyborczych. N=586

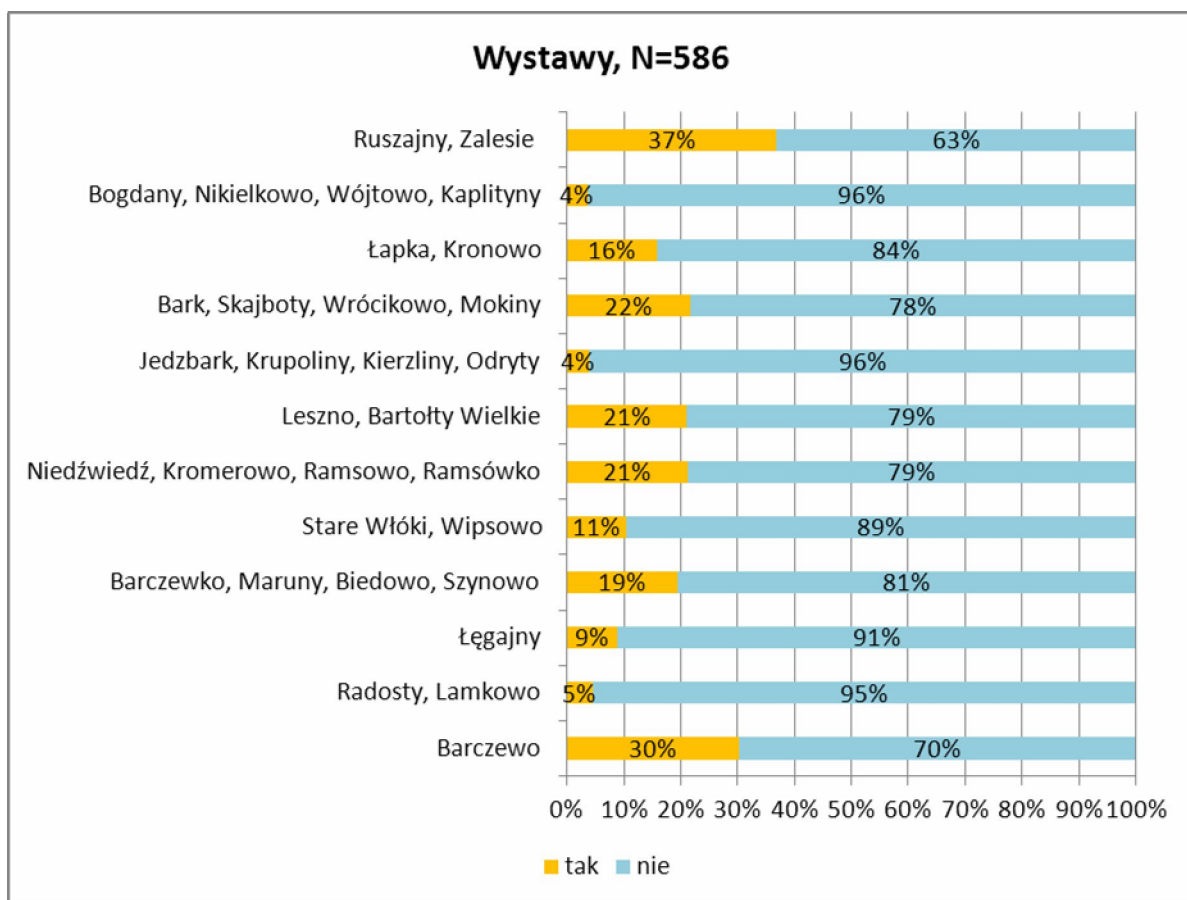
Wykres 106 Rozkład odpowiedzi na pytanie Czy w ciągu ostatniego roku brał/a Pan/i udział w imprezach sportowych na terenie gminy z podziałem na respondentów z poszczególnych obwodów wyborczych. N=586

Wykres 107 Rozkład odpowiedzi na pytanie Czy w ciągu ostatniego roku obejrzał/a Pan/i wystawę zorganizowaną na terenie gminy z podziałem na respondentów z poszczególnych obwodów wyborczych. N=586

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

POZIOM POINFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW NA TEMAT DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH PRZEZ WŁADZĘ GMINY

Barczewko, Maruny, Biedowo, Szynowo	Liczebność	3	5	7	13	3	31
	% z obwód wyborczy	9,7%	16,1%	22,6%	41,9%	9,7%	100,0%
Stare Włóki, Wipsowo	Liczebność	2	9	14	11	2	38
	% z obwód wyborczy	5,3%	23,7%	36,8%	28,9%	5,3%	100,0%
Niedźwiedź, Kromerowo, Ramsowo, Ramsówko	Liczebność	6	10	7	6	4	33
	% z obwód wyborczy	18,2%	30,3%	21,2%	18,2%	12,1%	100,0%
Leszno, Bartoły Wielkie	Liczebność	4	4	2	6	3	19
	% z obwód wyborczy	21,1%	21,1%	10,5%	31,6%	15,8%	100,0%

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Ruszajny, Zalesie	Liczebność	1	6	6	5	1	19
	% z obwód wyborczy	5,3%	31,6%	31,6%	26,3%	5,3%	100,0%
Bark, Skajboty, Wróćkowo, Mokiny	Liczebność	3	6	10	2	2	23
	% z obwód wyborczy	13,0%	26,1%	43,5%	8,7%	8,7%	100,0%
Łapka, Kronowo	Liczebność	3	3	7	4	2	19
	% z obwód wyborczy	15,8%	15,8%	36,8%	21,1%	10,5%	100,0%
Bogdany, Nikielkowo, Wójtowo, Kapłityny	Liczebność	4	9	19	18	5	55
	% z obwód wyborczy	7,3%	16,4%	34,5%	32,7%	9,1%	100,0%

PROBLEMY MIESZKAŃCÓW

Tabela 27 Ranking problemów gminy Barczewo. Respondenci mieli wybrać problemy z listy, które według nich występują w gminie, a następnie 5 ich zdaniem najistotniejszych, uszeregować według hierarchii ważności. Analizując dane nadaliśmy punkty zaznaczonym problemom: wskazany jako numer 1 otrzymywał największą liczbę punktów (5), wskazany jako ostatni otrzymywał najmniejszą liczbę punktów (1).

Problem	Liczba punktów
Zły stan dróg	1580
Bezrobocie	993
Zły stan chodników	683
Alkoholizm	622
Bieda	511
Zły stan gospodarki komunalnej	429
Brak miejsc do rekreacji i uprawiania sportu	350
Chuligaństwo	294
Słaba sieć komunikacji publicznej	223
Słabo rozwinięta baza turystyczna	220
Zły stan budynków mieszkalnych	219
Zanieczyszczenie środowiska	179
Słaby zasięg telefonii komórkowej	148
Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych	139

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Problem	Liczba punktów
Mała aktywność mieszkańców	139
Przestępczość młodocianych	116
Zły stan zabytków	108
Wyjazd z gminy Barczewo z powodu konieczności podjęcia pracy w odległym miejscu	106
Przestępczość	105
Brak wsparcia dla przedsiębiorców	89
Uboga oferta wydarzeń kulturalnych	89
Brak dostępu do internetu	80
Przemoc w rodzinie	79
Niewystarczająca oferta handlowa sklepów	79
Narkomania	48
Uciążliwy dojazd do szkół	48
Zły stan otoczenia posesji i ogrodzeń	38
Brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych	27
Zły stan parków i terenów zielonych	22
Brak dostępu do telefonii stacjonarnej	8

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Tabela 28 Respondenci zostali poproszeni o samodzielną odpowiedź na pytanie: Z którymi z poniższych problemów boryka się Pan/i lub najbliższa rodzina?

	nie		tak		Ogółem	
	Liczebność	% z N w wierszu	Liczebność	% z N w wierszu	Liczebność	% z N w wierszu
Brak miejsc do rekreacji/ uprawiania sportu	318	56,0%	250	44,0%	568	100,0%
Nałogowe palenie papierosów	328	57,5%	242	42,5%	570	100,0%
Brak pracy/trudności w znalezieniu zatrudnienia	345	60,7%	223	39,3%	568	100,0%
Poważne/przewlekłe choroby	350	61,7%	217	38,3%	567	100,0%
Brak zorg. form spędzania czasu poza domem	384	67,5%	185	32,5%	569	100,0%
Konieczność podjęcia pracy w odległym miejscu	409	72,5%	155	27,5%	564	100,0%
Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych	417	73,2%	153	26,8%	570	100,0%
Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych	431	76,7%	131	23,3%	562	100,0%
Utrudniona możliwość korzystania z transportu publicznego	447	79,4%	116	20,6%	563	100,0%
Brak dostępu do pomocy psychologiczno-prawnej	450	79,6%	115	20,4%	565	100,0%
Niski poziom pomocy pomiędzy mieszkańcami	451	80,0%	113	20,0%	564	100,0%
Bariery architektoniczne	453	80,9%	107	19,1%	560	100,0%

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

	nie		tak		Ogółem	
	Liczebność	% z N w wierszu	Liczebność	% z N w wierszu	Liczebność	% z N w wierszu
Chuligaństwo	459	81,1%	107	18,9%	566	100,0%
Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego	463	81,9%	102	18,1%	565	100,0%
Ograniczone możliwości zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	461	82,0%	101	18,0%	562	100,0%
Brak pozytywnych wzorców i autorytetów	475	84,8%	85	15,2%	560	100,0%
Nadużywanie alkoholu	483	85,6%	81	14,4%	564	100,0%
Utrudniony dostęp do pomocy socjalnej	483	86,1%	78	13,9%	561	100,0%
Trudności w zapewnieniu opieki dziecku na czas pracy zawodowej	490	86,6%	76	13,4%	566	100,0%
Brak opieki nad starszymi ludźmi ze strony najbliższej rodziny	497	88,3%	66	11,7%	563	100,0%
Samotność	492	88,3%	65	11,7%	557	100,0%
Ubóstwo	502	88,5%	65	11,5%	567	100,0%
Niedołężność	499	88,9%	62	11,1%	561	100,0%
Utrudniony dostęp do edukacji	503	89,7%	58	10,3%	561	100,0%
Brak akceptacji przez pozostałych mieszkańców gminy	511	90,9%	51	9,1%	562	100,0%
Niezaradność życiowa	522	92,2%	44	7,8%	566	100,0%

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

	nie		tak		Ogółem	
	Liczebność	% z N w wierszu	Liczebność	% z N w wierszu	Liczebność	% z N w wierszu
Przemoc w rodzinie	528	94,1%	33	5,9%	561	100,0%
Trudności w kontaktach z otoczeniem	537	95,2%	27	4,8%	564	100,0%
Narkotyki /eksperymentowanie z narkotykami	538	95,4%	26	4,6%	564	100,0%
Trudności w wychowaniu dzieci przez rodziców	538	95,4%	26	4,6%	564	100,0%

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

Tabela 29 Respondenci zostali poproszeni o samodzielną odpowiedź na pytanie: Z którymi z poniższych problemów boryka się Pan/i lub najbliższa rodzina? – tabela przedstawia rozkład odpowiedzi z podziałem na obwody wyborcze.

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

	obwód wyborczy																								
	Barczewo		Radosty, Lamkowo		Łęgajny		Barczewko, Maruny, Biedowo, Szynowo		Stare Włóki, Włpsowo		Niedźwiedź, Kromerowo, Ramsowo, Ramsówko		Leszno, Bartoły Wielkie		Jedzbark, Krupoliny, Kierzliny, Odryły		Bark, Skajboby, Wróćkowo, Mokiny		Łapka, Kronowo		Bogdany, Niekolkowo, Wójtowo, Kaplibny		Ruszajny, Zalesie		
	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%	
Barierzy architektoniczne	tak	40	16%	5	23%	8	18%	5	16%	10	26%	3	9%	10	53%	2	8%	8	35%	7	37%	7	13%	2	11%
Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego	tak	39	15%	4	18%	11	24%	7	23%	13	34%	3	9%	2	11%	3	12%	7	30%	4	21%	4	7%	4	21%
Brak akceptacji przez pozostałych mieszkańców gminy	tak	21	8%	4	18%	5	11%	2	6%	5	13%	6	18%	1	5%	3	12%	1	4%	2	11%	1	2%	0	0%
Brak dostępu do pomocy psychologiczno-prawnej	tak	47	19%	6	27%	10	22%	4	13%	9	24%	12	36%	4	21%	7	28%	3	13%	5	26%	4	7%	4	21%
Brak opieki nad starszymi ludźmi ze strony najbliższej rodziny	tak	27	11%	3	14%	8	18%	3	10%	7	18%	4	12%	1	5%	2	8%	4	17%	1	5%	3	5%	2	11%
Brak pozytywnych wzorców i autorytetów	tak	30	12%	2	9%	12	27%	6	19%	7	18%	10	30%	2	11%	4	16%	2	9%	2	11%	4	7%	4	21%
Brak pracy/trudności w znalezieniu zatrudnienia	tak	88	35%	6	27%	25	56%	15	48%	23	61%	15	45%	8	42%	11	44%	8	35%	7	37%	10	18%	7	37%
Brak zorganizowanych form spędzania czasu poza domem	tak	62	25%	6	27%	19	42%	11	35%	20	53%	12	36%	7	37%	9	36%	8	35%	7	37%	14	25%	8	42%
Chuligaństwo	tak	48	19%	4	18%	14	31%	6	19%	8	21%	10	30%	3	16%	3	12%	2	9%	2	11%	2	4%	2	11%
Niedołężność	tak	32	13%	4	18%	3	7%	2	6%	4	11%	3	9%	2	11%	3	12%	2	9%	1	5%	3	5%	1	5%
Nadużywanie alkoholu	tak	24	10%	2	9%	10	22%	5	16%	8	21%	9	27%	5	26%	4	16%	2	9%	2	11%	5	9%	4	21%
Narkotyki Jeksperymentowanie z narkotykami	tak	8	3%	1	5%	2	4%	2	6%	2	5%	5	15%	2	11%	0	0%	2	9%	1	5%	0	0%	1	5%
Niezaradność życiowa	tak	17	7%	2	9%	2	4%	3	10%	4	11%	4	12%	3	16%	1	4%	3	13%	3	16%	0	0%	1	5%
Niski poziom pomocy pomiędzy mieszkańcami	tak	38	15%	6	27%	10	22%	7	23%	9	24%	10	30%	4	21%	8	32%	4	17%	4	21%	3	5%	8	42%
Ograniczone możliwości zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	tak	44	17%	4	18%	7	16%	6	19%	7	18%	5	15%	5	26%	8	32%	3	13%	5	26%	4	7%	2	11%
Natógowe palenie papierosów	tak	97	38%	9	41%	17	38%	15	48%	18	47%	24	73%	9	47%	13	52%	7	30%	9	47%	14	25%	7	37%
Powazne/przewlekłe choroby	tak	105	42%	7	32%	18	40%	10	32%	15	39%	15	45%	7	37%	11	44%	5	22%	6	32%	11	20%	5	26%
Przemoc w rodzinie	tak	9	4%	1	5%	3	7%	2	6%	4	11%	4	12%	3	16%	1	4%	1	4%	2	11%	1	2%	2	11%
Samotność	tak	32	13%	3	14%	3	7%	3	10%	9	24%	6	18%	0	0%	2	8%	3	13%	2	11%	2	4%	0	0%
Trudności w kontaktach z otoczeniem	tak	11	4%	0	0%	3	7%	2	6%	4	11%	1	3%	0	0%	3	12%	2	9%	0	0%	1	2%	0	0%
Trudności w wychowaniu dzieci przez rodziców	tak	12	5%	2	9%	2	4%	0	0%	5	13%	1	3%	0	0%	0	0%	3	13%	0	0%	0	0%	1	5%
Trudności w zapewnieniu opieki dziecku na czas pracy zawodowej	tak	31	12%	2	9%	5	11%	8	26%	6	16%	4	12%	1	5%	5	20%	6	26%	1	5%	4	7%	3	16%
Uboóstwo	tak	24	10%	2	9%	3	7%	3	10%	12	32%	4	12%	4	21%	3	12%	5	22%	1	5%	2	4%	2	11%
Utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu publicznego	tak	22	9%	16	73%	4	9%	13	42%	11	29%	3	9%	11	58%	9	36%	10	43%	1	5%	13	24%	2	11%
Utrudniony dostęp do edukacji	tak	16	6%	4	18%	2	4%	8	26%	9	24%	1	3%	4	21%	3	12%	2	9%	2	11%	6	11%	1	5%
Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych	tak	63	25%	7	32%	18	40%	9	29%	13	34%	8	24%	5	26%	9	36%	4	17%	4	21%	8	15%	4	21%
Utrudniony dostęp do pomocy socjalnej	tak	29	12%	4	18%	5	11%	4	13%	9	24%	5	15%	6	32%	4	16%	2	9%	4	21%	4	7%	2	11%
Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych	tak	54	21%	5	23%	11	24%	6	19%	14	37%	10	30%	4	21%	6	24%	6	26%	4	21%	4	7%	6	32%
Brak miejsc do rekreacji/ uprawiania sportu	tak	97	38%	4	18%	29	64%	7	23%	18	47%	17	52%	8	42%	12	48%	8	35%	10	53%	29	53%	9	47%
Wyjazd z gminy Barczewo z powodu konieczności podjęcia pracy w odległym miejscu (np. za granicą)	tak	59	23%	7	32%	13	29%	9	29%	11	29%	11	33%	6	32%	12	48%	4	17%	7	37%	10	18%	6	32%

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

ORGANIZACJE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY BARCZEWO

Tabela 30 Organizacje pozarządowe w gminie Barczewo. Źródło: Baza organizacji Klon/Jawor www.bazy.ngo.pl; Barczewo – baza informacji lokalnej, www.barczewo.bil-wm.pl

L.p.	Nazwa organizacji	Obszar działania
1.	Klub Sportowy Łęgajny	Sport
2.	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe – Barczewo	Sport
3.	Stowarzyszenie „Nasze Łęgajny” – Łęgajny	Rozwój lokalny
4.	Stowarzyszenie Na Rzecz Edukacji Dzieci I Rozwoju Obszarów Wiejskich „Wrota” – Lamkowo	Edukacja
5.	Stowarzyszenie „Dwa Jeziora” – Tumiany	Turystyka
6.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Wipsowo-Wipsowo	Rozwój lokalny
7.	Stowarzyszenie Wiejskie „Nasze Skajboty” – Skajboty	Rozwój lokalny
8.	Klub Sportowy Niedźwiedź W Ramsowie – Ramsowo	Sport
9.	Stowarzyszenie „Wspólne Wójtowo” – Wójtowo	Rozwój lokalny
10.	Stowarzyszenie Przystanek Łęgajny – Łęgajny	Rozwój lokalny/turystyka
11.	Stowarzyszenie Przyjaciół Mokin- Mokiny	Rozwój lokalny
12.	Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich W Barczewie	Edukacja obywatelska/rozwój lokalny
13.	Uczniowski Klub Sportowy „Gala” Barczewo	Sport

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

L.p.	Nazwa organizacji	Obszar działania
14.	Uczniowski Klub Sportowy Łęgajny	Sport
15.	Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Południowa Warmia”	Rozwój lokalny
16.	Ochotnicza Straż Pożarna W Barczewie	Ochotnicza straż pożarna
17.	Stowarzyszenie Na Rzecz Współpracy Gmin - Barczewo	Rozwój lokalny
18.	Stowarzyszenie Rolniczo –Kulturalno -Oświatowe „Teleinfo” W Niedźwiedziu	Rozwój lokalny, kultura, oświata
19.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Wiejskich – Barczewko	Edukacja/ Rozwój lokalny
20.	Stowarzyszenie Miłośników Historii Organizacji Młodzieżowych „ Pokolenia” – Oddział W Barczewie	Edukacja kulturalna/ Rozwój lokalny
21.	Stowarzyszenie „Każdemu Dać Szansę” - Barczewo	Rozwój lokalny, kultura, edukacja
22.	Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej „Lazarus” W Ramsowie	Brak danych
23.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Surma” Barczewo	Sport
24.	Stowarzyszenie „Nasza Rodzina” Kronowo	Rozwój lokalny
25.	OSP Barczewko	Ochotnicza straż pożarna
26.	OSP Ramsowo	Ochotnicza straż pożarna
27.	Stowarzyszenie Społeczno – Kulturalne Ziemia Barczewska – Barczewo	Edukacja kulturalna/ Rozwój lokalny

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

L.p.	Nazwa organizacji	Obszar działania
28.	Miejsko Gminny OPS Barczewo	Ochotnicza straż pożarna
29.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Infrastruktury W Miejscowości Bark	Rozwój lokalny
30.	Klub Jeździecki Kowmar Barczewko	Sport
31.	Stowarzyszenie „7 Niebo” Bartoły Wielkie	Rozwój lokalny
32.	OSP Bartoły Wielkie	Ochotnicza straż pożarna
33.	Klub Piłkarski „Tempo” Wpisowo	Sport
34.	Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Z Upośledzeniem Umysłowym Koło	Niepełnosprawni
35.	Gminny Klub Sportowy Pisa Barczewo	Sport
36.	Jeździecki Klub Sportowy Kierzbuń	Sport
37.	Ludowy Uczniowski Klub Kolarski „Potorscy – Tbs” Barczewo	Sport
38.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Luks W Barczewie	Sport
39.	Metalowa Spółdzielnia Inwalidów Barczewo	
40.	Jeździecki Klub Sportowy „ U Robsonów” Dąbrówka Mała	Sport
41.	Stowarzyszenie „Każdemu Dać Szansę”	Rozwój lokalny, edukacja, kultura
42.	Stowarzyszenie „Eko Dadaj”	Ekologia, kultura

Badanie potrzeb społecznych w gminie Barczewo

L.p.	Nazwa organizacji	Obszar działania
43.	Gminny Klub Sportowy Pisa Tewes-Bis Barczewo	Sport
44.	Ludowy Uczniowski Klub Kolarski "Krokus-Mazur"	Sport